163.
~~73-9~~
M-109
~~40 1~~

~~73-9~~

TRACTATUS

De Voluntate Dei,

Per R.mum P. Carolum Echeverria huius Complutensis Collegij Magistrum, Universitatisque Doctorem, atque Sacrae Theologiae Vespertinae Chatedrae Moderatorem. &c.

Echeverria

PROEMIUM.

Es del Coll.º de la Comp.ª de Jhs de Santiago encom. P. Gazzaron Orasco. De la Libreria

Post tum, quem anno praeterito vobis scripsi de Scientia et scia Dei, succedit hic, quem aggredimur de divina Volte. De hac disputant Mag. in 1.º a dist. 45 ad 48. et D. Thom. 1. p. q. 19 et 20. Et nos utrumque discipuli in tres controversias illum dividemus. 1.a de Voluntate Dei in rebus. altera de Volte Dei in actu 2.º Et tertia de libertate Voltatis Dei: faxit ille, ut ad maiorem eius gloriam cuncta, quae de Volte illius scripturi sumus, ipso volente, scribamus. Et ut nostra utraque cum factis (quos alioquin discipulis dilectissimis) ita scriptis nostris vacant, ut Xpti desiderium, et nostra impleatur oratio, fiat voluntas tua.

Controversia 1.a
De Voluntate Dei in actu 1.º

Haec ì quae in Deo fuere vocatur voltas, qua eius actus primus appellatur volio et 3 tract.ª de illa tres disp. Prima et 1.ª de natura volt.ⁱˢ Dei 2.ᵃ de eius obto. 3.ᵃ de eius proprietatibus.

Disputatio 1.ª
De essa et exa voluntis Dei
Cap. primum
Quid sit et quotuplex voluntas Dei et quotuplex in Deo dari.

1. Voluntas Dei dupliciter usurpatur 1.ᵐ proprie 2.º et frequentius pro actu. 1.º modo accepta vocatur voltas, quae ab antiquis ita definitur. Appetitus boni cum ratione hoc est, potentia appetitiva rationis. 2.º modo sumpta dicitur volio, quae definiri potest appetitio seu appetitus actualis rationis. Quamquam ut bene advertit P. Ribadeneyra ipsa quoque actualis volio, soleat volio nuncupari, hoc est volitus actus: sicut et voltas, quae quamvis potentia volendi est, voluntas nominari deberet, voltas appellatur. Haec in actu 1.º est dicta pro in actu 2.º est exercitium et pro actus. Et utraque usurpatio in Scripturis sacris est frequentissima. Pro pro quidem apud Apost. 1.ª ad Ephes. Praedicante de Deo, qui operatur oia sm. consilium voltis suae. Et pro actu apud Lucam cap. 11. fiat voltas tua. Tametsi et videre est in concordantiis voltas divina variè pro pro, et frequentissime pro actu nempe volendi et nolendi amandique et odio habendi sub diversis significationibus in sacra pagina accipitur. Sumitur quoque pro beneplacito in Genesi 45. Dei volte huc missus sum. Pro decreto Genes. 50. Num? Dei possumus resistere volti? Pro desiderio in Psalmo 50. Benigne fac dne in bona volte tua. et Deus vult oes hoies salvos fieri. et 4.º denique pro praecepto apud Marcum cap. 3. Qui fecerit volte Dei.

2. Haec igitur Voluntas definita apte Dei est unica et realiter simplicissima; at vero ratione nostra et forte realiter virtualiter, vel etiam realiter sine diversas sui habitudines ad obiecta realiter distincta, est multiplex nempe in actu 1.o et in actu 2.o. Ut dictum est. Et rursus una est praecursoris et altera finis. Una beneplaciti, et altera signi. Unde non tamen multas voluntates Dei, quia multos actus voluntatis eius complectuntur, et explicant, de quibus omnibus in specie agimus Disput. 2.a Disp. 1.a dicitur.

3. Esse 1.o voluntatis Dei, sub hac dupli acceptione et fide creditur et ratione demonstratur. Fide quidem theologica infallibili patet multa divina script. oracula in quibus utraque voluntas aperte revelatur. Apud D. Luc. Epist 1.a cap 3. Voluntas Dei velles. Et apud Paul. ad Ephesios cap 1. Qui operatur omnia sine consilium voluntatis suae. et ad Rom. 12 Ut probetis quae sit voluntas Dei, et ex Psalm. 113 Omnia quaecumque voluit fecit. Qui etiam notavit Div. Aug. lib 2.o de doc. Christiana. totus Canon Scripturarum plenus est testimoniis divinae voluntatis. Ut expressius in illis multis in quibus sermo est de voluntate Dei in actu 2.o et de actuali volitione. Cum enim haec stare non possit absque voluntate Dei in actu 1.o et facultate volendi; quaecumque illa nobis revelant hanc manifestent necesse est. Et confirmatur. Quia C.C. et P.P. cum bcdr bom. 2 C. in sexta synodo his testimoniis divinis inhaerentes hanc veritatem definiunt et ut de fide certam adstruunt. Ergo illa est de fide certa.

4. Demonstratur ratione 1.o quia Deus est ens summe perfectum quo melius esse aut excogitari non potest. Ergo si voluntate careret, aliud ens quod voluntate esset dotatum melius et perfectius esset: ergo voluntate non caret. 2.o ex principio naturae Evidens est viventis rationalis perfectissimum gaudere vita rationali appetitiva: adeoque vivit et vivere non modo intelligendi, ergo insuper

vitaliter appetendi et q.[d] idem est voluptate. Q evidens est Deum in tanto virentis esse infinite et summe perfectum. Q etiam sum gaudere volit. 3.o aposteriori ex effectibus quia ut nos docet David Psalm 103. qui plantavit aures non audiet? aut qui finxit oculum non videbit? hoc est. Numquid ille is qui creavit nempe Angelos, et homines, praedita voluntate, praedidit volit carebit? Praesertim cum Deus sit excellentissima quaedam perfectio nad vaolis quam creata edita ad Imaginem Dei ab ipso participat, et quod per se fortiter Dei dominus ab omni imperfectione purgatur.

5. Deum Dei Evidens est Deum libertas. Q et divina voluntas. Deum q.a ut optime scobus Evidens Deum esse agens vaole operans meo perfectiss. Q evidens quoque est modum perfectissimum operandi esse cum notia obtu et electione, et determinatione voltis. Q evidens est Deum hoc meo operari. Denique Q haec Veritas ipso tanti naalis intellecta ita est nota et cunctis evidens, ut gentes etiam barbarissimi eam agnoverint, et religiosi Philos. Gentiles (ut Aristo lib de Mund. et 1 Etic. cap. ultimo) eam apte demonstraverunt. Fide q. certa et tanto evidens est expaduna volens.

6. Item 4.o ex illicitis Dei cuiusque voltas demonstratur ut fecit hic D. Thom. artic. 1 et D. Athanasius de definitionibus sic scribens. Quod illigit probat qu etiam volte ducatur. An ingm. ex illicitis inferatur voluntas quaelibet est; qm ut graviam movent, virtutes Thomistae et inqua, parum afirmanti Thomistae adhaerent et cuius sui non pauci Iesuitae ut Ruiz dist 4. sect 4. et P. Petrus Hurtado et Hurtado apud Rivaden. disp. 1 cap. 4. partem vero negantem subscribunt multi cum Arriaga disp 2.a de aia et 1.a pte disp. 24. qa adnumerandi ss. Vasquez Valent. et Sasol. docentes et assentientes ratione D.

Thomae esse efficacem et non demonstrativam.

Ego cum gravibus philosophis et theologis inquirentibus et quaerentibus utriusque doctrina doctoribus. Censeo 1º hanc rationem Divi Thomae etiam si demonstrativa non sit efficacem et plusquam probabilem esse. Censeo 2º eam ad demonstrandam voluntatem Dei necesse non esse, cum tot aliae rationes demonstrativae suppetant. Censeo 3º dictam rationem esse respective demonstrativam iis, qui evidenter repugnare intellectum quod non sit volitivum. Censeo tandem 4º dictam rationem neque absolute, neque respective esse demonstrativam [illegible] ratio manifesta est. Quod ut talis sit debet demonstrationem [illegible] ex premissis absolute vel respective evidentibus immediatis vel mediatis. Hoc 4º dico. Datur voluntas in Deo ex talibus premissis elici non potest. Nam dato hanc propositionem: Datur in Deo intellectus, esse evidentem et non esse aeque ignotam, vel esse notiorem illam: Datur in Deo voluntas, ubi id demonstratione opus erat; hoc altera propositio maior: Omne illud in quo datur intellectus, datur voluntas, licet vera sit, neque est per se nota, neque est evidens omnibus adhuc mente: quod plures eam negant, contra quos nequit evidenter demonstrari, quam doctrinam alibi a nobis fusius traditam observa in quaestionibus reflexis de evidentia et inevidentia aliquarum veritatum: quod neque absolute neque respective demonstrativa esse potest.

8\. Obijcies. Non potest Deo convenire voluntas. Non enim dicta a Deo, nec indistincta. Non quia sit potentia immediate sive potentia volitiva absolute, neque quia sit actus a talibus indistinctus seu distinctus quod nullo modo. Deo convenit Deo voluntas realiter ab ipso indistincta, quae vere et realiter est potentia volitiva in actu 1º formaliter et ratione nostra. Imo et realiter virtualiter distincta a sua volitione actuali, ut modo patebit ex dicendis capite sequenti.

Cap. 2um.

De identitate et distinctione voluntatis Dei immediati vel ab amore et volitione actuali.

9. Quaeritur in hoc capit. 4º et qua ratione voluntas Dei identificetur cum suo actu 2º amore nempe et volitione actuali, vel ab illo distinguatur. In qua quidem stant ingenia praecipue et ratione, ut videre est apud Rodrig. tom. 1. theologic. dogmaticarum lib. 1. cap. 14. voluntas Dei non distingui realiter, immo nec posse distingui (repugnante distinctione illius simpliciter) a sua volitione actuali. Et tenetur nec dari in Deo voluntatem per modum potentiae realis realiter entitative distinctae ab actu essali, immanenti et vitali. Quaestio resolvenda permitto 1º et meo in Methaeis explicata suppono, variae identatis, et distinctionis, nunc realis nunc rationis genera quae extrema et predicata alia identificare et alia distinguere debeant. Nimirum reale et rationis forte, nunc cum fundamento et nunc sine fundamento in re. 2º reale simpliciter, et reale secundum quid. Nempe reale forte ex natura rei, et reale virtuale. Reale simpliciter et reale diminutum. de qua P. Rivad. in poetica dis 4). Entitativam et predicativam, de qua Ingeniosi AA. cum P. Junco. De quibus alibi et 3ª plurasque igitur nos in Methaeis. Praemitto 2º Dei duplici amore et volitione actuali nos loqui posse. Vel de amore divino necessario: vel de amore tergente et volitione actuali. qq premissis

10 Ad quaestionem propositam quadruplex est opinio 1ª est subt. Scoti qui discipulis ad sua principia de distinctione reali formali ex natura rei, quam subtiliter adinvenit et ingeniose illustrant in 1um dist. 2º quaest.) et distinctione 8. quaest. 4. docet voluntatem divinam distingui realiter formaliter ex natura rei ab amore seu necessario seu libero, et a volitione actuali. Quem sequuntur omnes illius discipuli. Altera opinio inter Thomistas Immin, qui tenet illustratque Ad. Godoy quaest 49 disp 47. 63., asserit voluntatem divinam in actu 1º distingui fundamentaliter obiective, adeoque distinctione rationis fundamentali, quam cum virtuali aequivocat, ab amore et volitione actuali. 3ª opinio cum distinctione procedit asseritque voluntatem divinam non distingui adhuc

formaliter per rationem ab amore necessario: distinguitur vero ab amore
contingenti et volitione actuali. 4a inter sententias communior tenet,
Volitionem Dei in actu 1o distingui formaliter ratione nostra saltem et
virtualiter ab amore necessario et ab amore contingenti et volitione
actuali.

11. Nos vero sententiae adhaerentes ad ea quae diximus de
indistinctione et distinctione intellectus divini in actu 1o a sua intellectione
et cognitione actuali quaestionem istam resolvimus: et tota nostra
quaestionis propositae expositio futura est. Voluntas Dei sumpta pro
sub genere distinctionis realis simpliciter distinguitur realiter enti-
tate a suo sive amore sive volitione actuali. Quod vero non obstat
quominus a tali actu 1o distinguatur formaliter ratione nostra cum fun-
damento in re, distinctione quam vocant rationis ratiocinatae. Ad 2o
quoad distinctiones praecedentes actus et cognitionis nostri intellectus nomine
fundamentalem et virtualem, sentio voluntatem Dei in actu 1o non dis-
tingui realiter formaliter ex natura rei, prout haec distinctio ab Scotistis
communiter explicatur: distinguitur vero realiter virtualiter ab amore divino ne-
cessario, et certius ab omni volitione et notione divina contingenti,
nimirum amore et odio: decreto quod Dei actuali. Haec est
mens nostra et 2a quam qui AA. certo teneant non ausim
affirmare. Quod vero bene Rivad. loco citat. tam rara et insolens
est apud AA. praesertim antiquos, acceptio terminorum horum: Voluntas
Dei. distinctio rationis. et distinctio virtualis. ut non facile sit certo statu-
ere, cuinam 2o illorum quisque. Nostra vero clarius grata se-
quentibus assertionibus diversa probamus.

12. Dico 1o Voluntas Dei non distinguitur realiter sim-
pliciter a sua volitione actuali est saltem de fide certa. Quam ut talem
tradunt omnes Theologi eam quod eliciunt 1o ex Conc. Lateranensi
definiente: Deum esse omnino simplicem, simplicitate, [illegible] summa ex-
cludente a Deo tum partium compositionem, et tum perfectionum realem distinctionem.
2o ex Conc. Florentino, in quo spectato fidei tota fuit in Deo
omnes eius perfectiones essentiales et infinitae communes re non dis.

ferri a ratione tantum et actu intelligendi distinguitur, quod volitas et volitio non distinguuntur re ipsa ex dictis. Constat ex illo Axiomate Theologico: In Divinis nulla est realis distinctio, ubi non intercedit relationis oppositio, nempe producentis et producti: sed inter volitionem in actu 1° et volitionem Dei actualem, nulla intercedit producentis et producti relatio, vel oppositio: ergo nulla realis distinctio.

13. Dico 2°. Inter volitionem in actu 1° et volitionem actualem datur distinctio rationis, fundamentalis et formalis, ratione cuius volitas Dei in actu 1°, distinguitur virtualiter ratione nostra a suo actu 2°, nempe ab amore necessario, et liberi ab amore diligenti, et a volitione et notione actuali. Ita S.S. Concilii Florent. num. praecedenti citati et apud Vitken tom. 1° disp. 3ª. Ita M. noster Rivad. secundus utrumque Doctorem Angelicum et Eximium aliique multis citatis.

14. Ad clariorem vero huius solutionis probationem videtur ex methodo supponere quod ex parte nostri detur sit distinctio rationis. Suppono 1°. Distinctio rationis est apparens quaedam distinctio quam facit ratio sive intellectus, seu apparentia quaedam distinctionis realis. Est duplex: una fundamentalis, altera formalis. Illa quae in fundo est distinctio dicitur formalis. Haec vero forma et actus intellectus, in quo stat per formaliter ipsa distinctio, scilicet minimum et sibi tota in actu intellectus sub obscuro et abstractivo: vel ut vocamus inducto non comprehensivo, etiamsi intuitivo obiecti, quem dixi appellant inadaequate claritas sive imperfecte et inadaequate tangente suum obiectum et illius ... creata ut ea ... repraesentetque tantum realiter distincta, si distinctio rationis sit positiva: et si negativa sit, ut illa non exprimat neque afficit tantum virtualiter identificata. Sive haec distinctio fiat ut Thomistis placet ab intellectu obiective comprehendente: sive ut intendimus Jesuitae per cognitionem comprehendentem formaliter, quod licet, non est huius loci.

15. Suppono 2°. hanc distinctionem rationis formalem una esse cum fundo in re, quod ideo appellatur rationis ratiocinatae: altera sine fundo in re, quod ideo dicitur rationis ratiocinantis. Tunc datur tale fundum ad talem distinctionem, quotiescumque ab

illibi cum functo in re. Non quidem formaliter, et cum illa mut
veniunt semper quando ipsa res est antecedens omnem cognitionem
non illibus fundo nobis est et capax in se ipsa ad extra
distoria salvanda. Hoc enim est impossibile et omnis repugnans.
Quod quod obiectum imperfecte apponitur et ita inadaequate claret et sub
obscure patet ut ex re apparentia sub qua apponitur non appa-
reat identitas vel appareat distinctio, de quo bene Aliqui. Vide
Pet. loc. cit. ex doctrina Bernardi

16 Suppono 3. Non omnes cognitiones iudicantes
formaliter distinguentes quae formaliter (praesertim negative) debere esse
falsas alias omnis cognitio enigmatica et abstractiva et
omnis non comprehensiva et fere omnis assensus fidei quibus praesentes
credimus videntes illum pro hoc statu (ut loquitur Apost.)
per speculum in enigmate, cum sit inadaequate clarus, nec repre-
sentans Deum qui est in se esset cognitio falsa. Quod quis
dicat? Communis ratio apriori est. Quod sola cognitio est falsa
quae est positive disconformis obiecto. Quod non omnis cognitio non
repraesentans, neque affirmans identitatem esse quae realiter identi-
cata sit: nec decernens mentaliter ipsorum identitatem quae
re ipsa est, est cognitio suo obiecto cognito disconformis. Quem-
admodum nec omnis conformis est. Quod non omnis talis cognitio est falsa
Suppono tandem 4o scotistas et thomistas distinctionem fun-
damentalem quae formaliter debet praecedere intellectum fundamentum eius non
debere esse fortem ex natura rei neque intrinsecam realem neque aliam
quae detur in re, quia satis esset si sit distinctio rei pure ap-
parentis nominum fantasmatum in qua apparet vel
speciarum et apprehensionum sub qua apponitur. Et his praesuppositis.

17 Ex nostra deductione. Illa distinguuntur formaliter per rationem,
quorum unum (cum functo in re) non est apparenter alterum: et viceversa
unum unum non est apparenter nec formaliter alterum quod non obstat utrumque
identitas nec claret unum esse re ipsa alterum: quod voluntas et divina
volitio re ipsa idem ita se habent. Quod hoc voluntas et volitio abstra

lis q[ua]n[us] p[ro] hoc statu nobis p[ro]p[os]ita et a nobis abstractive cog-
nita: Voluntas illa p[er] modum p[ro]c[essus] vitalis, haec vo p[er] modum actus
et vitæ in actu 2o; sub his seu definitionibus seu deceptibus obtinet
hoc volitio actus vitalis et volitio actualis) n[on] nobis exponunt
suam identitatem realem, qua aliquam sui distinctionem, et n[on] identitatem nobis
ostendunt, q[ua]n[us] sub hoc suo cuncta conceptu obtinet, ita nobis constent,
ut ex vi illius, nobis n[on] innotescat illa esse realiter alteram:
qua potius appareat saltem aliquo, illam n[on] esse ipsa alteram: Hoc
autem sic proposita, fundatur nostro intellectui, ut ipsa nunc men-
taliter distinguat, et nunc mentaliter n[on] identificet; ipsa definiat
definitionibus formalibus o[mn]ino diversis. Atqui in hoc stat ea distinguibus rationis
tunc fundamentaliter, tum formaliter. Fundamentaliter q[uate]n[us] illo modo
nobis objecta fundant distinctionem sui formalem: Formaliter vo q[uate]n[us] sic abs-
tractive, vel inadaequate cognita talis ipsorum cognitio, (quam illa fun-
dant) est ipsa illa distinguens, sive distinctio formalis: ergo voluntas et volitio
distinguuntur formaliter p[er] rationem distinctam rationis ratiocinatæ.

18 Afratur 1o. Non minus identificatur realiter
essentia divina cum attributis quam voluntas Dei cum sua volitione actuali.
Atqui hac identitate et summa simplicitate Dei non obstante manet
locus distinctionis rationis inter attributa: ergo et voluntas a sua voli-
tione actuali. Afratur 2o. Voluntas et volitio actualis sunt nobis sic
sive proposita et a nobis formaliter cognita apparent dissimilia et a
nobis definiuntur cum fundo ex parte rei cognitæ et propositæ diversis
definitionibus formalibus: ergo ii distincta p[er] rationem tum fundamentaliter tum
formaliter. Afratur 3o quaecunque ex una identificantur realiter, et distinguun-
tur intrinsece virtualiter, distinguantur quoque necesse est distinctione rationis
ratiocinatæ. quamquam n[on] omnia (ut diximus) quae distinguuntur distinctione
rationis dicta, distinguuntur etiam intrinsece virtualiter. Atqui voluntas et divina
volitio, saltem dingens et libera distinguuntur ut iam ostendam
intrinsece virtualiter: ergo et formaliter.

19. Dico 3o. Voluntas Dei cuiusque sive amor
sive volitio actualis nulla patitur genere distinctionis realis

sive formis ex natura rei ex conta sive praedicativa absque reali entitate,
sive diminuta, et quovismodo media inter realem formalem et
rationis, distinguuntur reipsa ante rei; quae vere et sola distinctio in
trinseca realis. De distinctione formali ex natura rei dicat illius ordinarium
quibus qq in tr. de essentia et attributis et simplicitate Dei haec
distinctio a reliquis theologis (exceptis scotis discipulis) impugna
ri solet. De altera distinctione reali media rao [illegible] mihi
est p.o [illegible] tali distinctio, nisi cum identitate reali et distinctione
virtuali coincidat, est entitiva, et nostra opinione repugnans iden
titate aut indistinctione reali, non minus quam identitate reali for
mali repugnat distinctio entitiva realis formalis. Et ideo ad intrinsecam
virtualem.

20 Dico 4. Voluntas Dei eiusque amor necessarius,
et multo certius voluntas et volitio divinae distinguuntur inter se
intrinsece virtualiter. Non sola distinctione virtuali late virtuagatque
tudine omnis subjecti, ad praestanda munera quae res, sive
vera, sive multae et distinctae praestare possunt. Quare et multae
cum identitate reali simpliciter, vera cum capacitate eiusdem rei, et sub
[illegible], ad praestanda munera quae solum res realiter distinctae prae
stare possunt. quale est [illegible] sursigere, et illa verificare.
Adeoque cum identitate reali formali cum aequivalentia distinctionis de
aliis in ordine ad affirmationem et negationem eiusdem praedicati de eodem
subiecto subeundas: ignorantique ab aliqua oppositione salvandas.

21. Sed dico et explicatur. Ex maioribus qq cum identitate
vel sine distinctione reali formali conveniunt praedicata contradictoria
distinguuntur, modo distincto virtualiter. Quae voluntas Dei, et volitio rea
liter eidem conveniunt reipsa et ante rei praedicata contradictoria
nempe affirmatio et negatio eiusdem praedicati de eodem subjecto rea
liter. Probatur minor. Voluntati convenit reipsa esse reipsa principium
vitale sui amoris, et volitioni [illegible] actualis. Volitioni autem
[illegible], non convenit re ipsa esse reipsa principium; quae reipsa conve
nit non esse principium, quae actum vitalem, et vitam actualem, motumque

physicum seu identicè, ab intrinseco Dei et volitionis talis volitione virtualiter. quod esse reipsa, et reipsa non esse pro diversis volitionibus actualis sit affirmatio et negatio eiusdem praedicati de eodem subiecto: adeoque praedicata contradictoria absque distinctione reali formali: quod cum distinctione intrinseco virtuali. Confirmatur 1°. quoniam dato principio et posse monstrari quod cum scoto, aptitudine rei, habuemus distinctio virtualis inter volitionem et volitionem seu decreta, tum inter decreta ipsa clarè convincunt hanc distinctionem aptitudine rei, saltem virtualem. Confirmatur 2°. supponendo volentem et volitionem Dei distingui (ut diximus) cum fundamento in re, distinctione rationis ratiocinatae. Et hac ratione discernitur. Voluntas et actualis volitio quatenus obiective fundans distinctionem sui formalem, nisi reipsa et cum identitate adeo realiter et virtualiter idem, ut quod reipsa conveniat voluntati quatenus est pro realiter volitiva id ipsum reipsa eodem modo conveniat volitioni quatenus est actus et vita in actu 2°. quod est voluntas et volitio quatenus una aptitudine rei aliquid quo aptitudine rei caret altera: quod quatenus inter se realiter distinctae.

22. Dimissis solutio est voluntatem divinam non esse reipsa; quod sit apparenter et ratione tantum pro actu volitionis actualis. Aut si talis pro reipsa sit (nempe logicè, non physicè) volitionem quoque actualem et vitam Dei in actu 2° esse reipsa talem pro quo nihil reipsa conveniat uni, quod non competat alteri. Hac solutio ostendit quoniam verius censuisse qui sit amorem et volitionem contingentes distingui realiter a volitione divina, quoniam amorem divinum contingentis necessarium. Dicta illa tum et pro actu et volitione actuali.

23. Instantiae sic argutum. Dicta illa ex parte realiter identicata distinguuntur intrinsece virtualiter quia una cum identitate reali convenit reipsa capacitas ad contradictoria subeunda et illa absque oppositione, salvanda a voluntate Dei, eiusque volitio actualis (quatenus tantum contingens) tales reipsa sit quod non. tum quia actualis volitio titulo vitae actualis in actu 2° aliquo vero nunc et modo est, et oritur a volitione ut pro vitali, quo neque oritur neque est (nempe realiter et identicè) a reipsa. tum quia voluntas Dei, idem de amore necessario, est necessaria

et n potest deficere: cum q. volio et decans n. est necaria et potest n exere. Idq. reipsa apte ver, et indepenter a nro illebr, et imperfecto modo. Cum p hoc statu, sequen dr. d esse necaria, et n esse necaria, n. posse deficere et posse n exere, ii p dica d.o diomna reipsa et apte ver: q. Ipratr vao et occupatr solno. Etenim volitas Dei et est poa et facultas, nempe libera, ad volendum reipsa et reipsa n-volendum n est reipsa actualis sua volio: est q. necaria in exendo quorum dingens i. in volendo. Ipsa v.o eius volio est reipsa actualis volio Dei necaria quidem in exendo, d nihilominus dingens inde nominando: q indivisbr inter sunt et volitis et volioi Dei p et hoc vel illo modo necaria dingitr realitr a se, ipsa qut n necaria d dingens est. Non realitr fortitr: q realitr realitr.

24 Aiunt ex omnibus dingun qui dem p raoem realitr fundamentalitr n. inde realitr vir litr ripta distinctione virli p caparte ad salvanda d.a diomna: d d.a 4.o p.o Principes et Nobiliores thom. ut Lodon. p eodem oro ruinpant distinctionem raoes fundamenlem atq. intrica virlem. d.a 2.o p.o nisi distinctio raois fundamentalis plane concedat cum reali forti exnoa vei vel cum intrica virli insufficens oro est ad d.o diomna salvanda: d ut pbanimus, ex omnibus n distribentr volitr et volioi Dei p dica d.o distinctio reipsa dremiunt: q ad salvanda p dc oro necaria est distinctio ex nao rei vel intrica virlis: nec sat est, distinctio fundamentalis.

25 Dicet 3.o cum alijs n esse necaria qd p dicato dicta, n ii d.o diomna. Nam licet dremiant reipsa apte vir afirmentq. et negentr de subto eodem realitr hoc tn est in ordine ad diversa denotata. Cum tn d.a distinctio debeant esse affrao et negao eiusdem

de eodem et in eodem. Hac solutione utitur et distinctionem sic vitare contendit Ingeniosus P. Viken d. [illegible] frustra. Nam quod dummodo affirmas et negas, sint eiusdem praedicati de eodem subiecto reali etiamsi sit [illegible] ad diversa connotata, non vitatur contradictio, quod impossibile est idem subiectum reale realiter esse et realiter non esse idem reale praedicatum. Quod voluntas [illegible] in ordine ad hunc mundum convenit revera esse volitio necessaria; volitio vero et decretum actuale convenit esse volitionem contingentem, quod in ordine ad eundem connotatum, quod distinctionem realem connotatorum non vitatur contradictio.

26. Dices 4. distinctionem vitari, quia idem et eodem sensu reali, quo v.g. de volitione affirmatur esse necessaria et negatur esse contingens: convenit affirmaturque de volitione actuali esse necessaria et negatur esse contingens. De volitione enim affirmatur esse volitas necessarias, non vero volitio: et negatur esse volitas contingens affirmaturque esse contingens volitio. Et pariter de volitione actuali affirmatur negaturque esse contingens et necessaria. Hac etiam solutione usus fuit [illegible] lib. 4. cap. 6, ante P. Plates [illegible] de Trin. et alios RR. qui ea tamquam sua propria utuntur et per illam salvare contendunt absque distinctione reali oppositionem quae est inter essentiam et relationes aut saltem nobis apparent.

2) Sed cuiuscumque demum talis solutio sit teneri debet, et sustineri non potest. 1° Quod est nugatoria et illusoria: adeo ut contra illam faciendo identicas propositiones forte cesset tota difficultas omnium mysteriorum nostrae Fidei et nominatim Trinitatis, et [illegible] divinae. 2° Quod tali modo discurrendi admisso nulla est oppositio aut contradictio praedicatorum quae distinctionem realem adhuc [illegible] probet: quaeque in quavis chimaera et impossibili salvari non possit. Dicendo [illegible] non modo cum [illegible] malum peccati causari a Deo et non causari formale, cum tamen realiter idem sit; deinde totum hoc v.g. causari a Deo, quoad praedicatum materiale, secus vero quoad praedicatum formale. Nam totum hoc est hoc materialiter productum a Deo et

hoc ratione non productum a Deo: et partim de ratione esse hoc actualiter productum, et hoc ratione non productum. Dico quod quamquam hic de tenorum repetitio angustum eludat, difficultatem non salvat: nec contradictionem vitat. Nam ipsum id, quod est voluntatem Dei esse voluntatem necessariam, et volitionem contingentem: et pariter volitionem esse volitionem contingentem et voluntatem necessariam, est in quo situm est mysterium et difficultas convincens oppositam, et nos compellens ad admittendam contra illa sustinenda distinctionem rationis. Ratio est: quod aliquid esse necessarium sub una ratione, et contingens sub alia identificata realiter cum prima ratione vel est chymera, vel distinctio realis. Est enim affirmatio necessitatis et contingentiae de eodem sub eo realiter. Atqui voluntatem Dei esse necessariam et eam esse necessariam sub ratione voluntatis, et non necessariam sub ratione volitionis identificata realiter cum voluntate: quod est ipsam esse, et non esse necessariam.

28 Solvitur quod sit voluntas Dei in actu primo sive per modum potentiae non distinguitur realiter entitative a suo amore seu volitione actuali. Distinguitur vero ab illa tum formaliter per rationem cum fundamento in re, et tum intrinsece virtualiter. Dico quam solutionem quae est vera opinio est

Cap. 3um

Obj. contra statutam identitatem et distinctionem voluntatis Dei et volitionis actualis.

29 Objicies 1° contra identitatem realem: signa utique evidentissima distinctionis ex natura rei realis formalis sunt tria. 1° relatio producentis et producti. 2° separabilitas ex natura rei. 3° repugnantia contradictoriorum et eorum susceptio. Atqui inter voluntatem Dei et volitionem (saltem contingentem) haec tria signa reperiuntur: ergo et distinctio realis formalis. Maior quam Eximius Doctor in Metaphysicis disputatione de identitate et distinctione rerum late probat, et clare illustrat, ut vera supponitur. Minor probatur. Voluntas comparatione actualis volitionis est potentia volitiva et facultas vitalis: ergo sui potens movere ab intrinseco: ergo inter illam et actualem volitionem datur mutua relatio producentis et producti:

30 Ad Voltas Dei in actu 1° potest existere et actu existit n. existente volitione actuali v.g. volitione et decreto efficaci al bexius mundi: q si separabilia. 3° denique volitio dei in actu 1° dicenit seipsa esse potentiam activam sue volitionis: et volitionem esse actum. Illi esse primum vitae: huic esse vitam actualem. illi sub ratione potentiae volitivae n. posse deficere: huic v° sub ratione amoris contingentis et actualis volitionis posse deficere, et posse non existere: d. ydeo si 2° diversa, nimirum affirmari et negari eiusdem contradictoria: q n. possunt esse de subiecto eodem realiter. Ergo voltas et volitio n. si subiectum realiter idem: q

31 Hac objectio sedem sibi propriam habet in de ista et attributis, et dixisti impugnat divinam simplicitatem. Ad illam infra. Ista maiori [illegible] quoad duas [illegible] partes neg. minor. et ad probationem 1 partis illius, distinguo illam: est realiter potentia volitiva, qua volitionem realiter producat seu physice recepta neg. pro qua volitionem identice immanentem, et nec fieri recepta nec physice producta, sed ans. et distinguo 1am dens. potentia se movere physice ab intrinseco, seu motu physice effecto, neg. et potentia se movere intentionaliter; 1am conc., et neg 2am. Nam talis volitio n. est pro modo actus physice effecti vel recepti physice producti den[illegible] n postulat realem sui a potentia vitali distinctionem. Ad probationem 2ae partis (de qua fusius dicemus 3.) distinguo ans. volitionem n. existente physice quoad entitatem neg. n existente logice quoad denominationem, sed ans. et neg. quam. Ad probationem 3ae partis omnis solutio est distinctione quidem 2a diversa volitio et volitionis. Id v° requirere distinctionem realem fortem; 2 indistinctionem realem fortem, vel virtualem; et hanc intercedere inter voltem et volitionem secedimus et ostensione probavimus.

concedo 1.

32. Cur solutionis addunt omnibus similitudinem dicentium contradictoria repugnantia 2° dicentium infert quidem inter substantia creata distinctionem realem fortem: at v° in Deo (propter excellentiam eius super omnes creaturas) virtualem virtualem. Ergo. addo, 2° propriam et virtual

jam acceptionem distinctionis realis, quam in Metaphysica tradidi
convenire realiter apte rei quae dicitur [illegible] propria sua dicuntur, ubicumque
quod illa subsistat, sive in creatis sive in divinis sufficere
et evenit arguere distinctionem sublatam et quae dicitur realis, vel
dubium esse [illegible]. At vero convenire apte rei quae dicitur non
propria, quae sunt apparenter sua dicuntur (qualia esse indico
ratione divina v.g. generare et non generari quod fides de
Deo docet et vulgo sua divina dicuntur) quorum oppositionem
nos componere non possumus, et scrutare nescimus, arguere
quidem in creatis distinctionem fortem: in Deo autem excellentiam
perfectionis supra omnem captum humanum.

33. Objicies 2.o Idea distinctionis rationis. Neque
sunt volitas et volitio designare rationem nisi rationem et intellectus mer
licet sua cognitione designat ea quae in ipsis indistincta, dum quae et ideo
realiter sunt: Denique hoc est probare nisi per cognitionem falsam, et per
rem disformem obiecto: quod est probatur. Nam nequit designare fortiter
cum fundamento in re et distinctionis rationis ratiocinatae ea expressa, in recepto
per priori in ipsis, alioquin denique quia ab intellectu et cognitione vera
sunt distincta fundamentaliter: Denique non possunt esse apte rei et inter
ipsa sic fundamentaliter distincta, nisi simul sint distincta realiter:
Et in non ipsis potest fundamentaliter et apte rei distinctionis aliquid
propria convenit uni, quod ipsa non convenit alteri: quod ut sunt distincta
fortiter debent esse distincta realiter.

34. Instatur et retorquetur argumentum in distinctione
fortiori essentiae ab attributis, et attributorum inter se. Et immanenter
in omni actu et medio intellectus designare fortiter per rationem expressam et
objecta (v.g. animal et rationale) realiter indistincta, imo identicata etiam
realiter. Et ad illius formam, designatur maior. At immanenter
et positive designat quae in ipsis realiter indistincta sunt, neque
positive vel negative. Hoc est, non per actum debitae affirmantem distinctionem,
quod per cognitionem non exprimentem nec dignoscentem, seu non affirmantem
identitatem, quin potius ab affirmatione et negatione talis identitatis

ẽscindentes secdo mai. et neg. min. ad 3tiam secdo maiorem vel
illam ita dico. Nisi data expma incognit, vel in medio obtivo
(nimirum specie impsa, fantasmate substituto, vel enigmate
obtivo) in quo mediatè apparent: et sub quo abstractivè et enigma
ticè cognoscuntur et nobis obijciuntur, sunt dicta fundamentis
secdo maiorem. Nisi illa immediate in se ipsis sunt ita dicta nego
maiorem et nego min. Ad 1. ad cuius mode distiones n. sequitur dis
tis subiectiva obtorum, quâ aliquid reipsa distinguat seu, quo reipsa
careat alterum; et obtiva specierum seu mediorum sub qq appa-
rent et in qq obijciuntur, et mediatè cognoscuntur. Xa ea quod ali
bi de speciebus diximus in mithaeis: et de cognitione abstrac
tiva et intuitiva in lib. de aia.

35. Opones 3o. 3o. distiones virtuales vulgò appella
tas a thomistis rationis fundamentales. Talis distio et potentia pla
nè divina admittenda n. est cum identitate reali adhuc in Deo nisi
ubi fides cogat, vel ratio convincat. Imò nec in divinis quidem ad-
mittendam esse, et a Deo etiam relegandam contendit P. Ticken
ipse citat. de simplicitate Dei. tract. disp. 4. 3a P. P. Ramag. et
Conimb: et neq. fides docet neq. manifesta ratio convincit de
volitione et volitione actuali illa praedicata adeò è regione opposita
ut illorum oppo sola distione rationis nequeat salvari, vel
intrinseca realis salvari debeat: ergo. Concessa mai. mihi reiirmad:
nego min. Nam ut considerant cuiuslibet dicta constabit, praedicata quae fi
de constat, et ratione probat convenire volitioni Dei ut potest vitali, et voli
tioni ut vitae eius actuali (praesertim ingentibus) talia et tam contra
ria ii ut salvari nequeat sola distione rationis, sive formali sive
fundamentali: nisi inde demum sine dubio cum intrinseca reali.
Et quod inde salvari debet, vel saltem quod nos salvare
nescimus absque distione nisi formaliter reali, de quà illustri
ius 3tio.

36. Opones 4. volitionem Dei in actu 1. et ut vitalis
est distinctam a sua volitione actuali fore potentiam physicam illius

et prium reale virle. Hoc reputatr ino modum a pluriq theolo gis et absurdum: q n. ita disputr. Pro solutione huius 4.ae objectionis est

Cap. 4.

De Volunte Dei ut potentia volitiva et principium volitionis.

37 Quaeritr in hoc capite, si quidem volbas Dei disputr realiter distiar, ut diximus, a sua volitione actuali: An sit in illius poa realis et prium virle. Et rac dubitandi desumi potest ex B. Autrino Martyrum ad Sent. dicente quaest 3 Quo modo differt poa ab actione sic differt voltas a volendo, nempe, a volitione. Et poa ab actione differt ut poa realis, et ut prium illius: q ita differt in Deo voltas a sua volitione actuali. At v. dicendum est, qd theologi sunt qui de dina simplicitate adeo religiose sentiunt et nimis scrupulose; ut nollent ullam distinctionem a pte rei, adhuc virlem inter voltatem et volitionem admittere: imo et hac admissa, vellent voltatem divinam n. esse plusquam logice et rone nra, poam activam seu prium reale adhuc virle dinae volitionis.

38. Sic sentit P. Becken et probat P. Recupitum tract. 2. disp 1. et apud P. Rivadeneyr. disputationibus 6 et 7. plures et graves DD, ut Albert. Pellencie et P. Ingalda sequuti Capreolum Aureol. et P.P. Vazq et Ruiz disp. de volte, qui contra tn ut asserunt voltatem Dei absq ejus dicendo suae simplicitatis esse realiter poam realem virliter activam, indeq et prium realiter effectivum suae volitionis, seu prium virle, n. mo dirigentis et Dei liberi; et insuper amoris necessarij. Stat apud eumdem Rivad. Subtilis Scotus et Bonav. et ex N.N. P.P. Molina, Granado Annibal, Raynaudus, et ut opinor, Eximi. D.r in Methaphys disp 30 sect. 16, et P. Hamaya disp. 24 sect. 2. multos alios citans qq ex thomistis accedunt Caietan. Yañez, et Godoy disp. 45 de volte

39 Hac v. quaestio inter moder

nos sententiam et quam magni momenti esset. Deinde
max.e stravensa, videri est quilibet de nomine. In qua p inde
ennitar quamdentime loqui possim de Deo, et propria opinione
firmius aliorum dixi de voce verbis apexine. Adeo q̄ sentio
mei ad illa, quae de intellectu divino, tu intellectionis, longiti ita de scia
Dei, sentio. Et est mihi tenor opinio volitionis Dei esse, aut
ratione sua additam ab actuali volitione esse realiter, nec sic appa-
rentis ratione sua potius plusque logica, et n. n. physice activa
et primum reale virtule volitionis Dei actualis. Quam ut probem
et explicem.

40. Dico 1°. Volitas in Deo est vere et
realiter, cum proprietate sermonis, potentia realis volitiva; et n. voli-
tiva p amorem et volitionem realiter producta seu physice recepta
ita AA citati. Prima pars assertionis ex inde probatur
ex acceptione communi potentiae physicae et realis ita probamus. Nomi-
ne et receptam potentiam tenera volitiva esse significante volitionem ut
abstrahente a creata et increata, non aliud significamus
neque a philosophis et AA aliud intelligitur quam vis et facultas
spiritualis appetitiva: facultas vero realiter volitiva: et vis
atque virtus (seu accidentalis, seu substantialis, a quo procedit)
spiritualiter appetendi et activi physice vel intentionaliter vo-
lendi. Deo seclusis imperfectionibus recipit huiusmodi
de virtus et facultas cum sua proprietate sermonis. Quod probatur
maiore rigore et proprietate competit voluntati Dei esse recepta
potentia appetitiva quam id competat volitioni actuali etiam creatae.
Sed volitioni actuali etiam creatae competit esse potentia logica, ad vo-
litionem simmerum logice et identice p aptitudinem et n repug-
nantiam seu ad essendum id quod est nempe actualis volitio:
ergo voluntati competit esse potentia plusquam logica, quanquam actualis
volitionis. ergo est potentia volitiva realis et physica.

41. Affirmat Doctor. Datur vere et
proprie in Deo actualis volitio: ergo (infert ille) facultas proprie

voliva: ergo (inferam ego) vera et realis poa ad talem
veram et realem volitionem: et non poa pure logica solum non
repugnantia ad identice essendam tali volitio. Etenim
hujusmodi poa competit ipsi etiam actuali volitioni creatae
ut edicta et dicenti, a poa et voluntate: ergo plusquam metapho
rica et logica: ergo realis et realis aptitudinis etiam physica ad
intentionaliter et modo hendam vitale, et hoc vel illo modo
realiter vitaliter eliciendam volitionem et nolitionem actualem. At
quis poa et aptitudo hujusmodi est realiter cum potestate
sermonis poa realis voliva: ergo haec datur in Deo.

42. Dices 2º. talis poa non sit virtutis et aptu
dinis ad volendum volitione physice producta et physice recepta,
quod erat 2ª pars, ex his probatur apud Ill. P. 2º. sumendo tum
potestatis Dei opponitur omnis dicto entitas alicuius sui effectionis
a Deo, et volitio ac nolitio actualis ut esset realiter producta
vel physice recepta, deberet esse realiter dicta. Pº. quod imponendo
actualitati Dei repugnat quaevis poa realis realiter activa
suarum effectionum aut operationum physice receptiva. 3º. quod ultra
titulo entis a se et in causalitatis seu adhuc a se ipso, repug
nat causabilitas, et producibilitas alicuius effectionis essentialis
et totius formaliter divinis qualis est divina volitio: ergo tamen
volitas Dei s. realiter et physice nec s. logice vel ratione divina
poa voliva, non tamen est (ut est divina volitas) poa realis
formalis. Et quamquam admittatur aut esse proprie dicatur: poa
voliva physica et realis, non tamen est neque debet ea dicere
poam sui actus physice productiva aut receptiva: ergo neque voli
va pro volitione physice a se producta seu physice in se recepta.

43. Sed dices. Quod de hac poa et voluntate
dicimus, quod nunc prius virtuali est ne reipsa, vel ratione divina, prius
realiter effectivum et reale vitale volitionis Dei actualis: et suppono
tamquam mihi certo esse mentaliter et ratione divina quorum reale vitale:
et non esse realiter apte per prius effectivum reale formale.

44. Neo et uno 2° volitas est realiter nec sola rato-
na prium reale vitale amoris et volitionis actualis. Pr. sec. esse
primum realiter equivalens prio reali forti est realiter esse prium
vitale. Volitas. Ver tu volitio est primum realiter equivalens prio
reali forti q reali vitale. Explatur. Duplicitr potest esse aut pride
rari volitas ver prium vitaliter effectivum volitionis, vel qum volitionem
secum identicatam, nullo tn modo pcedentem a volte, stnata seq
actu volens, pinde ac si volitionem physice efficeret. et in hoc sensu
nemo opinor negabit equivalere in ordine ad hoc munus,
prio forti physice effectivo: esseq in hoc sensu prium vitale. Vel
qum inordine ad actu intentionaliter vivendum et volendum: red-
dendaq expente (quoad denominationem) suam volitionem et volitionem actu-
alem, alium influxum habet, et alio modo se habeat, ut sibi ipsa
volitio, quia pure realiter et identice tu volitio actualis. Quomo-
dus et influxus licet nobis ignotus sit, ideoq a nobis inexplica-
bilis pbet nihilominus et nobis ostendat tum volte illi distingui ali-
quo modo re ipsa ab actuali volitione: et tum inordine ad redden-
dam ipsam plusq tn identice et fortiter expente, pinde se habere ac si
eam physice produceret. et demum ipsam volitionem titulo [illegible] tm-
qm actui vitalis apoa distingui ab ipsa apte ver vitaliter et
in hoc sensu ostendimus voltem esse re ipsa prium volitionis effec-
tivum [illegible] vitale.

45. P. ita probamus 2°. Si actus et operatio
actualis titulo procedendi tmqm actus apoa a prio intrinseco vi-
tali, distinguitur realiter vitaliter ab illo; talis illa pot est, nec sola
apparet esse prium reale vitale. Atqui volitio actualis (ex [illegible]
dingens et illo libera) indistincta realiter fortiter a volte, titulo pce-
dendi vitaliter saltem intentionaliter ab illa tmqm motus et
actus apoa, distinguitur vitaliter ab ipsa modo explicato, q rea-
liter est et si pure apparenter seu mentaliter, tu volitio actualis
dingentis pot vitalis appetitiva physica et realis: et prium ipsius vita-
le. ero.

46. Oppones nobis D. Thom. dicentem in 1m dist 41 art. 4. Eligere, et velle, non sunt in Deo actiones quae designant passionem aliquam vel actionem in Deo distinctam. Vel an istorum actuum non potest salvari, in Deo, ratio, quod, nisi sm. modum eligendi et significandi tantum. Quod et sonat tota authoritas. Et explicat illam cum Rodoy, dicens negare illustris et voluntas rationem poe quae significat realem forte: et sedere talem rationem sm. nam modum significandi; quam fundo in re. Attendimus et etiam, probavimus tale fundum esse ipsam voltam, ut realiter desertam a volitione et voltam ut realiter emanantem, et ut realiter electam ab ipsa volte. Quod satisfecit ut hoc ratio illius s. poae vivens, et proxim reale.

47. Obj. ua rave. Nequit dina voltas rea liter esse poa realis volitiva quam realiter quoque sit res, et facultas eliciendi volitionem eamque in se recipiendi. Talis facultas esse non potest absque distinctione reali forte: ergo neque poa volitiva physica et realis. Distinguo maiorem. Nequit realiter esse poa realiter volitiva volitione physice electa, et physice recepta, quin etiam sit et concedo. Volitione reali; nec physice recepta, nec physice producta: neg. mai. Vel illam subdistinguo. Nisi sit facultas eliciendi physice formaliter volitionem nego, eliciendi ipsam intentionaliter (ut multis placet absque actione physica) vel pure virtualiter concedo. Et neg. min. quod talis poa etiam physica, et non physice effectiva; potest esse absque ulla distinctione reali forte.

48. Oppones 2o. Voltas in Deo non est poa realiter volitiva: ergo nec poa realis. Probatur ans. Ratio recepta poe realis volitive est realis distinctio eius a suo actu volendi, et inde fit quod ratio poe, ut sic est aliqua distinctio a suo actu: quod ratio poe realis exigit distinctionem realem. Sed non datur in Deo realis distinctio eius voltae a suo actu volendi: ergo nec poa realis. Hoc argumentum semel et iterum instat Rodoy in suo dina praxata cum attributis et intellectu cum intellectione abstrahit et instantia saepe inculcat, d. immerito, quod inefficacem. Cum enim rata dina non distingua

et vitaliter ab attributis ut omnes norunt si fiant; vis illorum n. potest plus quam apparenter se habere ut pōa aut vadisē et cum de illicibus et illectioe eodem modo phylosophetur ac de volbe et volitioe abbreali idem de utraque pōa dicent. probatur

49. Ad argutum resp. neg. ant quod aliud est volbem realiter esse pōam appetivam aliud eam realiter esse pōam realiter appetivam et aliud esse pōam appetivam per appetitum et volitioem reale forte. Placet aliquis forte scrupulosus distinctionem inveniet inter has propes: Voltas realiter est pōa volitiva et Voltas est pōa realiter volitiva, et tendebitque primam esse concedendam et 2am negandam. meo tamen indicio illa tam sic concedi debent et absque ullo inconvenienti possunt. quod nullum illorum postulat distinctionem reale forte: dicimus neque vitale aliud autem foret si esset vel diceremus esse pōam in absoluto appetivam per appetitum in actu 2o efficere electionem et volitioem physice receptam quod tamen hic de receptio quam illa productio requirunt distinctione actus realem formalem neg. attendo si reali vitali. ideo ad fram argutum resp. ant. Non est pōa realiter volitiva volitioe productiva physica et realiter concedo, data vitaliter, et electiva vitaliter, nego ant. et cōam. Ad huius probationem negatur maior. Cuius vis inclusa probatio insufficiens est. Et ad illam admisso ante (quod falsum est in ... pōa logica) nego sequentiam, et concessa minori subsumpta dist. ultimum Coens. id est pōa realis realiter appetitiva et physice activa aut receptiva sui appetitus realis concedo. Vitaliter appetitiva et vitaliter activa neg. cōam.

50. Instas et opponis 3o. Volbem hic 2o dicta n. posse esse primum volitionis reale vitale: aut posse et debere esse reale forte. Et assumptum. Volbem hic esse vitaliter primum sive reale forte, sive reale vitale deinde volitionis activam n. sufficit ut illa cum proprietate sermonis s. pōa volitiva realis fortis: vel si sufficit sufficit etiam ut s. primum volitionis reale forte: ergo vel n. est primum (simul illorum activum) reale vitale

vel debet esse reale forte. Ans. pt. ut voltas, i. aq. peta
te amores sit poa realis forlis maxo et detrabe requi
xit dictioe, sui a suo actu reale forte. q. n. suffit sola
virlis. Ifratr 1º. Sola dictio virlis volius a volioe n. est
sufficiens ut illa dn. huius i. primu virle. Na. multa disgun
tr intrice virlitr, v.g. dina decreta, et forte etiam atribu
ta quod tr n. separa ntr, etiam dn. alterius et primum virle.
q. n. est primu virle ideo est, q. disguntr dictioe reali forli.
et si hac dictioe disguntr exit primu reale forte. q. idem q. primu.
Ifratr 2º. Poa et primum si realitr, imo et forlitr idem adeo ut
poa actiua p esse primu defimatr: sit q. oo idem esse poa
ad aliquem actum atq. esse primu talis actus: q. esse poa rea
lis forlis exit esse primu reale forte.

54. Ad hoc argutum curris kapua
ris et dicultas in dirsa p utrumq. libito, trorum et sym
ae et acceptioe diribit, negatr assumptum ad probaoe nego
ans. Na. esse primu virlitr electiuu satis est ut volbatr
reipsa nec so apparentr aut ratoe sua poa plurq. logica
adeo q. et reali, prxie imo et forlitr libra omnem motu
et actioe physicam virens ac volens: et in hoc sensu forlis
licet n. p actioe physica et intentiole: nec p volioe forle
realitr forlitr pducta q. requirebatr ad raoe prij. realis
forlis. Ad probaoe antis, neg. ans. Na. licet daremus volbe
ut esset poa realis forlis dn. sed volioe, pit lis forlis sig
nicat vel refertr ad influxu reale forle; deberet dici
qui realitr forlitr a suo actu. Verum neq. ut realitr
forlitr i. poa volira neq. ut sit poa volira realis for
lis plus desideratr qin qd vere sit poa et facultas vita
lis realitr forlitr virens ac volens: qui receptus neq.
importat nec inferat dictioe sui a suo actu entiua
reale forle, pit importat et explat hic receptus primu
electiuu reale forte.

52. Ad 1m confirmationem fateor titulum dubitationis vitalis communis ad aliud, necque satis esse posse, ut unum obiectum seu praedicatum comparatum cum altero, seu in alterius, sit principium vitale. Nego tamen dubitationem vitalem, qualis intercedit inter volitionem et volitionem, titulo procedendi, exoriendique vicissim unum ab alio tamquam a termino a potentia et tamquam visam motumque intentionale in altero, et a principio vivente, seu vitali, non posse vel (tali dubitatione attributa) unum sive tamen alterius principium vitale. Ad 2am concedo ans. et neg. conseq. Nec alia ratio disparitatis assignari debet assignabo, quam diversam acceptionem, et significationem horum terminorum, potentia et principium. Prima vox potentia ex tempore hominum vel ex communi illorum usu, etiam adjectis illis realis formalis, aequivoca est, et latius patet quam vox complexa principium effectivum reale formale quae debet accipi pro principio physice effectivo actionis physicae et effectus realiter distincti. Ut nomen causa tamen accipitur pro principio etiam in essentia divina quod restringi soleat, aut liceat, licet addat nomen vitalis ad significandum principium realiter in divinis etc.

Quod si data ratio non placeat, in hac quaestione tota de nomine, loquatur ut malit, dummodo loquatur ut licet. Nos enim admirantes, nec tamen damnantes, aliorum tantum laborem, quam patientiam, qui in hanc de voce quaestionem integras, et multas disputationes impendunt, nolumus in ea immorari, cui vel hoc unum caput in vitis adscripsimus. etc. Disputatio 2a.

De obiecto materiali et formali Voluntatis Dei.

Contemplata essentia voluntatis Dei et libertate illius exposita, ad pleniorem rerumque cognitionem deserviet nostra observatio post. Ideoque haec disputatio 2a erit de illius obiecto. Cuius esto.

Cap. 1.um
Explicat obi. aliorum s.as refert, et suam opinionem proponit.

1\. Obiectum voliti Dei est quod voliti per suos actus obiicitur, sive in quod ab illius potentia voluntas tendit per suos actus: estque duplex Materiale nempe et formale. Materiale quod definiri solet: quod a potentia attingitur ratione alterius, nempe obiecti formalis est, et vocamus de illud obiectum quod ab illius potentia trat, et maa eo qua, actum voltis. Formale quod definiri solet, quod attingitur ratione sui: et simul est ratio attingendi obiectum materiale: est et vocamus obiectum illud quod volti dind est ratio formalis sub qua obiicitur motiva potentia qua volendi aut nolendi amandique aut odio tendi obiectum materiale. Utrumque itemque est simul triplex inchoatum et creatum: illud primarium et hoc secundarium: Materiale, quod, et formale, quo, sive per modum rationis formalis sub qua potentia tendit in illum. Materiale appellari solet obiectum terminativum et formale motivum. Quod omnia latius proximius clara amplius declarare tum de scientia Dei disp. 1.a

2\. Rursus, obiectum formale motivum, quod et solet nuncupari specificativum eo quod actum potentiae intrinsece aut extrinsece collocat in determinata specie: aliud quasi motivum, aliud est motivum simul et terminativum. Illud quod ad affectum voltis movet et illum non terminat: hoc quod affectum terminat, ad quem movet. Verum cum obiectum possit movere multis modis, tam physice causaliter, tam logice intentionaliter, quorum primus agnitum et proritum distinguere hic oportet ut intelliga de scientia obiectum motivum quia physice causaliter, et quia logice intentionaliter: itemque motivum et determinativum. Denique obiectum formale motivum aliud intrinsecum et aliud extrinsecum ab utroque

dignoscitur, qq addo intentum esse duplex aliud intrinsecum actui, et aliud intentum obiecto materiali talis actus. Illud quod movet et tendentiam actus intentum tractat. Hoc vero quod sive tendentia actus trahat sive non ita est, vocatur quod ad talem actum ut simul sit tao obiectiva et affectio in ratione tali obiecto. Quid quod terminus circa obiectum materiale et forte voluntatis Dei, eadem disputanda propono 1. An detur obiectum materiale et forte voluntatis Dei. 2o quale sit increatum ne aut creatum. 3o quid et quale obiectum voluntatis Dei forte motivum et specificativum. De hac disputare et circa quas quaestiones.

3. Dicimus. Quod primo est obiectum materiale et quod primarium voluntatis Dei esse ipsum Deum omnes suas perfectiones identicantes secum ipsis bonitate. Creaturas vero existentem bonas et existentes esse quoque obiectum materiale licet secundarium. Nam omne et alterum obiectum est bonum et amabile a Deo. Illud primario et ipsum: hoc vero fronte et secundario. Alterum circa obiectum forte voluntatis Dei quatuor sententiae referat Dodoy disputatione quas Scriab disputatione ad 3 reducit. 1a asserit bonum in communi pro ut abstrait a bonitate creata et increata esse obiectum forte adaequatum voluntatis Dei 2a esse solam bonitatem increatam obiectum forale motivum: terminativum vero bonitatem increatam et creatam. 3a obiectum forte primarium tam motivum quam terminativum divinae voluntatis esse bonitatem solam increatam: bonitatem vero creatam obiectum solum materiale et secundarium. 1a dicimus est Scotistarum, et item ibis 3a Thomistarum. 2a dicimus est inter Jesuitas, et 3a dicimus Thomistis et Scotistas, et Jesuitas.

4. Dicimus. Dicimus ita non obstantibus sunt etiam circa obiectum voluntatis Dei dicere aliqua diversa opiniones. Nam circa obiectum materiale creatum et secundarium communiora inter Thomistas ita est nullum esse pure possibile quantumvis possibile bonum posse esse obiectum adhuc materiale voluntatis Dei. Et e contrario omne actum existens quantumvis moraliter malum esse obiectum materiale divinae voluntatis, saltem sub ratione boni. Asserentibus e contrario cum

si (nullo excipiendo) desumitur, nullum esse obiectum moraliter malum posse amari a Deo vel esse obiectum adhuc secunda- rium et mediate volitus ejus. Et sicut de moraliter bonum ... puri posse, quod ut tale potest amari a Deo. Nec absimiliter ad obiectum forte dicit opinionem ... Nam Thomistae quos citat Godoy disp. 40. et ... Gonet disp. 2. ... tenet nullam obiecti creati bonitatem puri finitam posse esse obiectum forte motivum volitus divinae dum finale aut specificum: et solam bonitatem Dei infinitam posse esse tale obiectum. Desumitur vero tertia cum Scotistis et ... affirmant bonitatem creaturarum adhuc puri posse ... et defacto esse obiectum forte volitus Dei motivum et ... specificativum ... in schola nostra communi multis ... Ragol. disp. 34. de charit. et pluribus, P. Rivad. disp. 23 de volit.

3. Nostra vero opinio futura est quod hic apponitur. Censeo quod obiectum mediate et forte volitus Dei sub genere ... qua solet poni in omni assignari ... posse, et cum hac dubio assignari debere. Inprimis volitus Divina sicut sibi proprium habet obiectum mediate et forte virum tantum hoc obiectum potest assignari ... et debet assignari dixi: tum pro diversitate nad talis obiecti, et tum pro diversitate affectum et actuum volitus Dei quo modo ... sequuntur et modo ... in ... obiectum tendere potest. At de obiecto mediate et forte illibus dixi ... de ... aliud esse obiectum forte illibus pro ut assentientis et aliud pro ut dissentientis ... Hoc ... Et obiectum mediate volitus Dei quatenus ... ad illud pro suos actus sit ... ens reale et creatum et increatum bonum et malum. At vero eiusdem pro ut volentis et amantis sit ... ens reale bonum ex ... et ... Volitus autem Dei pro ut odio ... s. ens moraliter malum eiusdem vero ut nolentis utrumque et bonum et malum. Obiectum vero forte volitus Dei ut ... ad ...

ipsu amantis sit bonitas increata. et obbu forli primarium frt secundario vexantis ad creaturas posit, et bonitas et malo creata esse. Bonitas voltus Dei frt amantis sum obbu malo vo frt odio illud ventis.

Hec est nra opinio qua vera Indico et Dn Hoxbas omnes Socciis, vt ex de cursu patebit. Qd vt clarius fiat prius de obbo maali de fine, de obbo forli disserimus.

Cap. 2um.

De obbo maali voltus Dei. Qdna sit obtum maale voltus Dei.

6.

Dico 1o obbu maale abqbu voltus Dei est oe ens reale et poale sive bonu sive malu. Pr ex dictis de illud ens cu qd stabillebu porbu potest dina voltas tendere pro suos actus est obbu maale qd voltus Dei. Et dina voltas tendere potest et versari pro suos actus cu tale obbu cu bonu pro actus precros et cu malu pro aversos et fuga. Qd oe tale ens est abqbu obbu maale.

7.

Dico 2o obbu maale primariu voltus Dei est ipse Deus: adeo qd summu bonu seu bonu increatu et infinitu. Pr tale obbu est illud obbu maale circa qd dina voltas primario versatur et pro suos actus tendit. Et solus Deus bonu infinitu et summu bonus: inde qd perfectiones essentiales, atributa et relaoes sunt tale bonu et obbu qd maale primariu. Dico 3o obbu maale secundariu est oe bonu et etia malu creatu et finitu. Pr oe tale obbu est obbu circa qd versatur tendit qd (licet secundario) amore aut odio, volitioe et nolitioe orta vel quasi orta ex amore primario sui dina voltas pro suos actus affectus prosequitur et fuga: qd oe tale obbu est maale secundariu.

8.

Dico 4o obbu maale voltus Dei qua necario, aut libere tendentis in obbu pro actus

preguoris est oe et solum bonum sive creatum sive increatum. Probo sic. Deillud bonum q^d Deus potest amare velle vel desiderare & est obtum maale voltis Dei. Ddoe et solum bonum increatum et creatum est bonum et obtum q^d Deus potest amare et velle. Cum nullum oro malum morale possit esse tale obtum: q oe et solum bonum morale est et potest esse tale obtum maale. Pr min. et imprimis q^d bonum increatum nempe Deus ipse summe bonus sit summum bonum inquo Deus complacet et q^d max^e diligit ac necessario amat Ostabit ex dicendis Tract^u 2 disp. 2^a. Interim v^o explari potest ex illo Matthei. hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. … Rursus q^d bonum creatum possit etiam esse tale obtum. De quo polius probari … infra ex illo Apost. Deus vult oes homines salvos fieri et de expressius ex illo Genes. Vidit Deus cuncta quae fecerat et erant valde bona. et ex sapientia 11. Diligis autem quae sunt et nil odisti eorum quae fecisti. Itaq omne esse potest. Q^o oe bonum de se amabile amore etiam divino potest esse obtum maale voltis Dei post creatio aut libere tendentis per actus preguoris. Doe bonum n. est tale. est: q obtum maale.

Q^o nullum malum morale possit esse tale obtum nempe voltis Dei post tendentis in obtum per actus preguoris infra ex professo ostendam. D^o Thomistas admittentes duorum et voltum Dei decernente et volente peccatum per maali sui entitatem physicam pecci. Interim probo authoritate et aperti rone. Authoritate cum Angelico Doctore ib. hic art. 12 docente voltas Dei n. est malorum in quo expresse asserit q^d Malum culpae Deus nullo modo vult. Ex scripturis canonicis Judit cap. 5. Ps^mo 5 et 44. Proverbiorum 6 et ex sap^a cap. 14. in q^q et aliis locis dicitur Deus n. volens iniquitatem Inoluns

et odio boni peccati et peccatoris. Et quod odio ipso Deo Impium et impietas eius. Non quod vult desiderat aut amat aliquod obiectum malum et inhonestum. Nullum quod tale ens potest esse obiectum mali volens Dei prout tendentis per actus prosequens.

40 Ex ratione 4a. Obiectus arguitur qui intelliges S. Thoma et nominatim P. Valentia disp 1 q. 12 et P. Ruiz de Montoya disp. 44. de quo deservare probant nullum malum cuiquam posse Deum amare aut velle adhuc inesse etc. 2o Orbis aliis qq (cum Trident. sessione 6 Can. 6. hoc definiente) contra hereticos demonstrant Deum non posse esse authorem peccati vel causam mali moralis. Sequuntur egregie Et. aliis Eminentiam. lib de causa peccati S. Calvinum. Idemque hac ratione. Si Deum infinite sanctum dedecet et illi repugnat omnis affectus prosequens quod aliquod malum morale quo nominum amet tale malum illud desideret aut in ipso complaceat nullum tale malum potest esse obiectum mali volens Dei prout tendentis per actus prosequens. Et Deum infinite sanctum omnis ille actus et affectus dedecet. 2o quo vis tali affectu constitueretur causa peccati: quod nullum tale malum potest esse tale obiectum.

41. Dicunt Thomistae id verum esse de malo morali sub ratione mali seu de illo sub ratione boni. Quod etiamsi Deus non posset amare malum sub specie explicante malitiam potest tamen illud amare sub specie implicante malitiam et explicante entitatem. Minor supponitur et alias in his implicationibus et explicationibus apte vix mihi inexplicabilibus. Verum et ex morum apte vix realiter coniunctum entitatem physicam peccati, adeo esse abstractam et sic posse implicare et quasi tegere atque occultare malitiam, ut cum eadem realiter ad materia sit, malitiam implet et entitatem explicet. Atque hoc pacto posset malitia implicata sic a Deo abscondi et illum quasi

la

latere et Deus possit amare entitatem sub recepta q. implicat (hoc est realiter identificat) malitiam, (et per consequens ponere suum concursum ad materiale, et n. ad formale peccati) et tamen malitiam n. amare. Qui potest capere capiat.

12. Da contra solutionem est 1.o quod ex illa Deus aliquo modo vult malum: cum D. Thom. expresse dicat Deum nullo modo illud velle. Nam nullo modo velle et aliquo modo illud velle contradictoria sunt apud Scholasticos. 2.o in hac solutione confunditur obiectum materiale cum formali. Nam obiectum formale est ratio sub qua obiectum amatur et materiale ipsum obiectum quod amatur sub tali ratione: et dum dicitur malum amari sub ratione boni, dicitur malum morale esse obiectum volitum et amatum; etiamsi aliqua bonitas physica sit ratio et motivum aut finis illud amandi. Dico 3.o quod docent SS. de Deo nimirum n. posse amare, causare, aut velle malum adhuc ex fine et bono motivo, docente Apost. N. sunt facienda mala ut veniant bona &c. 3.o Nam contra solutionem militant quaecumque obiecimus contra praedeterminationes mali peccati identificatas realiter cum malitia formali. Imo et quod a Catholicis opponuntur haereticis asserentibus Deum posse velle et determinare homines ad malum culpae ex fine et motivo honesto.

13. Da 4.o Quod vel Deus ita vult malum morale sub ratione boni; ut obiectum volitum et amatum sit sola bonitas physica, n. vero malum morale? Vel ita ut malum morale sit etiam obiectum materiale a Deo volitum et amatum: licet sola bonitas illius sit ratio et motivum illud amandi? Si primum solutio n. est ad rem: quia Deus amat bonum et n. malum. Si alterum stat doctrina inexplicabilis. Etenim amare obiectum sub recepta et ratione implicante et identante reale quam amans agnoscit, malitiam et tamen n. amare malitiam est inexplicabile.

et inexplicate est quod est ipsa et apud amantem est malitia et nihilo plenius malitia quam amare. Si v. dicas 2o. si vero de re videtur solvi cum doctrina scientificorum tenente Deum amare non et velle malum quamquam ex motivo et propter finem bonum. et impugnanti amplius potest ex damnatione ab Inn. facta 13 propos. asserentis: Licitum nobis esse desiderare mortem alterius et de illa gaudere: et universaliter velle malum proximi non quatenus est malum, sed quatenus conveniens bonum. Quod videtur esse ipsa doctrina solutionis de amore mali moralis, sub ratione boni physici.

14. Dico Quamvis est [illegible] et Nostri quod in obiecto intrinsece et realiter malo (v.g. mendacio et odio Dei) reperiatur formaliter et ratione una quam [illegible] idem bonum et malum: seu bonitas physica et malitia moralis, velut ipsa et aptitudo vel cum identitate reali, (quod dicta alia implicita et alia ex pluribus inexplicabilia sunt) imo et apud Deum videntem et apprehendentem [illegible] per se exercitivi rationem bonitatis physicae et malitiae moralis in realitate idem et unica ratio: unus et idem conceptus realis: et Deus propterea nequit amare aut velle obiectum sub conceptu et ratione aut sub explicito malitiae: quia nec sub conceptu bonitatis. Quod nulla est in talis obiecto, vel ipsa est nimirum bonitas physica est in se et coram Deo idem realiter cum malitia morali. Deinde, Amare obiectum sub aliqua ratione (v.g. bonitatis physicae) realiter identificata cum alia ratione nimirum malitiae moralis: praesertim quando realis identitas est amanti nota: est ipsa amare malum morale sive malitiam moralem. Sed quia ratio et conceptus bonitatis physicae est in se et coram Deo ratio malitiae moralis: quia Deum amare illam, est alteram amare.

15. Dico tandem obiectum morale quod nimirum nolitum aut odio habitum, volitis Deo per resipiscentibus obiectum pro [illegible] fuga et aversionis nempe

nolitionis et odij est omne malum morale. Probatur. quod omne tale obiectum est odio habitum et nolitum a Deo quod illustratur ex Ps. 5 n. Non volens iniquitatem Deus es. et ps. 44 Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem, et ex Exodo 23. Mendacium fugies quod aversionis impium. Insuper bonitas finita et creata seu bonum fi= bitum potest esse tale obiectum immediate. Ratio est, quod omne tale bonum potest esse bonum quod Deus nollet extra efficere quamvis (ut dicam 2ª parte ubi de distinctione amoris et nolitionis) nullum tale bonum quaevis finitum, possit esse obiectum quod Deus odio habeat: quod omne malum morale et omne bonum finitum potest esse obiectum immediate voluntatis Dei per ut respicientis obiectum per actum fugae et aversionis.

Caput 3um.

De obiecto formali voluntatis Dei quodnam et quale sit.

16\. Respondeo, et dico 1º. Divina voluntas, ut et creata, suum sibi proprium habet obiectum formale. Illud vero sic explanandum est ut non unicum; et multiplex assignetur. Ita ut obiectum formale voluntatis Dei per ut respicientis suum obiectum immediate tendentis quod affective in ipsum per actus amoris sit sola bonitas obiecti, quam increata, et quam creata per ut fuerit ipse amor. At vero obiectum formale voluntatis Dei quatenus libere aut necessario fugientis a suo obiecto per actus aversionis et fugae nimirum odij displicentiae et nolitionis, sit malitia moralis: et quodque bonitas creata et finita. Malitia quidem moralis obiectum formale voluntatis Dei quatenus odio habentis suum obiectum. Bonitas vero finita obiectum formale talis voluntatis quatenus non volentis seu nolentis ipsum. Hoc ita scilicet longius quam vellem; et clarius et distinctius, ut videor, quam ego non quia ab alijs clare et dilucide, ut credo, ostenditur totum quod de obiecto formali voluntatis Dei potest teneri doctrina. et plena quod verior et clarior nobis videtur exprimo

de obto forli explat. Quamobrem velim ea dubi proponere
ut cum dantur porrum ipsa dubi probare, et ideo est.
17. 1a Ultro. Voltas sunt subjecti
in det obtum forle. Pr. et explatr. Deus qq amat vel odio
det illud odio det et amat oro racionabiliter: q motus al
lectus, sive ductus aliqua vaoe obtiva ab q obtive moi
va eum moventes ad vale affum. Talis de vao obtiva
et obtivi motiva est obtum forle voltis Dei: q. Explata.
Si Deus qq vult aut n. vult amatq aut odio det (Expra
vim libere) illa vult ex aliquo motivo et vaoe, quam in
vitante aut quam retrahente: incerinanteq aut moven
te volunte ipsius ad volioe, amorem vel, aut odium obti
sibi proposti, voltas dena sunt det obtum forle. Declaram
ex notatis Cap. v. 2o nomine et conceptu vaois forlis sub
qua et obti movi oes. intelligunt dictam vaoe obtiva (physice
aut intentiolitr) a priori motiva quam impulsiva; aut
qua retrativa: et Deus titulo et vaoe agentis vaolis
perfectissime qq defacto libere aut neario amat: et qqd
libere vult aut n. vult, illud vult ex aliquo et propter
aliqd motivum vaole, vaoe q obtiva a priori motiva, sive
retrativa: q in oi suo affu sum vero proprium det obtum
forle. Non est mihi dubium qq de nomine et proprietate
vocis obti forlis motivoq et movi voltis Dei litigemus
veat P. Bekenttu 2 de libert. div. disp. t. Cui tum de scea
satisfecimus.
18. Arg 2o Licet obtum forle voltis
Dei in omni et quavis loquendo formaliter vaoe sumat
ab hoc et illo motivo speciali quod complectitur veriga sit
(ut omnitr dicitr) bonitas ex quo complectens creataq et
increata et ab utraq praescindens: nihilominus, si de volbe
et obto ut sunt vestigia et in specie loquamur, obtum
hoc forle nempe motivum voltis Dei n. potest esse ...

cuius et debet esse multiplex et diversa, tam propter diversitatem specificam
objectorum in quae voluntas Dei tendit et tam propter diversitatem affectuum
quibus diversissimo modo tendit in illa. Sic et explicatur. Objectum
formale in acceptione in qua hic loquimur est ratio et motivum
objecti materialis modo intrinseca et modo extrinseca quae ut
Deo proposita et ab ipso cognita ipsum objective movet, seu
debitat ad affectus prosequendi aut fugae nimirum ad necessario
aut libere amandum vel odio habendum volendum quam aut
nolendum objectum: et talis ratio et motiva, non semper est eadem,
neque potest esse unica; quia propter varietatem affectuum quos tam ne-
cessario, et tam libere, nunc volendo nunc nolendo ten-
dere debet aut potest in sua objecta est nunc boni-
tas nunc malitia: nunc increata bonitas, nunc crea-
ta: ergo talis ratio formalis sub qua objectum quod formale motivum non
potest esse unicum; et debet esse multiplex et diversa.

N.3. Dico 3.º Objectum formale volun-
tatis Dei quamvis necessario, supreme et summe amantis
se ipsum atque infinite complacentis in sua boni-
tate sibi intrinseca et de ipsa summe gaudentis, est
sua ipsius bonitas infinita. Probatur. Nam ipsa sui boni-
tas est ratio objectiva formalis sub qua divina voluntas tendit
in Deum moveturque intentionaliter et etiam necessitatur ad amo-
rem sui ipsius. Confirmatur. Deus affective tendens per actum
volitionis in se ipsum, tendit in se ipsum sub ratione summi
boni: amatque et diligit se ipsum quia summe bonum.
ergo sua summa sibi intrinseca et objective proposita est
ratio et motivum propter quod ut ita proposita et quatenus cogni-
ta Deum objective moventia, Deus et voluntas ejusdem
trahitur necessitaturque ad diligendum se ipsum: ergo talis
bonitas est tale objectum formale motivum. Non tamen nega-
mus bonitatem creatam posse esse objectum formale motivum
amoris Dei secundarii eius nimirum quo se ipsum

secundario ppter creat. diligat. De hoc tn modo d amore infra dicemus.

26. Dico 4º. obtum forte motivum vol tis Dei, ppt secundario amantis creat., tendentis qd ipsius ppter aliqua pp....

[illegible] non potest ulla modo esse moralis malitia; potest vero esse bonitas finita, d creata. Pmo malitia moralis n. potest esse obtum motivum voltis Dei nisi ppt odio dentis creaj. Ptat ex dictis, etiam in nobis quia nec nos possumus amare obtum malum, qd malum. Sive malitia morali se dente vt mo tivo obtivo talis amoris. q a fortiori in Deo, qui n. potest velle aut amare aliqd malum, ad hoc ex motivo bono. Pb. 2º. bonitas creata potest esse obtum forte talis amoris.

27. Pr. 1º. arguitur qq. tn de scid Dei ostendi virtute creata vobis intrinseca, posse d mario esse obtum forte motivum illebus d scid Dei, quamvis secundario vex santis ad creat. Pb. hac tanquam a priori mihi efficaciori. De id, qd vt obtum alicuius affus voltis illum trat, d simul mo vet ad illum est obtum forte talis affus, trativum simul d mo tivum. Ptativum qd illum trat. Motivum vero qd obtive movet ad illum. Ptat ex dictis. d bonitas creata potest et solet esse imo d aliquorum affuum necario est obtum trans affum amoris: d simul tanquam obtivum, a priori d obtive movens voltem Dei ad talem affum. q bonitas d bonitas creata potest esse, d rege est, obtum forte motivum voltis Dei. Pr. min. talis bonitas vt obtive pposita, d a Deo cognita est tanquam obtive alicuius, inclinans d movens voltem Dei ad placendum in tali obto xd illud Genes. Vidit Deus quanta quae fecerat d erant valde bona. Itemq ad ipsum amandum d diligendum ob tale bonitatem d tanquam obtive movens, et reddentem tale obtum bonitate amabile d dignum talia more. Imo est tanquam a priori quia Deus redderet exro ganti Quare tale obtum amat? Respondendo, qd est bo

rum, et n. q^d est bonum bonitate extrinseca infinita et increata: sed creata, et finita: adeoque tali obiecto intrinseca sed haec est obiectum forte motivum talis amoris.

22 Confirmatur clare ex D. August. l. 11. de Civit. Dei cap. 21 inquo exponens illud Genes. Fiat lux et facta est lux: Si quaerimus (inquit) quis fecerit Deus est. Si per quid fecerit? dixit fiat et facta est, si quare fecerit? quia bona est. Bonitas ergo intrinseca lucis fuit ratio fortis obiectiva motiva (nec solum adeo sine qua non ut diserte intelligitur ex textu) quod Deum obiective moveret ut vellet facere lucem. Confirmant 2.o NN. DD. aliis duplici argumento, utroque efficacissimo. Primo desumpto ex virtutibus moralibus in Theologo quae nam ab his ut adiuti a theologis moveri debent, a bonitate obiectiva creata. Alterum ex amicitia, quae inter Deum et creaturas rationales intercedit. Quodque clare probat affectum benevolentiae Deum moveri posse a bonitate creata: et in creatura propter se ... creaturam bonitati complacere. Deque duobus argumentis infra.

Verum tamen orietur, atque hic oportune movetur quaestio illa theologica satis digna. An Deus possit amare creaturas propter bonitatem creatam. Quam sequens Caput pro parte affirmativa resolvit ex dictis.

Caput 4.um

Stabilitur ex dictis bonitatem et malitiam creatam posse esse obiectum forte motivum, et Deum posse amare creaturas propter ipsas.

23 Hanc quaestionem inter Thomistas NN. DD. RR. celebrem disputat P. Rugaldus disp. 31 de charitate: illamque affirmative resolvit cum antiquis DD. Durando, Majore et Ricardo. Cum modernis

Hexice, et Puente Hurtado, qq. subscribunt P. Oviedo de caritate tractatu et Illmus Ortega de volt. disp. 2. q. 5 cum qq. ex parte opinatur P. Rivadeneyra disp. 24. quamvis ibi teneat cum nostris inter RR. societatis communem posse Deum amare creaturas, partim propter ipsas, et partim propter Deum. Cui opinioni NN. RR. communiter suffragantur. Ves quidem et Thomistas qui sibi persuaserunt contrariam opinionem esse Ang. Doct. et nostros opinantes Deum non posse amare creaturas propter ipsas, ipsarum nempe bonitate creata se sente ut ratione formali, et obiecto motivo. Ceterum recte eum posse amare creaturas propter illarum bonitatem tamquam rationem motivam existimasse (ut video) nos docet D. Angelicus lib. 3º Sentent. cap. 86, et 87.

24. Nos ergo inscribentes et nostri etiam in Nostra Societate communiter dicimus cum P.e Oviedo et reliquis citat. et consequenter concludimus bonitatem et maliciam creatam posse esse obiectum forte motivum volitionis Dei; et dentur illud posse aliquas amare adeoque propter bonitatem creatam: et alias propter maliciam odisse. Ita ut talis bonitas et malitia possint esse obiectum forte: sive sit sive non sit obiectum finale, sive finis ultimus.

25. Probo conclusionem auctoritate et ratione. Ab auctoritate ex scriptura Joann. cap. 1. in quo dicit Christus de Patre. Propterea me diligit Pater quod ego pono animam meam. et Joann. cap. 16, in quo de Patre et Apostolis dicit, Ipse Pater amat vos, quia vos me amastis. et communiter ex pluribus aliis locis in qq. loquitur ita de dilectione Dei qua suos electos et benemeritos diligit, alios plus, et minus alios: et ita de volitione qua sanctorum merita remunerat et peccatorum demerita punit. ex quibus asseritur Deus alios amare et alios aversari pro singulorum meritis et demeritis: moventibusque ex meritis eadem ipsorum et non pro sua voluntate

apretium. Non enim est personarum acceptator. Ex quo formatur haec ratio. Ratio et motivum propter quod, ut obiective spectata, et absque dignitate, Deus de facto amat creaturas, est obiectum formale motivum talis amoris: sed, ut ipse in Scripturis vindicat, bonitas pure creata, ut sunt mors Christi et discipulorum amor: honestasque meritorum, est ratio et motivum (non vero pura conditio sine qua non, ut falso interpretatur Ponce) quod Deum reddit, et propter quod ut absque dignitate, ipsumque obiective merentia Deus diligit creaturas. Sunt ergo obiectum formale talis amoris: et Deus hoc tali amore aliquas creaturas amat propter ipsas.

26. Aiunt adversarii: Imo et aliqui eorum qui nostrae opinioni adhaerent: verum verum esse ex his testimoniis illique merita, scilicet Christi Domini nostri et alias bonitates creatas esse rationes obiectivas Deum obiective moventes: non tamen illique esse rationes formales sub quibus divini amoris aut ultimum motivum formale. Hoc enim semper est bonitas increata, sicut cum ex intuitu obsequia remunerat et peccata castigat, et ipsam remunerationem in regnum ultimo refert tamquam in ultimum finem.

27. Sed. Ista sane solutio multa nobis occurrunt propter quod non possunt probare talem interpretationem. 1º quia videtur concedere definitionem et negare definitum. Concedit enim bonitatem creatam esse rationem obiectivam obiective moventem, et negat esse rationem formalem sub qua, et obiectum formale motivum talis amoris. 2º quia ratio formalis sub qua voluntas tendit per amorem in suum obiectum, potius quam fugit ab eo per odium, est illa quam ut dignitatem et moventem reddit amans si rogetur quare hoc est propter quod motivum illud amet. Talis ratio est obiectum formale motivum (quidquid sit, an sit ultimum vel non: et an sit finis etiam talis amoris, ultimus seu non ultimus) Ratio quam

Deus defacto voluit ut puri creata nempe quod vos me amaretis: et quod ego pono animam meam: quod hoc est obiectum formale talis amoris.

28. Dico 3° quod inter has duas aperte confundit obiectum formale cum obiecto finali, quod nos distinguimus: et finem intentionis cum motivo amoris: et confundit id quod ut obiectum movet, cum illo quod ut finis intenditur. Confundit similiter etiam finem ultimum operis cum ultimo fine operantis: illo nempe quem operans per tale opus intendit et quaerit ut centrum et summum bonum in quo ultimo quiescat. Dico 4° quod ex omni philosophia et theologia communiter distinguuntur causalitas seu motivum obiectivum, causa finalis et meritoria in eo quod meritum et demeritum movet quia est: et finis ut sit: confundit videtur merita et honestatem ipsorum obiectum puri creaturam movere ut ratione a priori obiectivum voluntatis remunerativa. Dico denique quod (ut ex dicendis patebit) optime componitur bonum honestum Dei summum et bonum honestum creaturam, quamquam in diverso genere esse rationem formalem obiectivam talis amoris. Illam quidem sub ratione ultimi finis: et hanc sub ratione motivi formalis obiecti materialis intrinseci: quod optime componitur cum eo quod Deus sit summum bonum et ultimus finis quod Deus honeste amet creaturas propter ipsas.

29. Ex 2°. a ratione. si in tali hoc amore divino creaturarum propter ipsas nulla sit inordinatio et nulla imperfectio Deo possibilis est. sed in illo nulla est inordinatio et imperfectio, quia in aliquibus actibus voluntatis Dei v.g. virtute morali summa honestas est. Imo et etiam talium affirmum quod Deus ad illos moveatur motivo et ratione pure creata: quod talis hic amor et odium quo Deus creaturas bonas amet propter bonitatem ipsarum et malas odio habeat propter ipsarum malitiam Deo possibilis est.

Probat V. P. Oviedo. Bonum creatum est objectum per se amabile absque ulla imperfectione sive ex parte volentis, sive ex parte amoris quo illud amat, cum sit tali amore dignum: ergo absque ulla imperfectione illud potest esse dignum amari. Probatur 2º. sicut ad perfectionem divini intellectus pertinet non solum cognoscere totum objectum cognoscibile, verum etiam illud perfecte cognoscere, nimirum in se ipso, et in alio et aliis illis modis quibus absque imperfectione a Deo cognoscibile est: ita ad perfectionem voluntatis divinae pertinet posse vicario aut libere amare objectum bonum omni illo amore, quo tale objectum est dignum, et omni modo, quo absque imperfectione amabile est. Sed pura bona creata ob suam bonitatem sibi intrinsecam digna sunt amore divino, et amari a Deo possunt absque imperfectione propter talem bonitatem.

30 Ex hoc minor ex cujus probatione veritas discurrimus, et probatio dependet. Si qua inordinatio esset in tali amore, foret vel positiva, quam deprehendit S. Aug. dicens in perversione quod est frui utendis, uti vero fruendis: et fruendis frui: nimirum amando creaturas propter ipsas, et sic sistendo in ipsis tanquam ultimo fine. Vel negativa et consistens in negatione respectus ad Deum non respiciendo Deum per tales affectus et non referendo ad ipsum tam creaturam amatam, quam ejus amorem. Rursus, si qua imperfectio esset in tali amore, esset etiam vel positiva, vel negativa, quia talis amor evaderet inordinatus, et positive imperfectus, vel negative quatenus foret finite et limitate perfectus, non vero infinite. Cum vero actus voluntatis specificari debeat a suo objecto formali, et ab illo ingenere morum suam speciem, et perfectionem accipere actus divinus, qui terminatur per objectum formale bonitatem creatam pure finitam non potest non esse finite honestus ex suo objecto formali. Haec est ratio

fundamentis adversarij: atqui in tali amore neque illa datur inordinatio, neque ulla imperfectio est. Ergo.

31. Non inordinatio sive positiva sive negativa, nam abstrahendo nunc à veritate opinionis Ingeniosissimi Henrici de Perdomo Oviedensis posse nos summo et Deum (alientium) bonitate et licite absque ea tali deordinatione posse amare creaturam propter eius bonitatem et Deum propter creaturam: ita ut ly propter denotet causalitatem sive rationem finis ultimi talis operationis, et non ipsius operantis. Quem finem alij cognominant ultimum terminative, et non affectivè sive negativè, et non positivè ultimum. Vera nobis solutio est probatio est, quod amare obiectum propter eius bonitatem; saltem volitione, et amore, qui simplex complacentia vel gaudium sit, non vero intentio: non est ullo modo velle et amare obiectum, et multo minus bonitatem eius forte, tamquam finem adhuc non ultimum: et pure et simpliciter est talem bonitatem esse motivum: ergo nulla est deordinatio amare amore complacentiae, aut gaudij bonum creatum propter eius bonitatem, tamquam rationem forte non importante rationem finis. Praeterea non est deordinatio negativa. Deus quod ille tota amor parte realiter est amor creaturis Dei propter sua bonitatem et liber creare propter bonitatem Dei, tamquam motivum extrinsecum: non caret ea relatione ad Deum, si forte illa habere debeat, ut positivè summè honestus sit.

32. Praeterquam non quod debere ipsa negativè, ut sit summè perfectus, adhuc parte forte est deretus amor creaturae propter eius bonitatem. Atque hinc est, quod in tali amore nulla est imperfectio, sive positiva, sive negativa. Non positiva, quia amare obiectum amabile, propter bonitatem reddentem ipsum dignum amore honesto, non potest esse imperfectio positiva. Non negativa quia caret actualis relationis eius amoris, et obiectum amati in bonitate Dei tendentem se in motivum ultimum talis amoris: nec tollit relationem utriusque in Deum tamquam in ultimum finem. Nec est privatio alicuius perfectionis talis actui amoris debitè

phy-

physice, aut moraliter debita, cum absque tali m., et relatione, in Deum tamquam ut motivum, sit tam in esse physico, quam in esse morali: tum quoad entitatem, tum quoad relationem: cum ea illa perfectione et physica, et morali, quae tali actui in tali specie debetur; Imo et quae ipsi intra talem speciem amoris creaturae propter eius bonitatem, possibilis est: quia in tali amore nulla est inordinatio, neque imperfectio: ergo possibilis est.

33. Pro 3° dicitur: et haec sit ratio a priori.

Deum amare creaturas propter ipsas (melius dicitur propter ipsarum bonitatem) est Deum amare creaturas ipsius, sive illarum bonitate ipsis intrinseca se habente tamquam ratione formali sive motivo obiectivo talis amoris. Probatur. et Deus alias creaturas amat, nimirum bonas: et malas odio habet, ipsa earum bonitate et malitia se habente tamquam obiecto formali motivo talis amoris et odii. Sed et aliquis n. affectus aliquam virtutem specialem in Deo qq eius voluntas n. potest aliter amare, vel odio habere obiecta creata nisi bonitate vel malitia ipsorum intrinseca movente tamquam ratione obiectiva ad tales affectus: ergo. Pro. minor. Deum hoc modo amare creaturas bonas, et malas odio habere, est ipsammet bonitatem et malitiam ipsarum esse rationem obiectivam et obiective motivam talium affectuum. esseque veram motivum ob quod (pro cuiusque meritis) bonas diligat et malas odio habeat. et. bonitas et malitia obiectiva creata illis intrinseca: n. vero alia extrinseca ipsis, sunt tales ratio et motivum: ergo

34. Infertur ex his quae dixi Deum detestari. Creaturas bonas esse in se ipsis intrinsece bonas: et malas esse in in se ipsis intrinsece malas, n. est, impossibile esse: Deum esse summe bonum. et ratio et motivum ob quod amandi unas, et odio habendi alias, est illas esse in se ipsis intrinsece bonas: et has in se ipsis atque suo vitio malas: ergo ratio et motivum propter quod n. est Deum esse summe bonum. neque bonitas eius summa; et bonitas et malitia creata. Quod contra [illegible] sentiun-

odio peccatoris q^d sua culpa peccat & malus est, tanta effi-
cacia mihi esse videtur ut ad assentiendum huic opinioni sola
absq. alio argumento sufficeret.

35. Aiunt tamen adversarii. Imo & nonnul-
li ex nostris sententibus bonitatem & malitiam creaturarum duobus mo-
dis considerari oportere. 1°. absolute in se ipsis, 2°. respective prout
continentur in bonitate divina, dicuntque ordinem & relationem ad
Deum: bonitas quidem conformitatis & malitia disconformitatis atq.
oppositionis cum Deo nimirum cum bonitate divina. Et licet verum
sit, vel admittatur ut verum, bonitatem & malitiam creaturarum fore ob-
jectum forte motivum voluntatis Dei, si hoc moveretur ab illis prout
in se sunt absolute: falsum omnino esset, quando sunt tale objectum. Quia voluntas
divina non moveretur ab illis nisi prout existentes in bonitate divina,
& prout dicentibus ordinem conditionibus nimirum conformitatis & oppositionis
cum Deo. Ad quod Scripturae divinae significare videntur, dum tam
frequenter de Deo praedicant nobis benefacere & misereri &c.
prout sua charitate, misericordia &c.

36. Quod explicavimus, q^d dato Deum non posse mo-
veri defacto a bonitate & malitia creaturae absolutis, tum
si dicentibus ordinem ad Deum (quod falsum esse ostendit n°. 25)
quod moveatur ab ipsis ut objective prout: & prout dicentibus illum
ordinem sibi intrinsecum, nihil impedit quominus illae & ipse
Deus vel eius bonitas sint objectum forte motivum. 1°. quia bonitas &
malitia prout illo modo intrinsece ad Deum relata est quod negarem
debiti ab ipsa bonitate & malitia creaturae: quod si prout relata mo-
vent, movent ipsa. 2°. Quia aliud est quod illa sint objecta intrinsece re-
lata: & aliud quod actus voluntatis divinae illas extrinsece & maxime re-
ficiat. 3°. Nam licet bonitas divina sit terminus relationis, cui bonitas
creata consonat & malitia dissonat; ipsa tamen bonitas & ma-
litia sunt extrinseca & objecta, quae subjective intrinsece se ipsis consonant,
& dissonant: Imo & sunt ipsamet consonantia & oppositio sub-
jective accepta: vel saltem ipsamet relationes formales debitae oppositionis cum

Deo. & talis Deo est quod movet: Ad 2.° quando solutione defun ditur (ut alias saepe) primum subjective inclinans & obiectum eius Deo formaliter obiective movens: & quamquam Deus plura obiecta creata amet aut velit propter suam sive charitatem, sive misericordiam, sive iustitiam, ut subjective inclinantes ipsum ad tales affectus, id non impedit quominus ea velit (ut nos facimus) propter virtutes suae misericordiae vel iustitiae, ut subjective inclinantes; & tunc per actus & affectus qui intentionaliter obiective moveantur ab obiecto creato, & propter Deum obiectum creatum ut obiective moventem: & ut Deum formaliter. Id quod amplius declarabitur cap. seq. in quo de virtutibus moralibus in Deo. 24

Cap. 5.

Constituuntur in Deo virtutes morales explicaturque summa bonorum actuum eorum honestas & laudabilitas.

3) Noto 1.° Virtutes morales dicuntur illae quae inclinant ad actus honestos pertinentes ad genus morum acquiruntur que ex habitibus & ex actibus quamquam hic per actibus possimus tales virtutes morales vocare. Noto 2.° Virtutes morales ut hic accipimus generice & late, prout complectuntur omnes virtutes morales etiam theologicas & supernaturales; & specifice & prout minus late significant virtutes distinctas a virtutibus theologicis (fide nimirum, spe & caritate) sive naturales illae sint sive supernaturales. Noto 3.° Discrimen quod a Philosophis & Theologis inter virtutes theologales & morales in hac quaestione assignatur est quod theologicae ut fides, spes, & charitas, Deum immediate respiciunt tamquam obiectum formale; morales vero ut misericordia amicitia & liberalitas respiciunt immediate pro motivo formali obiectum a Deo distinctum nempe hominem creatum.

38. Noto ultimo. Ex his virtutibus moralibus aliae sunt quae imperfectionem important in subiecto

vel supponunt ut Castitas Continentia mortificatio subjec
tio q[uae] et obedientia superiori. Alia genera exercituum nullam
talem imperfectionem important nec supponunt ut misericordia
et liberalitas. Et supposito triplici genere illarum virtutum
morales q[uae] imperfectionem dicant vel supponant, quaeritur
n. dari in Deo — hic actus aliarum virtutum moralium quae nullam
imperfectionem important nec supponant in Deo reperiantur
formaliter. Etenim de amicitia stricta inter Deum et creaturam et
de charitate disputatur in specie, et de justitia stricta in
1º. 2º. et alibi.

3º. Hoc licet n. definierint. At ut
Strenuus tom. 1. tra. 3. qui opinantes Deum nullum
obiectum amare posse honestum pure creatum arbitrati fue
rint in Deo eminenter dari, atque n. 4º. proprie et for
maliter virtutes morales reperiri; communis tamen et vera omnium
aliorum. Aff. cum d. Thom. 1ª ert tales virtutes Deo
convenire formaliter. Quam 1º. suadent et scriptura ex
quibus quae dicuntur de Deo actus virtutum moralium v.g.
liberalitatis misericordiae et ut in illis locis: Deus
tuus est Dominus et tribuit indiem tuum. Misericors Deus
et miserator et dulcius. Et amicitiae ex quibus ut
Psalmo 138: Nimis honorati sunt amici tui Deus. Et
Judicum cap. 8. Abraham Dei amicus effectus est.
Probatur q[uo]q[ue] auctoritas PP. et DD. recensui. Quid

4º. A ratione probatur. 1º. quia in exercitio for
mali talium virtutum perfectio est sine imperfectione. 2º. quia
nulla imperfectio reputari posset in tali exercitio esset
quod Deus amaret obiectum talium virtutum ex motivo formali
honestatis pure creato. Ostensum q[ue] est Deum absque imperfec
tione id posse. 3º a priori. Etenim perfectio et facultas
libere et honeste amandi honestatem obiecta talium vir
tutum propter ipsam proprie et stricte est virtutes morales

D. Deo, et volti eius, seu ipsius bonitas et infinita 4us. 25
sanctitas est, facultas et inclinatio sive facultas et
ipsa facultas amandi et volendi obiecta bona virtutem
amore et volitione quod moveatur (etiamsi nec finaliter,
nec causaliter specificative) ab aliis obiectis bonitate creata:
quod importatur in amicitia specialiter. Immo quoque D. Thomas
tenet cum D. Thom inter Deum et creaturas rationales intra
esse veram amicitiam, et Deum posse diligere creaturas rationa-
les amore charitatis amicitiae. Cum nimium sit amor
reciprocus et mutua benevolentia alterius amantis
alterum: et talis benevolentia mutua per ideam oppositam
ta concupiscentiae est virtus moralis, et amor qui
est amor creaturarum propter ipsas movetur a bonitate creata:
quod et datur in Deo virtus moralis: et eius voluntas
potest moveri ad amandum a bonitate creata.

44. Et sine gravi onere dicitur,
quod et nos adversarios negantes et nos asseren-
tes Deum amare posse creaturas propter ipsarum bonitatem
aequaliter licet diversimode urgeri videtur. Si enim
cum adversariis dicatur voltem Dei eius quod actus et
affectus moveri non posse a bonitate creata videntur
negandas esse in Deo virtutes morales, quarum obiectum
forte proprium est haec bonitas creata. Si vero ut virtutes
asseramus, accedatur Deum moveri posse a debita et
bonitate et malitia creata illas quod intrinsece despicere
propter obiecto forte sine fiet tales affectus esse ab alio hoc
obiecto: et vendi non fore infinite nedum summe per-
fectos: et honestis et perfectionis finite et limitate. Pro-
ter quod idem argumentum dixi ss. DD. asserantur omnino

Homisbis n. posse solbem Deu obtivè movexi a bonite sue malitia creata alibi qm per virtualiter attentis in dina bonita. qui modus dicendi impugnatur est cap. sup.ri n.o 34. d. N.N. BB. dmunt d. meritò displicet quia nomine tenus videtr illo accedere virtber morales d. illas nega re. Cum tales virtbes per a N. dravembes debeant bene per forbi movrò bonibe ipse d. forlitr creata. Ex N.N. vo. BB. alys assexentibus (apud Rigald sup.a) bonibe creata sic posse esse obtum forle motivum virtutum moralium per simul debeat Deus movere abonibe creata, illamque simul amare, alij per actum reflexum, alji per diversum actum, alji per eundem actum.

42. Nos vo. qq vera si d. est bonite quxè omnia posse esse obtum forle motivum aliquorum dinorum aff. fium: d. sentr Deum posse creas bonas delligere d. malas odio bene adqte movere (ebò n adqtè vel vltimo finaliter) per tr... & qq subinde de quatuor opinionibus a P. Rigald. relatis, tertia vero sibior videtr quæ statuit Deum amare creas unico actu, etiam realiter indiviso, qui individuè respicit, quamquam diverso modo, bonitatem dinam d. creatam. Item actus virtutum moralium in illo eos actus ad quos etiam .. virtbes theologicæ subtivè inclinare queant: d. qui Deum ipsum tamquam vltimum finem intrinsè respicere debeat. Possivè etiam adqtè movere possunt d. debent a bonite, sive a malitia quxè creata per fuerit tanum virtutum affus. Ex ..pinde fiat vt tales actus sint positive imperfecti: cum sint positive perfecti d. honesti etiam ex suo obto forli. Aut q.d n sint summè moralitr honesti: summè q.b laudales in genere moris.

43. Quae explanari potest dicendo, vel (cum PP. Herice Arrald. et Oviedo) dari in Deo actus morales inaequaliter perfectos: sive inaequales perfectione inaequalitate obiectiva desumpta ex suo obiecto, et forte ab obiecto inadaequate distincta. Et hos, ex specie sua esse summe honestos, et laudabiles: non absolute; sed intra certum genus. Vel cum eodem Oviedo et aliis negando tales actus divinos suam speciem vel perfectionem sumere ab obiecto creato: proindeque asserendo esse revera et a se ipsis summe honestos, et laudabiles. Quamquam ratione sua negative procedente alios actus divinos ab aliis forsitan sint inaequales in perfectione, et tales esse appareant. Vel demum quod verius mihi videtur, dicendo tales actus, etiamsi forsitan ratione sua sub suo cuiusque conceptu forte inadaequato. et ex suo obiecto forte minori creato, sint et esse appareant inaequaliter perfectos in esse moris: esset nihilominus revera et in se ipsis infinite et summe perfectos in eo genere ratione identitatis realis cum summa perfectione et honestate morali actus divini moralis summe honesti, nempe cum amore Dei super omnia propter suam summam bonitatem. Immo et revelatis cum amore et odio creat. propter ipsum Deum, tamquam minorum ex parte obiecto creato tamquam intrinsecum actui divino sub ratione ultimi finis. Quod amplius constabit, ex solutione obiectionum etc.

Cap. 6.um

Solvuntur obiectiones contra stabilita a nobis circa mala et fortia volitis Dei.

44. Obj. 1° 2° utrumque obiectum seu malum sive forte volitis Dei debet esse bonum: sicuti intellectus ipsius obiectum esse verum. Quod malum non potest esse volitus ; obiectum

Dei, et obtum intellectus ipsius n. potest esse falsum. Ad hanc
objectionem concedo ans. dico accessit nego coa. Qu. veritas an
tis ostendit falsitatem consentis. Quoniam (ut documus tom.
de scra) ens sub ratione veri ita est obtum intellectus divini
nemini nempe quod assentientibus obto, ut ens sub ratione falsi de
beat esse obtum ejusdem prout dissentientis obto: ita ut obtum
cui dissentit sit falsum: ejusque falsitas obiiva ratio formalis
dissentiendi tali obto. Sic in praesenti, obtum voltis divinae quod
quaerimus ex deque completens obtum materiale et formale est ut
dicimus diciturque, quod optime assignavit Exim. Praenoguil.
delectione de libertate disp. 2. n. 3). Bonum amabile im. Deja
lis divinae sapientiae et conforme rationi rectae essentiae. Tale
obtum est ut materiale quod sit ac tale bonum et formale
quo bonitas formalis talis obti terminum voltis dei
prout respicientis illud per actus praecisos. Addimus 2o.
obtum materiale quod voltis divinae prout respicientis obtum
per actus fugae et aversionis esse ens malum. Malitia vero for
malis talis obti esse obtum formale quo. Ex dictis constat.

45. Obj. 2o ex Henrico. Obtum materiale. Sub
ratione obti materialis est realis distinctio sive a parte actu
cuius est obtum. Deus et ejus perfectiones essentiales et attributa
ta divina utpote ens simplicissimum nulla prorsus ratione
distinguitur realiter inter se atque ejus voluntate vel ab a
more creato quo seipsum amat: ergo nullo modo potest
esse obtum materiale. Audivimus intentum. Hoc argumentum quod
magni fecit Henricus ab obiecto [illegible] parvi estimatur
et merito nam hic clarius intelligentias n. modo in
scra natura et cognitione qua Deus ipso et simplicissimo
intuitu seipsum videt, et ita hanc seipsum intuitive

agnoscit: proximetiam in quo vis aliquod sive attributum sive volitionem etiam creato reflexo. Quod ad neg. maj. utriumque demus de ratione obiecti moralis esse quod designatur realiter virtualiter a sua potentia cui obiicitur et ab aliquo in illud tendit: n. tamen est quod designatur realiter entitate, ut dicebamus tum de scientia Dei, solventes hoc argumentum.

46 Obiicies 3°. Nequeunt divina attributa et perfectiones relative esse obiectum morale neque forte volitionis Dei nisi illa ut realiter distincta ab essentia, sunt bona: et ipsa ut distincta realiter ab essentia n. habent, vel saltem n. explicant bonitatem et perfectionem licet illam identice impliceant quod sicut inter Thomistas omnes est personalitates et relationes ut virtualiter distinctas ab essentia bonitatem et perfectionem n. dicere: ergo. Hoc argumentum quod plene Thomistarum est multum negotii facessit ipsis Thom. Aliqui assentientes propter illud, obiectum forte divinae volitionis esse bonitatem absolutam ipsam n. vero personalium relationum. alii vero esse absolutam tum attributorum quam ipsam et alii esse utramque bonitatem tum absolutam tum relativam ut videre est apud Godoy disp. 40 n. 41. Ego cum Dissolutionem semper fuit personalitates modum attributa omnia, quae sunt divina: indeque et summe perfecta n. importare bonitatem et perfectionem utique infinitam: et sub ea parte divinam illam n. explicare etiam formaliter et ratione sua. Atque videri potest Exim. N[ost]ri vol. de Theol.

47 Dissimulando nunc distinctionem virtualem inter essentiam et attributa, quam argumentum falso supponit et dissimulando etiam imparitatem alibi n. tolerandam, tam dicendi apte rei implicationes et explicationes Thomistarum

ut ipsa identicatam excludendo identitatem realem in plures, nescio
quos, qui follium, vel cortinarum instar
eam implari et eam explari queant; ad argumentum nostrum de dig-
nitatibus. Nam illa sunt seipsa infinitam bonitatem recedo,
nam illa sunt tam seipsa quam etiam aparenter et ratione
mea sub eo nostro conceptu mentali nego. Et adde plures
ex adversariis opinari quod et attributa et relationes sint obiectum materia-
le summe bonum et infinito amore dignum, non aliquo esse
quod realiter et virtualiter secum identificent bonitatem et satis est
quod sint summe bona et quod ratione bonitatis esse debeant realiter
ab ipsis. Et tunc dist. min. Illa et virtualiter distincta
ab essentia non sunt seipsa, vel non explicant per identitatem
realem cum illa infinitam perfectionem nego min. Illa non sunt
aparenter vel illa non explicant ratione sua per identitatem
formalem et sub eo conceptu nostro mentali abstractive
cognoscenti divinam perfectionem transeat min. et neg. conseq.

48. Obj. 4. Sed obiectum forte. Nihil creatum
et finitum potest esse tale obiectum: ergo sola bonitas Dei. Probant
assumptum authoritate, et ratione. Authoritate dum ex D. Thom.
q. 1 ant. Cum Deus alia a se non velit nisi propter bo-
nitatem suam non sequitur quod aliquid aliud moveat volunta-
tem eius nisi sua bonitas. Dum ex Script. ex illo Prov.
cap. 16. Omnia propter semetipsum operatus est Deus.
ergo ratio motiva omnia operandi fuit Deus eiusque boni-
tas, et quidem (ut arguunt adversarii) non solum quatenus
de facto omnia operatus est, et insuper quatenus eadem
aliter nempe propter bonitatem creatam operari non potuit.

49. A ratione hoc modo. Si quod bonum pure
creatum posset obiectum forte volitionis Dei, Deus posset amare

& velle creas ppter ipsas: & hoc nullo modo potest, q.a si hoc posit duo. sequerendr incomoda 1.m q.d posset crea esse vltimus finis Dei, vel amoris divini. q.d videtr ingens illius absurdum. 2.m q.d voltas diva eius q amor specicari possent a bonite creata: ab ipsa que acciperet sua bonitatem obtiva in esse moralis. repugnat autem voltas Dei sic specicari a bonite creata. tum q.a Deus est fini ta & voltas Dei infinita. tum q.a diva voltas vel eius actus n. potest depen dere ab obto creato: depen deret autem si ab obto creato specicaretr. q.a ois pot.a & actus aliquo modo pdent a suo obto specicativo tamq caa extrinseca forli: tum deniq q.a voltas Dei ut pote vndequaq infinita debet esse summe pfecta etia ex suo obto forli & talis n. potest esse ex bonite creata.

50. Neg. Assumptum ad authoritate Div. Thom. respond. 1.o reponendo alios textus ex lib. 1.o Sent. in qq docet bonum universale esse raonem quare Deus vult bonum particulare. & universaliter raones subiective creatas posse esse Deo raonem obtiva & motiva alia aman di & operandi. Deo 2.o sensum Div. Thom. esse in vtila Deo debitum esse, ut in nobis est, caa obtiue motiva p modum caa efficientis vel finis vltimi sue volionis. cum ate ipso sua volione beat & ipse solus possit esse talis finis. Ad textum Script. imprimis repono alios, tum illos quos p illa nra adduxi n.o 25. tum alium ex illa Phet cap. 22 dicente & ppter electos breviabuntur dies illi. Deo 2.o Notando cum Ripald. particulam pptr esse equivoca & indiradum signicare caa efficiente, inducam caa finale & plurimq caa seu raone forle. & hic ibi

vtrinque, vt bibis ait S. Bernard. serm. 3. in die Pent. q. docet particula propter significare et causam efficientem et finalem, Ita vt quatenus refertur ad Deum causam efficientem significet, et quatenus ad creat. finem, et motivum operandi. et sensus sit, Deum propter seipsum vt causam, omnia operatum fuisse ex motivo benefaciendi creaturis ab ipso condendis.

62. Verba autem S. Bernardi haec sunt. Omnia propter seipsum fecit Deus: et omnia propter electos. Aliter tamen propter se. aliter propter suos. In eo quippe quod dicitur, omnia propter se, praeveniens commendatur origo. In eo autem quod dicitur, omnia propter electos, fructus utilitas. Et illa quidem efficiens causa sit: et haec efficiens. Resp. 2°. concedendo hoc propter, etiam posse referri ad Deum significare causam finalem. et finem ultimum cuius gratia: et ad cuius gloriam, condita sunt universa. et sensum esse Deum propter se vt finem ultimum, omnia condidisse. Id tamen non impedit quominus ea ipsa condiderit propter bonitatem creaturis referentem et tamquam forte obiectivum motivum.

63. Ad probationem a ratione. Concedo maj. in sensu a nobis probato. Imo et Henric. disp. 15 plus concedit quam debebat, Deum posse amare seipsum propter creaturas quod vt in suo genere censeo creaturis referentibus tamquam motivo extrinseco: non intrinseco vel fini ultimo divini amoris. et neg. min. ad cuius probationem neg. sequi aliquod absurdum. Ad primum quod ibi opponitur Resp. 1°. S. Bernardum non reputasse absurdum, quin de facto ita dixisse afferat creaturas, nempe electos, fuisse finem, in cuius gratiam et utilitatem Deus universa condidit. Ex quo sic deducitur id quod concedit, neque absurdum reputat Pendolus et conced. creaturas esse finem ultimum operationis Dei; et sic non Dei operantis. Resp. 2°. verius et facilius, sicut adhortatur

prout aliàs sæpè confundi motivum, et finem, causamque aut obiectum formale, cum causa finali. Et licet aliquando idem omnino sit motivum propter quod, et finis propter quem, aliculius affectus: attamen sæpimè distinguuntur. Primò. Ut recentius observavit Aypald. nostro et cum accuratissimo P. Barz. Deum Deus seipsum diligit propter se, non. respicit divinus amor divinam bonitatem ut finem. Neque Deum volebat creatura gaudet de bonitate, et gloria divina, tamquam ponente propter ipsam. Neque cum illis assentit sed non propter premissas, particula propter denotat causam finalem; ob rationem a priori motivam.

Et in casu præsenti alius est finis ultimus semper Deus, ex cuius amore, et animus complacendi causa, Deus aliquid vult vel operatur et aliud est motivum seu ratio formalis sub qua obiectum motiva, quod ut Deo proposita et ab ipso cognita, intentionaliter movet ipsum ad amandum tale obiectum. Quomodo autem licet admittatur Deum esse finem ultimum talis sive operis sive affectus interni respective ab ipso, negetur tamen creatura in ullo sensu esse talem finem: nego Deum esse obiectum formale præsentium malum in tum. Et utilitas motiva, et bonitas utilitatis ad finem, illis intrinseca: non vero ipse finis, est ratio formalis sub qua media respiciuntur ab electione: adeo quod est obiectum formale motivum ipsius electionis: quamvis ea utilitas non sit ratio formalis sub qua, intentionis finis; de ipsius finis bonitas.

54. Ad 2^m absurdum multa sæpè dixit Unde seca. ex ibi dictis insto argumentum. 1º. In creatione divina creaturum in se ipsis. 2º. in omni possibili, quod respicit causas possibles sub ratione intrinseci possibilium, et parve facultatem a Deo quam specificetur physicè ab illis: vel si specificatur hoc respicitur

absurdum. 2° in obiecto increato voluntatis Dei relationis
et affirmationis illius, quod esse bona quae creata est innegabile: et
ab ipso etiam specificari posse, et actus divinos ad affirmat et
saltem actus morales creatoris sui, hanc velitam affectionis
in esse moris, vel et materialiter ab obiecto increato, in
negari videtur. Quo modo ergo divina voluntas ab his specificatur.
vel quo modo ab his non specificatur, cum tunc ipsis intrinsece conne
ctatur tamquam cum obiecto, aut ratione a priori suorum actuum
et affirmationum. Vellem a Thomistis audire aliquid quod nos quietaret.
Et abstinendo nunc a prolixa quaestione physico-sophica de
specificatione actuum et potentiarum vitalium de qua videri potest
vel P. Oviedo. Controversias de anima et actibus divinis R.
Beken disp. 4 cap. 3.

55. Resp. ad absurdum dist. 2do Coens. Volun
tas divina eiusque amor specificantur eodem modo ab obiecto
creato nego, diverso modo, et aliter, et aliter. Siquidem volun
tas partialiter a tali obiecto, et adaequate a suo obiecto adaequato, tum
increato et tum forte in creato simul et creato. Amor autem
totaliter in ratione specificationis extrinsecae in esse moris, a suo
obiecto forte mortuo. Sub dist. Specificatur a tali obiecto extrinseci,
physice causaliter, nego, morve intentionaliter: item sub distinguo
specificatur ille amor sumptus quoad entitatem quae est
ipse Deus: nego, sumptus quoad virtualitatem, sive rationem
et finem. sub orta denominatione extrinseca explicata ad
mitto sequelam. Nega vero quod hoc sit accipere, sive intrinsece
recipere sive extrinsece efficere ab obiecto creato illam affectionem
vel dependere ab ipso a priori dependentia vel prorsus physi
ca, tamquam a causa sive intrinseca recipiente sive extrinseca
efficiente ipsius vel affectionem amoris divini et ad summum

esse signum et medium extrinsecum ex quo arguimus affec-
tionem extrinsecam, pot et actus quam nomine actus hoc dicitur
ale ipso, et atendentia sive intrinseca in tali obiecto et ma-
ali et forti ut infra plus declarabitur.

56. Obj. 2 et in istas difficilius. Quamvis actus
voliti Dei non speciemur, ut natura ab obiecto forti physice entitative;
et movere intentionaliter modo explicato: negari tamen non potest, quod
intrinsece a se ipso, et inexpressive sibi essentialiter cum obiecto: extrinsece vero ab
obiecto, ita speciemur, ut ab obiecto fortiori magis affectivo in esse moris
ceteris paribus evadant moraliter affectiores. Ex quo sic. Actus
volitionis qui essentia sua est tendentia in obiectum forte magis affectivum,
affectior est altero qui sit essentia sua amor et consequenter obiecti mi-
nus affectivi: sed actus volitionis divinae qui sit essentia sua amor crea-
turarum propter Deum affectior erit illo qui sit amor creaturarum propter
ipsas: ergo hic non erit summe affectivus. Confirmatur. Vel hic amor divinus
creaturarum propter ipsas ita est amor ipsarum propter illarum boni-
tatem, ut simul et indivisibiliter sit amor creaturarum propter Deum: vel
ita ut quamvis reipsa est amor creaturarum propter ipsas, non
sit reipsa et cum identitate, etiam virtuali, amor creaturarum propter
Deum? Si 2um ergo ille divinus amor non erit summe affectivus. Si 1um
ergo talis amor non est creaturarum adaequate propter ipsas; et partim propter
ipsas et partim propter Deum, quod videamus fieri; et quod non dentur in
Deo virtutes morales, et quod ille divinus amor divinus non sit tam af-
fectivus et laudabilis ac alius amor, quo Deus amaret
creaturas adaequate propter seipsum: ergo demum non erit amor creaturarum
specie sua, et ex obiecto suo forti, summe affectivus. Cum sit possi-
bilis alius amor affectior illo.

57. Retorqueo, et in isto hoc argumentum, quod est
Aquilles: si dignitas in obiecto morali. Indubitabile quippe est,

actus morales sortiri honestatem suam bonitatem et malitiam nempe obiectivam accipere ab obiecto morali. Quomodo quod amor creaturae minus perfectus ex obiecto suo morali, quam amor Dei est amor summe perfectus? Et quod haec ultima obiectio continet summam quam in hoc puncto est difficultas tangit quod alias tum philosophicas tum theologicas de specificatione actuum moralium in obiecto, itemque de illorum moralitate honestate et laudabilitate. Necnon de aequalitate et inaequalitate actuum moralium in Deo, quam specialem difficultatem perspexerunt in virtutibus eius moralibus. Dico ergo cum tanti momenti illa sit non potest facile solvi: neque aequum erit praebitam et infra tantum illi, ut alii minoris momenti satisfacere. Quatuor dictos modos exponendi illa memorat P. Rigaldus dist. de charitate n. 42. de quibus quis verior nobis sit et probabilior iam dicemus.

58. Nota 1°. Nondum apud nos exploratum esse an actus intellectus et voluntatis Dei adhuc quoad tantum, nedum quoad entitatem specificentur extrinsece, aut aliquam suam perfectionem subiectivam accipiant ab obiecto. Et non plurimi tam ex affirmantibus quam ex negantibus veritatem et bonitatem puri creati posse esse obiectum formale illius intellectus et hanc voluntatis Dei, communiter negant (ut videre est apud Oviedo supra) actus voluntatis divinae posse ab obiecto specificari, adhuc extrinsece, sive in esse physico sive in esse morali. Quorum ratio facile est. Etenim actus Dei quod increati et divini habent aliunde, quam ab obiecto, nempe a se ipsis, et ratione identitatis realis cum Deo, et omnibus eius perfectionibus tam physicis quam moralibus omnem et summam perfectionem quam habere possunt in omni genere. Nota 2° ex ipsis non admittentibus actus divinos posse aliquo modo (extrinsece et inadaequate: in morali physice, et morali inter ...) specificari a suo obiecto creato fere omnes

indirecte, verbo, et opere vel id docent. de forti merito, et
de maali gratio. Cum de utroque sit eadem ratio. Oesque in hoc
eum dogma sentiunt quod ebramus ab obtus indaglitr p
fectis indglis valeant pfectiores certat et indqualitr p
fecti eradere, nullus oro impfectiores sanaire poss vel
esse aut eradere posse impfecti.

59. Nota 3.° Neque exploratum esse an oes absurdi
physicè vel morales debeant esse bam entici et identicè reali
ut aut maaliter; quia etiam fortiter ex specie et obbo suo, et
qualiter et summe pfecti vel an potius admittendi sint
indqualiter pfecti ita ut alij sint pfectiores alijs. et
Deus subinde indqliter laudaliter ppter hos, aut ppter illos.
Nam licet vere verum sit in Deo ente simplissimo et summe
pfecto n. posse admittere ullum actum qui physicè aut mo
raliter sit posse imperfectus vel respectu et aptè aeque mi
nus pfectus altero actu realiter disto. Attn admittendos
esse actus ex specie et obbo suo respectu aut rade vita
indqliter pfectos, n. minus, nec secus ac admittunt attri
buta diva inter se indqualia pugnarime stendet P.
Herice disp. 15 et 18. probatque et optime explat P. Oried.
Ptror. 1 de charibe. puct 2. et P. Rypald. vbi sup. n. 64. et
tom. 2 de ente disp. 14. n. 40 et P. Arriag. in 1.am ptem disp.
27. et Bernal de incarn. disp. 3. sect. 4. Alij 2.º stendere
tibi oes debere esse æque et summe pfectos in oi genere.

60. Nota 4.° In amoringuo Deus se amat ppter
creas; vel creas ppter Deum disquirendum esse ut sup. n.º 53 cum P. Barq.
et Rypald. id quod movet ut obtum forte ab illo quod movet et intenditur ut
finis. Utrumque enim significati particula ppter quod in ca est ut sum
in hoc puncto sfundatur, cum ratio desequi debeat et illis notatis.

61

Et solvo ad argutum. Nego doctrinam quae ut indubitatam supponit et P. Henre et Oviedo et alii AA. ingenuus citati illam ut omnino falsam de actibus divinis negant. Quatenus humani et creati suam bonitatem et malitiam obiectivam accipiant ab suo obiecto et materiali forte non sic se habent voliones divinae quae quodvis obiectum honestum et quovis modo illud honestum respiciant sunt et evadunt aequaliter honestae. Ex quo in honestate forte ex obiecto creato crescere non possunt. Cuius rei illustre exemplum esse possunt opera Christi Domini quae dignificata et valorata ab infinita sanctitate Verbi licet honestate morali possint excedi quatenus tamen ideo quod crescere et decrescere ex obiecto honesto, tamen in ratione meriti inaequalia esse non possunt: quod sub tali ratione non possunt crescere aut decrescere. Deinceps. Tali doctrina et suppositione admissa distinguo antecedens quoad obiectum, et secundo illud de actibus volitis creatis nego consequentiam de actibus moralibus volitis divinis. Quippe qui nullam habent speciem ex obiecto ut optime firmat P. Oviedo. Nec tamen quoad nos et formaliter ratione nostra designante in Deo perfectionem diversitate obiectorum formalium diversitatem logice specificam virtutum moralium in Deo. Dixi iuxta hanc doctrinam, ita distinguo antecedens. Divinus talis actus est re ipsa, moraliter perfectior altero actu realiter distincto respiciente aliud obiectum perfectius nego antecedens et suppositum, est talis ratione nostra et ex genere vel specie sua; et potest nobis apparere sub hoc modo ipsum forte inadaequato amor creaturae propter eius bonitatem secundo antecedens et distinguo primo sentitur eodem modo. Aug. aliter secundum non est re ipsa summe perfectius etiam in omni genere et ratione identitatis suae cum summa perfectione morali Dei neg. non est ratione nostra et sub respectu forte inadaequato iam dicto: sub distinguo. Non est summe perfectius in omni genere moris transeat, in genere et specie amoris creaturae ex motivo honesto bonitatis creaturae, nego consequentiam.

62.

Ad obiectiones aliquas ex N.N. (ut Doct. Durand) convincentes dictam inaequalitatem moralem in actibus divinis et indicantes

& aliy & huic insonodo, invenerit partiendo obia forlio: tandē
asserunt ex utraq. bonite increa & creal conflari motivu adqbe tales
amoris. & Deum quis debu amare creas ptim pptr ipsas & ptim
pptr Deum. Non tn posse amare creas adqbe pptr ipsas. Veru nos qui
indicamus magna in hac qustione latere equivocae & confusione in
ibi obti forlis, & finis ultimi: ideo q. indicavimus nullu esse inconveniens in eo, quod Deus amet creas adqbe pptr ipsas, seu ...
meante ipsaru bonitē esse motivu illis intrinsecu & adqbe sufficiens ad movendu, n. v. ad specificandu, vel finalizandu dicta amorem. Quia
certu tenemus, adqb absurdu, seu inconveniens esse in tali amori,
minime vitandu falsa partione motivi, cu inde sequeat dicendu,
qd talis amor ut poti inadqbe specificatus ab obio forli creo, nō erit
summè pfectus: Aliter anguste occurrimus: &

63 Ad confirmaoē sub 2ª dicta respondemus Deo
q. hunc amorē divinu secundariu q ut realiter & primarius est
amor necessarius Dei pptr se ipsu esse realiter (n. v. realiter)
amore liberu pptr ipsas. & rursus qr̄ secundario & realiter
est amor liber creaoru adqbe pptr ipsas esse etiā tā realiter quā
virtualiter amore liberu ipsaru creaoru adqbe pptr Deu. Veru aliter
& aliter, pptr ipsas, quatenus est pptr ipsaru bonitē tanq. obiu for
le motivu, & pptr Deu quatenus pptr ipsu ut finē ultimu, cui & ad
cuius gloria illa ordinata sunt, amantē q. a Deo. Q. nō impediat
quo minus hic amor sit in suo genere, modo explicato, adqbè motivi
pptr creas: & adqbè ultimo finaliter pptr Deu. & sentio sit actus
perfectus virtutis moralis. Aliunde quidem realiter cu actu charitatis
virtutis theologicæ: Ideo q. realiter summè pfectus in oī genere: for
liter v., & sub raoē nra, in pprio genere talis virtutis moralis, qd mox
in solutione aliaru objectionu & nra explicaoē luculentius declarabitur.

Cap. 13.

Aliæ objectiones contra propriam explicationem virtutum moralium in Deo.

64. Objicies. 6. Propria explicatio virtutum moralium in Deo est Deum posse velle et amare objecta materialia talium virtutum absque more (?) Dei non ultimo finaliter propter honestatem carum objectivam et formalem ipsius objecti intrinsecam. Actibus quidem ex specie et objecto suo infinitè summèque perfectis etiamque formaliter intra certum genus: et titulo ac summe identitatis realis cum summa perfectione morali infinite et summè perfectis simpliciter in ea genere. Hac fuit nostra explicatio. Et tamen stare non potest quia tales actus volitionis Dei non essent boni licet multas habeant imperfectiones. Minor tamen probatur. Nam talis volitio et amor duplici imprimis imperfectione inficitur quam passim hominibus afferunt 1.a dependentia utrique a priori, ab objecto formali creato, tamquam a causa extrinseca formali. 2.a specificatio talis amoris ab aliquo objecto. Ex quibus duobus elicitur quod talis amor esset pure imperfectus: quia pure dependens in suo esse ab objecto creato; et finite bonus et perfectus: adeoque non infinite honestus nec summe laudabilis, qualis debet esse eius moralis actus divinus.

65. Huic argumento sufficienter satisfecit et duplex probatio assertionis propriæ opinionis illud non esse dissolvendum. Sufficienter debito modo adjecto concedenda esse majorem et minorem neganda. Ad eius probationem negotium ex nostra explicatione imperfectionem actuum divinorum deducitur, et ad 1.m dependentia actus divini ab objecto creato clara est instituta sufficienter falsa in objecto materiali propriorum actuum. Scita est doctrina, quam de his actibus insinuavit item de scientia Dei liberorum considerandos esse et quoad entitatem et quoad terminationem, atque hinc orta sive sibi tributa denominatione realiter ab entitate distincta. Et supponendum tales actus quoad sua entitatem necnon indistinctam a Deo nullo genere dependentiæ dependere

ab

ab obto creo. Meritum vero de eo illa quoad tracz et denominacz, n. dependere illa dependentia caalitis physice. nec dependere morti physice et morre intentioliter. aut nullo modo pendeant ab obto ii ve forte sive maali tmqm a caa physica, physice efficiente debeaant tantis actus. Illud et n aliud sibi voluit D. Thom. in presenti artic 5 resolvendo, quod Volbis divina n. potest assignari aliqua caa et sola dependia (si eam sic vocare licet) motioni intentionali tmqm a raoe forti, et obto movo intentioliter et obive movente, media sunt cognitioe. seu media sua bonitate et cognita, ad amorem sui efficiente. Quod nullo modo est pro dicere ab ipso tmqm a suo speciativo extrinseco nec intrinseco: vel tmqm a sua caa physica aut extrinseca forti, ut dicebatur n.o 55 ex quo est et nulla de ipsa perfectione desumat a tali obto: neq specietur adhuc extrinsece accepta ab illo; et ab adeqto obto suo forti, nempe bonitate caa et increata.

66 Obj. 2 ex N.N. Ah dixplures Deus, titulo agentis moralis omnium optime summeq perfecti debet operari ex motivo n. solum honesto, sed et omnium honestissimo. Patet hoc. Quia sicut ad sanctitatem pertinet sancte et honeste agere, adeoq ex fine et motivo honesto: ita ad summam sanctitatem, qualis divina est, pertinebat agere sanctissime et honestissime: et ex fine et motivo omnium summe, sanctissimo et honestissimo. Sed sola bonitas divina n. est illa honestas obtiva pure creata, tale motivum et finis est: et ad sanctitatem Dei pertinet oia quae vult et operatur ea velle et operari ex tali motivo: cuiusq sanctitati repugnaret aliquid velle ex fine aut motivo bonitatis pure creatae. Quia a nobis asseritur motivum omnium virtutum moralium.

67 Hoc argumentum speciosum est et 1.o aspectu de facile et a tente considerantium multas [?] nullitates. Nam 1.o probat Deum nullum actum morale exercere posse nisi solius caritatis theologicae, quod 2.o posito illo admisso, Deus contra caam ultimam negativam quam sequitur; et male infertur: 3.o esse probat Deum oia quae amat

aut odio het, illa amare et odio hiae debebit ex morte ejusm
Dei ut finis ultimi n. v. n. posse aliquam amare ex motivo etiam ad
quatenus honestus oreatus. Ad hoc argutum intra het in obiecto mali
illam pariter spectabilibet ad summam sanctitatem dei n. posse amare
illud bonum ni si om optimum et summum. 3o quod difficile ab adver
sariis explicabitur obiectum divinum summe honestum et sanctissimum
etiamsi decipitur ex motivo fortis (scilicet malitia fortis peccatoris)
pura creatura et malo, nedum bono vel sanctissimo.

68. Pro solutione notetur 1o operari honestissime
et sanctissime supponi dupliciter tum generice et abstractive et tunc
magis contracte intra certum genus vel speciem. Noto 2o honestatem
formalem actus moralis formaliter honesti oriri ex substantia et obiecti
va. Ex quo est, ut generice sanctitas et honestas actus attenden
da vel elligenda sit ex obiecto, n. enim ex obiecto, et potissimum ex obiecto,
et partim ex subiecto nimirum actum et libertate tendentia, et intrinse
cabitur quod quae retinent ex parte actus dirigentis illud desum-
menda sit. Noto 3o licet honestas moralis ut sic et in genere
alicuius actus moralis peragi debeat ex suo obiecto tam mea
lis quam forti extra in genere; honestas actus specialis alicuius virtutis
intra determinatam speciem ex tali illo obiecto desumi n. potest; et desum
mi debet ex obiecto proprio et specifico eius actus intra illam spe
ciem determinatam. et tamen, si talis actus verpsa respiciat duplex
obiectum, pertineatque ad duplicem virtutem: vel realiter identicet actum
honestum et respicientem verpsa alterum obiectum forte, honestas moralis et
formalis dicti actus (cum ea operari debeat verpsa ex suo obiecto adequato)
taxanda n. est ex illo unico; et desumenda ex bonitate obiectiva eius
duplicis obiecti. Et ex his notatis.

69. Ad argutum obiectum et solutio Deus ergo maiorem;
debet operari sanctissime et honestissime: abstractive in omnibus et in
genere, implicat talis modus operandi aptè ver. contracte et speci
ce intra certum genus: adeoque ex motivo honestissimo intra tale
genus vel speciem volendi et operandi. concedo maj. et Deus min.

bonitas intrinseca est tali modo intra speciem virtutis charitatis
ad propriam talis virtutis concedo. et propriam cuiusque alterius virtutis, imo
talium a charitate differentium neg. min. et neg. 3am consequentiam, vel illam
disquire sic. Debet ora amare ex tali modo, si illa amabit
nisi sit amore charitatis theologicae concedo. si illa (ut potest) ve
lit amare aut odio bene, amore et odio alterius virtutis; nego.
Vel aliter ita. Debet illa amare ex tali modo aut fine, ita
ut non posset ex alio, nego. ita ut posset illa amare ex alio
etiam modo et propter Deum ut finem concedo 3am consequentiam et nego 2am.

10 Instabis 1o. et oppones 8o Ora quotiescum
ius amat debet amare amore perfectissimo: sed amore charitatis
qui est perfectissimus. et ex modo proprio talis virtutis: ergo propter divi
nam bonitatem. et quod dicimus de amore amicitiae erga perfectissimo?
et de odio inimicitiae. Nego consequentiam debet illa amare amore
perfectissimo intra suam distinctam speciem, concedo. perfectissimo, id est,
speciei omnium perfectissimae, nimirum charitatis theologicae nego consequentiam;
et quod de sensu sit. Instabis 2o. Si posset Deus condignam amare aut
velle amore qui non esset charitatis theologicae et ex modo divinae
bonitatis, talis hic amor divinus, saltem propter negationem foret amor
boni honesti creati propter honestatem creatam, et non propter divinam esset amor
positive imperfectus: vel saltem non esset aeque honestus et perfectus
ac alter charitatis theologicae, qui sit Amor boni creati propter boni
tatem divinam. Patet, quod de perfectione, qua revera careret talis amor
esset tali amore potius Domino et debita, siquidem omnis perfectio illo
potius est ex ipso debita Deo. et ad minimum non esset tam perfectus
revera et summe laudabilis, ac est hic alter amor motivus obli
ve a bonitate divina.

11 Replica quidem creaturis displicet Deo tradendi
lam ex connotatis, aliqua in illa confundi. Nam aliud est hunc actum
non esse formaliter virtutis, et charitatis theologicae: et aliud non esse rea
liter idem et unum cum actu (nimirum amore divino maximo) qui
revera est perfectissimus charitatis ex suo proprio modo nempe

amor Dei ppter suam bonitatem. Hoc 2m est falsum, quamquam fuerit ad initatem ut verum, d[i]versum aliud est tunc actum esse respectu amo- ris creati ppter bonitatem creaturam ut mortale. Et aliud non esse respectu amoris creati ppter Deum ut ultimum finem. 1mum conceditur, et 2m pro- drobatur negatur. Adde ut addit P. Ripalda eas perfectiones respici- endi pro motivo aut fine bonitatem increatam etiam si sit praebeo divino amori creaturam, non esse tali amori physice aut moraliter debita. Quod illud fuerit nemini dei perfectio Deo potest est Deo de- bita verum est de perfectionibus essentialibus et quoad entitatem; et non est firmum de dirigentibus seu liberis et quoad denominationem.

Cap. 8m

Ceterae objectiones contra honestatem affectus divini ex motivo creato, et 3a honestatem et laudabilitatem quam explicemus virtutum moralium.

11 Obj. 3. Ad honestatem et laudabilitatem moralem praecentam summam necessaria est libertas moralis ... una suspensiva et requisita ad honestatem laudem et meritum. Et in Deo amante creaturas ppter ipsarum bonitatem non est talis moralis libertas ... ergo neque honestas et laudabilitas talium virtutum probant non. Dico moraliter Libertas moralis requisita et sufficiens ad talem honestatem et laudabilitatem debet esse indifferens ad actus inaequales immunis et libera antecedenter ad actus non aequales: et si (ut contendimus) infinite et summe perfecti adeoque et ideo moraliter aequales non dabitur in volitione divina talis indiffera ad actus moraliter inaequaliter perfectos: ergo vel tales actus divini non sunt aequaliter et summe perfecti quod videtur absurdum. Vel sic aeque honesti sunt et laudabiles non erunt actus virtutum moralium in Deo.

12 Concedimus ut videt P. Ripald. hoc argumentum quamquam aliquae grave non est opportunum ad impugnandas

virtutes morales in Deo, ergo de illis nunc disputamus. Dico ult.
quo modo disputavimus et Deo attribuimus virtutes morales qua
tenus ex suo obiecto formali differunt a virtutibus theologicis: ratio
quarum libertate et honestate substracta et formali quo illis in aliis et
aliis habitibus conveniunt. Atqui conveniunt cum illis in honestate substra
cta et carentia requisitis ad honestatem formalem. Et eo differunt ab
disputatis diversis quod conveniant [illegible] non, in honesto obiectivo,
[illegible] differant ab ipsis vel non ex obiecto suo
formali: et dum ipsa virtutum moralium in Deo non impugnetur ex de
fectu proprii obiecti formalis, vel ex impossibilitate diligendi ut obiectum
formale honestatem obiectivam prout creatam non apte et importune
impugnantur tales virtutes, ergo inveniri in Deo illas propug-
namus. Ceterum quod spectat formale harum virtutum verum formalem ho
nestas et hinc orta laudabilitas Deo a SS. tribuitur: ne
nos virtutes morales in eo eo sensu tribuamus quatenus
significant facultatem exercendi actus morales ex motivo et
obiecto formali honestatis prout creato: et insuper quatenus ultra ho
nestatem obiectivam creatam superaddunt formalem substratam. Unde
honestatem formalem et libertatem requisitam et suppetentem ad ipsorum
honestatem et laudabilitatem. Sic procedo.

12 Noto I. Actus morales propter
tenus ad rationes eorum ipsorum vis quae diversa nunc obiecta
et nunc substrata respiciunt, diversas quoque induunt proprietates
morales. Sunt enim moraliter boni vel moraliter mali qua
tenus respiciunt suam regulam morum obiectivam et formalem. Sunt
meritorii et premio digni, quatenus respiciunt praemia in ea
vi obsequium fiunt. Demeritorii vero quatenus respiciunt poenam
in cuius cedunt utilitatem. Sunt vero laudabiles, quatenus boni
honestique moraliter. Tribuitur quippe et fundatur ad laudem
est ipsorum bonitas et honestas. Noto 2o laudabilitas est du
plex physica et moralis. Physica est dignitas laudis propter
vi bonitatis substratae physicae. Moralis propter honestatem moralem

& utraq. hac laudabile volunt DD. Deum esse laudabilem physicè;
quia sapiens & potens. moraliter vº quia sanctus. Ne
hoc 3º. ad exercendum actum virtutis cum laudabile morali, aliqua
libertas requirit ex communi DD sensu. Probat optime D.
Thom. 1.2ª. q. 21 art. 2.

24 Ratio est, quod si non exerceatur liberè, et 23
sub potestate non exercendi illud d. cum nulla ipsum exercendi
non videtur adesse moralis dignitas ad laudem, eo quod honestas
talis actus cum non sit libera, non est agenti imputabilis. Hec
libertas sufficiens & necessaria ad exercendos tales actus hones
tos cum laudabile morali non videtur esse alia quam libertas
& quoad exercitium, & quoad speciem, vel contrarietatis, versans
nimirum inter extrema & actus moraliter indoles. Si enim
actus, quem potens non possit omittere vel non possit ipsum
aliter omittere quam exercendo alterum actum morali ho
nestate dignum non videtur esse moraliter laudabilis: Secundum eo
titulo, quod liberè ponis actum moraliter bonum. Non ignoramus hoc
tempus DD. asserere solam libertatem quoad exercitium cum ne
te distributiva inter plures actus, etiam eiusdem speciei, ideoque
siles & aequales, ad laudem & meritum sufficere. Alios verò
etiam hoc tempus, & non mirantur olim primarios, qq
hac opinio displicet rationalium & probabilium asserere enim
modo libertatem neque ad laudem neque ad meritum sufficere. quamquam
minus ingeniose defendunt libertatem quoad speciem (cum nulla dis
tributiva quoad exercitium) ad actus speciei disciles v.g. intra idem
misericordiae quam quam morali perfectione dignos in nobis ad
meritum non sufficere. At vº in Deo & in nobis sufficere
ad laudem. Sed quaeritur nunc communi theologica & cen
to ~~[illegible]~~ an possumus exponere laudabilem moralem in
Deo habetis optimae communi de libertate ad laudabilem requi 26
ta ad actus liberos honestos moraliter indoles.

25 Atque ex dictis ratio vigentima dubii 24

P. Vazquez.
P. Peinado de Merito.

randi est cuius enodatio futura est facta obiectionis solutio.
Vel enim actus virtutis moralis v.g. misericordiae quem Deus
exercet illum exercet necessario et non libere? et sic non est opti
illum moraliter laudabilis cum ad laudabilitatem necessaria sit libertas:
Vel illum exercet libere? et quaeritur, vel libere contradictione et
quoad exercitium ita ut possit illum non exercere et pure omittere
Vel libere contrarietate aut quoad speciem ita ut possit illum omit
tere. et tunc sit ante distinctionem necessitas ad exercendum vel
actum contrarium vel alterius speciei, et quaestio est aequalis aut
inaequalis. Si inaequalis? ergo dantur in Deo actus morales
inaequaliter honesti et inaequaliter laudabiles: si tertium enim
nunc pateret dicendum pure omissionem in Deo et quaeritur de
illa an deseruisset [illegible] vel talis pura omissio est honesta
et laudabilis in Deo ac esset ipse actus positivus: vel inaequaliter
aut nullo modo honesta; vel laudabilis. Si nullo modo est lauda
bilis non videtur digna Deo. si ipsi minus honesta et inaequaliter lauda
bilis, recurrat idem absurdum.

IV. Si denique est aeque honesta et lau
dabilis, ut idem arguitur, quod scientia dimittitur ad actus aequales licet
specie dissimiles. Non est dignus laude, qui libere et honeste exercet
bane virtute, qui ita potest exercere hoc, ut pro non posse ipsum aliter
omittere quia ponendo aliud eo aequale: aut qui potest ipsum
absque libertate et cum necessitate ponendi illud in se, vel saltem in alio
exercitio moraliter aequivalenti: et denique qui illum exercet ac
quod libere omittendi ipsum pro aliud exercitium minus honestum:
Deus etiamsi pure omittere posset omnem actum moralem quem
exercet, exercet cum illa necessitate et sine hac libertate: ergo absque
probabiliter et libertate morali ad honestatem forte requisita et ad
laudabilitatem moralem.

36. Mille huius nodi solutiones ad DD. Nostrae Soci
etatis excogitatae sunt, quas omnes adducit et discutit P. Aldrete
hic disp. 12. et ttu de incarn. disp. 3. et quas deberent etiam

meditare Tholbo cum n effugiant potentia indglite moralitate tum dominium quatenus attribuant pobto forti peccato bonitate divina. Item quatenus remanet de indglite talium actuum demum ta ex aliis maalibus indglibus. Item et de indglite bonitatis desumpta ex tali obto forti. Rao est, quod cum n dglitis ora obta maalia afficiat: neque dglitis, aut eodem modo ab aliis ac tibus divinis respiciatur; n. est cur oes aequaliter spectet, et in oes dgle bonitatem refundat. Quo modo J. Xus Thorbas sunt dqui bo ... dglitis laudabilis?

17. P.P. Henrie Rigald. Sinnal, et Arriaga apud Rivad. disp. 24. n. veniunt ad mittere in volte divina, qui illos ex se probant actus liberos moraliter indgles. Quo cum sat impetus arguti objecti. Cum Deo attribuant liberté in ordine ad actus moraliter indgles: et proinde subsequente in Deo ad laudem: et in nobis ad meritum, et laudem et quod simul dis plet ... decepimus, nec mihi multum probatur, si talis indglibus assenatur re ipsa operi, et plurimum rare nra et forliter apparens potestam bene explat Ovied. falsor nobis rea videtur quod nobiscum assenat porlitem purae omissis in Deo et simul defendat, cum simus Theologia pura omissione et probe causam, ac eo opera eius moraliter honesti et laudabili, n. esse (adhuc in Deo quoad denominatione) honesta moraliter, vel moraliter laudabile; ex plurimis honestate forte et summa laudabilitate talis operationis infinite honesti, potest libere indurare ad illud n. exercendum et pure omittendum. N. putando absurdum quod Deus contingenter et sine probat aliquod operatum alicuius virtutis sibi liberum, et tributum ad laudem pro ipso: quo (quoad trace et denominatione) carere potuerit. Sicut modo de facto caret decora ... deinde alterum mundum et laudabilitate debita pro illud. At Hdc itmus est ideo sub lectoris infra explanda, et quam inoes 11 oes explanare tenemur.

18. O. quod nollem alligare nostrad opinioni

minus omnis de possibile puro omnino in illo, q debbeo soluere. Et q quamquam ad illa debbe applicetur honestas et laudabilitas moralis actum divinorum nondum exponere videtur summa et aliis quam intendimus ipsorum honestas et laudabilitas in genere moris. Vellem vel nobam tentare viam, vel tritam et antiquam quam si nobis liceat, nodum tam difficilem si solvere non posse, saltem relaxarem. Hoc fiet cap. sequenti.

Cap. 9um

De honestate et laudabilitate virtutum Moralium Dei, deluo, et

... sententia

79. Pro supponendum est 1o. ut supra cum P. Regald. ... dixisse tantum actum moralem ad dicta obba distinguebamus tamen actum moralem perfectiores ita nunc intra genus laudabilitas moralis dixisse quoque speciem ... dixisse titulorum ad laudem dare distingui. Nam alia est (ut indico est mox probabo) laudabilitas moralis nat. divine et alia nat. creat. et duxerit in ipsa nat. creata, vel saltem in nat. rationali ... abstrahente a creata et increata alia est laudabilitas moralis nat. peccabilis: eo quod debbe operetur, et alia nat. ... impeccabilis, nat. inquam peccabilis eo titulo, quod ... operatur et non peccat, cum possit non debbe operari et peccare. Ad illud Psalm. 1. inquo hac laudabilitas explicatur. Beatus vir, qui n. abiit in consilio impiorum et in via peccatorum n. stetit et Quis est hic et laudabimus eum? Qui potuit transgredi et n. est transgressus, facere mala et n. fecit. Ideo et Nat. vero impeccabilis: eo quod honestate et meritoria perfectibusque quam debet, vel nata est, operetur: cum possit n. meritorie neque tam honeste operari esto peccare n. possit. ... qui n.

80. Supponendum est 2o. n. repugnare, et de facto ita esse, quod aliqua nat. rationalis, etiam creata

exemplum sit humanitas Xpti Dni & Beati poei, & Angeli;
capax sit omnis speciei laudabilis moralis & n. sit capax
alterius, scilicet, fundatae in libertate morali: eo videlicet capite
qd capax sit omnis libertatis moralis, v. g. ad honeste operan
dum, & n. alterius, scilicet ad peccandum. Praedicti enim
nad. impeccabiles capaces sunt laudabilis moralis & lau
dis, eo titulo attributo qd possint honeste: vel magis pfec
te moraliter operentur: & tn capaces n. sunt illius laudis,
eo titulo, qd n. peccant. Qdo quidem peccare n. poss nec
male moraliter operari.

81. Supponendum est 3°. Laudabilitem mora
lem sumptam pro merito & dignitate ad laudem fundato in
opere moraliter honesto, accipi posse dupliciter. 1° Strictime &
pprimi pro solo opere morali honesto libero & libere elici
to. 2° Magis late & minus pprie (qua qm n. impprie)
pro titulo fundato in opere morali vel nat. ita, contraneo,
vel nat. facili: Indeq obtinere & subire honesto, & expse
spectante ad mores, & tn n. libere elicito, neq libero. Quo
genere laudis moralis, laudabilis procul dubio est, amor, quo
Deus seipsum, cognitum ut summum bonum, necessario amat. Si
laudabilitas moralis, 1° modo accipiatur, ut quo de causis,
& de ipsarum meritis, usurpatur communiter, solo actiones mora
les liberae sunt moraliter laudales illo primo genere lau
dis: & libertas moralis est (ut dicebatur n° 32) fundum eius
laudis. Sequitur q̄ esse tale pro illa laudabilitate fundanda. Si
autem 2° modo accipiatur: fere tum loquendo de laudabilitate pro ratio
nad. divino, & actionum eius moralium, ea laudabilitas stare po
terit absq. omnino libertate morali vel saltem cum necessitate dis
tinctiva ad alteras vel aliquas. Quaeq. de laudabilitate pro ratione nad
creat sit, quod meritis, & de meritis fundum esse debeat. Quaeq.
probis & notatis,

82. Sentio & Dico. Si de 1°. genere lau-

libis moralis fundatd in opere honesto cuj libere ad opp
ita, aut ad opus indgle, sermo sit, Deus n. erit capax
talis laudabilis. Est dicere. Neq. capax est laudabilis lau
dis q. moralis eo titulo q. n. peccat: neq. eo titulo q.
honeste operatr: neq. illo q. infirmiter honeste operatr:
nec deniq. alio titulo q. summe honeste operatr
cuj infinita honeste obtiva et subtiva. Nisi forte ho
nestas in eo sit, vel esse admittatr ad actus virtutum mo
ralium (actus pensatis) indglitr honestior: vel ad pura
omissione, qua n. sit aeque honesta atq. actus quem pure
omittit. Pr. et ex qlatis. At est capax laudabilis mora
lis in libere fundata, qui n. est capax talis libertatis. Vide
tr notum. et Deus n. est capax libertatis ad peccandum. neq. ad in
honeste vel imperfecte operandum. Imo (in 11o illorum qui
adeo mordicus defendunt aequalitem honestis fortiis dum actuum
liberorum Dei: negantq. ipse parte pura omissione) Deus
n. est capax libertatis ad operandum minus honeste quam
operatr defacto: q (his stando prius) capax n. est lau
dabilis moralis fundata in aliquo ex illis titulis.
Cum nullum ex illis titulis Deo liber vel imputabilis
sit.

83. Dices, ex Ripald. et Albert. capacem
nihilominus esse laudabilis moralis in libere fundata:
et debita ex aliis titulis. Pr. ni mirum elligat obtum nobis
convenienter v.g. auxilium effcax) cum possit illud n. elligere
et inter obta nobis commoda, elligat convenientius et magis
bonum, v.g. Incarnaoem, cum libere elligendi minus.
et deniq. universaliter. Pr. licet Deus sit necessarie necessitas,
et nullo modo liber, ad infinite et summe honeste operan
dum; n tn est necessitas, et liber, ad amanda, et volenda obta
summe bona, et summe honesta. Pr inter obta honesta et
indiquaria v.g. Incarnaoem et eius caria. Imo q sub hyp-

probatica, cum nostra, vel Angelica, vel humana potest elligere minus bonum et contra manet inde locus laudati moraliter pro opus bonum moraliter liberum: Patet ex titulo libertatis moralis, non aequidem ad actus honestos moraliter indifferentes; et ad obiecta indifferentia, elligenda quidem a Deo aut persequenda actibus cum indifferentibus: summeque inde honestos.

§3. Et 3.a efficaciter. Quia solus manifeste confundit gratificationem actuum divinorum, et ipsorum laudabilitatem. Confundit quippe in illis titulum ad nostram gratiarum actionem: fundatur in nostra utilitate et commodo ex his actibus proveniente: cum titulo ad laudem qui debet in honeste libera, et in libertate fundari. Quia 2.o Etenim vel indifferentia obiecta conducit, confertque in actibus divinis ad indifferentem honestius forsan: ita ut ellectio obiecti melioris sit, prout in nobis est, ellectio et actus sublimior melior: vel nil ad sanc indifferentem confert? Si primum, ergo laudibus fundatur in Deo in libertate morali ad actus indifferentes perfectos, et moraliter indifferentes. Quod negat cum omnibus et Auctoribus. Si 2.um Videtur arguendum. Non est dignus laude eo titulo: quod summe honeste operatur qui ita operatur summe honeste, ut non possit non summe honeste operari: et Deus elligens inter obiecta indifferentia, obiectum melius ut honestius, cum libere elligendi minus bonum et absque libertate prorsus omittendi, illud elliget suo animo da necessitate infinite et summe honeste operandi, et absque libertate non operandi ita honeste: ergo non est moraliter laudabilis eo titulo quod nempe elliget hoc obiectum ellectione summe honesta. Quod propter concludo, et

§4. Dico 2.o Dicendum esse Deo libertatem quoad exercitium ad actus honestos et ad puram omissionem: vel libertatem quoad speciem, sive contra eandem speciem ad actus honestos, forsitan indifferentes: Patet, et patet cuius sit moraliter liber ad honestum quod ponit: et non videtur ad illum exercendum in ipsa, vel saltem in alio equivalente moraliter. Indeque et moraliter li

labis titulo libertatis moralis propter opus imputabile: nempe quod liberè operetur, sub libertate indiff. ad illud non operandum, vel saltem cum deficit honestatis fortius. Vel denique ingenue fatendum esse et denuo asserendum Deum capacem non esse laudabilis moralis propria et specifica non creata; et laudabilitatem eius propriam esse alterius generis et alterius ordinis propria non creata, quale notabamus n.o 80 scilicet, nimirum in natura impeccabili et naturaliter sancta: adeoque ante et natura sua sic determinata ad summe honeste operandum, ut quodcumque opus libere operetur, seu libere omittat, illud operari et omittere necessario cum summa honestate morali.

85. Dices 1.o Hoc est non esse explicare laudabilitatem moralem divinarum actionum; et potius divinis actionibus negare aut non attribuere laudabilitatem moralem. Resp. 1.o Id non esse Deo absurde negare omnem laudabilitatem moralem; sed potius illi denegare laudabilitatem moralem honestatis creatae propriam: e contra attribuere propriam non creatam. Resp. 2.o suppositis principiis, quae mihi non sunt nec certa nec vera, de non operando libere ad puram omissionem. Vel ad actus honestos fortius inde quod non esse reputandum absurdum denegare Deo laudabilitatem moralem in hac duplici libertate fundatam. Neque posset esse explicare laudabilitatem generis titulo quod dictae libertatis primae et 2.ae quod negetur una et altera libertas. Et alteram alterius speciei Deo attribuere fundatam in ea explicata nempe. At nemo reputabit absurdum quod Deo denegetur laudabilitas moralis propria creata, et eo titulo quod potest peccare non peccat, ut potest fundata in libertate peccandi.

86. Dices 2.o Illis etiam principiis admissis adhuc remanere locum in Deo laudabilitati morali in libertate fundatae nimirum asserendo vel cum DD operantibus regulam honestatis moralis esse voluntatem et beneplacitum Dei, Deum esse moraliter laudabilem propter conformitatem morum eius

actum moralem cum suo beneplacito: et hanc laudabilem utique Deo
liba, scitum esse in libertate eius ad conformandum (pro suo libito) cum
suo beneplacito, hoc obiectum et hunc actum, v.g. misericordiae
potius quam alterum. Vel cum aliis RR. supramemoratis dicen-
do, libertatem cum necessitate determinata ad actus diversos et inaequales
satis esse ad laudabilem moralem praecursoris [illegible] et den-
tur laudabilem actum divinorum ineo probatum esse quod quemvis
exerceat actum divinus exercitii; illum exercet cum libertate
morali ad alium dissimilem et se maioris dotis.

81. Resp. Ne primum dicam duo me movent
ne dicam cogunt et obligant. 1.^m quod incertum et dubium mi-
hi est (ne dixerim certo falsum) voluntatem et beneplacitum Dei
esse regulam sive formalem sive obiectivam a priori, et mensuram
honestatis moralis cuiusvis actum sive Dei sive creaturae: et primum
illorum qui versantur circa obiecta non indifferentia, nec bona vel ma-
la quia praecepta aut prohibita, et circa alia prohibita aut praecepta
quia intrinsece et naturaliter bona vel mala. Hoc etenim, ut et
actus morales circa ipsa, nequeunt esse bona quia Deo placent:
quin e contra ideo et ob hanc rationem Deo simpliciter placent,
et alia plus et alia minus, quia sunt in se ipsis bona: ideo
habent aliunde quam a beneplacito et voluntate divina. Atque a-
libi ubi de bonitate et malitia. 2.º quia dato divinum beneplacitum
esse talem regulam, imo et aliquam honestatis formalem, quod dispu-
tatum modo est: Deus non manet liber adhuc conformandum cum suo
beneplacito obiectum et actum, quem de facto exercet: quod exercet
illum sub necessitate (saltem determinata) illum conformandi: et dein-
de tribuendi illum summe honestum: ipsumque exercendi aut
alium moraliter aequivalentem cum summa honestate forali: quod sine
titulo ad laudem, et laudabile eo titulo quod libere exercet
actum summe honestum, potens non exercere illum.

88 Deus 3.º Exercere illum cum fuerit lauda-
bile asserendo ad hanc rationem libertatem ad actus morales

diversarum virtutum, naturâ morali dissimiles, quamvis effective æquales. Et 3° Nos quod ut hoc non dicant idem [?] invenient. 1m quod dubium modo est an talis libertas cum tali modo sit imputabilitatis ad laudem purè physicam, an vero satis sit ad laudabilitatem strictè moralem. 2m quod in hac opinione horum AA. illud etiam nobis difficile apparet et non coeunt [?] debeam, talem libertatem cum imputabilitate morali sufficiente ad laudem, seu laudabilitatem moralem: et nihilominus non satis esse in nobis ad meritum coram Deo. 3m et denique quod vel Deus habitu et ratione suæ summæ sanctitatis est ante naturâ sua (saltem idoneè quoad speciem) necessitatus ad exercendum quemlibet actum cuiusvis generis, quem libere exerceat, cum infinita et summa laude morali etiam intra omne genus et species omnium virtutum moralium; vel non? Et duntaxat necessitatus et determinatus est ad unum quemque exercendum cum summa honestate forte intra certum genus et in sua cuiusque specie. ita ut careat in hoc actu parte honestatis comparata et specifica actibus alterius virtutis. Si 1m Ne videantur actus morales non summe honesti in omni genere: et nec datur locus in Deo laudabilitati morali penes libertatem ad actus diversos: et possibilitatem omittendi actum quem ponit cum in se, tum in æquivalenti moraliter. Si vero dicatur 2m Asseritur in Deo moralis libertas ad actus non modo dissimiles, sed effective inæquales. et sic laudabilitas, erit penes libertatem quam habet, ad actus moraliter inæquales.

Ex quibus denique clarius concluditur, vel Deo abnegandam esse libertatem ad puram omissionem non importantem valoris (et quoad denominationem) effectivam moralem, proportionatam illius actus cuius est omissio, seu libertatem inter infinitas electiones sibi possibiles et oppositas sibi proportionatas ad actus moraliter inæquales. Vel illi esse denegandam laudabilitatem moralem propter actus sibi liberos proportionatos naturæ [?] excedente

scienda, alia alterius generis merito et demerito in nobis in infinitum: est vita in summa et infinita sanctitate Dei vibrante illum ad operem aut opera ipsi licita: vibrata vero ad refundendum in ipsas, pro casu quo illa exerceat infinitam et summam [illegible] generis bonitatem et honestatem forte.

Disp. 3a

De attributis et proprietatibus Voluntatis Dei. &c.

1. In hac disputatione quatuor principia haec erunt discutienda. Qualis sit voluntas Dei. [illegible] Exim. disp. 3a methaph. n. 8. Deo voluntatem Dei talem esse qualis ex SS. Scripturis et a SS. Patribus nobis revelata describitur. Infinita, simplex, immutabilis, et infrustrabilis. Ex quo est, ut proprietates et attributa divinae voluntatis, [illegible] ordinata, ad haec quatuor reducamus. Infinitas. Simplicitas. Immutabilitas et infrustrabilitas. Etenim in voluntate divina ex infinitate simplicitas, ex simplicitate immutabilitas, et ex immutabilitate constantia in suis decretis, efficacia ordinis atque infrustrabilitas. Quod sequentibus cap. explabo quorum est.

Cap. 1um

Infinitas voluntatis Dei, eiusque summa simplicitas.

2. Infinitas voluntatis Dei duplex agnoscitur, altera in ratione entis: altera in ratione perfectionis. Illa realis est et omnis perfectionis divinae: haec vero formalis et propria divinae voluntatis. Illa est pro qua divina voluntas ratione simplicitatis Dei, et identitatis quam illa habet cum ipso et ceteris perfectionibus divinis, est realiter identice infinite et summe perfecta [illegible], nec secus quam ipse Deus, cum quo illa est idem realiter. Haec vero ratione cuius voluntas divina in ratione potentiae volitivae, et appetitus rationalis (eaque divina est)

seu realiter formaliter identificat omnes perfectiones conti-
nentes ad volitionem. Est igitur inde in Deo volitio, et ratione
ejusdem reali formali volitio, dein nullo modo entitas et infini-
ta, et et voluntas infinita et summe perfecta.

3 Summe inquam, et infinite perfecta
tam in abstracto quam in concreto: tam in esse physico, quam in
esse morali. Sive et sub eius esse physico, et sub suo esse mo-
rali. Quia volitioni vel volitionis eius actuali deficit, vel defici-
re potest ulla perfectio, seu physica seu moralis positiva,
et non admixta imperfectioni. Et disputatione praecedente de volito
divino voluntas ex parte explicatum fuit, et sequentibus plene
declarabitur. Et ratio a priori est: quoniam si qua perfectio
seu physica seu moralis volitioni Dei in abstracto seu volitioni
eius actuali deficeret vel deficere posset, non esset, aut sal-
tem poterat non esse infinite et summe perfecta plenitu-
dine sui cum omni perfectione sibi possibili divina voluntas, titulo
duplicis infinitatis tam dictae infinite et summe perfecta est,
ideo potest non esse talis: ergo neque ulla ipsi perfectio deesse potest
seu physica seu moralis.

4. Ex hac tam infinite formali, et summa
perfectione volitionis Dei, in Deo volitio est et primum dici-
tur a Ss. summa, quam dixi, simplicitas volitionis. Sim-
plicitas, inquam, excludens a Deo, tum sub volitio et voli-
onis actualis distinctione tum reale compositionem. Et enim ex omni-
bus et ab omnibus Ss. bene explicat P. Pet. ... de simplic.
disp. 4 cap. 4. afferens ex S. Basilio qui lib. 4 contra Euno-
mium indivisibile et simplex ita definit. Indivisibile est quod
in partibus non componitur. Simplex, quod in pluribus non constat.
Simplicitas est, unitas excludens compositionem. Unitas quippe
multitudini et pluralitati opponitur: et talis unitas rejicit
compositionem excludens compositionem partium non admittit simplicitas
autem et compositionem et distinctionem excludit. Et simplicitas volitionis

Dei quia atributum eius esse ostendimus essale, et q. ex infinitate dicta eiusdem voltis Dei, ut dixi, Aa deducunt, et distinct reale debet excludere et reale cpositione. Distinctione, inquam, reale voluntatis Dei, ab actuali volione: et cpositione physica ex ipsis tamquam ex partibus entire distinctis, et sive integralibus, sive essalibus, ut subto et accidenti; vel tamquam pota et actu.

5. Rao est. quia vel divina voltas totu lo sua pfectiones simplicitr infinito seu identicat, vel non, sua volione actuale? Si illa identicat: q. est oio simplex: nec venit in cpositione physica cum illa: neque voltas Dei pot actu volens potest esse cpatum physicum ex pota et actu: vel subto, et accidenti. Si illa n. identicat, et ab illa distinguitr: q. n. est, p reale identate sua pfectionum, seu ipsa infinite et summe pfecta. Siquidem n. est realiter pfectio sua actualis volionis. Qn. ut oes Aa distinguunt caet pari impfecta. Siqui dem admittet cpositione physica ex pota et actu, et ex subto et ex accidenti, quod summo actualiti divinae, ab oibus Aa asser to clare et invicte opponitr.

6. Pr. ea absolute dicta simplitas voltis Dei, quod indio facie oium Aa, est fide certa, et naali rae evidens. Pr. inquam, Authoritate, et rae. Authoritate quidem n. deslinium, et P.P. qui definitr simplitas Dei, ut plr neque PP. illa pbant. qd. ut late et docte P. Lugdu tom. 4 disp. 4. de simplitate quaest. 1. n°82 Concilium Lateran. definiens qd Deus est una essa, substa seu naa simplex oio: et P.P. dicti Aa vehementis loquentes in eamdem usq. ad Gilbertum Porretan. Ipsi nec quidem definierunt simplitate Dei quamvis fide importat unitate in naa, ex dudit q. inde multiplitate naa: cpositione qd ipius ex ptibus essalibus: et n. evidentia

ex Eise definisse hanc de qua loquimur, simplicitatem solius Dei quamur solet excludendo ex reali distinctione, adeoque et compositione ex subiecto et accidente. Et ideo abunde a nobis auctoritate St. Romanum Leonis Papae I. in epist. 93 ad Turribium, simpliciter ita his verbis definitur: Solus Deus nullius participationis est indigens, de quo quidquid digne utcumque sentitur, non qualitas est, sed essentia. In immutabili enim nihil accedit. Accedit et huic definitioni Authoritas SS. et nominatim Ambr. Alexand. Aug. Anselm. et Bernardi dicentium apud Scoto loco citato n. 84 hinc Accidens Deo nullum inesse posse: Aut Nil in Deo esse quod Deus non sit: et Aut Quidquid in Deo est Deum esse. Quod

). Ratione sic a St. Qt. Quod denaad accidentis est esse ens, quod vel per unionem perficiat subiectum cui unitur: vel per receptionem afficiat subiectum, quod illud patitur: et Divina voluntas titulo et ratione suae summae perfectionis, qua prout talis debet esse realiter indistincta a seipsa, nullo accidente eam perficiente indiget: qui omne bene vel male illam afficiens, excludit: igitur non est aptus, neque capax ut veniat in compositionem physicam cum actua li volitioni. Haec est St. ratio, quam et si efficacem video demonstrationem non induco. Quamobrem et ingenue et chatolice fateor dictam hominis Deum simplicitatem, eamque firmiter credo, ita sincere fateor eam evidenti ratione naturali saltem summe evidentia, penitrem nequaquam demonstrari. Hic gobius tamen ex prima dico hanc simplicitatem divinam quantum cum libertate divina oppositam, adeo esse supra sunt. et. gratia, et ratione naturali, ut sit enim ex hypothesi divinis revelationibus cum aequi vane illustrari debeamus, et quod ratione specialiter naturali demonstrare, aut assequi non possumus.

8. Praesertim cum tota haec demonstratio et gravi

sunt perfectiones cum illa innititur in maiori negatio enervanti enerva-
vantis, quia respondendo, voluntas Dei titulo sunt perfectiones
dicta debere haec, vel identice, vel per eminentiam, potest posse sit
ea haec omnes perfectiones possibiles: addendo in esse possibile, volitiones
actuales dependentes cum ipsa ideatam: vel saltem in esse
possibile, medium de bitum modum dendi illa per realem identitatem:
probat angelicus quaestione quaestio , imo et demonstrabat Lectoris Dei Deum qui
videt Deus A. quorum singulis plus deferre, quam possunt
omnino indico singularis, in hanc dicta mentem ... et quod
ipsi hanc rationem appellant demonstrativam: et quod capubet,
ostentant hanc veritatem esse expresse definitam: vel saltem
authoritate SS. Pontificum et SS. PP. esse fidei proxima seu
fide certa, abstinens modo a quaestione reflexa an etiam
demonstrari necne, aliqua ratione evidenti, dubius. Praedicta rationem
sensibus, et omnibus authoritate fateor, atque a multis SS. dicen-
dum afirmo voluntas Dei unus quibus actuale volitione, in esse enim
realiter simplex ut sua virtute et simplicitate excludat
omnis quibus distinctione interna et reale compositione.

9. Non audiendi in sunt, et rejiciendi illi Philosophi
quos rejicit S. Thom. 1° Cont. Gent. cap. 23 qui in Deo ponebant
quasdam perfectiones accidentales, quod licet esset dicendo supra
videbas, ex quod ipsa non fiunt compositio accidentales, sit enim
substantia omnis fit ex subiecto et accidenti. Talis quippe Dei
compositio realis repugnat simplicitati illi, quam Deo tribu-
imus, et quam fuisse probat et necessario ac demonstrativo loco
cit. D. Thomas. cum ceteris SS. Neque audiendus est et pariter
rejiciendus Doct. J. Clarius. Pontius in suo opusc. Theo
l. disp. et quaest. 3a. ut potest ibi defendens dicitur posse
sive ratione, sive authoritate convinci, quia qui tale in Deo
compositionem, imo et physicam mutationem, ut assereret Deum absque praeiudicio sub
sive simplicitatis sive immutabilitatis posset subire ali
quas denominationes dependentes a formis sibi intrinsecis

realiter distinctae. Quod repetit et firmat ulterius disp. 8
quaest. 2. audiendus inquam n. est propter a nobis dicta et dicenda: licet
ego n. ausim censuram tam severam illi inurere
quam contra ipsum profert alter Scholista Maestrius in 1. sent.
d. 2. n. 124. quaestione 4. dicens de Ponty doctrina. Haec doctrina
et tali nomine donetur, mereri, valde scabrosam et
aptius eorum errori. Supposito enim cum Mastrio et aliis
DD. hanc doctrinam Ponc. falsam esse n. tamen tam clare
video fidei opponi, aut illi ratione demonstrativa adver-
sari.

10. Neque demum audiendus est Caietan. d.
cum praecedentibus reijciendus ut pote asserens 1a. p. q. 19. art.
2. quod absolutum esse quamquam confectionem in Deo tametsi voluntaria
et liberam ideo quod diminuta quaeque ut talis potuit
n. esse in Deo et ipsum realiter ab aeterno deficere; quoniam
vis ex suppositione quod semel fuerit in ipso n. posset n. esse
in Deo, si inquam audiendus est et adhuc reijciendus,
si sensus talis opinionis sit (de quo nil certo cum ipsa
minatur ... disp. 2.) quia Caietano dicuntur attri-
buitur esse nimirum accidens quoddam separabile a Deo,
ideoque ab eius rebus entitate distinctum. Sic enim etiam si im-
mutabilitas Dei tamen sint decreta, salventur a Caietano:
cum tamen indivisibilitas, unitas, et simplicitas a nobis adstructae
et a P. Vill. loco citato praecipue disp. 8 cap. 8 et 4. ex Conc.
et PP. auctoritate definitae, et a ratione fundatae: quamquam
Caietanus ipse n. negat, et cum S. Thom. constanter tenet n. po-
test salvare distinctae.

11. Hinc autem simpliciter realiter n.
opponi distinctionem quam apparenter ratione nostra et forte
probat ex ipso Concil. ... inter personalitates et es-
sentiam huiusmodi distinctionem: neque realem virtualem quam nos
inter volitionem et volitionem supra adstruximus disp. 1a. ex

ibidem dubius dicebat: et sentit illi non repugnare compositionem seu logicam seu metaphysicam nempe ex voluntate et volitione, tanquam ex obiectis sive partibus formalibus, rationem nostram dubii, quatenus et dubie probat P. Aeg. ubi supra et ratio facilis est, quoniam simplicitati reali, quemadmodum summae tantummodo opponitur compositio physica, et dubio simpliciter reali: et compositio logica seu metaphysica ex voluntate et volitione actuali tanquam ex partibus et obiectis apparentibus et si ratio nostra dubii non est compositio physica: neque est, aut requirit, vel arguit illam dubii entitatem simpliciter realem: quia non est talis quae illius simplicitati opponatur.

12. Quam vero voluntatis et volitionis actualis simplicitatem realem ingens opponitur difficultas. Nempe divina libertas. Haec enim quam fide credimus et multis evidentius quam simplicitatem Dei rationibus demonstramus est indifferentia activa potestas et facultas proxime indifferens ad volendum et non volendum. Atqui vero simplicitas voluntatis Dei est metaphysica et summa actus volendi necessitas. Nam est, quae est realiter identitas voluntatis Dei necessario existentis cum sua (quaecumque assignes) volitione actuali. Ex quo patet quod est hic discursus. Summa necessitas actus volendi: et plena libertas actus non volendi, evidenter opponuntur: et realis simplicitas voluntatis Dei est summa necessitas actus volendi. Et quippe summa necessitas de eo quod natura volitionis actualis actum exercet et eius plena libertas debet esse plena libertas non volendi actum: ergo essaliter opponuntur inter se divina simplicitas et libertas.

13. Hoc argumentum ex libertate desumptum de quo Expositor V. dicto metaphysicae sect. 9. simplicitatem voluntatis Dei valide oppugnat, et illam non evertit. Cuius solutio, utpote et secundum dicta simplicitatis et libertatis deinde futura est in ad disputationem 2. et tertiam 3. sequentes in qua a nobis describetur simplicitas cum libertate coherens. Et nec tota illius

illius quod diximus opera ibi ex professo tradi-
turi sumus. Probatur hic inspiciamus. Dices concedens divinam
esse facultatem in volendo actum: nego volitionem Dei etiam si iden-
ticata cum actuali volitione esse volendi necessitatem. Quamvis
ea identitas sit necessitas et destruat ut existat ea volitio (me-
lius forte diceres entitas physicas illius volitionis) tamen est
quod ut videbis loco citato denominatio actus libere
volendi, sive actus liberi velle et nolle quoad denomi-
nationem identicatur realiter et virtualiter cum divina volitione actua-
li, ut possit existere physice quoad entitatem, et cum illa ut
intentionaliter et virtualiter existere quoad denominationem. Ad
formam argumenti concessa vel dicta maiori, in sua et sub eius
modo applicandi dicti min. divina simplicitas est summa
necessitas actus volendi quatenus est necessitas metaphysica
ut sua actualis volitio physice non deficiat, et quoad entitatem,
physice existat concedo, quatenus sit summa necessitas ut inten-
tionaliter existebat et bene ita denominet, nego. Et distinguo
alteram partem divina trinitas et facultas in volendo actum:
media potestate faciendi ut entitas physica sua volitionis
physice non existat, nego. Media potestate faciendi ut non existat
intentionaliter et quoad denominationem contingente nempe
actu ... tale effectum forte sic actu volendi, concedo
min. et nego consequentiam.

14. Quo modo autem reconciliatur in Deo po-
testas faciendi ne sua volitio actualis intentionaliter
existat, quoad denominationem cum necessario illa existat in Deo
quoad physicam entitatem: et vicerimus intentionalis existat
illius quoad denominationem atque ipsa denominatio
realiter indistincta sit ab entitate physica ipsius volitionis
atque ab ipsa actuali volitione, quoad physicam entitatem, hoc
opus, hic labor et difficultas est (quam nos sola distinctione virtuali
exponimus) et omnes enodare nituntur. ad hunc locum spectabat

Et ad Moral. 3ᵘᵐ in omnis dis perfectioe ... enigma est explandum

Caput 2ᵐ.

Voltus divini Immutabilitas.

45. Ex simplici voltus Dei, est enim qua modo aggredior explanda immutabilitas. Non quidem illa in essendo quod est propria esse divini de qua illud Psalm. 101. Mutabis eos et mutabuntur. Tu autem idem ipse es. &c. et alia in operando et propria voltus divini sita in impotentia voltus Dei ad se mutandum et in oppositione ipsius essali cum omni sua mutatione. Quam sic definitur. Non mutationis mutabas: et mutationis impossibilitas. Duplex autem agnoscitur, una physica, et altera Moralis. Physica consistit in oppositione voltus Dei cum omni motu et mutatione Dei. Moralis sita et absoluta in oppositione eiusdem cum omni mutatione morali: importans constantiam in suis decretis, et inconstantiam excludens.

46. Utramque immutabilitatem volunt esse de fide. Prima una et altera in Scripturis expressa apud Malachiam cap. 3. Ego enim Dominus et non mutor. Per Jacobum cap. 1. apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio et ex Numerorum cap. 23. Non est Deus quasi homo ut mentiatur: neque ut filius hominis ut mutetur et ex Proverbiorum cap. 19 Multae cogitationes in corde viri: voltus autem Domini permanebit. Tum et Concilium Lateranense sub Leone Decimo pariter voltus Dei immutabilitatem definivisse se creditur ubi habetur in capite Firmiter de summa Trinitate. Haec verba. Unus solus est verus Deus, et aeternus, immensus et incommutabilis. Suffragatur eidem immutabilitati voltus Dei ingeniarum, tum physicae et tum morali, clara et expressa SS. PP. authoritas, et nominatim Hilarii, Augustini Dionysii Chri

1018. et aliorum quos Eruditi allegat P. Ruiz disp. 46 de volunt. et fideliter referunt P. Zo. do. disp. 3 quaest. 4.

47) Et ratio realis, vel saltem Theologica, supponitur aliis passim probatur aut ratione contra utramque immutabilitatem voluntatis Dei demonstrant, demonstratione vero dicere ... ex dictis patet, et Dei perfectionibus et attributis eruere solent. Alii ex dicto entis actu, alii ex perfectione actus puri; alii ex attributo simplicitatis: alii ex dicto summae perfectionis: alii ex attributo infinitatis Dei, et alii demum ex attributo ..., prout videre est apud Fasol 1 p. quaest. 19. art. 10 dicta referentem, et singula capita expendentem. Nos qui tandem immorari non licet, et qui (ut insinuavi summi capitis initio) immutabilitatem voluntatis Dei probavi ex eius infinitate et simplicitate collegi; ex utroque hoc capite summae et infinitae perfectionis voluntatis Dei, et simplicitate ipsius.

48. Probo et ratione demonstro immutabilitatem voluntatis Dei tum physicam, tum moralem, Omnis mutatio, seu physica, seu moralis, quae in volunte divina excogitari posset, est vel motus et transitus in tempore aut ab aeterno de non esse physico alicuius actus ad esse physicum talis actus: vel moralis de non esse ad esse alicuius decreti: aut saltem de uno ad alterum decretum: et Deus, titulo et ratione suae simplicitatis repugnat omnis motus et mutatio physica, quia repugnat de non esse physico alicuius actus suae voluntatis, seu decreti, transeat ad esse physicum, et ortum aut receptionem physicam talis actus ut capite antecedenti authoritate et ratione firmatum est. et ratione titulo et ratione suae existentiae in suis ase ceptis decretis, illi repugnat omnis mutatio, quia

nomine sua sibi mutare valeat, et prius revocare pro opportuno postea subsequens. Quod sane immutabilitatem ex parte Dei definiunt loca scripturae allegata vel plura alia, quae adducit P. Suarez disp. 46 sect. 1. n. 4. Cumque aperte constat divina constantia. Demum Deus titulo et ratione eiusdem suae summae perfectionis et simplicitatis, ut placet plerisque Ab.: vel, ut mihi placet et verum indico, titulo et ratione aeternitatis propriae morum decernentis, eius voluntati repugnat ea mutatio per quam vel incipiat in tempore aliquid velle quod prius non voluerat ab aeterno: vel desinat aliquid quod prius ab aeterno decreverat, cessare in tempore velle.

19 Igitur Deo, et voluntati eiusdem, titulo et ratione suae infinitae et summae perfectionis: (nempe simplicitatis, infinitatis, constantiae, aut aeternitatis) omnino repugnat omnis omnino suae voluntatis mutatio, seu physica, seu moralis: per quam transire vel moveri posset Deus, ab esse physico alicuius actus, ab aeterno, ad esse physicum illius ab aeterno, sive in tempore: sive de esse morali et denominatione prioris decreti, ad alterum contrappositum, per revocationem contra priores decreti: sive demum de non esse ab aeterno alicuius decreti, ad esse illius in tempore: vel ad non esse illius in tempore de esse illius ab aeterno. Siquidem 1.a mutatio divinae simplicitati repugnat. 2.a divinae constantiae, et 3.a aeternitati decernentis Dei: voluntasque divina triplici dictae mutationi repugnat: ut quae tripliciter immutabilis. Sic plane sentiunt consentiuntque omnes theologi, et dissensio illorum non circa factum, sed circa modum procedit: supponendo nempe voluntatem Dei his tribus modis esse immutabilem: et quaerendo

vt indicabimus supra, ex quo non parvo difficultatis probanda, seu demonstranda sit magnaque immutabilitas.

20 Quamobrem. hic quasi impugnandi veniunt et rejiciendi Phylosophi quos (vt dicebatur cap. ante) impugnat Author admittentes in Deo aliqua accidentia physica: et tenor motum deinde esse ad esse talium accidentium: nec non Caietanus, et Scotus, Catane fatens dexparva opinione subtrahens neque authoritate neque ratione demonstrare repugnantem Deo eam mutationem in tempore, qua in tempore, etiam successive, aliqua ab aliqua extrinseca denominatione sortiatur, ratione cuius aliter se habeat intrinsece eius voltas in tempore, atque ab aeterno se habuit. Iterum inquam rejiciendus est. etsi non tam aperte ac illum rejicit suus eius Fr. Mastrius.

21. Quamvis non ita clare convincatur: nec adeo falsa inducit opinionem asserentem non repugnare Deo mutationem moralem quoad denominationem suorum decretorum absque vlla mutatione physica nihilo minus loquendo quoad entitatem vt ille loquitur, de mutatione physica sumere desilis est. Licet enim authoritate et rationes quibus probatur divina immutabilitas ingeniose eludat distinguendo duplicem mutationem, vna imperfecta, seu importante aliquam imperfectionem nempe indigentiam physicam, vel in ultra moraliter alteram, quae nullam imperfectionem importet: ideoque divina immutabilitas hanc admittat, et illam excludat. At vt bene et recte ait Author. Dei mutatio praesentium physica ex conceptu suo imperfectionem importat, non minus atque importat mutationem. Hic et nos addimus ex modo probavimus Dei mutationem seu physica seu moralis in Deo (quaecumque decretis sit) aliqua explicat imperfectionem necessario oppositam, indeque et repugnante alienum esse a perfectione divina: quod frustra distinguit duplex illa

mutatio.

22. Nec admittendi sunt aliqui ex Nominalibus et alij sine nomine, quorum mentionem faciunt P.P. Martinon Rannad. et Ol. dicit admittentes in Deo forte intellectus et volunt illud genus mutationis, qua in intellectu divino aliquas notitias: et in volunt eius de aliquos affectus afferunt, qui et possint in tempore incipere, et in tempore desinere. Nam quod attinet ad actum intellectus, constat ex dictis ubi de scientia Dei. diximus attributis, scientiam divinam eo quod invariabilis, omnem talem mutationem excludere. Quod vero spectat ad actum voluntatis, ex qua a nobis iam probata est, oportet immutabilem. et immutabilis sensus et dicentur, a quo sine evidenti demonstratione opposita recedere nefas duco, eam afferat, nec obscure illam probant duo illa scripturae oracula ex Prov. cap. 19 Multae cogitationes in corde viri: voluntas autem Domini permanens. et ex Iacobi cap. 1. Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Nam primum voluntatis Dei semel existentis permanentiam afferat: et 2m pluralitatem voluntatum vicissitudinem negat.

23 Et quod expressius est D. Aug. lib. 12 confessionum cap. 15 omnem vim de dic agente tradit: Num dicetis falsa esse quod mihi dicebas, voce forti, in aure interiore dicit de vera aeternitate creatoris? quod nequaquam eius substantia per tempora variatur: nec eius voluntas extra eius substantiam sit. Unde non eum modo velle hoc, modo velle illud: et semel et simul, et semper velle omnia quod vult. Non iterum et iterum. Neque nunc ista nunc illa. Nec velle postea quod nolebat, aut nolle quod prius volebat. Quia talis voluntas mutabilis est. Et omne mutabile aeternum non est. Deus autem noster aeternus est. Quo clarius pro sententia nostra debet dici, cum omnia quae dicit August. sit ipsa vera [illegible] primum ex simplicitate Dei immutabilem probat divinae voluntatis. Unde excludit a Deo mutationibus

n. modo physica, et insuper morale, qua nimirum possit in tem-) us. co. 47
pore incipere aut desinere aliqua eius volitio. Et 3° ex quo
immutabilitas (quoad denominationem) fundat nos in volitione et
volitionis Dei aeternitate.

24. Sed 2° quaestio et difficultas est, quare repug-
net, et in quo fundetur impossibilitas huius mutationis moralis:
adeoque et mutabilitas volitionis Dei quoad denominationem? Scoto
et multi insistunt immutabilitati physicae Dei, asserentes, ideo Deum
non posse hanc in suis decretis variationem subire, quia ex tali hac
vicissitudine sequeretur in Deo aliqua mutatio physica. Exem-
plum quod sequeretur mediate talis mutatio quamvis immediate se-
queretur instabilitas decretorum, et ex instabilitate mutabilitas,
et physica mutatio, ex defectu alicuius perfectionis debitae Deo intrinsecae, sci-
licet divinae stabilitatis. Ingeniosus P. Molina. Sed etiamsi ex
tali mutatione morali quoad denominationem citra mutationem physi-
cam, non sequeretur in Deo aliqua vera et physica mutatio, sequeretur
tamen mutationis, et vicissitudinis obumbratio: quaedam nimirum
mutationis species, quae teste S. Jacobo (immutabilitate saltem
morali) nostrae divinae repugnat. Eruditius Mastrius qui tantum
4. octo rationes huius repugnantiae ex dictis adducit et omnes
vel fere omnes, ut inefficaces reiicit.

25. Ego ut quid sentio clare proponam. Dico 1° ex
tali variatione, novitate aut destructione decretorum Dei, si tota
illa attenditur quoad denominationem neque vero quoad entitatem nul-
la mutatio physica immediate in Deo sequeretur. Ratio est clara
quia ubi nullus est transitus in Deo de non esse physico ali-
cuius formae intrinsecae ad esse et entitatem physicam talis formae nulla
est in Deo mutatio physica: et ubi tota mutatio est deno-
minativa, attenditur quia tota quoad denominationem et nulla
quoad entitatem nullus est talis transitus seu motus: Ergo et

nulla mutao physica. Deo 2° ex tali decretorum vicissitudine ali
qua esset et sequeretur in Deo mutao moralis nempe deno
minativa, quod denique ac mutao physica repugnat Deo ex
eodem capite. Item mutao physica repugnat voluntati Dei,
titulo suae simplicitatis, atque sine ex alio immutabilitatis: Ast
et hac mutao quaead denominationem repugnat ipsi titulo
aeternitatis. Et quia est hac immutabilitas. Quam et volunt Dei esse
tem, et 3am mutabilitatem repugnantem illi ostendam ex dictis
capitibus aeternitatis.

26 Nota 1°. Duplex in Deo mutabilitas et mutao,
utraque denominativa excogitari potest. Una quod accideret
defectu, in esse physico alicuius intrinsece tribuentis talem denomi
nationem: et hac, ut posita physica, iam manet a Deo exclusa titulo
simplicitatis. Altera absque ob defectu entitativo, et mutaoe physica,
ponens solam variaoem, seu novitatem denominativam, infra amplius
explandam, ubi de ratione decreti liberi Dei: et hac est, quam
cum S. Aug. modo ostendimus Deo repugnare. Nota 2°. du
plex alia mutao denominativa absque mutaoe physica
potest cogitari in Deo. Una quod levitatem animi in con
stantiam argueret. et hac est quod dicta voluntas repugnat
titulo suae constantiae. et quam excludunt illa textus alle
gati, Non est Deus ut homo ut mutetur = et Multae cogitatio
nes in corde viri. Altera, quod nulla ex parte alicuius
dicitur in ratione. et nulla in voluntate et decretis eius
instantiam, et novam in obiecto variaoem, vel lite divina vol
tis argueret, qualis effectus est illa, de qua Ecclesiast.
cap. 3. Tempus dilectionis et tempus odii. et alia de qua
Esther cap. 16. Id non ex animi sui venire levitate. de qua
lite et rerum temporum. et est hac quam cum omni 11a re
pugnare ostendimus voluntati Dei ex capitibus aeternitatis.

48

27) Nota 3° cum P. Revered. durnas sine principio et fine: adeo q' aeternitas essentialis ista in detractione ad semper essendum ex suppositione q.d. sit erat, ex suo conceptu est contradictio decreti liberi Dei, ut dubitanti n. licet. Nota 4° Identitatem contradictio ejus detractio, n est contradictio, cui decreto repugnet ob suum sibi peculiarem modum tendendi, ut tam stabit: neq. quod opponatur cum contingentia vel libertate decreti liberi Dei, ut ita explico. Nam ad libertatem decreti sufficit posse utique ante et absoluta, quod est propria libertatis, quia ante posset absolute exire, et n exire. et cum detractione et necesse conectus et ex suppositione, ut si sit erat, semper erat, debbe apparet prima ante absoluta ut absolute erat et n erat. igitur ea detractio contradictio est, quod nec ratio, nec libertati decreti divini opponitur.

28 Atque ex his confirmatur est sub hac forma, probatio ut. ratio. Actus liberi Dei, q.a divini et immutabiles sunt essentia sua detracti ad omnem contradictionem sibi possibilem quod nimirum n repugnet cum contingentia et libertate eorum, neque cum modo tendendi co.a sua propria aeternitate. Est clarum et aeternitas: adeoq. detractio illorum essentialis ad durandum sine principio et fine: et ad semper essendum, eorumdem in eadem denominatione, ex suppositione q. aliquando erant, existentes tali denominatione, ex una parte ingens contradictio est: et ex alia, quod neque cum illorum ratione, neq. cum eorum libertate opponitur: quod quod necessario et essentialiter actibus divinis convenit: et in hac contradictione, aeternitate atque detractione, ista et absoluta est eorum immutabilitas, n. modo physica quoad entitatem; et et moralis quoad denominationem: q. utique essentialis est voluntati divinae: et haec potissimum in decretorum aeternitate fundatur

29. Sed dices immutare hanc libertatem ex-
ternitatem et detractione essentialem decorum Dei probare quidem immuta
bilitatem eius physicam: non vero moralem scilicet intentionalem, pure
denominativam: hanc libertatem posse Deum habere, quin tamen
si illa asseratur sine ex parte mutatione physica, non videtur im-
perfectio. Pro argumenta objicienda effirmo quod suadent posse
tam mutationes denominativa sine mutatione physica. Et quod ea
ut est huius modi mutatio, non potest impossibile argumento a nobis
facto: neque repugnare videtur immutabilitati voluntatis divinae,
quae revelata est in Scripturis: Imo neque illi quam tantam
expresse attribuit S. Aug. n.o 23. a nobis, et per nobis allega
tus. Et ratio esse potest, quod ea immutabilitas, quam de Deo
praedicant Script. est vel physica per impossibilitatem eius mutationis
physicae quoad aliquam divinam entitatem: vel moralis, per repug
nantiam eius imperfectionis moralis alicuius inconstantiae in
voluntate divina: et haec duplex immutabilitas salva stare
re potest cum mutabilitate intentionali decorum, quoad de
nominationem. Imo immutabilitas asserta a S. Aug. tota
est quoad entitatem, ita ut entitas physica divinae volitionis et no
titionis non possit ullo tempore physice incipere nec desinere,
et ex suppositione quod aliquid physice operatur, nec sit semper operari.
Cum immutabilitate ab Scripturis revelata, et ab Aug.
asserta mutabilitas quoad denominationem salvari
potest.
30. Ingenue fateor, hanc solutionem non parum enervare
nostra argumenta efficacia: et illud ut muniri proponi solet, et a P. Rivad
singulariter proponitur, minime demonstrare immutabilitatem voluntatis
Dei quoad varias denominationes sine mutatione physica. Et tamen
aeternitatem existentialem decorum Dei: indeque immutabilitatem physicam

p[er] impossibile mutaci[oni]s decreto[rum] quoad entitate[m], et physica[m] illoru[m] exp[ressi]o. Et p[rae]terea fateor, p[ro]pter hanc solu[tio]nem et fundam[en]ta p[ro]funda et alta, q[uae] q[uidem] illa innititur, me vehementer p[ro]pendisse n[on] in solo Pontij sug[geren]do admittendo n[on] repugnante[m] mutat[io]ne[m] liber[am] physicam absq[ue] o[mn]i imperfectio[n]e; et in alia longe diversa opinione admittendo posse variabilitatem seu mutationem denominativa[m], vel quoad denominat[io]ne[m] absq[ue] mutat[io]ne physica. Et q[uo]d neq[ue] hanc mihi placere video. Et q[uo]d opposita[m] immutabilitatem conformiorem video divinis scripturis, et de mente S[ancti] Aug[ustini] expressa[m] illa[m] esse censeo: et q[uo]d deniq[ue] argutio n[ost]ro ut a me p[ro]posita est, video hanc immutabilitate[m] p[ro]bari, et stravia[m] mutabilitate[m] respici.

31°. Et hanc solu[tio]ne[m] sic reverego: De ra[ti]o[n]e actualitatis liber est o[mn]is illa p[er]fectio, quae cu[m] eius alioru[m] n[on] repugnat. Et detrac[ti]o ipsius essentiae: n[on] modo ad existendu[m] quoad entitate[m] sine ullo p[ri]n[cipi]o et fine, et insup[er] ad semp[er] existendu[m] quoad denominat[io]ne[m], sub eade[m], et cu[m] eade[m] o[mn]i reali et reali denominat[io]ne, sub qua, et cu[m] qua aliq[uan]do existebunt: et semel impossibilitas metaphysica ut vel quoad denominat[io]ne[m], in tempore incipiant vel desinant. Hoc, inqua[m], detrac[ti]o et impossibilitas, in qua consistit dicta immutabilitas, p[er]fectio est, quae decretoru[m] n[atur]ae n[on] repugnat. Q[uo]d Pr[obatur] 1° a paritate immutabilitatis scientiae liber[ae]. 2° Q[uo]d ponit in Deo, et supponit scientia[m] plenissima[m] et p[er]fectissima[m] qua possit sese ab aeterno in aeternu[m] sciente decrare. 3° Na[m] illa videntur insinuare loca Script[urae] alegata, et S[anctus] Aug[ustinus] clare docere: Q[uo]d p[er]fectio est, qua volo dind[?] sonet necario. Item, et exemplo. Mutabilitas moralis quoad denominat[io]ne[m] citra mutat[io]ne[m] physica[m], sita est in n[on] repugnantia et aptitudine volitio[n]is liber[ae], ad subeunda[m] in tempore aliqua[m] denominat[io]ne[m].

(v. g. volentis, et nolentis) quia ab aeterno non habuerit: vel quia de
eius seu volito non existiterit ab aeterno: unde repugnat aeterni-
tati essentiali decorum Dei per ipsum denominantium. Et de ista volitio
eius immutabilis est utraque immutabilitas, physica quoad entitatem et
moralis quoad denominationem.

Cap: 3us

Argumenta contra immutabilitatem physicam Volitionis Dei.

32. Argues et oppones 1o contra immutabilitatem physicam
multa quae adduci solent pro mutabilitate, seu non repugnantia mu-
tabilitatis physicae in Deo. 1o Mysterium incarnationis, ratione cuius
Verbum et natura divina aliter physice et intrinsece se habuerunt
in tempore quam ab aeterno in sua aeternitate. 2o multae
denominationes quas deus subit in tempore v.g. Creatoris,
et Gubernatoris: dependentes quidem ab his, et similibus: aliaeque eiusdem generis,
et quidem multae illarum provenientes a formis, vel quasi formis
physicis, et Deo intrinsecis: necnon in tempore, et successive Deo
advenientes, et ab illo recedentes. Igitur intrinsece et physice De-
um immutantes, quamquam ipsum non perficientes. Et ratio horum,
et potentiae atque aptitudinis Dei ad mutationem physicam non invol-
ventem imperfectionem ulla esse potest, quam pro tali ~~imp~~ immuta-
bilitate physica Fontius adducit. Probatur Deo tamen videtur esse essentia-
lis ea mutabilitas quae claudat perfectionem et imperfectionem
excludat: excludat quidem proinde mutabile et mutationem dicentem
imperfectionem: atqui mutabilitas et mutatio physica quoad de-
nominationem Deo necessariae et ingentes: provenientesque ab
accidentibus Deo intrinsecis, non videntur imperfectionem involvere
ergo.

33. Unde, quae immutabilitatem physicam impugnant dicta

tia n sunt. Ad argutum negatur assumptum. Ad probaonem 1.am
recedunt oes Ad Deorum in tempore fuisse intrinsece mutum, et negant fuisse
intrinsece mutatum; quod varij varie exponunt, alij asserentes ideo n.
mutari q.d n. recepit licet mutatur intrare, et alij q. ex ebias
se vniatur, n tn alteratur intrinsece, prout ad mutaoem physicam
necessarium est. Ad 2.am Deo cum distinctione. Nam illarum denomi
naoenum aliae v.g. Creatoris, et Conservatoris claudunt
aliqd intrinsecum Deo (scilicet decretum, et volitionem, et aliqd extrinsecum, nempe actionem et
terminum et creaonem; si hoc a volitione distinguitur. Et qua parte involvunt
decretum, est quae Deo intrinseca, est aeterna, et physice immutabilis.
Qua v.o parte actionem externam dicunt est quidem temporalis,
et Deo extrinseca. Aliae sunt denominaoes v.g. Sentientis et
videntis quae sunt Deo semi extrinsecae partim intrinsecae et
partim extrinsecae provenienterque a pris, vel quasi pris,
partim extrinsecis, et partim intrinsecis. Et de his dicimus
esse physice mutabiles et physice defectibiles n. quidem ex defectu aut mu
taoe alicuius Deo intrinseci, et ex defectu Deo intrinseco alicu
ius ibi creato extrinseci Deo; et tali denominaoe essen
tialis et intrinsece. Ad raoem Pontij, concessa maiore, et dist
mulato falso suppo illius, q. scilicet sit aliqua mutao
physica n. dicens, aut n. arguens imperfectionem. Nego minorem.
Nam ois mutao physica per motum, et transitum de n esse pro ad
formam mobili intrinsecam claudit, et arguit multiplicem imper-
fectionem probatam cap. 1.o et ab oibus Ph. cap. 2.o rejectam ut repu-
gnantem Dei immutabilitati physicae.

34. Argues, et oppones 2.o Sa immutabilitatem mo
ralem sive denominativam. Opposita mutabilitas quoad denominaoem
nullam fert aut infert imperfectionem in Deo alicui eius attributo repug
nantem: q. potius est. Negans. Nam licet forsitan n. afferat imperfectionem

repugnante divinâ simplicit. (neq. inferat (ut opinor) fictam et formalem
mutationem physicam; imo nec moralem divinâ sanctitate repugnantem afferat
in imperfectionem n. durandi in aeternum divina decreta cum, et sub ea
de divino minatione. Cum nos ostenderimus decretum ad hoc modo expen
dum et durandum: scilicet ad hoc ut ex suppositione quod cum, et sub tali
decreto minatione sint semel, sub ipsa et cum eadem sint simul, et semper:
esse perfectionem propriam, aeternitatis enalis abbus volit. Dei. et sua mutata
liter imperfectionem divinae aeternitati repugnante

35. Obj. 3° Talis immutabilitas est impossibilis: ergo nequit
esse divinae volitionis. Ant. prob. si n esset impossibilis, paverent et deberent
volitiones et nolitiones divinae: cumque omnia decreta, etiam dicerentur opposita, esse
sempiterna et aeterna, et neque incipere nec desinere quoad divino
minationem: et talia esse nequeunt. Hoc prob. loquendo v.g. de odio, et a
more quo Deus peccatores aversatur, et justos amat. Si odium v.g.
quo Deus S. Petrum odio habuit propter 1am negationem: et amor quo dili
git Iscariotem aliquando et aliquandiu dilexit propter eius bona ope
ra, essent, ut dicimus, aeterna et immutabilia, Deus modo, ut an
tea, prosequeretur odio inimicitiae B. Petrum: et Judam amaret amore
amicitiae, ut tunc dilexit. Imo nunc et tunc et ab aeterno in aeter
num simul amaret et odio haberet: simulque vellet, et nollet idem obtinu
Quae omnia absurda sunt et absurda. Prob. sequela. Deus modo habere et
nunc retinere odium inimicitiae (idem de amore amicitiae: volitione et
nolitione) quo S. Petrum est illum nunc odio habere. Si vera sunt, quae
de immutabilitate quoad divinam minationem diximus, Deus nunc retinet, et mo
do habet, propter 1am negationem; odium inimicitiae quo S. Petrum: ergo modo et per totam
aeternitatem odio habuit B. Petrum. Quod manifeste repugnare videtur sacrae
Scripturae, quae Ezechielis dicentis 18 ~~odio~~ Omnium iniquitatum eius, quas
operatus est n. recordabor. Sed hic textus optime urget, et n. bene ex
plicat P. Arrig. disp. 23.

36. Affert P. Suarez exemplo ꝑclaro. Si hoc nunc de ꝑsenti retineat odium inimicitiæ seu proximum propter iniuriam heri ab illatam, et iam ꝑteritam; nunc hodie et de ꝑsenti ꝑsequitur alterum odio inimicitiæ: ergo de ꝑsenti inimicus alterius: etiam si mortua inimicitia nempe iniuria n. sit hodie ꝑsens, nec tale homo vlla hodie ꝑferat signa quæ hodie significet suam inimicitiam hodie ꝑsentem: ergo si in Deo semper est etiam quoad denominationem odium quo sibi odio habuit Deum; quam quamvis Lucas negat non debet modo; nunc et semper Deus est et erit inimicus Dei. Sic.

37. Difficultas hanc argumenti aliqui multum exagerant mihi tamen videtur non est tam difficilis, quam apparens. Et efficacius impugnat simpliciter Dei cum libere sportam; quam immutabilitatem etiam denominationem dicit, et denominationes semel a Deo receptæ. Hæc [illegible] enim, vti et dicunt sic immutabili, et maiorem indicio, continet, neque aliam difficultatem patitur, quam creatio Angeli, et primo peccati, identicata cum diuina volitione. Quid. difficultas hæc grauis est, non est insuperabilis. Et certe si (vt multum inclinabar) assentirem opinioni eorum, qui consentanee ad nostra de libero decreto libere Dei opinantur non repugnantem Deo mutabilitatem longam pure denominationem: adeo quod posse mutationem moralem absque mutatione physica, longe facilior esset argumenti solutio. Verum quia hanc etiam mutabilitatem reiicimus, et oppositam immutabilitatem propugnamus, aliter argumento opposito occurrendum est.

38. Deo ad illud, neg. assumptum. Ad cuius probationem, dist. maiorem. Possent et deberent esse æterna: nec possent enim fieri aut desinere quoad denominationem quam sibi habet: et ab æterno fuerunt, concedo. Quæ n. fuerunt ab æterno neque nunquam in tempore fuerunt vel exhibitura sunt, neg. maiorem et minorem. Ad cuius probationem neg. maiorem et omnes sequelas minoris absurdas in ea propositione ostentas: ad sequelam probationis per solutionem suppono.

Imris p eode smuitr accipiantr hi duo actus: Deum bexe odiu Petri,
& 2º Deum bexe odio Dei; mea tn opinioe obtinent denominaoes for
les decm lixi Dei adqte. Deo intricas, & tn p fras, vel quasi fram
amoris neaxij vialitr ab illo dista, n. sunt idem, d primo dixi. Na
1a p pro affirat entate, & sensus est: Deum modo bexe, & adhuc nobi-
nexe entatem odij Petri; & 2a denominaoe, & sensus est: Deum mo-
do bexe talem entate p vt modo, & ab aeterno exhibentem ipsi
effum forlem, adeo qd & denominaoe pendi nunc odio Dum
vecbeqd opponitr veram esse 1am, & falsam esse secundam.

39. Rao est, qd entas odij vt exstans ina po
tius qua altera denominaoe, n est quavis entas physica. due
re diuina, & vt talis vialitr dista ab amore neaxio: Inde qd & ca
pax vt Deus modo & ab aeterno, sic & aliter denominet absque
delibe sui reali entiva. [illegible] mire explicuit Exim. Arbor dis
p. 30 Methaen 19 dicens Si Deus hodie delligat Dum et cras
n delligat: hec varietas n. infert mutaoem in Deo ex sine mu
taoe potest uno tempore delligere & n alio. Maxime qdo id
fit sine ulla novitate ex parte amantis, qui simul vtrumqe
decrevit: nemirum p tali tempore amare, & p tali n ama
re. Ex quo

40. Ad probacm sequela distinguo. Deum vero
nexe physice & quoad entate, odiu Petri, est ipsum nunc odio
bexe, nego. Aliud determinare p vt exibens Deo effum forlem. In
deqd & denominaoe tendis nunc odio Dei, sedo maj. & dista
eodem modo min. nego sequam. Ad probaoem, sedo ans & nego
cons, propter disparitate & ixra, quae est inter actus dinos &
creos. Etenim in actibus creatis, effus forlis, & denominaoes
a fris creatis sibuta, sic tuis realiter & vialitr idencantr
cu ipsis fris, vt subito tributis, vt n. sit aliud & aliud, adhuc
vialitr, subbu nempe volunte bexe nunc actu odij Petri:

et nunc odio bere Petri. Alt vero in actibus et denominationibus vol
-tis divinis et positis. dbutis a fris, seu formalitatibus realiter distis,
ab amore necessario; locus manet, ut modo sit realiter sibi
identificata entitas actus, quae est odium Petri: et nihilominus
non sit illa, pro rto exhibente modo aut ab aeterno effectus formalis
et denominationes bendis nunc odio Petri: et omnia alia, quae serbat
nunc, atque ab aeterno subiret (attende, quod attentione opus est)
videlicet, bendis tunc odio Petri, quando tempore et quamdiu duratio
petitur sub dicta negatione.

41. Ex quo obtinemus est, ut et de divina volitione,
quae sit creatio Angeli dici solet, quod ab aeterno est volitio et creatio
Angeli in tempore: non item, in tempore aut ab aeterno volitio
et creatio Angeli ab aeterno. Ideo quia quidquid ad hoc opus sit, quod sive
quoad entitatem sive quoad denominationes creationis Angeli subiret
accepta, incipiat in tempore. Sic plane, ut entitas amoris nea
ny sit ab aeterno entitas physica amoris et odii: volitionis et no-
lionis: neque necesse est ut vel sit quoad denominationes amor et
odium Petri ab aeterno: neque quod in tempore incipiat aut desinat
talis denominatio in ratione denominationis: et in secundo acceptata
obtinere, et subire (ut non vere attribuit Pater Hermosilla Pater Zela
nus Rivadeneyra) et sequitur, et satis est, ut subire ab aeterno
et indeterminate quoad denominationes odium pro uno, et amorem pro alio
tempore. Et quamvis talis realiter realiter distincta a cognitione
tu et affectu, qui numerum foret odium vel amor Petri pro alio
tempore

42. Obj. ultimo. Asserta immutabilitas physica et
moralis non debet obstare ad libertatem divinam. Etenim libertas liberi
arbitrii divini, ubi et humani est ad volendum et non volendum, et
ad volendum contrarium. Si sit talis et quoad exercitium, sibi an

in posse velle et n. velle. Si se extendit, in posse velle et posse nolle.
et strarum velle. et cum immutabilitate tam physica, quam morali n.
velle stare hac facultas. Resp. Hac facultas debet esse potestas
qua posset voluntas et velle et nolle: et velle et n. velle: sentireque ac
tum eligere et non eligere: mutareque de n. volente in volentem,
de una denominatione in aliam. et cum immutabilitate Dei, utpote
te qua est impossibilitas carendi in tempore aliquo ex his acti
bus: vel denominationibus ab illis stantibus, n. stat talis facultas:
et neque libertas. Hoc hoc argumentum esse enigma libertatis Dei cujus
immutabilitate, strorum ... ponendum. Interim distingo assumptum:
Non stare libertas se mutandi, concedo. Agendi et n. agendi absque
mutatione, nego. Et ad probationem distingo min. Non stare hac facul
tas ant., nego. Sequens nego suppositum. Et ad probationem distinguo
maj. Qua posset carere illis physice quoad entitatem, nego. Intr
insece quoad denominationem, concedo majorem, et nego minorem. Etenim
cum immutabilitas Dei, n. est impossibilitas absoluta et ant. (quod
sola libertati opponitur) carendi ejusmodi actibus sive denomi
nationibus: et tm est impossibilitas sequens carendi illis vel habitis:
et necessitas ex suppositione, ipsorum habendi illos in aeternum. Quamvis
nempe est necessitas sequens habendi, et n. carendi illis in tempore
ex suppositione Deo libera, quod illos, cum tali vel tali effectu et deno
minatione sibi libera, elegerit libere, et libere habuerit ab
aeterno. Quod necessitas et impossibilitas ubi probe explicata cum praedicanti,
et potestate ant. atque ab aeterno libera ad oppositum, distingo libe-
re n. repugnat; et cum ipsa velle stare.

Cap. 4.

Voluntatis Divinae infrustrabilitas.

43. Hic in hoc capite universi the
ma est infrustrabilitas Divinae voluntatis, enucleanda et declaranda

erit immediate exaltabilitas. Infrustrabilitas enim voluntatis Dei in eius efficacia et superiore fundatur. Haec vero enim illustrantur et potest dicentur, et creata libertati non noceat, debet quidem esse irresistibilis, atque infrustrabilis: et (ut verum omnino censeo) sic debet esse irresistibilis, ut non sit inevitabilis: quod ut explicem.

44. Ante exordior. Infrustrabilitas est, non frustrari necessitas: et frustrationis impossibilitas. Deum impossibile est voluntate exigente, qualis perfecto est divina, frustrari illo suo effectu, quem efficaciter vult (alias enim, si frustraretur, vel non esset exigens, vel non esset efficax) impossibile quoque est ut divina voluntas efficax sit suo effectu frustrabilis: et necesse pariter est, ut sit omnino infrustrabilis. Ac demum ut infrustrabilitas sit talis eius proprietas. Haec proprietas, inquam, et attributum divinae voluntatis efficacis; nam haec sola, non vero inefficax, qualis est illa, qua Deus serio licet inefficaciter Vult omnes homines salvos fieri, est infrustrabilis, et irresistibilis. Voluntas vero inefficax est et resistibilis, et frustrabilis, ut claret ex illo textu Matthaei cap. 23. Quoties volui congregare filios tuos, et noluisti. Quo resoluta manet quaestio quam hic disputat S. Thom. art. 6. Utrum voluntas Dei semper impleatur? videlicet, asserendo semper efficacem impleri: quia frustrari non potest, inefficacem vero, qualis est praeceptiva, cum resisti non minus, atque frustrari possit, aliquando non impleri.

45. Caeterum efficacem non posse non impleri nec posse a nobis aut ab alia quavis potentia, vel virtute resisti, vel suo effectu frustrari: eoque irresistibilem pariter, atque infrustrabilem esse, res probata est mihi fide certa, ut potius in divinis scripturis expressa: Genes. 50. Num Dei possumus resistere voluntati? et Paul. ad Rom. 9. Voluntati enim eius quis resistit? et Esther cap. 13. Et non est qui possit tuae resistere voluntati si decreveris salvare Israel. Et haec evidenter demonstrat hanc infrustrabilitatem. Nam frustrabilitas est re-

resistendi, et frustrationis divinae voluntatis efficacis potestas, et possibilitas, adeoque potentia, et virtus ~~frustrandi~~ praevalendi divinae voluntati opponentis, et sic opposita voluntatis efficacis volentis: et potentia, et virtus resistendi, et praevalendi adversus voluntatem omnia ponentis, quod cumque vellet, et simul aliquod horum, quod potest efficax volentis est potentia et virtus contraria, et repugnans: quia talis est frustrabilitas. Praeterea Divina voluntas, quae efficax, est intrinsece necessaria, et quia est intrinsece necessaria, est intrinsece infrustrabilis. Cum necessitas sit omnibus necessitas, et non omnibus impossibilitas: quia est intrinsece infrustrabilis. Ita P. Jaunius de providentia sub. 3. cap. 3. citatis Mariae, Pegu, et Riverdensis cum omnibus aliis theologis.

46. Haec in fide, et ratione certa sint, Non defuerunt aliqui AA (ut Franciscus Felix Scotista) qui confundentes frustrabilitatem, et evitabilitatem divini decreti, docebant nobis liberis esse, quod nostra nobis vera scientia tale decretum est a nobis impedibile et evitabile, et inde colligerunt esse frustrabile. Cum non frustrabilitas sit potestas, et denotet potentiam cuius datur sensus compositus, contrarii, et impossibilis nimirum nostrum effectus a Deo voliti, et voluntatis Dei illum efficacis volentis. Evitabilitas vero et decreti impedibilitas, sit possibilitas, et denotet potentiam, adeoque et libertatem in nobis cuiusdam sensus divisi, nempe nostri effectus, et voluntatis Dei efficacis eorum ipsius efficacis volentis. Qui sensus divisus possibilis est, et nos illum facere possumus, impediendo impedimenta. Quod Deus in tempore apponendo, ne Deus ab aeterno tale decerneret voluntatem. Quod potentia in nobis faciendi hunc sensum divisum est nostra ipsa libertas: ut videbitur tamen de scientia Dei disputatione ultima de scord. et ulterius stabilitur disputatione de scord. voluntatis divinae cum nostra libertate.

47) Eximius ut sublimiter docuit Subtil. D. quodlibet 16 littera X. loquendo de infallibilitate et certitudine praedestinationis certo, et infallibiliter, et tamen infrustrabilis. Praedestinatio salvari necesse est necessitate immutabilitatis

adio q[uod] infrustrabilitis, pvt hac se distinguitur a mitu inevitabi-
litatis. Inevitabilitas quippe effectus illius libertati
opponitur, cum et a quo inevitabilis est. Ut ex Sancto Au-
gustino demonstravi in nostro tractatu de libero ar-
bitrio. Secus est infrustrabilitas, cum evitare a nobis, et ta-
que impediri queat, id, quod tam existens frustrari non po-
test. Etenim creat (ut Scoti exemplo utamur) suam
predestinationem potest evitare, quam nec mutare po-
test, neque frustrare. Nec minus ingeniose et subti-
liter Noster Scotus et Molina in concordia questione
22. articulo 4to ubi miro ingenio, et subtilitate,
pro concordia libertatis create cum infrustrabili-
tate voluntatis divine contra Caietanum ex-
plicat quo modo non idem, et valde diversum est
effectum nobis liberum esse certo infrustrabiliter
futurum, atque esse inevitabiliter eventurum; et consequen-
ter quomodo recte et absque ullo mysterio coherent
infallibilitas, et evitabilitas; sane eandem doctrinam
nobis tradidit, ex qua nimirum infra ubi de con-
cordia libertatis create, cum voluntate divina, am-
plius confirmabo voluntatis Dei efficacis efficaciam infrus-
trabilem, et infrustrabilitatem efficacem cum evitabilitate et
impedibilitate iunctam: et penes hanc coniunctionem infrus-
trabilitatis, et evitabilitatis in eadem volunte efficaci concordiam
cum S. Aug. tradam non lentis arbitrii, et voluntis Dei efficacis.

48\. Argumentum 4. et motivum quod dictum est mo-
vit ad asserendam frustrabilem voluntatem Dei etiam efficacis: cam
quod persuadendam ante frustrabilem fuit ingeniosum sophys-
ma cuius meminerant P. Vasquez disp. 42 de q. 19 n. 15

Assumus sed. 3 in praedica capite 4°. Et qd hac pro-
ponitur. Qu[ia] libertas arbitrij est indiff[erent]ia ad opposita: q[ui]
libertas n[on] frustrandi volu[ntat]e[m] Dei efficace[m], est libertas frustran-
di illa[m]. Et libertas dissentiendi est libertas n[on] frustrandi vol-
te[m] Dei nempe efficacit[er] volentis ut hoc dissentiat. Sequi-
tur dissentire est n[on] frustrare: Et talis dissensus est n[on] frustra-
tio qui potuisset voluntas Dei impleri: q[ui] est libertas frustrandi.
: q[ui]a talis voluntas frustrabilis est. Instant 1°. Ante infrustra-
bilitas est ante n[on] frustrationis necessitas, et frustrationis impo-
ssibilitas: et data volu[ntat]e Dei efficaci n[on] datur talis necessitas: q[ui]
neque infrustrabilitas. Min[or] probat[ur]. Data et supposita
voluntate Dei efficaci, bes n[on] frustratio potius talis voluntatis,
est ipse dissensus: et hic n[on] est antecedenter necessaria. Alias dissen-
sus n[on] esset liber: q[ui] nec n[on] frustratio est necessaria. Et neque
est impossibilis. alias frustratio esset necessaria, et voluntas Dei
necessario frustraretur: q[ui] est repugnans. Et quod ut talis,
potest p[er] voluntatis frustrationem excludi. Instant 2°. Qua
libertas immediata ad unum contradictorium est libertas de
terminandi et impediendi utrumque: et frustrare et determinare
et n[on] frustrare sunt contradictoria: et libertas dissentiendi
est libertas n[on] frustrandi. Cum dissentire sit n[on] frustrare:
q[ui] est libertas frustrandi. Datur q[ui] in nobis libertas frus-
trandi divina decreta, et voluntatem Dei efficacem.

Admirans, quo erat ingenio sub-
tili et suarum cogitationum n[on] modice amans displicere
solutio adhibita a P. Ruiz. (quam demum ipsam
ille adhibet) q[uia] in ea notat, actio quaedam impossibilis ut
pote frustratoria divini decreti, quod (ut ille ait) est
Adversarijs in mentem n[on] venit, et quae ipsa stat

integra objectionis difficultas. Fateor, et illa ipsa n stabat
integra objectionis solutio. Et id co ipse tot subtilia notat,
et tot distinctiones expd et n expd, tum voluntatis Dei, et tum ob
ti voliti, ubi n. necessarias immiscet, et q nimia sub
tilitate solutionem oio veram, reddat oio obscuram.

16 Nos insistentes eidem, quam et illorum
dem. solutionem adhibuit, et quam summus discipulus Acutus
Vitembergensis Magister et totius Universitatis R.or Emeritus
illustravit: minorem negotio; et majorem cum claritate sophi- P. Leynado in de Scient.
smata diluemus. Et imprimis fallacia argumenti evidens
fit instantiis. Probat enim 1. scia Dei esse aliter veram
esse fallibilem et a nobis falsificabilem: probat 2°. Christum Dominum,
quatenus in adimpletione praecepti liber fuit ad obediendum,
liberum quoque fuisse ad n. obediendum: imo ad posse de
obediendum et peccandum, et quod mirabilius est probat 3° Deum
esse liberum ad mentiendum et peccandum, cum libertas sit, ad
opposita et opposita, quae sunt n mentiri et n peccare:
seu n mendacium et n. peccatum. Et nos liberos esse ad sen
tiendum rugiendum et volandum. Et ad infinite et summe
honeste ac meritorie operandum, cum liberi simus, et liber
tas in nobis sit ad actus et omissiones, quae sunt n
rugitus et n. volatus: et n summe honesta operatio:
q argumentum oppositum est evidenter fallax et sophisticum;

17 Pro eius ~~adversarii~~ solutione apperta
Nota: particulam n. afficientem terminum, et verbum illud
frustrari componentemque terminum illum complexum frustrari, ubi
ex dialectica minore didicimus posse usurpari dupli
citer, 1° infinitanter et 2° negantur. Sumitur infinitanter

adeoq; & porro q.do ita afficit trum, vt n. tam neget obtu
& signicaone obti porro qua ille tet: ac faciat ipsum sig
nificare aliud obtu, seu trum porru. & tunc censetur
tri & verbi sic infinitari, est n esse illud, q ille solu
signicat: esse v. aliud q porru distinctum ab eo q signicat
ipse. Sumitr v. negante q.do apponitr ad negandu ob
bu p trum, seu verbum, cui illa ante ponitr significa
tum. & tunc cadit sensum pure negativu (nunc dic
tionu, aut nunc abstractum) signicatq aut significa
re facit n esse, & negaoe seu contradictionu eius obti q
trus, seu verbum n. sic negata significant. Velut
propositio loquar & verum (de nostra pura de carys verum
n. in porro, & in puro nihilo stantis) signicat, & sig
nificare facit tros & verba, quod aspicit, modo contradictorio,
seu abstracto obta illa porra adquod significanda sunt
imposita. Sic plane distinguit in sensu: & ex aequivoca ac
ceptione particule non accipiendo illam infinitante, vt
ipso reddat veru sum: & sumendo eam accipi negante
abstracte aut contradictorie, videlicet p negaoe & caria lita
alicuius actionis & exercij etiam lita, quod esset decepi fru
strao; ... allucinao, vt implicetr sophisma. Ore
expone hic adnotato.

Ad argum in forma est vera & da
ta solno. Dico antr. distinguo cons. Libras n frustrandi
voltem sic efficieni; sumpto ly non negante: & p negaoe
lita: contradictionisq imniicato & forte frustraois vtriq lita
& polite; sive in sensu negativo, & modo contradictorio negante
frustraoe nobis lita, nego suppositu, & implicat in tris,

Implicat enim talis libertas, et falso supponit possibilitas libertas
patria, aut dirigentia frustratione talis decreti. Sumpto infini
tanti et parvi per ipso, et exercitio parvo, cui non convenit esse
frustratione decreti; et esse aliud esse parvum a frustratione diebus.
et in sensu afirmante de tali exercitio aliud tale esse parvum;
nego hanc libertatem hoc modo non frustrandi, esse libertatem frustran
di. Quia ipse sit libertas, et agendi, et non agendi utrumque
libere, cuius neque actio neque omissio est frustratio aut etiam
frustratio negativa et contradictorie opposita; et aliud quod oportet dici
tum a frustratione libera et eius contradictorio. Nunc. deccetera minor sub
sumpta, in sensu a nobis dicto: negata quod in sensu a nobis ne
gato. Nego utramque conclusionem. Sicut oportet negare debet, peccans
Deus esse illi possibile, et posse illum peccare: eo quod possit libere
mundum condere: et mundum condere sit non peccare.

Ad 3am instantiam, distinguo maiorem. Est talis
necessitas et impossibilitas, omnino absoluta, et quoad suam exigentiam a nobis
inevitabilis, nego, hoc enim, contra nostram gratiam, nostram nobis liber
tatem tolleret. Conditionata: et qua talis, a nobis impedibilis, et
evitabilis, concedo maiorem, et nego minorem. Ad cuius probationem, nego
maiorem. Nam adhuc posita volitione efficaci, est possibilis alia non
frustratio illius videlicet impeditio eius. Non quidem positiva,
et quod sit impeditio eius per ipsam posita: et quod sit impeditio ne
gativa illius, quod ipsa posita est, vel quod posita supponitur.
Et explanatur poterit in nostra libertate ad non amandum existentem
in Spiritu amoris, qui ponitur ipsa existens. Vel etiam distinguo illam;
Non est alia non frustratio conditionata et sensu possibilis, concedo.
absolute, et antecedenter, nego. Et distinguo minorem. Haec non est an
tecedenter necessaria et absolute, concedo. non est antecedenter conditionata necessaria.

nimirum sub ratione qua operat ea voluntas, et ratione cuius opera ab illa possit impedire nostra libertas: nego. Sicut autem, et tamen rationabile necessarium est liberè libere sentire, si nimirum libere consentiat. In tamen hoc sive illa necessitas, quoniam non libertatem tollat, quod est ratio. De qua S. Augustinus lib. 5 de Civit. Dei cap. 10. Ad 2am confirmationem (cuius solutionem aperire praecipuum erit videre quid dixi tum de scientia Dei controversia 2a disp. de futuritione verum forte) scientia, vel transacta maiore, et dista minori sub textu, et doctrina eam datis negatur consequentia.

Haec autem objectio etsi sophystica tamen iam aperiebat ad alia argumenta in sophystica contra infallibilitate scientiae Dei, et efficaciae voluntatis ipsius, atque infallibilem: et quae magis directè adversus concordiam libertatis creatae cum scientia divina potest infallibili, et cum volunte ipsius potest infrustrabili. Et quoniam de hac concordia partim diximus tum de scientia Dei disp. ult. plenius quoque dicemus controversia 3 disp. ultima huius tomi, quae erit de concordia voluntatis creatae (ut liberae) cum volunte divina (ut infrustrabili) et plenè, atque ad satietatem debuerit sumus in tomo speciali de concordia libertatis creatae cum libere divina: ideo ab horum objectione nunc abstinemus; et obiter modo sumus doctrina tradita de infrustrabilitate intrinseca voluntatis efficacis Dei, ab intrinseco infrustrabilis; et tamen ab intrinseco a nobis impedibilis, et pactis nobis liberis, a nobis evitabilis. Quod duo confundere solent boni Scholastici: et ex hac confusione est ut plerique (in quo maximè omnium peccat Mag. Ponet) confundentes infrustrabilitatem cum inevitabilitate, velint decreta a nobis infrustrabilia, esse nobis inevitabilia: et nostris Authoribus imponant eos non alia decreta admittere quam ex se efficacia. Et quod hi docent decreta

efficacia, intrinsece quidem infrustrabilia, et tamen evitabilia; quae quidem non ob aliam liberam scientiam, sive mediam; sed quia intrinsece dicebant directionem. illi infexunt decreta, quae non sequuntur esse extrinsece efficacia, et extrinsece tamen inexpa: adeo quod infrustrabilia ab extrinseco. Et de hoc videris controversiam sequentem ubi de voluntate Dei efficaci.

Controversia 2a

De voluntate Dei in actu 2o.

In qua de actibus voluntatis Dei.

Controversiam de voluntate Dei in actu 1o succedit haec altera de voluntate Dei in actu 2o: hoc est de actu 2o voluntatis Dei. Hic est, et simul complectitur omnes actus et affectus divinae voluntatis: tum maxime, tum liberos, ut sunt volitio et nolitio: amor et odium, decreta et reliqui actus. Et ideo in hac controversia erunt de his actibus disputationes. 1a de his actibus in genere, altera 2a de amore, et odio: volitione quoque et nolitione: et 3a de decretis, et de primariis voluntatis Dei in specie.

Disputatio 1a

De actibus voluntatis Dei in genere.

Hi sunt actus prosequutionis et fugae nempe volitiones et nolitiones, amores, et odia: de quibus in genere: et de ordine horum affectuum et actuum divinae voluntatis hanc brevis controversiam 2a disputationem 1am instituimus.

Numerus 160. Caput 1um.

Enumerantur et definiuntur, ac divi-

De actibus Volutis Dei.

1. D. Angelic. D. Thomas minus voltis dein, et humanae et affus eius et alterius voltis Interpretes in 1a parte quaest. 20. et 1a 2ae quaest. 23 undecim enumerat, et totidem explat actus, et affus volis creatae et increatae. Et S. Ricardus, flaxus D. Thom. Discip. et interpres, dispto de volte variorum eius affuum naa exponit, et disp. 22, quae est de divisionibus affuum divinorum actus et affus volis Dei, clare et erudite explat. Nos, ut vrebimus, nec minus clare actus et affus volis Dei explicemus, loquimur de volte Dei in actu 2o (scilicet) de actu, et volione eius actuali. Et sub hac voce, et nomine, sive univoce, seu aequivoce) significantes, et comprehendentes, etiam nolitionem actualem, et omnem actum 2m et affum, prosequtionis, seu fugae, voltis Dei, illam hoc modo definimus. Volio Dei actualis: et minus aequivoce hoc modo, Actus, et affus volis Dei. Et

2. Voltem Dei sic acceptam: eius quae actus seu volionem actualem sic definitam 1m et generaliter divido, ut eos explem, in actus prosequtionis, et fugae: conversionis q. ad obtum, et aversionis ab ipso. Sub genere et nomine actuum prosequtionis obti et conversionis ad illud, comprehendo, et significo, amorem et volioem obti, desiderium, et delectationem ipsius: complacentiam in obto, et gaudium de ipso. Sub genere autem et nomine actuum fugae et aversionis ab obto, significo et comprehendo actus sive affus odii aut nolitionis obti. Qui quidem sunt, nolitio, et odium obti: displicentia in illo, et detestatio atque abominatio ipsius. Pro quibus actibus explandis, et aliis sunt addendis.

 Prolixeet mihi D. Thom. 1. p. q. 20 art

1. et 1a 2ae quaest 25 art 2. ubi actus et affectus prosequtionis sic explicat. In 1a parte sic. Sunt autem quidam actus volitionis et appetitus respicientes bonum sub aliqua speciali ratione. Ut gaudium et delectatio, est de bono praesente habito. Desiderium et spes de bono nondum adepto. Amor autem respicit bonum in communi, sive sit habitum, sive non habitum. Et in 1a 2ae sic. Aptitudo, sive proportio appetitus ad bonum, est amor, qui nihil aliud est, quàm complacentia boni. Motus autem ad bonum est desiderium vel concupiscentia. Quies autem in bono, est gaudium vel delectatio. Et in eadem 1a 2ae undecim alios affectus explicat circa prosequtionem et fugam qui sunt amor et odium. Desiderium et fuga. Gaudium et tristitia. Spes et desperatio. Timor audacia, et ira. Quos omnes saltem plerosque horum, et alios, omnes nimirum actus volitionis, qui perfectionem explicant et nullam imperfectionem involvunt neque inferunt, Deo competere et in voluntate ejus cum infinita perfectione reperiri ex Sacra Pagina nobis constat, Patrumque traditione probatur, et Doctorum omnium consensus approbat. Quidnam vero distinctio et differentia essentialis inter hos affectus sit: et quinam horum, qui simpliciter perfecti, Deo concedi debeat: et quinam, qui imperfectionem, a Deo sint relegandi, aliqui Authores hic disputant: quaestio est quae alio pertinet, et ex ingenuis dictis, et dicendis, partim decidetur, et partim colligi poterit. Modo enim explicationi et divisioni divinorum affectuum insistimus in hoc capite. Item ut promoveam et perfectiatur

4. Rursus voluntatem Dei in actu 2o cum omnibus Theologis dividendo in voluntatem signi, et voluntatem beneplaciti. 2o in voluntatem antecedentem et consequentem. 3o in intentivam et executivam. 4o in efficacem et inefficacem. 5o in absolutam et conditionatam deque

mox in specie

5 V. divino de qua Theol. in 1m dubioe 45 et 46, et D. Thom. hic quaest. 19 art. 11. distinct volbs signi et volbs bene placiti quarum explao valde implicata et operosa fuit inter anti quos; et apud modernos crebior. Voltas bene placiti est et vocatur illa, qua Deus proprie et formaliter aliquid vult. Voltas signi, est illa quae signatur, et impropie aut figurate aliquid vult, seu velle significa tur quod tamen non vult vere proprie et formaliter: ergo patereat (ex antiquo rum definitione) signum alicuius volois non existentis proprie et vere in Deo. Cuius voltis, sive signi illius, optimum exemplum offert liber Genes. cap. 22 in Abrahamo, cui praecepit Deus, prout enarra tur ibi, ut sibi immolaret filium suum primogenitum Isaac: ita ut hoc praeceptum fuerit signum eius divinae voltis, nimirum immolandi Isaac, cum tamen talis voltas non fuerit in Deo, et opposita nempe de vita Isaac, et de eius non immolatione. Et signa talis voltis quinque recenset D. Thom. quod sequens versus complectitur.

Praecipit aut prohibet: permittit, consulit, implet.

Vel praeceptum et prohibio, permissio, consilium, et impletio, nempe operatio ad extra, seu effectus, signa sunt, quae a D. Th. recensentur, eo quod ab ip sis voltas signi, seu signa voltis appellantur.

6 Non quod illa omnia signa sint nobis indicantia volem beneplaciti, quae nulla exstat in Deo: neque quod aliqua sint signa falsa, ficta, aut artificialia, falso nobis significantia exe in Deo voltem beneplaciti, quae vere ra non exsit. Sed quod omnia haec ita sunt signa alicuius divinae vol tis verae et propriae existentis, ut illa omnia aliquam voltem Dei significent: alia quidem voltem beneplaciti, quae vere exsit in Deo circa obiectum, et rem ipsam: et alia voltem bene

placiti quod sub extremitus signis in nobis adesse solet proprie et formaliter: atque in Deo vel voluntas beneplaciti c[on]ditionata, vel saltem alia voluntas, quod improprie et metaphorice sit voluntas beneplaciti

8. Atque ex hac n[ost]ra explicatione est solutio unius quaestionis et dubii hic illico se offerentis. Si etenim voluntas signi sit (ut illam definiunt plures antiqui Th[eolog]i) signum voluntatis beneplaciti non existentis reipsa proprie et formaliter in Deo, profecto tale signum erit falsum, et voluntas per illud significata erit ficta, et simulata voluntas. Quod quidem de verit[ate] et bonitate divina non videtur consentaneum. Huic, inquam, dubio occurrentes varias post D. Thom[as] ubi sup[ra] solutiones antiqui Th[eolog]i adhibent. Et praeter nimis modo, quas Ruiz disp. 41 de volunt. refert, et ut insufficientes refellit, placet imprimis quam refert Aur Beccanus amplectitur q[uod] Mastrius scotista asserentes omnem voluntatem signi esse reipsa simul voluntatem aliunde beneplaciti non quidem in obiecto, nec semper in illius quod nos existimus Deo placere, et in aliquo, quod Deus reipsa proprie vult et directe intendit. Quod explicant ipsomet exemplo obiecto Abraham ubi licet praeceptum impositum fuerit signum (ut mox explicabo) voluntatis Dei de morte Isaac, divina tamen voluntas beneplaciti reipsa existens non fuit reipsa de morte Isaac, et de obedientia Abraham, ex quo addunt omnem in Deo voluntatem beneplaciti, quod nobis innotescit, esse etiam voluntatem signi. Cum nunquam per aliquod signum eius voluntas et beneplacitum nobis innotescere queat

8 Addimus nos ex D. Thom. cum P. Conrad.

sigo, aut in aliquibus affus volus Dei dicr, veladmod
tenda sit voltas signi absq volte beneplaciti, significaba aut
insinuaba per illud: eo qd voltas Dei n. sint impropriè figu
rati, et methaphoricè sortiri, aut exercere valeat illos
affos, (v. g. ira, et penitentia, aut desperatio) quos signi
cari videntur tales affus et signa: tamquam dicendum est,
talia inde signa n. esse in Deo ut in nobis, signa naalia
talium affum volus: neq ante praalia ad placitum, et ex libito
et volte Dei volentis per ea nobis signa significare tales af
fus tamqm ipsa expentes qn potius et sic esse signa, et me
lius dicis obta, neq ex se et naa sua, neq ex placito et volte
Dei significantia nobis tales affus divinos. Et ex qq ppt o
nobis cum eo qd nobis singit in illibus effectibus, nos fun
dum capimus et movem ut nos fallamur, falsò putantes
exere in volte divina illos affus, qui vera n. exunt. Et
quidem neq propterea verum est Deum nos fallere, vel volte ipsius
fcta a Deo, et simulata esse: cum non sit a Deo significata
neq effus ille signa sint, qq ille utatur ad significandos
nobis illos affus. Ex quo pbet ad quaestiones et rationes dubitan
di.

8. Altera divisio, nimirum voltis beneplaciti, in voltem
antem et sentem, celebris quoque est inter DD. ppter authoritem
sanctorum PP. Chrysostomi, et Damasceni. Ille enim homilia 1a in
epist. ad Ephes. sub nomine voltis primariae et secundariae,
Hic antes et sentes eam nobis tradiderunt. Et sunt PP.
Ang. dep. 19 et 20 fuse et erudite doctrinis aliorum Thea
illustrat et S. Thom. quaest. 19 art 6. Et DD. communiter eam illus
dunt, et multum de ipsa disserant; nos verba Damasc. identi

transcribere valemus debito. Illud quoque nos ne fugiat, inquit Damascen. Deum et bonitate praestantem primario quidem omnes hos servari, ac Regni sui potes esse velle. Et x[illegible] autem quoque qui peccat, poena inferni, nihilo minus velle. At prius illud aus voluntas seu beneplacitum dicitur ex ipso manans. Secundum autem insequens voluntas ab f. permissio a nostro vitio ortum ducens.

9. Ex quo apparet de praesente mihi est, licet nomine voluntas antecedens accipi de significari queat ordinata volo, quae tempore vel natura suum obiectum aliquo modo praecedat; sic cum nomine voluntas consequentis, omnis illa quae alterum velidem obiectum aliquo modo subsequatur; nihilominus tam Chrysostomus quam Damasc. hac duo nomina de diversorum membra in eo sensu usurpare ut Chrysostomus nomine voluntas primaria de Damascenus nomine voluntas antecedentis, significare voluerit voluntatem illam, ebo abluta, inefficacem, de qua D. Paulus 1 ad Timoth. 2. quam autem de priori ad praevisionem ablutam omnium nostrorum operum, sive boni sive mali, Deus vult omnes homines salvos fieri, de qua nos infra de praedestinatione: de nomine voluntas secundaria, aut dentes voluntatem aliam, (sive efficacem sive inefficacem) v.g. qua post praevisionem de sentit ad nostra opera nobis lex a nem pe post visionem ablutam nostrorum meritorum Deus efficaciter vult nos coronare corona iustitiae: de post abluta visione nostrorum demeritorum nos castigare aeterno supplicio iuxta illud Matthaei 25 ex praemeritis talem volens dente, et de cum. Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum. de Ite maledicti in ignem aeternum.

10. Qua intelligentia de nostra explanatione valde

Extant aliae eiusdem Damasc. expressae definitiones scribit
enim libro secundo de fide. Voluntas ante est acceptio Dei ex se
ipso exorta; et voluntas cons. est secessio ex nostra causa. Et lib. contra
Manichaeos. Primaria voluntas est id quod quispiam ex se ipso vult,
secundaria autem est id, quod exortum rerum, quae contingunt causa
vult. Unde, ex quibus verbis, abstinendo nunc
a multis et magnis plurimis quaestionibus quaestionibus, quas
circa hanc divisionem DD. movent, et aliqui fuse disputant, breviter
dicitur voluntas ante in Deo generice et late sumpta ; esse
complectens omnem voluntatem quorum modo antecedit omnis illa volitio
sive efficax sive inefficax, quae suum obiectum aliquo modo prae-
cedit: cons. vero omnis quae subsequitur illud. Est vero stricte et
specifice accepta semper in acceptione qua SS. PP. Chrysostomus
et Damasc. illam usurpant et Thom. eamdem explicat voluntas
ans illa dicitur, qua Deus vult aliquid quantum est ex parte sua
exhibendo media sufficientia ad illud quod potest homo illud (si
velit) exequi, vel reparare ; et explicatur in illa volitione gene-
rali dicta. Cons. vero qua Deus quidquam absolute vult, praedefinitiva,
et expeditiva omnibus ad effectum sequitur etiam quae ex nostra prae-
currentibus. An autem omnis talis voluntas sic ans, debeat
esse infax, vel aliqua potest esse inefficax; vel an omnis efficax
debeat esse cons.; aut aliqua consequens debeat esse inefficax.
Et rursus an omnis voluntas ans sit signi vel beneplaciti: et omnis
cons. sit voluntas beneplaciti, quaestiones sunt alio spectan-
tes nimirum ad locum de providentia, et quae de modo loquendi inde
ce, quandoque non sunt et propterea eas hic resolvendas, ab aliarum
vulgarium disputatione est a nobis abstinendum. Et ideo.

11. 3a divisio, volitio Dei in intentiva

et exequutiva explananda succedit, intentiva, intentionem Dei significat, quà efficacem, et quà inefficacem. Exequutiva executionem rei a Deo intentae denotat. Etenim inter utramque sive in hac una volitione Dei duobus his significata nominibus haec duo notanda: quod voluntas intentiva ut distincta ab exequutiva intentionem Dei explicat, et ab illius exequutione praescindit: executiva vero executionem respicit, quam intentioni superaddit: vel quod mihi verius est addit tendentiam intrinsecam suam ad exequutionem rei vel finis, per intentivam volitum intendi. Hoc adnotaverim propter quaestionem illam inter AA. nobiliter exagitatam et ab ingeniosissimo D. Nunez de Providentia latissime controversam. Utrum omnis voluntas Dei efficax intentiva sit etiam eo ipso, et per eamdem tendentiam suam ad objectum intentum, immediate exequutiva: vel an potius possibile sit, de facto in Deo aliqua voluntas efficax sit pure intentiva, quae exequutiva non sit?

12. In qua quaestione, licet alio spectante, scilicet ad illam de Providentia, Censeo et dico 1°. Etiamsi illa videatur de re, multum tamen de nomine. Quia cum inter disputantes non convenitur quid significetur nomine voluntatis intentivae prout distinctae ab executiva: et nomine voluntatis pure intentivae, nihil mirum si in resolutione quaestionis non conveniatur, et super significatione nominis litigetur. Censeo 2°, ad resolutionem hujus quaestionis opus esse prius distinguere duplicem voluntatem intentivam, seu duplicem intentionem Dei: unam rei et effectus exequendi ab ipsomet intendente nempe, Deo: alteram rei aut finis exequendi ab alio nempe, a creatura. Dicit vero et D. Nunez mihi videri, si in Deo omnis voluntas intentiva rei a seipso

exequendi sit exequiva; quanvis immate præcipua, et n. pati
a volite potentiore, vel dubia, Deus ad executionem debeat, imò
et (si placeat) executionem decernat: videmus in volite intenti-
va intentionem quasi efficacem rei exequendæ acceptam et interventura
varum causarum secundarum aliter rationandum duendo et
opinor quælibet oes volitas sic efficaci intentiva sit quoque rea-
liter imo et fortiter executiva, quanvis nempè eadem tendentia
et fortitudine qua rem exequenda, imo et executionem eius pariter
intendit, decernit executionem: n. tn opinor esse executivam re-
mote et immediatè; quia n. ipsa sola, et immediatè debeat ad ta-
lem executionem: vel ad talem rem intenta executionem mandandam
remote et immediate per solam ipsam, et nostro alterius potentioris
volitis. Itaque, ut credo, in obviam æquivocationem passus fuit
P. Junius et Reparatur Clare R.R. etc.

13 Censeo 3°. Id quod tn debitio arbitrio
disp. de præ defin. fuisse probare, quamquam demus P. Junio
opinionem eius esse veriorem, et omnem volitam Dei efficacem in-
tentivam (in sensu ante explicato) immediate, et n. remote, rei in-
tentæ exequiva: n. in generali, ut ille intendit, veram
vel fundandum alijs opinionibus, et valde dividitur, ut sunt 1°. ordo
intentionis et executionis ipsa dubias, quem eius exemplo. pre-
batur et explat P. Ruiz. nosque in sequentibus capitibus ha-
bemus. 2°. Possibilitas prædefinitionum efficacium natura antecedente-
rum, concurrente scientia media, ab ipsaque dependentium. Etenim li-
cet singularis eius opinio nobis vera, ad hoc nimium obli-
get ut n admittamus in Deo ullam volitam efficacem, quod si
nem executionem intendat, et tn illius executionem n debeat, ip-
saque, si tn velis, n decernat: n tn obligat ad asserendum om

ne, quod fine effectu intendit simulque potentia de eo ipso finis exercenci (illegi parvam) decernit: decernit quoque eo ipso exercicium eius alterius pro hac potius, quia illa agentiva vel quod talis finis alius quia intentus est, aut pro alias causas vel detrahi pro omnes illas a quo intemperie Caeteri exercere mandatur. Quo locus manet ut quod volitum intentiva in nul modo dicto exercitiva posses et necessario quod sint aliud cad aliudque volitus decreta quod divina exercitiva. Et dicemus alibi et fusius infra.

14. Quarta divisio in volitum efficace et inefficace, quas P. Arraden. subdividit in diminutiva et detracta membra continet explatu dignissima, et cuius illustrior explanatione non parerunt debent quod de volitu Dei infrustrabili diximus ubicumque 1a disp. 3a ubi voluntatis divinae infrustrabilitas. igitur volitas efficax inquit clarissimus Arrad. est illa pro qua Deus sic vult quod obiectum existat, ut ex modo volendi obiectum tendendique ad hoc ut existat Deus maneat detractus ad illius existentiam. Inefficax est quod non sic tendit in obiectum. Praebuit nos et explicabimus. Volitas efficax sic dicta ab effectu suo sive ab efficacia effectionis obiecti pro illa volitio est et appellatur illa, quae obiectum et vult, et efficit, sive quod efficit ut causa obiectum quod ut effectus vult: sive demum quod est volitio sui obiecti ut sui effectus. Inefficax vero quod non est talis. Et duplex imprimis debet agnosci, una extrinsece, altera intrinsece efficax. Extrinsece, aut accidentaliter efficax (quod melius potentia appellatur efficiens) erit illa quae extra inspectionem sui essentialem habeat connexionem sui cum suo obiecto volito ut effectu. Intrinsece efficax quod ultra connexionem intrinsecum obiecto pro illa volito habeat

quoque divisionem cum illo et cum effectu, et de talis est omnis quod ratione sua detractionis intrinsecè, et divisionis sui exaltabit illam divisionem. De volitione Dei efficaci sunt illi quidam textus Pauli ad Rom. 9. Voluntati eius quis resistet? et Esther cap. 13. Non est qui tuae possit resistere voluntati: adjectis aliis ex Genes. 50, et Isaiae 45. quos non adulimus loco citato. De inefficaci vero, et resistibili, illi alii ex Psalm. 16 a resistentibus dexterae tuae custodi me. et actu Apost. 7. Vos semper spiritui sancto resistitis. et CC. Senonense et Tridentinum, illud cap. 15 et hoc sessione 6a cap. 5 et canone 4. Voluntas quippe efficax est irresistibilis: inefficax vero frustrabilis et resistibilis, ut vox dicebamus

15 Ulterius in volitione divina locum non habeat, ad explanda tamen divisionem voluntatis efficacis, et inefficacis, quae in illa locum habet, duplex alia voluntas efficax debet recognosci, scilicet affectivè efficax et effectivè. Voluntas affectivè efficax, illa dicitur, quae quantum est ex parte affectus, ardoris que et conatus ipsius, tamen habet energiam et efficaciam, quae, si esset in subiecto et agente alio quam potente, sufficeret ad efficiendum obiectum volitum et ad sortiendum re ipsa effectum. Si tamen eum effectum illud quod vult non sortiatur nec efficiat ideo erit, quia subiectum volens non est potens ad effectum. Affectivè et effectivè efficax est, et vocatur illa, quae, et ex vi conatus et ardoris sibi intrinseci sufficiens est ad determinandum subiectum volens ad efficiendum obiectum: et aliunde, quia volitio est subiecti alioquin potentis, ipsum eum effectum determinat ad obiectum efficiendum. et huius rationis esse omnem divinam volitionem efficacem Sacrae Scripturae nobis aperte revelant, praesertim Isaias cap. 14. Dominus exercituum decrevit: et quis poterit infirmare? et cap. 46. Consilium meum stabit: et omnis voluntas mea fiet. et illud Psalm. Omnia quaecumque voluit Dominus fecit in coelo

& in terra. Illamque valde exponat S. Aug. in Enchiridio cap. Quer. co. 63
100. & de correctione & gratia cap. 14 vbi ex ipsa Dei via
cum dominio & efficacia lectis & volens dicit, ostendit du-
cendit neminem esse qui Deo possit resistere volenti, videli-
cet efficaci: & sentit nullam in Deo posse dari voluntatem effica-
cem, quod cum affective efficax, non sit effective efficax.

16 Cum igitur nos ab Aug. edocti nul-
lam credamus Deo posse voluntatem affective efficacem, non efficacem
effective: & tamen omnem volitionem, & decretum, quod in Deo effi-
cacia asserimus, sic asserimus affective & effective
efficacia, ensuique intrinsece connexa cum effectu; ut ensuique dicamus
esse talia, non quidem tanquam [illegible] ex parte & accidentalis cum
effectu (quod in amplius grad. efficax discurrimus) de ipso, &
tanquam connexionis tali volitioni essentiali, scilicet, cum sua connexionata
media effectus sub ratione futuri, vel etiam cum ipso effectu. Cum
inquam, [illegible] dicamus, hic reprehendus erat Mag. Lonet tum
quod non verus accusator, seu falsus testis, quippe qui, imme-
rendo Thomistas dixit [illegible] de voluntate antecedente. Nostra schola attribuit
& NN. DD. imponit, quasi nostra nobis omnibus [illegible], nos
[illegible] nos nostris lectoris nulla in Deo admittere decreta ex se effica-
cia, & omnia attribuere purè indifferentia. Quasi idem foret nos
omnes Jesuitas asserere decretum praeparativum [illegible] intrinsece
indifferens, atque nulla decreta admitteret nisi intrinsece indifferentia,
vel idem esset negare posita quaecumque decreta Thomistica
efficacia [illegible] antecedentia & physice praedeterminantia: ac negare
in Deo posita, & cum nostra lectore suppositione decreta ex se effica-
cia, non praedeterminantia, neque inevitabilia, quamvis intrinsece
connexa.

Verum enim est decretum praeparativum quasi indifferens nos asserere, et nos nulla dura admittere praedeterminantia, intrinsece efficacia, et omnino antecedentia. Et verum item est nos quod cumque admittimus efficacia certe nos absolutos, ea asserere evitabilia a nobis, et impedibilia, eo quod dependentia ab extrinseca directione secundum illud, atque hanc seriam supponentia scientiae conditionata decreta antea, et intrinsece efficacia, nos asserimus praesupponentia directionem et lucem scientiae naturalis simplicis intelligentiae, quae ideo illam praeveniunt, exorte efficacia. Cum vero nos de decreta efficacia adstruere intrinsece indifferentia et falsum est, et ex his quod asserimus, non video quo modo a medicanti exordio colligi, vel per aequivocationem dici liceat vel non queat. Et de hoc decretum disp. 3a de decretis.

1) Quinta, et ultima divisio voluntatis Dei est in absolutam et conditionatam. Conditionata dicitur, qua Deus vult decrevit re aliquod obiectum sub aliqua conditione. Absoluta qua absque tali conditione independenter ab ipsa vult et decrevit aliquod vel suum obiectum. Talis voluntas nunquam ea verit subjective absoluta, et objective conditionata, quod licet ipsa subsistere et in se expectat in Deo non absolute, nullamque spectet conditionem ut sic expectat, decernit tamen suum obiectum illud quod vult non aliter quam cum dependentia a tali conditione expens. Et licet aliqui aliqui hic disputent, num Deo sint posita decreta subjective absoluta, et objective conditionata, praesertim circa obiecta, quae sunt absolute futura, de qua quaestione optime P. Suarez disp. 22 cap. 3; nos ab hac quaestione disputatione, utpote hic non expectante abstinemus. Illam enodabimus disp. 3a decretis. Ubi obiter Adversariorum Molinismum animadvertemus tamquam immerito insultantes Jesuitis, quod decreta

rationaba (vt ille ait) hic admittunt, quae alibi fastidiunt, et repugnant.

Caput 2m

De ordine actuum, et affectuum voluntatis Dei.

Vo. inter explicatos actus, et affectus voltis Dei, detur aliquis ordo, et qualis?

Noto 1o. multiplex

18\. ordo prioritatis et posterioritatis excogitari potest inter actus voltis Dei nimirum internos et externos. Ille a parte rei reperis in ipsis actibus: hic 1o. varie nra et forti, qui videlicet in ipsis actibus reperitur cum fundo in re, aut sine illo. Ille vocatur ordo realis, hic formalis. Noto 2o. Duobus ordo realis internus potest excogitari realis formalis, vel realis et realis, si ut fuerit distinctio realis, quae a parte rei inter duobus actus intercedat. Noto 3o. Hic ordo realis internus potest duxtus cogitari vel causalis physica unius actus ad alterum vel processionis, aut originis unius ab alio, vel ex alio, citra omnem causalitatem. Ipse ordo appellari potest, vt solet, ordo prioritatis nad et posterioritatis nempe unius nad, seu dicitur dicendus originis, et hoc aut illo modo dependentis ab altero. Nota 4o. Ordo prioritatis posterioritatisque praecipuus, qui inter decreta, et actus voltis Dei excogitari debet, est ordo, sive realis vel realis internus et a parte rei, sive formalis externus, et ratione nra apparens, intentionis, et executionis. Intentionis, nempe Dei, priusquam executione aliquod mandet vel mandari faciat, aut sinat, volentis, et intendentis aliquem effectum propter aliquem finem: seu aliquem finem per aliqua media. Executionis vero, nempe ipsius Dei effectum sic prius volitum, et finem sic intentum, executione mandantis, aut mandari decernentis

19. Hoc idem quaestio nostra praesens de quo
in ordine procedit, potissimumque decernit reali realis,
quaeritque et disputat. V. intra actus et affectus, decreta, volitiones
et noliones voluntatis Dei, detur de facto, vel saltem possibilis sit aliquis
ordo prioritatis et posterioritatis realis realis, intrinsecus: et qualis
ille sit. intentionis vel executionis: an etiam intra ipsum etiam or
dinem intentionis completentem, nimirum, multa decreta, alia pri
ora, et posteriora alia. Ad quam quaestionem, valde celebrem
et quam celebriorem reddunt nonnulla nostrae Societatis acuta
RR. ingenia, triplex refertur sententia debet. 1a quae asserit pos
sibilem [illegible] ordinis realis realis, eiusque factum, et necessitatem
inter decreta et actus divinae voluntatis. 2a quae possibilitatem asserit; et
factum, et necessitatem negat. 3a et ultima, quae et factum negat et
possibilitatem.

20. Pro 1a sententia nempe asserente posse esse immo
et de facto necessario dari inter divina decreta aliquem ordinem
realem prioritatis et posterioritatis, apte ter expendi. adeoque plu
ra illorum, quae de facto dantur diriguntur necessario inter se
invicem realiter, titulo vel separabilitatis realis (quoad dura
minacem) aliorum ab aliis, vel dependentia, et originis aliorum ex
aliis, stat omnium SS. sensus, et omnis. Ita Mag. sentent. in 1. dist.
44. et S. Thom. 1a p. q. 23 art. 4. et 3a p. q. 1 art. 3. et q. 6 de veritate
art. 1. et utriusque commentatores: adeo ut omnes omnino et in ea
schola (excepta Nominalium) quibus ordinem realem intrinsecum
nobis supponant, quam probent. Et illud expresse asserunt
Caiet. Ferrara. Cordub. Durand. Bonav. Expim. Suar.
Molina, Valentia, et Beccanus cap. 11. quaest. 10. et ex RR.
Martinon, Arriald. et Rivadeneyra, aliique innumerari quos

nominatos sequuntur P. Ruiz disp. 45 et 22 de volunt. et
P. Alarcon disp. 26 de incarn.

21. Ex loquendo in genere de ordine
intentionis et executionis cum esse intentum reale virtuale, quin
proinde assignat distinctionem realem virtualem decreti et volitionis inten-
tivae proportionis a volitione et decreto executivo posteriori clare
et expresse probant Exim. D. lib. 1. de Providentia cap. 14 et
Suarez tom. 1. de incarnatione. P. P. Arriaga et Alarcon cum
P. Arrubal n. disp. 21 de volunt. sect. 2 pro immerito P.
Aranda, quia unus est ex RR omnium sententiarum adversarium, quod
illam defendat, adeo illam insinuat authoritate destitutam
ut non alios pro ea citet Authores, quam RR. dicendo. Ita
omnes ss. RR. Cum tamen sua singularis, quam ille inge-
niose protegit sit RR. opinio: et haec sit doctrina quorum
recentiorumque ss.

22. Pro 2a sententia nimirum asserente potentem
esse, et tamen necessarium pro duobus ordinem realem virtualem, stant
ut refert P. Aranda, Molina, Tran. et Anton. Perez
Pro 3a v. et omnis adversaria defendente non esse posse,
nisi de facto dari, intentionis decreta, quod de facto dantur
pro duobus ordinem realem virtualem, et [illegible] de facto
vult, seu non vult, decernit, intendit, et exequitur, seu
exequendum decernit, ea omnia decernere, velle, et nolle,
Deo, etiam virtualiter simplicissimo decreto: ita ut ex decretis,
quod in Deo de facto sunt, nullum ordo fuerit, vel esse po-
tuerit prius altero, aut altero posterius.

23. Pro hac in qua singularis ss. pri-
mi, quos, etiam, referunt Ocamus, et Gabriel, et author

Anonimus, ii fuit Claudius Dyphanius lib. de ordine, cuius meminit P. Martinon de Deo disp. 14. P. Esparza No minales allegans, et sequuntur 1a. p. q. 21. et 15 de incarn. qq. ad hanc eorum opinionem valde illustrantes, duo Nar scientiae Ige nior RR. PP. Carpbores clarissimi Caesar augustanae academiae splendor et honor, Nimirum P. Thomas Muniessa tom. 4 in 1a. p. disp. 8 de attrib. et iterum disp. 6 de Incarn. Alter P. Philippus Aranda tom. de Incarn. lib. 3 disp. 4 pro suo opinione refe rens Molina, Granados, Antonium Perez, Esparza, Bo rrul, Lumbier, et P.P. Arendañum, et Valentiam Sandoumque Franciscum Salesium de qq. (si Esparzam et Arendañum unumque vel alterum sit excipias) vehementissime du bito, ni dicam firmiter credo pro tali opinione non stare. Dein ipsum loquendo de ordine intentionis et executionis inter divina de creta, et de decretis ipsis effactibus, intentivo et executivo, ipsa non dirigam realiter, nedum servare inter se ordinem realem, vel le prioris et posterioris, post P. Vazquez 1. p. disp. 89 exu dite docet, et sequenter illustrat subtilis P. Nuñus tom. de providentia lib. 6o. de praedestin. cap. 11 et sequentibus.

24. Ego, ut quid in hac quaestione sentiam, clare proferam, et solide stabiliam, suppono 1o. quaestionem hanc non procedere de ordine decretorum reali formali. Etenim talis ordo distinctionem realem formalem decretorum requirit, et talis distinctio re pugnat simpliciter decretorum Dei reali formali. Suppono 2o. neque quaestionem procedere de ordine decretorum rationis nostrae adhuc cum fun do in re puri formali. Etenim cum talis hic ordo quaerere quirat distinctionem rationis, quae rursus que sit et in eo stet, quod ta lia decreta pro ut nobis illa abstrahere, et in alio cognos

actibus videantur esse dista: tn si re ipsa; num, et in dista sint, seu nobis non ostendant et non possint esse re ipsa unum et idem dicerum, suamque ipsorum simplicitatem et realem identitatem: et in hoc nulla est dificultas sit, quod nos cum puncto in re separamus ut dista, illa quae in re dista non sunt, nullatenus imperfectio hoc sit in Deo, et in nro intellectu et modo cognoscendi, non est cur non (contra Nominales) ab actibus supponatur, nedum ab aliquo tam negetur ordo hic extremus et formalis. Supponitur. Neque quaestionem procedere de priorite et posteriorite reali vel ordine causalitatis. Tum quia hic quoque ordo, ut potè realis formalis distinctionem realem formalem exposcit: et actibus volitis Dei, ut potè divini et simplicissimi huic distinctioni repugnant. Tum quia actibus divinis quia divini, adeoque et ideo entia a se, et non ab alio, omni causalitati physicae repugnant, suntque essentialiter incausales.

25 Igitur tota iam quaestio devolvitur ad ordinem actuum volitis Dei intrinsecum realem et virtualem. Et quod eo ipsum, vera est censeo sententia communem, nimirum statuentium inter decreta et actus divinae volitis, non modo inter intentiva et executiva, et imus inter alia plurima et diversa, ordinem intrinsecum realem virtualem: asserentemque proinde inter plura decreta, quae in Deo de facto dantur, necessario nedum positur intercedere, tum ordinem intrinsecum priorum, et posteriorum, et tum, quae exinde elicitur, distinctionem virtualem; ideo hoc modo procedam. Capite immediato statuam et ostendam hunc statum ordinem decretorum. Altero solutiones adversariorum afferam, et in sequenti ordinem intentionis et executionis distinguam et exponam: objectiones contra utrumque diluam.

Cap. 3um.

Cap. 3u.

Statuitur ordo virtualis intrinsecus inter actus, et affectus voluntatis Dei. &c.

26. Dico igitur, et hoc est nostra
sententia cum Arist. [illegible] inter actus, decreta et effectus volitionis Dei necesse
est aliquem ponere ordinem realem intrinsecum, aliquamque seu
de aliis distinctionem realem virtualem: ut, et ratione cuius alia sint
virtualiter a parte rei priora aliis. Nec posset Deus uno, eodem
quod virtualiter decreto cuncta decernere, quae decreverit velle
et nolle, quae de facto voluit et noluit. aut cuncta, quae
voluit facere vel a nobis facienda voluit seu permisit uni-
co decreto virtualiter simplicissimo illa decernere, et intendere: fi-
eri a nobis velle, seu facienda permittere.
27. Pro qua illam authoritate, et ratione. Et primum pro
confusione vitanda, animadverto, hic non esse confundendas, et
distinguendas, duas quaestiones, quas a multis confundi video
et a nobis illas distingui debent. 1o. an inter decreta divina de-
tur distinctio virtualis, ratione cuius ipsa (modo explicato controversiae
1a. et controversiae 2a amplius explicando) sint mutuo, vel non mutuo
quoad denominationem, virtualiter separabilia: possintque et debeat
contradictoria suscipere, et ipsa absque repugnantia salvari. 2o.
an hac distinctione admissa, admittendus quoque sit inter di-
vina decreta de facto ipsa, aliquis ordo realis virtualis. vel
potius, an hic talis ordo intrinsecus subtrahi, et a parte rei ex-
ista inter divina decreta, sit fundamentum quod nos obliget, et cogat
cogat ad asserendam adstruendumque inter illa distinctionem
realem virtualem. Etenim quamvis ad hunc or-
dinem virtualem distinctio virtualis omnino necessaria sit, et licet hic

ordo, si scl. ille esset in Deo sit supremus & concludenda intr decreta sic ordinata distinctione virtuali. Ipsa tn hac distinctio n. est suprema sc sola ad probandum & eligendum hunc distinctum ordinem virtualem. Nisi ergo certa ostendatur decreta et actus esse in Deo priora alijs: seu ipsa esse in se ipsis realiter virtualiter distincta, titulo quo supponendi una decreta alia priora, et titulo alia procedendi ex alijs. Quod ut clare procedamus, duo mihi probanda sunt, nempe processio & distinctio. Unum idem quod probando scilicet decreta distingui realiter virtualiter inter se, titulo procedendi recipsa alia decreta ex alijs, et ratione ordinis priorum recipsa, et recipsa posteriorum (prout originis realitate) quae, ratione hujus processionis necessario sunt inter se. Quo modo supposito.

28. Authoritate simul et ratione ostendo inter decreta divina hunc distinctum ordinem realem virtualem. Authoritate imprimis, quam plurimum existimant Adversarij nostrae sententiae, et R.R. ibi v. magni faciunt, cum de illa nil curent. Authoritate, aio, SS. PP. et DD. divus Scripturis insistentium PP. quidem in 1º et 3º parte, quia supponentium, et quia probantium cum Mag.º et S. Thoma hunc ordinem realem virtualem, tam in praedestinatione Dei, quam in decretis communicationis. adeo ut velspsi adversarij ubi de alijs materijs, scilicet praedestinatione et praedefinitione, incarnatione, ac Redemptione nostra disputatur in hac materia ipsa suppositione signorum, atque decretorum ordine et dispositione loquuntur, quod evidenti signo, et argumento mihi est ad omnem praedestinationem divinam generalem et specialem adeo esse necessariam seriem scientiarum priorum decretis,

et decretorum priorum, et posteriorum inter se ut absque hoc
dune in modo a nobis concepto, et et reipsa existente; salva
re, melius explanari valet nostra de istis divina praedicat.

29. Conformiter hunc ordinem dicimus. Omnia
decreta reipsa apte [illegible] priora aliis distinguuntur inter se
intrinsece virtualiter: suntque reipsa et servant inter se ordi
nem prioritatis et posterioritatis realis virtualis. Probatur ex sup
posito. Aliqua autem decreta, quae de facto dantur esse huius
ordinis, sic authoritate ostendo. Omne decretum de facto
et necessario supponens scientiam visionis distinguitur realiter ab omni de
creto, et posterius non supponente illam; estque reipsa illo poste
rius. Et Doctores sancti Patres divinam scripturam exponentes,
in omnia decreta quae de facto exprimunt scientiam visionis quae supponunt:
neque omnia obtenta sunt eadem directione solius scientiae
naturalis, et mediae: quia alia necessario supponunt, et quae requirunt
scientiam visionis absolutam, et alia talem scientiam non supponunt:
ergo ex decretis quae de facto dantur haec ab illis distinguuntur:
suntque alia priora aliis. Probatur minor. Doctores scripturam et
SS. Patres dantur de facto in Deo sua praedicata decreta communia
tum redemptionem, tum praedestinationem, et reprobationem, alia
intentiva, quae in genere causae finalis, intendunt ut res
sit, et alia executiva, quae in genere efficientis moralis, alia
decernunt, vel exequuntur, quia res est. Et dein alia decreta
sic priora aliis, dum dependentia ab illis ut ad haec, et non ad
illa omnino praerequiratur, et praesupponatur in Deo scientia visionis absolu
ta.

30. Probatur haec propositio. Etenim in sacris scriptura distin
guuntur haec decreta, V. Elegit nos, ut essemus sancti. 2. Coro

nabit nos corona iustitiae, quod sancti eximus. Deinde
hoc testimonium, Ioann. 14. qui diliget me, diligetur
a Patre meo. et Ioann. 16 Ipse Pater amat vos, quia vos
me amastis. etc. et Matthei cap. 25 Venite benedicti,
et ibi maledicti etc. Exurivi enim et dedistis, seu non de
distis. Aliaque innumera, in quibus sacra scriptura declarant
Deum pro aliis, dare pro aliis mundo pro vidd decreris (quae nimi-
rum premia decernit et supplicia) expectare visionem absolutam
priorum operum. et sentit sane scriptura, et visionem absolutam
ad hoc decreta praecedere, non solum ad alia, quae causas horum ope
rum praeparat, et decernit. Et ut eruditissime expendit
P. Ruiz disp. 15 et 19 de volt. Omnes SS. PP. nominatim
que et clarior aliis, S. August. in Enchiridion cap.
103. tam expresse tradunt bona, et mala hominum opera,
horumque praevisionem absolutam pro ratione obiecti motiva
decretorum Dei decernentis premia, et supplicia: sunt quae alio
rum, quibus suo gradus decernit gratiam; ut dubitare non li
ceat, quin ex mente PP. atque authoritate sacrae scripturae dan
tur de facto in voluntate Dei actus, et decreta, alia aliis sui
obiecti priora; ut ad illa non praecedat, vel subsequatur: et
non subsequatur, et praecedat scientia visionis absoluta. Sunt quae ex
mente PP., et authoritate sacrarum scripturarum decreta alia
esse priora, aliaque posteriora aliis.
34. Nisi video ab adversariis respondere
ri posse hanc praecedentiam non esse subiectivam divinis volitionibus
in alterius, et obiectivam divinis obiecti comparatione ad alterum
vel si subiectiva, in actibus divinis, esse divinis, et alterius sed
inter se, tum divinis, et ~~alterius~~, volitionibus. Vel denique si talis, eiusdem
prae-

praedentia, sit, sin esse accipiatur terminus volitus vel alterius, tamen non esse praecedentiam realem, quae detur a parte rei, sed apparentem, et formalem, quam dare apprehendimus ratione nostra. Ad quam proinde sufficit distinctio rationis, nec requiritur distinctio realis virtualis. Cum a parte rei non. nisi terminum decretum virtualiter indivisibile dari possint in Deo, tam circa gratiam, quam circa merita, et praemium, atque supplicium ipsorum. Caeterum quod hac solutio, quam fere argumenti nostri praeoccupat, inferunt ab adversariis, nostris a ratione arguentis, exhibenda est, et a nobis impugnanda: ideo eius modo impugnatione differo, et solutione, ac dictae nostrae

32. Probo deinde a ratione. Dantur de facto in voluntate Dei actus et decreta circa eadem, et circa diversa obiecta, alia sic priora aliis, ut neque sint, nec possint esse simul natura; et meritio debeant subiici distincta et diversa signa realia: aliaque alia praecedere, et alia priora subsequi: ergo dantur decreta in Deo et actus volitionis, revera a parte rei virtualiter distincta, et cum ordine reali virtuali priorum revera, et posteriorum inter se. Consequentia patet. Probo antecedens, 1º a paritate 2º a ratione. A paritate ex intellectu Dei et eius actibus. Datur in intellectu divino, atque inter eius actus, tum inter se et tum separatione actuum volitus, quos dirigunt et non quos praecedunt; ordo realis virtualis, ut et ratione eorum non possunt esse simul natura, vel in eodem signo reali; sed debent alii aliis priores esse: v. g. scientia naturalis prior scientia media: et naturalis ac media prior scientia libera visionis. Et utraque prior, ac ergo quod haec trina scientia prior decreto et actibus volitus Dei: ergo pariter in voluntate divina, et inter eius dein actus. Antecedens, quod probat P. Becanus cap. 10 quaest. 2ª, neque ab adversariis negatur, et probatur ex tractatibus de scientia, et de praedestinatione. Secunda inde

suadet, quod nulla gratia sufficiens assignatur.

33. Probo 2do a priori. Dantur de facto in voluntate divina actus et decreta, spectantia ad suam providentiam, nunc generalem, nunc specialem (exempli gratia elevationis ad gratiam, praedestinationis, et electionis ad gloriam, incarnationis, et redemptionis) alia intentiva, et alia executiva. Alia efficacia, et alia inefficacia. Alia praeparativa consensus, et causativa nostri liberi. Alia definitiva nostrorum actuum, et alia ipsorum pure permissiva: et haec omnia nequeunt omnino esse unum et idem decretum: quia necessario debent esse plura realiter distincta, et alia priora aliis. Ad quorum aliqua, et secus ad alia, omnino praerequiratur scientia visionis [illegible], et hujus decreti igitur. Probo minorem. Neque decretum praeparativum consensus potest coincidere cum decreto definitivo. Neque decretum praeparativum gratiae, ut sunt merita, potest esse collativum gloriae propter merita praevisa. Et in negotio Incarnationis et Redemptionis decretum Christi ut Redemptoris peccati iam abluti praevisi, non potest esse decretum permissivum peccati. Neque collativum liberi arbitrii ad peccatum [illegible]. Et demum unum realiter. Ordo intentionis per se ipsa requirit realiter et adaequate esse totus ordo executionis, et in ordine intentionis et executionis decretorum Dei, decretum quo intendit ut res sit, non potest esse decretum, quo aliquid aliud decernat, quod res sit. Debent ergo esse realiter distincta, et alia re ipsa priora aliis. Propositum omnia simul. Explico et probo singula per partes.

34. Imprimis. Decretum praeparativum consensus ut potentia collativum (exempli gratia doctrina nostra Societatis) nostri liberi ad consensum et dissensum: eoque inducens ad utrumvis, nequit ullo modo esse effectivum definitivum nostri consensus, potius quam

dum. Tum q^d nullum obiectum liberi indifferentis ad unum et aliud, qua
le perfectio est decretum praeparativum potest esse realiter distinctum spec
sum cum vere q dissum, ut est decretum q definitivum. Tum q^d decretum
ergo indifferens ad unum, et aliud, nequit ergo esse decretum
realiter et distincti unum cum alio. Praeparativum ergo, utpote
reale obiectum nostrae liberi indiff. ad unum, et aliud, est, neque po
test non esse indifferens ad utrumvis: decretum v. q definitivum utpo
te intrinsecè et realiter efficax tam effectivè quam affectivè; est
realiter determinationum cum suo q dissu: ergo nequeunt esse eadem: ergo
debent esse multa. Idem argumentum fit de quovis alio de
creto comparati cum non opera pecci, et q rextim obiecto p. [?], et [?]
tus ad eius evitationem, separabo cum quovis alio decreto positivo
permissivo pecci, seu ineptio et non evitatione illius.

34. Quaeres. Decretum seu voluntas illa antecedens
inefficax, de qua nos est. 8º quia Deus vult omnes homines salvos
fieri, nequit esse alia voluntas sequens, qua, post absolutam
visionem meritorum et demeritorum, quae ipse, et voluit et p
misit, velit efficaciter et decernat, ratione illam Xpti Dni apud
Mathaeum c. 25 definitivam Venite benedicti & bonos salvos
fieri propter sua ipsorum merita: et malos propter sua demeri
ta damnari. Illa quippe voluntas antecedit, et hac subsequi
tur, nec potest non subsequi ergo, aut antecedere visionem
absolutam meritorum aut demeritorum hominum. Sed certa
in providentia Dei speciali, et in negotio nostro q destinatus decretum
quo nobis Deus praeparat gratiam, immo et quo nostra merita q de
finiat, non potest esse decretum quo propter nostra merita utiam
absolutè q visam, gloriam nobis praeparat, cum illud sit ex directione
tione sciae naalis et med, et hoc ex directione sciae vi

nis. Quod idem argutum fit de decreto definitivo membrorum, et simul intentivo gloriae, subtive, (ut vocari solet) liberati, et obtive oneroso, quod ita scripti et explanari debet. Decernenda est sequi gloria per sua merita: spectando eum alterum de ...ecuto, tam subtive, quam obtive oneroso et illativo gloriae, quod ita scribi debet. Propter tua merita quae futura video decerno te sequi, et me tibi conferre gloriam. Illud quoque re ipsa est in signo re ipsa ante, ut caa, extra membrorum, horum quod ... ablutam, et ... in signo re ipsa denti tam extra, quam visionem ablutam membrorum. 70

36. Assumo. In praesentia Dei speciali Incarnationis Verbi divini et ... negotium nostrae redemptionis, tot decreta interveniunt, de quorum ordine et distinctione ... Doctor ... de Incarnatione: et tot signa realia decretorum inter se subordinata. Alia re ipsa priora aliis. Ut quae alia non supponentia et alia supponentia peccatum originale: ... ...t per se sole ab Adamo ... ...t originale et immanens: et ... ...t a posteriori ... ...epta Deipara) ... et ... Aliaque priora, et alia posteriora visione abluta actualium; quot sunt series et ordines signorum et decretorum, quae, et quos, non ... libito, et mario in ... ...unto in re ... ... Cum ... in quo ... ... occasione ad distinctione ... ... et ... ... ad ... inter ... decreta distinctione ... ... Ut fit in decretis v. g. de creatione mundi et Adami, et de ... ... voluntatum in eius ... ad ... peccati ... ... eius abluta ipso posteriore. Et ... de Xpto ut Redemptore quā ..., et quā ablute sanatri. Item ... ... Deiparae ... Mariae ... ... originali ... a ...

proximo illud admittendi vel retrahendi. Ad 3um ab ex debito sapit illud retracto. Quid ergo, quod (ut adversarii inanunt) velit in eminentia grarare decem: de ex hoc oritur esse expungere, etiam realiter indi cii, verum molitur, sic explatur dictile et illicitum indispensabile, ut neque indispensabilis et ora exspendens illicitum et solvas liberali moliri queat vel dispendere valeat

37. Alligamus hic hoc, ideo sylhismo decem, nulla ratione praerequirens nec praesupponens ipsam seu ratione ablutam pecci: quia potius ad ipsam rationem, saltem in actu, ablute procedens: non potest esse vera et realiter idem, cum decem praerequirente, et realiter supponente ipsam ablutam pecci, cuius ratione ablutam habet. Nam ex his duobus decem, quae qua separabilia sunt, unum vera manet, non praesupponere vera; et alterum vera praesupponere seu rationem pecci. Et decem, v. g. lectio Adami ad peccatum de peccando, minime supponit, quia ratio antecedit seu rationem pecci: et decem Christi ut Redemptoris sanare atque peccatum ablute sanaturi, ratio vera supponit in Deo et realiter praerequirit seu rationem pecci: quae non possunt esse vera idem. Sunt quidem unum primus et alterum posterius.

38. Denique ex ordine intentionis et executionis (de qua cap. 8.) argumentum desumo, et sic efformo. Intentio finis et illicito in ordine tribula procedendi ita ut alterius, idque distinguuntur vera, etiam in Deo: quamquam ergo etiam identicentur: et idque ita procedit ex altera: quod hic saltem, una erit vera prior et altera posterior. Explatur ars. Quoties finis intentus caballis est per dictamina, ora adveniunt, singula sufficientia, et nulla ratio de trahe requisita: praeterquam si ea per quod finis executio mandatus est, intentio nullum detrahit; ipsius decem executivum ratio

re ipsa dictus est adaequate intentio, estque ille reipsa posterior ut. Sed in hoc ipso ordine (qui propterea debet esse reipsa dictus; nec sat est, quod nos ratione nostra, illud comprehendamus) datur causalitas, et modus causandi proprius causae finalis, et causae meritoriae ille qui est, obiective movendo ut finis intentus, sic Deus, qui est obiective movendo quatenus est, quod et ordo causalitatis, prioritatis et posterioritatis ordinis, ratione cuius, et finis cognitus ut possibilis, obiective movet ad intentionem sui, estque in hoc genere prior illa; et media intentione sui causat media, quae physice causant finem: et finis prout per media causatus, exsistens et praesentatus, et prout [illegible] a Deo, obiective movet ad aliam et aliam volitionem divinam v.g. remunerationem bonam: quod hic est alia posterior.

39. Quae horum ratio est. Nam si in voluntate divina ipsa absoluta unius actus absolute exsistentis et futura, conducentis et praerequiritur ad ipsam alterius, etiam cum implicite identitatis realis inter utrumque, reperitur inter tales actus subordinatos et dictos datur reipsa ordo prioritatis realis virtualis (quod proxime probat, et capite amplius declarabo) et ut ostensum manet, inter plures actus volitionis Dei datur conducentia exsistentia unius, prout praeexsistentis et futuri ad ipsam alterius: etiam cum implicite identitate realis inter utrumque: quod ordo realis virtualis.

Cap. 4um

Referuntur et refelluntur solutiones adversariorum

40. Aliqui ex his argumenti ingeniosè dicunt adversarii, aliud esse quod reipsa datur ex parte actus volitionis Dei, et aliud quod nos (cum fundamento apparenti ex parte obiecti) de re de ipsa apprehendimus et concipimus. Dicunt (inquiunt) quod [illegible] est

pte decrorum dareti reipsa separalitas, ordo, præcedentia, et subsequo, quod nos apprehendimus reipsa dari, distinguenda esse creatio inter se talia decreta: et dandum reipsa fore ordinem inter ipsa realem realem. Dicendum vero falsum esse quod reipsa, vel plurequam apparenter et ratione nra Dein imperfecte percipiente, detur inter divina decreta, illa antecessio et subsequo; vel præsuppositio seu respectus ad unum, et non ad aliud: aut reiteras propositionum causalium in sensu reali: vel ullus in eis ordo, cuiusmodi ordo realis realis, quod ut explent, sic discurrunt.

41. Licet videatur nobis, aut appareat dari reipsa in Deo multa et diversa seu ceu nos gradua decreta coordinata, realis quadam inter se dependentia et successione: Verum realiter dobborum, quorum alia connexa et subordinata sunt inter se, et alia inconnexa et disparata se habentia: Ratione Omnis respectu eminentiae apprans, Ideo expit unum decretum quod expit alterum: et non est e converso. Veritas tamen et factum est, non dari reipsa in Deo, nisi unicum decretum, ita omnem seriem ordinem rerum a Deo scitis, in ipso Deo reipsa praesupponens: et tali modo simpliciter et indivisibiliter versans circa cuncta sua scita; sive facta sive non facta, nec facienda; ut actua sua in finita comprehensione illuminatur: alioquin actua Dei ipsa potens et expeditur: Unico suo volitu dubia circa Dei fabrica, sua exper ...erit libere. Unico, scilicet, expresso, et actu, alia volens, alia nolens, alia fieri permittens. Tali pacto, ut quaevis decretum divinum sive positivum rem volens, sive negativum rem nolens, versans aliter ...utrum modo circa unum, vel plura obiecta, connexa seu inconnexa: Imo ex istis decretis, quae de facto sunt in Deo, nec possunt nec potuerunt nunquam (realiter seu virtualiter: quoad entitatem, vel quoad denominationem) esse aut fuisse, non existente alio realiter et virtualiter: et quoad illam ipsam denominationem, quam prolatae et liberae Dei, de facto subijt, et habet.

42. Verum si Deus, ut potuit, noluisset 72

obiecta quae defacto voluit: aut voluisset quae defacto noluit, id fecis-

set, alio decreto, et actu, realiter distincto, ut potè separabili a dictis de-

cretis indivisibili, quod nunc habet; et tamen realiter indistincto ab ordine illo, quod

nunc habet. Etc. ad cuncta vera argumenta dicunt ordinem ipsorum

non esse realem subiective in ipsis decretis; et obiective in eorum obiectis,

quae nullum omnino ordinem augent, vel refundunt in ipsa decreta

divina. Quippe quae, ut explicatum est, sunt omnium decreta defacto existentia:

realiter quidem distincta ab omni alio non existente, et quod loco huius posset

existere; et tamen realiter indivisibile, ut potè realiter indistincta, et individue

realiter, absque ordine ad ipsius actione reali, complectens omnia decreta, quae modo

de facto dantur.

43. Et ad argumentum tertium de decreto separativo respondent

obiective non liberum, ideo quod indifferens ad utrumvis, et essentialiter impos-

sibile identificari realiter cum decreto opposito, v.g. cum praedefinitione efficaci:

tenent doctissimi PP. Magister Munesa et Arda duplicem dis-

quendam esse ordinem divinae ad effectus creata applicationis;

alteram necessariam ordinem intrinsecam, et essentialem, determinate

requisitam, et praerequisitam: imo et obiective non liberam, obiective

se habentem ad quamlibet possibilem creaturam. Alteram non necessariam, neque

ordinem essentialem, et contingentem et liberam: subsistentemque in decreto

et volitione Dei non impediendi, ut posset, operationem creaturae liberae.

Et de hac dicunt non esse necessariam nec debere praerequisitam: ratio

quia nec obiective se habet ad absolutam probabilitatem et liberam creaturam: Ergo

quo est ut creatura volitiva, sua cum ordine ut 1º modo dicto explicata (ego

semper dico separata) applicatione illa essentiali indifferente ad

utrumlibet: et praevenire a decreto et applicatione libera opposita, sed

praevenire potens, et libera ad opposita: adeoque ad impediendam

per oppositum operationum hanc ipsam applicationem: et sentit omnia decreta divina absolute existentia, cum quibus (ut ipsi sentiunt) talis applicatio, et decretum, identificatur virtualiter.

44. Haec est summa doctrinae, et solutio adversariorum. In qua ingenium laudo; et sententiam non probo. In illa enim multa dicuntur mihi non vera, et doctrinae in nostra schola communi non valde consentanea, quaeque longiorem, quam nostra hic tibus patitur, impugnationem requirunt, sed hac nostra ad propriam sedes, et iter, quod attingit, et quo progrediebat, intermissa. Ex illa modo insurgam, et intricando argumenta nostra ipsorum quae efficaciam clarius detegendo, solutionis vestiram, et fundamenta sententiae nostrae solidius astrabo

45. Itaque dico quod argumenta nostra taliter sunt arte disposita, ut hanc solutionem concludant: et expresse ostendant ordinem decretorum, adeoque et distinctionem ipsorum realem virtualem (non modo improprie sumpta pro aequivalentia rei realiter eiusdem ad duo alia dicta, proprie et stricte sumpta, in capacitate realiter eiusdem rei ad verificanda contradictoria aliquin contradictoria) dari ex parte rei, ex parte ipsius obiecti: neque esse tantum apparentem, et ratione nostra imperfecte et aliter ac sunt in se, decreta concipiente. Quod nunc hoc modo ostendo. Negari non potest; ut adversarii non negant; talia decreta esse dicta formaliter ratione nostra, distinctione rationis ratiocinatae, cum fundamento in re: et inde ostendo esse quoque dicta realiter virtualiter. Contra talis distinctio fundamentalis, et tale fundamentum distinctionis rationis formalis: taliaque ipsa decreta prout obiective fundantia distinctionem rationis formalem subtiliora, sunt decreta prout relata, et a parte rei verificantia praedicata causales. Alia consupponentia, et alia non, seu virtualiter obiective. Aliaque relata consupponentia, et consequentia ex aliorum, ut relata priora et sequentes

73

ad sui ipsorum opa, ut angusta facta scludunt: Hoc argum.t et
vergia est talia decta vergia esse, nec so nobis apparere, alia
in scyris priora alijs: q talia vergia sunt.

43. Ad 2.um Nam caalitas in genere efficientis
moralis, merita v.g. sufficimus, et demerita vir p dna (ubi et
pdestinatio ante merita abluta pvessa: et reprobatio pavane
adiò post demerita abluta previsa, ut M. N.N. asserebat, ad
vruenda) Aeque admodum explabitur, nisi vergia apte vir
premium subsequatur vergia meritum: et supplium demeri
tum ut mse ipsius ea opa, et previsa. Nec non volbas re
munerativa, et decretum divinum tam de premio ppter merita,
quam de supplio ppter demerita ipsa ut abluta previsa: et
prt ne previsa, epag. insignis, et in dina previsione obtiri
moraliter movetur: q et nisi volbas remunerativa sub
sequatur vergia intentionem talium meritorum atque ipsorum
previsionem: et talia merita, horum q uno abluta precedant
obtire decretum et volbem remunerativam. Nam quod het hunc
modum tendendi: q.as meruisti et finaliter premerasti de
certo ut coronemur gloria. Atque vera est in sua reali
illa ppoo caalis, q.as merita et demerita efficient, et adeo
videntur; datur in Deo et de volbas; et n obra. Quo etiam spectat
illa ss.a Ss. PP. et schola Aquinatis obra et volbas doctrina. Deus n
ideo esse, q.d videntur a Deo: et e verso: Ideo videri a Deo q.a
sunt. Quod oia n modo evenerunt, ppt adversarijs placet,
modum tendendi decreti et sca visionis esse vergia ibi, ppo
tuis quam alterum; et insuper mihi scludunt, modum tenden
di, scid et volbi esale, simul cum angustis factis obten
dere sim res et obta in seyris opa, visionem sui vergia

obtine praecedere et v[e] horum visionem alia decreta praecedere et alia
subsequi: sunt quidem, alia scilicet aliis priora, et alia posteriora.

46. Ad 3um Nam ab adversariis expresse
asseritur, saltem decretorum, et omnia decreta, quae de facto dantur dis-
tingui realiter ab omni alio decreto, quod de facto non existit: scilicet tribulo
et voce separabilis, tamen et actualis separatur realis realiter
ab ipso, et ab aliis omnibus, cum quo illud, ut ipsi aiunt, in eo ca-
su, et tunc identicaretur realiter realiter. Et quod negant esse, inter
decreta actualia quae de facto dantur adesse illum realiter sepa-
rale ab alio sine dubio: et tenentur cuncta quae de facto dan-
tur aiunt esse unum et idem realiter. Hoc autem ostendimus
non esse, ut illi contendunt, vitare, vel minuere, et potius auge-
re atque in infinitum multiplicare distinctiones reales absurdum
decretorum: et operativam horum in se insurgere, exponendi, et scili-
andi, absque distinctione reali, ea, quae absque beneficio eiusdem
legi, exponi, et explanari vix possunt: et quae adversarii licet
ingeniose exponant, nec vere nec clare explanant. Per di-
ctam [illegible] suam addunt, ut per defectum, seu defectibilitate reali non
inconnexus decreti, quod de facto datur, v. g. mundi publicis, debe-
ant simul deficere cuncta deinde per videri decreta v. g. cum
homini et Angelorum, quod mihi esse deficitionem: et sequitur impug-
natione [illegible].

47. Ad 4um denique et adversus solutionem datam ad
quod praeceptio explicatione deinde dixi quod de 4to et ultimo quod
admissa doctrina, de illa dupli praeparatione dixi quod (quarum
priorem, praeparatione: et posteriorem, applicatione in nostro [illegible]
ligo arbitrio olim nominabam: Namque identicabam
cum decreto indifferenti, et hanc cum omnino, nempe, praedefinitione

74

dina) una essali & requisita sibi ira nud lentur: albentur.
n sibi ira neq essali aut requisita. Admissa, inqua, hac du
plicaone, sunstra ipsa & solutione data impugnaoes efficia
imd.

Prima q. ~~Ildefonso~~ separao dina opod,
que fiat, aut sit absq. do decreto lito, saltem illo, n nec
tandi cream lita; & relinquendo illa in manu arbitrij sui
n. videtur esse sufficiens. Et rao est, q. licet Dipoa ex se, & raone
sui est essalitr determinata ad operandum si crea operetur: si crea
operetur: n secus, nec minus ac immensitas est determinata, imo
& sui ipsius determinao essalis, ad esse existentem cra si crea extat
alicubi. Nilominus voluntas crea, raone cujus ut sic sode
trata, nondum est absolute potens operari, nisi ut crea adda
tr aliqd decretum, qd muniter in nra schola addi tr sa. Durandum;
& ql mea quidem opinione n est sationatum, sed absolutum
sens hunc, seu silem modum tendendi: Paro meam omnipoam relinquo
volbem crea in manu arbitrij sui. Et de tali decreto, illud ∧12
increpum est cum sit aliunde sibi (saltem ut quod potestatis; de ipso redibit argumentum, qd probat fore
nesbem simpliciter antem, ideoq anoblr inevitem. Secunda
∧13 Nam separaone admissa ut requisita & sufficienti, & adstructa secunda applicatione ut redundante,
(ut nos sa. Durandum alibi ipsa adstruimus) cum in
evitabilitate, & impedibilitate talis applicaois, in nra Schola
indispensabilitr requisita, remanet multiplex difficultas.

48

Una, q. cum aliunde a st.
Ast inferatr illa idemcari cum decreto separaito Dipoa in
evitabili, & in impedibili, difficilitr explicatur quo modo hac 2a

applicao impedibilis a nobis, et evitabilis sit, cum sit identificata cum aliquo inevitabili. Altera quod dato tali decreto esse impedibile, non minus difficile explicatu est, quomodo sit, prout esse debet, a nobis acquirabile alterum non sine eo ~~a nobis acquirabile alterum non sine eo~~. Tertia, et magis ad rem nostram. Quod non est modus quo hoc decretum sit evitabile a nobis, nisi ponens libertatem in nobis ad simul impediendum omnia alia decreta de facto extra, cum quibus illud identicatur realiter virtualiter. Item quod ad detrahenda omnia alia decreta ab hoc virtualiter distincta.

49. Quis autem credat, vel si est qui credat, quis aliis persuadeat me, qui dum sententio decretorum libertatem hoc non sentiendi: indeque et medio divinae mihi libertatis, impediendi praedefinitionem meis sensus; habere simul, et hoc ipso eamdem libertatem impediendi quaecumque decreta efficacia Deus ab aeterno cepit. Atque adeo decretum, quo dixit Fiat lux = Germinet terra = Faciamus hominem, et reliqua, quae ab aeterno decrevit Mundum creare. Terram innundare diluvio. Apostolos eligere, et Iudam reprobare. Et quod gravius et familiarius est ipsum etiam decretum, quo Deus P. Gasparo Vasquez praeparavit, eius quaestionem, et auxilium obtulit, ut talem opinionem inveniret: et forte praedefinivit quod illam publica luci daret. Quid mea libertati cum extrinsecis liberis aliorum: et cum libertate divina ad illa, et hoc decernenda, ut velit? Cum ex adverso, omnes NN. AA. ex propria, quam asserunt impediendi decretum de nostris actibus liberis, et ex impropria, quam supponunt evitandi alia disparata, recte dictionem inferant nostrorum, aliorumque decretorum.

50. Sed age iam. Demus aliis hoc persuadeant. Nonne asserunt voluntatem divinam de

facto existentem, et indivisé sibilantem, omnia decreta esse virtualiter distincta, et separabilia, imò, et actu, et integrè separanda ab omni alio decreto non existente: subtrahendaque per ipsa, casu, quo, ipsa (vt potest) non existeret altera volitionum distinctarum virtualiter ab hac, et secum virtualiter identificantium decreta, quæ tunc exhiberent eiusdem rationis munus, quæ de facto exhibent? Ita profecto. Quæ ergo vtilitas in hac virtuali distinctione vitanda, si tot per illa admittenda sunt. Et quis melius vitat, aut plures distinctiones adstruit intricatas vitandas? Illi, qui ad defectum virtualem cuiusvis decreti actualis, asserunt solem defectum omnis alia re decreti: an nos, qui motum gerentes cæterorum Theologorum sic sixies decretorum de facto exhibentium asserimus, vt omnia sint unus, et idem realiter actus: et sic, ob suam eminentiam sui est virtualiter multiplex, indeque deffectibilis, quoad unam, et non quoad alteram rationem, et denominationem Deo liram, et virtualiter distinctam, vt unum decretum possit virtualiter deficere, altera in se non deficiente, et manente realiter, et virtualiter. Hæc est ponderatio mihi efficacissima.

54 Demum, arguto ex decretis ordinis intentionis, et executionis in Deo, quæ plura et distincta, aliaque vt ipsa aliis priora esse ostendo, et sequenti capite probabo, data doctrinam, et solutionem impugno. Quamquam unicum, et virtualiter indivisibile decretum efficax, possit reipsa esse, et intentivum, et executivum: in quo cum et Junio assentio. Quoties, videlicet, finis intentus executioni mandandus est a Deo, et per easdem, neque plures, neque pauciores causas decretatas, sub quibus et per quas intentus, et praevisus fuit â Deo. Nihilominus quoties praedeo est alia, et aliter res disponit, et ipsa aliter eveniunt, datur intentio, quà inefficax, et quà efficax: decretumque vel intentivum, et subinde executivum, quæ debent esse actus voluntatis Dei virtualiter distincti, impotentesque esse simul in eodem signo rationis. Et deinde alii priores aliis, atque impotentes esse unicum decretum

Igitur ordo intentionis, et executionis à cunctis DD. passim admissus supponit, et probat et distinctionem, et ordinem realem decretorum inter se. Verumque efficacia huius argumenti offendi non potest, nisi explicato ordine intentionis, et executionis, atque decretis ipsius: ideo illum ex professo sequenti Capite explanamus.

Caput 3

Ordo intentionis et executionis exponitur, et unde quo distinctus ordo realis virtualis summendus sit, explicatur. etc.

52. In Causis rationalibus, ut potè agentibus propter finem tria considerantur à Philosophis intentio, electio et executio: nempè intentio finis, electio mediorum, et executio finis per media. atque hinc eorum duxit, ut Theologi in Deo, ut potè agente rationali perfectissimo hæc tria distinxerint sua gratia ad extra, sive actus: nimirum intentionem, quâ finem intendit: electionem, quâ media decernit: et executionem quâ finem per media exequatur, aut executioni mandari faciat. Subindeque in intellectu, et voluntate, atque eius virtute, et inter actus talium eorum, ordinem illum seu realem, seu rationis, quem vocant intentionis et executionis, sive intentivum, et executivum, hoc est obiecti, et effectus, ut à Deo intenti, et ut intervenientis causarum et mediorum executioni mandati.

53. In ordine intentionis collocant illa decreta, quæ ad intendendum, et decernendum finem spectant. et in ordine executionis illa, quæ tendunt ad finem intentum mandandum executioni. Utrumque hunc ordinem intentivum nempè et executivum mirè proponit D. Paul. in illo loco capitis 1. ad Ephes. Elegit nos (Deus in Christo) ante mundi constitutionem ut essemus sancti, et

praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suae, in qua gratificavit nos in dilecto filio suo. Quod in providentia divina, et nostra praedestinatione et electione ad gratiam et gloriam clarius dant et commentantur omnes SS. DD. post SS. Ecclesiae Patres.

64. Sed circa hunc ordinem intentionis et executionis in Deo, multa Scholastici disputant. Et circumscribendo ad hunc locum spectantia, dico: 1.m An hic ordo decretorum huc spectantium sit re ipsa ex parte rei, et a parte rei distinctus, seu decretorum re ipsa a parte rei distinctorum, subordinatorumque inter se ordine re ipsa priorum, et posteriorum; vel tantum ratione nostra? 2.um quomodo desumendus sit talis sive ordo seu realis, seu rationis horum decretorum? Etenim loquentes de decretis efficacibus hunc ordinem intentivum negant P. Vazq. 1. p. disp. 8. cap. 1. P. Ruiz de Montoya, et alii, quos refert P. Aldrete disp. 26 de Incarn. licet n. omnes ex eodem et ex dicto fundo discurrant. His adscribendi erunt PP. Esparza, Muniesa, et Aranda, utpote sup. negantes ordinem realem virtualem inter quaecumque decreta, tenentesque indivisibilem omnium virtualem. Item P. Bunius, utpote identificans decretum efficax intentivum cum executivo, nullumque admittens prius intentivum; (Sequitur P. Rivaden. hic n. 31) et omnem distinctionem realem, ad hunc praedicatum, vel virtualem negans inter decretum intentivum, et executivum. Affirmant vero e contra, et tenent praedictum ordinem tenus cum mille Eximius D.r P. Suarez 1. p. lib. 6 de praedestin. et tertia disp. 3 de Incarn. quem subsequuti sunt PP. Rigald. Rivaden. et Aldrete disp 26 de Incarn. aliique multi apud ipsos, et omnibus RR. nostrae societatis, horum complexisque opinionem mediam tenentibus, cujus meminit Aldrete, et quam 1. p. disp. 33 approbat P. Arriaga.

65. Ergo, ut ex contraria opinione, quod media futura

est

est (inter varias P. Suarez, et P. Vazq. sententias) 13 quæstione re-
solvam. Noto 1º. Deus eximen, q. est inter divina volte intentiva, et
executiva, sive intentiva, et exequente. Intentiva est, quâ Deus sive
inefficaciter, sive efficaciter finem intendit, seu effectum: executiva est, quæ
ad finis, seu effectus intenti executione detrat; idque satis modo sit,
pro discernendis his voltibus, cæterum quæ docta videri poterunt P.
Suar: lib. de prædestin. cap. 14 et P. Rivadeneira hic cap. 3. Noto 2º. Vol-
te intentiva, seu divina intentione alicuius finis posse esse, vel effica-
ce, vel ineffacace, de quarum natura, et diversa nos sup. cap. 1 n. 4. et qua-
rum optimum exemplum habemus illis in duabus voltibus, ante,
et dente, agnitis, et dubiis à SS. PP. Chrysostomo, et Damasc. illustra-
tisque à P. Ruizio tota disp. 12 de volte; quarum 1ª, videlicet ans, co-
muniter censetur ineffax: et 2ª videlicet dens, effax, de qq nos n. 8. No-
to 3º. Divina voltem intentiva, tam effacem, quàm ineffacem pos-
se in Deo esse, vel de effectu, et fine ab ipso solo exequendo, vel de
exequendo à Deo medio simum causarum secundarum, et specialiter cau-
tiva crea. Prima est de effectu intento à Deo, et exequendo ab ipso qu-
æstio facilior est, difficilior vero q. est de effectu intento à Deo, et libere po-
nendo à crea. His notatis.

26 Dico 1º. Si de volte intentiva ineffa-
ci sermo sit, v.g. de antiquâ *Deus vult omnes homines salvos fieri*,
parata cum executiva effaci, scilicet dente, quâ Deus vult post
absolutam visionem meritorum operum reddere unicuique opera sua,
idque ab æterno decernit effaciter: datur ipsa, et a parte rei, inter
illa, et hanc voltem aliqua distinctio, et aliquis ordo realis rationis.
Probo hanc mihi verissimam assertionem. Voltas affectivè ineffax,
quæque est in solo Deo, non potest non esse realiter distincta, à volte affec-
tivè effaci, et quæ est, ex *virtute* seu *vitio* crea, quæque ut talis
sup-

supponit sua visione, quam ineffax nec requirit nec ad sui exam supponit, est certum. Et volbas intentiva ineffax, scilicet ans, qua Deus ineffaiter vult omnes homines salvos fieri, est affectiva ineffax, et quod est (ut illam explant SS PP), ex Deo volente, et n. ex nobis: volbas vero executiva et effax, est dens et affectiva atque effectiva effax, ex pro quo vitio, seu virtute procedens, quaeque ut talis sua visione supponit, quam alia n. requirit: sunt quia realiter distincta; et cum de distinctionibus fundetur, exinde quia arguatur, quod videlicet ineffax procedit reipsa effacem, et de oritur ex illa, sequitur quia ordine nat., seu originis ad illam, concluditur illa esse reipsa ~~prius~~ priorem illa etc.

51. Dico 2°. loquendo de volbe intentiva et executiva effaci sive de intentione Dei effaci et volbe eiusdem executiva, neque necesse est, quod omnis volbas Dei intentiva ab omni executiva reipsa distinguatur: neque necesse est, aut possibile, quod omnis intentiva identificetur re ipsa cum omni executiva quin aliqua intentiva, videlicet effectus a toto Deo exequendi poterit esse, aut necessario erit reipsa et immediate executiva. Et aliqua tam affectiva quam effectiva effax, effaciter intentiva, per ista tamen effectus liberi creati, aut finis et effectus, interventu causarum secundarum, et per media creata libera: sive per actus creatos liberos, tamquam per media exequendi: talis inquam de volbas intentiva (quae sit an pure intentiva, et nullo modo executiva esse queat) poterit n. esse, immo et n. poterit esse nisi et immediate executiva. Cum ad executionem finis per media [illegible] electa, et [illegible], per rem necessaria erit alia volbas executiva effax, distincta, et posterior. Habitoque per media et necessario inter volbe intentivam et executivam, intercedet re

ipsa tum dilectio et tum ordo realis virtus potentiarum ipsa et re
ipsa potentiarum

Hac ratione, quod et tota nostra mente et operum
omnium ponit: Augustinus et doctrina Eximii Doctoris et Vazq: et nostra
ad Hispanam et RR supradictos negantes ordinem realem: et
ad versus R. Ferrum negantem omnem distinctionem intrinsecam voluntatis in
tra effectivam a voluntate executiva.

58 Sed et declaratur. Et 1º quod non sit necessaria,
licet sit potius distinctio a parte rei voluntatis intentivae ab exe
cutiva: Ratio patet. Nam vel in ipsa voluntate creata possibile est,
immo et quandoque datur identitas voluntatis intentivae efficacis ali
cuius finis, et effectus cum voluntate executiva eiusdem: hoc est cum
voluntate ultimo et immediate per ipsam determinante potentiam executi
vam, ad eius executionem. Ratio videlicet: aut tunc quando ex
tra quando ante intentionem finis praecedit in intendente
cognitio praerequisita mediorum: etiam per potentiam intentio finis determinat
electio quoque mediorum, immo et determinatio ac resolutio executionis, et requisitis
finis per talia media provisa, determinata et electa. Et hoc multi de
monstrant, d. n. aliud argumenta et eiusdem efficacia pariter et
acuta. Et ratio denuo suggerit. Nam in tali casu intendens
finem, est sufficienter potens et expeditus (etiamsi ad hoc mi
nus non sit) ut sub tali notitia et praeparatione obiecti, unico actu vol
untatis orto indivisibili finem intendat, media determinet, et simul
resolvat, atque potentiam applicet ad exequendum finem per talia
media.

59 Enim 2º, quod neque necesse: immo nec possibile sit, quod ipsius ef
ficacis intentiva sit per ipsam unice et adaequate, eiusdem finis in
tenti immediate executiva (dandumque potentia creatio sit

ordo realis realis, et contra distinctio, saltem inter hanc volitionem intentivam, requirentem per suam ultimam resolutionem alteram immediate executivam; et inter hanc, hoc modo executivam, non probabo illis argutis, quamquam alioquin ingeniosum, quod illi perclari Cajet. Ferrar. admittentes decreta pure intentiva, quae nullo modo sint executiva, suadere se non nescit horum possibilem. hos quippe per argumenta illum loco cita to nobis clarissima. nullum admittimus decretum efficax praesentem in Deo sic intentivum, ut non sit executivum. et alio ore fundo dixeris, quod ex notatis n. 55 etiam, et sic efforma. Possibilis est in Deo, imo et de facto datur (sic adeo ignorem illi valde omnium) intentio efficax finis, v.g. praedestinatio ad gloriam, ut coronam, obtinendi a Deo, interveniente caeremonia secundarum, exempli gratia, liberis creat. et per media adhibenda a creatura, necnon ipsi creat. libera, non praesupponens in Deo aliam scientiam, quam naturalem et mediam. adeoque non praesupponens re ipsa, damscientiam visionis absolutam de ipsa aut futuritione absoluta talium mediorum, nescio an aliquis, sive Scotista, sive Thomista sive Jesuita possibilem huius totius negabit. illa tamen potest

60 sic discurro. Data hac intentione efficaci scilicet finis exequendi liberi a creatura, seu finis ut exequendi a Deo, et exequendi a creatura per media ipsi libera adeoque et libere ab ipsa adhibenda: datur quod ex determinatione, et per libere creat. libere eligentis ipsa: non v. determinantis, seu mutantis ipsam, requirit hac intentio necessario ut et distincta, tum positionem, imo et electionem seu determinationem mediorum, et tum executionem adaequatam decreti et volitionis executivae exequendi finem per talia media: sive exequendi finem

supposita visione motivorum, et motus tali comparatione, positus est, imo et in omni actu voluntatis de facto datur: quia et dubio volunti efficaci intentio ab aliqua executione, ordo quoque inter ipsas prioris versa et versa posterioris. Et fratr. Talis hoc intentio non plus tantum obligat, quam ad eligenda et destinanda, vel exhibenda eius media; non necessaria, vel indifferentia, quod provolvit efficacia: et ad exhibendum sera vero abluta v.g. perseverantia finalis necessaria ad finem intentum: et tali comparatione supposita ad decernendum (de eius remuneratione, executio, et parte quod meritum expit) v.g. gloriam ut coronam: eamque exequenda et offerenda: et hac supposita ut intentione esse versa priorem dicta executio, saltem aliquo, et sentir ab illo distincta: tales quod est. Datur quoque inter has duas voltes conditionis ordo

64. Et difficultas est, quid erat 2a quaestio. Et conditionibus ordo desumendus sit? Subt. Alii tenent desumendum esse ex maiori et minori perfectione obiectorum: ita ut intentio illius, quod in se nobilius et perfectius est debeat esse prior et intentio aut electio minus perfecti, posterior. Alii rand. v. ex similitudine, et proportione cum rebus [illegible], et cum ordine quem [illegible] actus volunt. [illegible] inter se. Eminent. [illegible] nus docent desumendum esse ex ordine obiecto et reali, quem substitue habent inter se obiecta talium actuum [illegible]. Quos [illegible] modos dicendi referunt, et falsos refellunt [illegible] disp. 5 de [illegible] et P. [illegible] cap. 2o. et P. Becanus t. [illegible] cap. 11 quest. [illegible], ubi [illegible] alii conditionibus ordines explat, et varias regulas assignat pro vario et multiplici ordine talium actuum stabiliendo. Et cum ille loquatur de ordine fundato in distinctione [illegible] cum fundo in re

11us. 79

62 Nos qq aliorum opiones nobis fal-
sas n vacat refellere. Et ppria nobis vera resolvere nobis pla-
cet. Dico, cum Nro de Granado apud P. Arriagam, hunc ordinem n
obtinere rerum decreatarum; et subsistere, actum et decretum intr
re, subsistere, atq hunc aptime desumendum esse in sdaccentia
cpd omnis actus reipsa ad cpam reipsa alterius: ma et
simul cum repugnaa identatis realis inter utrumq. Probas
et explas simbi est, quod illebis, et datis quae requirunt, et
satis sunt ad tale ordinem subsistum, illegitur et datis, ut habitus
explatur quibus ordo. Et data repugnaa identatis realis
datur distinctio quae requirit. Et hanc illa sdaccentia, datur
quod satis est, tam ad distinctionem cum ordine subsistit, quam ad
ordinem subsistum realem realem, cum requirit distinctionem: ergo
utrumque datur et illegitur: ergo et ordo.

63 Explatur amplius et confratur. Ordo
realis fortis inter causam et effectum, nempe realiter prioris, et po-
sterioris prioritate et posterioritate nad et caalitas, duo nea-
rio requirit: scilicet distinctionem realem fortem, et ceteraa sduen-
tiam influxus, et caalitas omnis ad cpam alterius. Quae duo etia
sufficiunt, ut his duobus positis reipsa et illebis, illegatur, dutrumque
reipsa hic ordo realis fortis: ergo ordo realis realis neaario
exigit illa duo simul: illisque duobus stantibus est, ut apte
res cpat. Atqui (superiora illigendo) inter plures actus
dind volutis, et primum, inter primo intentivos, et ultimo
executivos, datur distinctio realis, quam ostendimus: et ceteraa
cpa omnis quamvis per potentias et per visus, sducit, et influat:
imo et quandoque neaaria est ad realiter influendam
in alterius cpam: ergo (seclindendo quae nea est optimo, et

fere om viva d omnes siq dat intr tales actus volun-
tati tam distinctio, quam ordo realis.

Cap. 6um
Solvuntur objectiones.

64. Duo sunt loca Scriptura, e qq. P. Esparza et Tolet. RR nobis adversa, sua contra nam ordi-
nem realem argumenta depromunt. 1m est est indivisibilitas po-
tentias. 2m diversitas repugnantia et ideò priora prius,
et posteriora posteriora posterius, distinemus.

65. Opponunt 3u P. P. Munnea
et Aranda ex P. Esparza. Talis est, sub indeq. Deo, et sim-
plici eius die, ad nearia tanta, et talis sua volita, et decre-
nis simplicitas et indivisibilitas, quod excludat omnem ipso-
rum distinctionem apte veri adhuc puri realem: talis qd de facto et
neario absq. realiter est dina voltas. Probant ans hoc
argumento speciose. Quo quis est mente capatior, eò plura po-
test simplicius, et mo simul distinctu, et actu attingere, et
attingere et apprehendere sive intellectu sive volitu, qd patet. qd
necitas gradatim, et quasi successivè procedendi ex actu in actum,
est ex limitatione potentiæ, aut ex imperfectione virium impares ad
plura simul. Rex quippe aut Gubernator qui plura debe-
at decernere, et disponere ab exordio sui imperij vel n:
potest ex tali exordio hoc oia simul decernere, et hoc im-
poa, erit limitatio virium ad tot simul resolvenda: vel po-
test, et n sic agit, et hoc erit irresolutio et cunctatio
in decernendo. Atqui Deus Judex, Provisor, et Guber-
nator est mentis, et apprehensionis qua nulla potest esse capacior,
utpotè infinita, et summa: qd qui tam intellectu, quam volte

est potens omnia quae vult et ut vult, unico, et simplicissimo decreto, et absolute velle, et nolle: ergo et qui necdum est ad hoc modo, ut potest perfectissime volendum, ex suppositione, quod aliquam velle aut nolle libere vel-
lit.

66. Probatur 1°. ex 3. Secunda: Potentia libera quae
pro signo indiviso est ad utrumvis perfectissime potens, tam ex potentia
pro quo, quam ex parte mota, immediate se exercet per usum libertatis
sibi bene visum: ideoque modo agendi suae naturae magis consentaneo
, et Deus, ut potentia Optimus et Sapiens, pro signo indiviso, et independen-
ter ab omni exercitio suae libertatis, intuitivus est scientia comprehensiva:
proindeque omnis scientia tam naturalis omnium possibilium, tam media omnium conditiona-
te futurorum: aliundeque est perfectissime potens ad omnem usum libertatis
suae: ergo pro tali signo est perfectissime potens ad sic se exercendum: ergo
per consequens se immediate exercet modo operandi magis
consentaneo suae naturae. Sed modus operandi naturae divinae et sim-
plicitati Dei consentaneus, et magis conformis, est absque omni cunctatione,
et distinctione aliqua, et specus indivisus: ergo hac ratione de-
cernit.

67. Probatur 2°. Quia sola ratione posset dici
quod Deus pro signo suae libertatis ad decernendum non esset sic perfecti-
me potens. Videlicet ex defectu motivi. Quia scilicet pro eo sig-
no non adesset aliqua alicuius obiecti decernendi motiva
requisita v. g. scientia visionis meriti et demeriti praerequisita ad
decernendum praemium et supplicium: aut aliud aliquid quod reserit
et praevidetur a Deo: Sed nulla talis scientia vel motiva praerequirit.
Probatur dupliciter. 1°. Quia ipso scibili identificante, similiter decreta
praemii, et poenae cum praevisione meriti, et demeriti, sensuale
unde tergiversa talem modum tendendi, ut potius sit de

cum pena, quae est expressio meriti, quam in abstracto; ita
ita tamen ut dirigatur, reguleturque a scientia media, non vero a scientia visionis.
2°. Nam licet meritum influat in premium: et Deus suo decreto
indissolubili velit premium non aliter ponere, quam dependenter a merito: et
in hoc sensu velit premium propter meritum, et penam propter deme
ritum; decreto tamen meriti aut demeriti: et multo minus me
ritum aut demeritum vel intentio ejusdem meriti nulla prorsus
ratione influunt seu movent ut causa ad decretum et volitionem pre
mii. Nam ut docuit S. Thom. 1 p. q. 19 art. 5. Vult Deus hoc esse propter
hoc; sed non propter hoc vult hoc. Et licet unum objectum a Deo volitum
possit esse causa alterius: et hac ratione intendi solet volen
do unum esse propter aliud: attamen neque divina volitio potest esse
causa alterius volitionis: neque Deus ex consideratione amoris mi-
nus, recipere amorem alterius. etc.

68. Hoc argumentum, quod, meo judicio, non aliud
probat, quam unitatem et indistinctionem realem decretorum Dei: exemplumque
ipsorum aeterna, et ab aeterno: mihi confundere videtur signa
rationis cum durationibus temporum: et successionem, ordinem quoque virtualem
cum ordine et successione in essendo reali forte. Ex quo est ut
apprehendat et vocet constitutionem et dilationem quasi ab una
in aliam durationem, cum ordine virtuali, qui est ordo, cum
sexta, imo et identitate reali eorum, quae simul aeternitate
existunt cum hoc ordine virtuali. Quare ad illud duobus modis res
pondere potest. 1°. admittendo prioritatem et negando necessitatem. 2°.
negando prioritatem indistinctionis et indissolubilitatis realis omnium prioritatum
decretorum. Si 1°. modo respondeatur, Ad 1um ans, admissa ea
indissolubilitate esse reali, nego fore subinde necessariam. Nam po
test quis appetere unum alio quin intrinsece et potentia pon

quidem n vi. nerbari ad oia simul unico virtuali decreo decernenda, d posse pro suo voluntatis arbitrio, et uno decreo, et virtualiter multiplicia oia simul ab aeterno decernere. At nos, et ille lpse Gubernator, qui ab aeterno sui imperii optime novit cuncta impostera resolvenda, aliogr de ipso bene instructi, possumus absq imperfectione d mo et temporali successione, et uno et multiplici (vt mali mus) actu plura simul eodem instanti decernere: dummodo hec multiplicitas n sit nearia, d proveniens ex imperfectione nostra n cognoscentes simul oia, d ex libero volentes nolentes oia simul uno actu decernere.

Si 2o modo nobis vexiuxe respondeas, nega ans, et ad probatione seus. maior et cum limitatione obus, d in sensu mox dicendo, disque minorem. Aeus est eius mentis d Apprensionis: realiter, et virtualiter idem tiata cum una, d omnino indivisibili, sed vult tr simplicima, et virtualiter indivisa, nego. Virtualiter divisa, et oflata, obstanteq ex triplici sed virtualiter dicta, et alia parore alia: nimirum, naalr, una, d lxa: sub distinguo, ex entitibus simul atq in eodem signo reali vixli, implas. seorsim et in ordine aliarum priorum aliis, et aliarum posteriorum obus, qua decreis obiorum que sunt eius de priora: sedo min. et distinguo cons. est potestas priora simul decernere simultate durationis, d sepentia physica ab aeterno, unico decreo reali, concedo. simultate identitatis virtualis, et ipsa reali in eodem signo: atq decreo unico virtualiter, nego cons.

69.

Ad 13 ofraone Deo illum modum decernendi in Deo esse aut admittit posse tanquam

magis conformes eius naturae et simplicitati, et non eius libertati. Quia licet conformior sit, vel appareat modus cernendi aut operandi, simul et indivisi; non est magis conformis modo operandi prudenter et libere. In tali modo operandi, modus decernendi indivisi adhuc realiter repugnans est et impossibilis. Quare obiectioni concessa maiori nego minorem. Quia licet Deus pro sua duratione aeternitatis sit in quo res intrinsece realiter diversus et divisus: nihilominus in ea aeternitate, et pro signo reali sola simplex intelligentia possibilium, et Media conditionata futurorum: non datur tamen est pro illo signo sola visio absoluta absolute futurorum. Quum videlicet ipsa, et lux, ut supra probabamus, praerequirit ad plura decreta, imo ad statuenda libere Dei plura obiecta decernendi. Verum pro eo signo non est possibile ad haec obiecta decernenda, videlicet ex defectu notitiae, et sola praerequisita. Adeo quod, licet adversariis demus prioritatem ad omne exercitium liberum Dei in ipso praesupponi Scientiam tam naturalem omnium possibilium, tum Scientiam Dei sub conditione futurorum (quod multis erit difficile) adhuc tamen dare non possumus, et minus adversarii ostendere, pro illo tali signo reali realiter a nobis, vel in Deo esse solam visionem praerequisitam ad plura decreta: imo et ostensa multiplicis libere Dei ad plura decreta realiter distincta, et posteriora, utpote illam visionem praesupponentia.

10 Ad 2am conformationem concessa maiori nego minorem. ad cuius 1am probationem, concedo illud decretum libere illum modum tendendi sibi connaturalem, dicamus esse determinatum quamvis intercedat pro duobus modis tendendi: Ostendimus autem nec posse Deum illum modum tendendi indivisibiliter realiter cum decreto intuitivo non praesupponente sola visio quae probatur ex tali modo tendendi essentiali tali

decto remunerativo voluerit quomodo pro meritis inferri non posse identificari tale decretum executivum cum sola ratione merito ut posse obtinenti tribui ad genus medium cum intentione; et quod attinet ad identitatem realem eius decreti et huius sui, et ... intentionis, addo talem identitatem tam esse nobis falsam et negandam; quia est illud decretum ... pro merita ante rationem bonum absoluta, quod Vasquez ... effinget cum hac tendentia. Decretno hoc auxilium quod efficax ad perseverandum: et quod posito hoc auxilio (ut scio) perseverabis decerno tibi pro perseverantia gloriam ut coronam. Et nos eo modo reali tendenti dicti decreti decernentis premium quod expectat meritum, et reddit a Deo exerce duo attracta ad veritatis stringimus.

... influxum et prioritate obtinere ingenere cad vel quasi cad efficientis moralis, obiectum, aut meriti, et modo in premium; dein suum immediate in sui visione, et mediate in decretum et volitum premium. Verum ergo libere identitatis realis decreti remunerativi cum visione, neque cum intentione meriti. Cum illud sit visione posterius, et visio posterior obiecto. Et quid sit de aliis identitatibus realibus aliorum actuum divinorum, quas prealleg gant adversarii, et digerarum ego plenius dubito, et sui, et amoris necessarii, et gaudii de amore necessario, tam cum amore, qua cum illius visione. Nullum mihi dubium est decretum divinum decernens premium pro meritis ut in re existens a volitum et tribui creatum. Et sit visum a Deo ut sic existens: atque ut tale movens divinam voluntatem modo ad externam actionem. Et ad internam actionem

premij, ex vi ipsa obtiv[?] potest liberius meritis, et ipsius met visione, et etiam, decreto intentivo meriti. Et consequenter non posse realiter idem causari sive cum illa scientia, sive cum hoc decreto. Et ex inde

11\. Ad 2am probationem conformationis, cuius doctrina difficilior mihi est, et omnibus scholae nostrae doctoribus, ibem Sanctorum P.P. adversus semi-Pelagianos, de dilatione finis et meriti in ratione movendi Deum ille ut sit, et hoc quod est minus conformis. Neo meritum non modo esse causam premij; et insuper obtivè influere et intentionaliter movere Deum in visionem sui, et tum in volitionem remuneratione, atque collativam premij; Imò non aliter in premium per conferendum influere quam movendo mea visione sui absurda, quam a priore obtivè debebat ad volitionem premij conferendi, prout diximus supra cum P. Ruiz disp. 11 de volitione ex doctrina S.S. P.P. docentium. Non ideo res esse, quia videntur a Deo; quin ideo à Deo videri, quia sunt. Et insuper ideo alia decerni a Deo, quia illa sunt et videntur: ita quidem ut aliquid, et plura ex parte rerum sint ratio obtiva a qua omnino utique obtivè motiva visionis, et volitionis Dei: dici nequeant esse causa illius efficiens. Atque hoc sensu verissimè docuit Angelicus D. dicens: Vult Deus hoc esse propter hoc &c. ubi probavimus, et explicuimus disp. 2a de obiecto formali docentes dictum Thomistas aliquid creatum posse esse obiectum formale, non vero causam volitionis Dei.

12\. Objicit 2o. P. Aranda. Pro regno nostra huius ordinis realis. Repugnat hic ordo actuum volitis Dei. probat assumptionem. Hic ordo fundari debet in distinctione reali, et in hac fundari non potest. Vel quia hac distinctio re

pugnat adhuc in Deo, cum sit capacitas et possibilitas eius ad
id quod est impossibile omnium maximum: nempe sine contradictione contra
dictoria suscipere. 2° quod ut docent Esparza Ant. Perez et
plures ab ipso citati Mandati, hac distinctio, neque in Deo
admitti licet, nisi inter illa extrema, quae distinguuntur realiter
in aliquo tertio, et nullum est tertium assignabile in quo,
aut a quo haec decreta realiter distinguantur. 3° Nam haec
distinctio inutilis est, et insufficiens ad explicandum ordinem
decretorum sive prius et posterius reipsa et intrinsecum, et rea
lem. 4° denique Nam haec distinctio non est necessaria, neque est aliquid
quod cogat ad illam asserendam. Siquidem sine illa, et absque
ordine reali realiter in ipsa fundato possunt quam optime
sectari, exponi, et explicari quaecumque de vera divina in de
cretorum, et de ipsis dicuntur inter se dicuntur et quae dicantur: ut
sunt ordo intentionis et executionis: Causalitas causae meri
toriae et distincta a causalitate causae finalis: Separatio divinae ipso
a decretis non liberis. Et demum veritas propositionum causalium,
etiam in sensu reali, videlicet enuntiantium: ideo reipsa a
Deo adoptari ex eo quod reipsa existit aliud; et non è contrario.
§. 13.
Resp. 1°. Non esse huius loci, ubi
de essentia et attributis, impossibilem distinctionem realem in Deo
asserere, aut eius possibilitatem vindicare. Resp. 2°. Admisso quod
distinctio intrinseca realis in sensu, et prout vulgo ab aliis accipi
tur, pro capacitate suscipiendi contradictoria eius de realiter, de
realiter eodem, itaque absque oppositione et repugnantia salvan
di, est chymaera et impossibilis (ut in nostris metaphysicis demons
tramus) Neque tale distinctionem soli Deo proprium, et prout ano
bis singularis fuit distinctio. Et saepe vera patet nempe

p eminentia et excellentia sua capacitate, sive p capacitate sua
excellentissima ad virtute, tendo et absq. ulla oppositione in re
vericanda q dicebat sic apparenter opposita et illorum op-
positio apparens, discordia vera est sufficiens (si non
sibi) captum rationis nostrae, et luminis naturalis: Nego, inquam,
distinctionem realem sic usurpatam esse chymaeram vel impossibilem, potius
ipsa in hoc sensu eiusque actualis in Deo ipsa est mihi certa
de fide, imo et a priori et a posteriori constans ratione natura-
li de quo loco citato. Nego deinde hanc distinctionem ex mo-
rum inter se, sic a nobis usurpatam reducendam
necessario esse ad distinctionem realem ipsorum in aliquo sensu esse
nisi hoc non sit. Et denique nego hanc distinctionem realem esse in-
utilem aut non esse sufficientem: imo in ipsis necessariam
ad quodlibet ordinem decorum et ad caetera illa ponenda et
unum reali salvanda. Hac parte probate procedamus.

14. Imprimis falsum est, quod talis distinc-
tio non sit idonea et sufficiens ad habendum quem asse-
rimus ordinem decorum. Quamquam enim non sufficiens
sed utilis, vel necessaria ad habendum ordinem rea-
lem formalem cum nullum talem ordinem ponamus in Deo;
quia omnem ordinem eiusdem rationis, sive in dependendo, sive in ope-
rando cum alius jam exclusimus, in notabilissimis tamen
quodlibet. Tum ad obtinendum et explicandum quem asserimus
ordinem realem, realem nempe realiter obtinentem, et absq. distinctione
reali formali subsistente, quodcumque venit, et praestat in casu or-
do causalis physica media distinctione virtuali formali dis-
tinctio praestita est utilis et sufficiens, utilis, quod deducit: suffi-
ciens, quod non requiritur, nec inter aliis voluit Deus est possibilis

alia maior. Et ex his denique est quod sit non modo utilis et sufficiens et oro necessaria. Ex quo est solutio ad 3am probationem. Et 84
15. Ad 4tam neg. do assumptum et probationem illius, quod nos non liberè et voluntariè et necessario concursus Deo tribuimus inter decreta ipsius distinctionem quam dixi virtualem ad quam nos sequuntur sequentia. 1º una necessitate libertas quod comparatione divini concursus indifferenter includit, et aliam distinctione excludit omne impedimentum. 2º Caalitas impetratoria non est oratio a Deo concessa: et meritoria, ac demeritoria non operis posita est in executione iam electi. 3º paritas ordinis virtualis inter ipsas scientias Dei, et scientia naturalis cum scientia media, et utriusque cum scientia libera virtuosi. Si enim scientia media, singens cum sit, apta et necessaria est ut regulet decreta divina de nostris actibus nobis liberis, cur vel quo pacto, scientia visionis licet sit singens, et posterior quam media, non erit apta imò et simpliciter necessaria, tamquam lux propria ad illa ora regulanda, quod sunt de obiectis nobis vel Deo liberis, et quod Deus decernit ut exequantur, quod videt alia iam ipsa. 4º denique caetera argumenta, praesertim desumpta ex ordine intentivo et executivo, quod hunc ordinem actuum volitivorum Dei apte vero ponentem, in superioribus explicabamus.
16 Neque enim tam facile, quam adversarii videtur, sine distinctione virtuali haec explanant vel solvant. Siquidem ad solvendum argumentum, quod ex comparatione divini concursus desumitur, et alias difficultates, quod supra implicata est solutio, alia deinde parva ponunt. Et l. Munera et Ada in nostra schola non satis expedita. Quale est illud plurima flectens, quod l. Munera dicit. Et coh. de incarn.

n. 430 repetit. Non est necesse ad licitum, quod ea consequuta, seu opera sint coniuncta cum veniabili primo licitis exercita. Ut patet in condemnatione, et in opera mala: et in actu efficaciter imperante. Et absque dubio, in gratia sanctificante influente in actum supernaturalem. Omnis quaecumque quod illarum sit coniuncta cum omissione licita actus condemnati suscita, imperantis, seu supra dicti. Cum tamen rerum habeat plerumque eorum valde dubia est in nostra Schola, et aliqua falsa: et in nostra doctrina fuisse, esse, et semper fore primum sacratissimum * De primum actus nobis licitis, consentiens idcirco irrelinquendas, debere esse indifferens, nec posse esse deceptum: aut si deceptum sit, non esse consequutum* Quo locum manifestum, et nostri Authores admittere opera decepta, illa negando consequuta, et asserendo redundantiam, et hoc nec consensu Divino, ut plerumque non dissentiant. Quomodo quod quae opponimus explanare expedite? Alia item duo argumenta desumpta, 1.m ex caritate merito, ut sedet a caritate fini. 2.m ex distinctione decretorum ordinis intentionis et executionis, quae difficile, et impedite solvantur, instat ex difficultate doctrinae nostrae, quas pro eis solvendis, non sentiente authore S.P. admittere distinguuntur. Non quod est sine hac distinctione postulatas.

11. Opponis 2.º ex subtil. P. Dunio, ad quibus quod ita efformat Arganda. Ordo intentionis et executionis, qui stat, et recta stabiliatur duobus decretis realiter distinctis, uno intentivo, et altero executivo, illo priore, et hoc posteriore est positus et bene repugnans. Ergo ar[gu]mentum. Nil consideratis ordo stat duplici decreto, uno efficaci et altero inefficaci. Vel uno et altero efficaci. Et

strons modo stituatr hic ordo stat decreus ingoli bus. Probat mun. P. Aranda. Na 1. quodsu decrum ineffap. ex genere suo repugnat Deo, ut multis probat Recuupitus: et subinde Deus affus, et decrum ineffapax ob du debeset n reore in Deo, ut disposio graia ad affum effa cem: et Deo repugnat decrum ineffap. p modu valis disposiois. Aurius hic ordo stui n potest ex duple decro, utroq effaci. Etem ordo sic stutus valde optime rege litr a P. Lazq. et Deo repugnat illius est, q. contra n apte solent stui decra ordinis intentiois et execu ois v.g. praparavu Dejod, et intentiou gloria ut coro na, quo nimirum precedant et subsequantur. ad hunc ordine habendu, necessa est debito apteri decr effacis intentiois et decri execuois: et sentr ex in Deo decr effacis prius intentiois ex d exec ctd sui obto, q execuu n sit: et tale decrum est ex pplale, et proinde debito intentiois ab execuiio ingoi lis. q et debitus ordo.

18 Sagientius tr potest splamari assumptu ex d Durio ordinis illis argutis, vel ut pruis loquar, suo illo arguto effacius, quo sub mul tis et varys fris stendit sub 6 de providia capit. de di nu decrum alicuius obto effacis intentioe, adeo esse realiter, imo et fortiter p eam dem solicit tendentia reale fortes, quia est talis obto effacis intentione, eius dem obto p illud intenta, immeate execuivu; ut repugnet tam decrum effap, q prius intentivu sit, et tam ordo realis vialis ex duple decro effaci,

ctio purè intentivo, et altero executivo. Summa, et vis praedi-
cti argumenti haec est. Decretum esse volitionem effica-
cem effectus, aut finis per se exequendi: adeoque et execu-
tionis finis: volentem scilicet efficaciter affectivè effectum executioni
mandari, et deinde executionem effectus: subindeque et proinde
applicantem divina potentia, et determinantem Deum ad eius executionem:
Decretum, inquam, esse huius rationis esse immediate execu-
tivum, constat ex praenotatis. Id est efficaciter intendentem alicuius
effectus, sive finis, per id quod esse, atque eo ipso realiter et formaliter,
quod talis intentio efficax sit, videlicet effectus, aut finis per se
in re existeri, et per se ab ipso Deo, aut a creatura (concurrente
et operante divina potentia) in reponendi, et exe-
cutioni mandandi est eius ratio: ergo immediate execu-
tivum.

171 Mea contra argumentum longiorem poscebat
disputationem quia contra vacabat per modum, et illa remissa
ad praeteritos de illa tractatus. Nec neque assumptum quod ex casibus praecedenti-
bus est esse falsum. Ad probationem admisso seu concesso repugnare illo
de decretum inefficax (eo quod nos non omnem volitionem Dei, seu volitionem,
et solam efficacem sentimus esse decretum) negamus repugnare
Deo omnem volitionem inefficacem, qualem cum omnibus Sanctis Patribus arbi-
tramur esse illam, qua inefficaciter vult omnes homines sal-
vos fieri. Sive appellanda sit, sive non dispositio praevia
ad alia volitionem efficacem. quod purè est quaestio de nomine:
Dummodo talis asseratur ut possit Deus ex illa moveri
ad alia decernenda. Sicut Christus Dominus et Praedestinatio nostra vo-
luit ex amore necessario sui, ut objecti primarii, materialiter de-
secundario et liberè amandum creat, et ad illas decernendas

86

Ad impugnationem 2am partis, dico 1o quod P. Vazquez ex doctrina sum-

to, ac RR., videlicet, stomus decretum Dei pro eius ob-

tum, negat decretorum ordinem. Dico 2o Si P. Vazquez cum

suis discipulis hunc ordinem rejecit, Eximius Suarez cum suis,

et orbis fermè scholasticus Thomista, Scotista, et Jesuita illum

statuit. Si aliqui talem hoc ordine abutentes, illum

malè stabiunt, vel inversè et inordinatè disponunt, nec

culpa nostra vel non ipsa talis ordinis inversio, et inordinatio

illorum, qui illum invertunt et malè disponunt, ponendo

primus quod debebat esse posterius. Quoad illorum erit, et non nostri

ad impugnationes premissas satisfacere.

80 Ad ultimum et confirmationem eius

ex P. Durando, dum sequè advertit, me non admittere decretum esse

sic purè intentum, ut nulla ratione exequutum sit (imò mea

mihi firma persuasio est Eximium sed eam non admittere,

quamquam RR. hoc illi imponant) admittere verò et praesse de-

creta efficacia, v.g. effus liberi creati: et intentione efficacem

finis, v.g. gloriae et coronae, exequutionem et exequi praemiorum

de creatura: atque ex eius pende detrationem: et nexibus

illam quod detrantibus seu nectantibus, arbitrio, et libere, ponenda:

quod tamen, ut exequuta sint, vel finem exequuntur, expectare

debeant ipsam, non modo aliarum creaturarum et meritorum, atque

horum visionem absolutam; et insuper et ordinum aliorum decretorum,

quae Deus ad executionem finis, aut ad meritorum positionem de-

cret

81. Ex quo est solutio ad primam argumentationem

dum. Admissa enim, sive concessa maior, disponimus. De

decretum intentum finis ante effectus a solo Deo exequi, permisso

a Deo et actua, seu a Deo per nostra creatura libera. Vel physice a Deo, et libere a creatura, et per liberae determinationem suimet coordinationis ... nego min. et distinguo Consequens. Decretum intentivum finis Deo libere, et ab ipso solo exequendum, est executivum, concedo. Finis sive effectus exequendus a Deo, interveniente causarum secundarum: vel primarum libera creaturae: aut tandem finis et effectus creaturae liberae, atque adeo determinandi ab ipsa, et mandandi executioni, ex determinatione libera creaturae est exequitivum, et determinativum ipsius exequitionis; sub distinguo. Est executivum, eo modo, et sub illa ratione, ac per illas ipsas causas intermedias, sub quibus intentum a Deo est, concedo. Aliter quam intentum est, aut non per illas easdem causas, sub quibus intentum fuit, nego Consequentiam. Vel aliter vocabimus. Est executivum se solo et adequate, nego. Per responsionem et in secunda alterius decreti etiam exequitivi, quod quandoque requiritur praeter illud (ut in casu posito n 39) nego Consequentiam.

82 Hoc enim patres olim nostri nostro de libero arbitrio, sentientes ex una parte opinionem Dominicanorum de decreto executivo semper (modo dicto) identicato cum efficaci intentivo. Et ex altera sentientes sed in schola nostra, omnium de possibile definitorum divinorum nostrorum actuum liberorum, decentium etiam a sancta Matre, explicare et defendere, quod quamquam decretum effectis intentivum, ut modo a me explicato, imo a Dominico intentivo immediate executivum; sunt nihilominus Deo possibiles et nostrae libertati compossibiles decreti definitionis efficacis actuum nostrorum liberorum, tam intentivorum quam exequitivorum. Exequitivorum, inquam, et exequentes, non immediate ut quod; sed ut quo, et mediate, mediis auxiliis inducentibus, sed per ipsis efficacibus. Sed illis media divina inducentur parata a Deo ad utrumque, et

detrahe pro potheriori parabat ad minus ex detractione licita circa ponendum ut conditionatae quod versum est. et de hoc iterum iterum de prodea.

Disputatio 2ᵃ.

De amore, et odio volitivo Dei.

Videlicet de amore necessario quo Deus amat seipsum. et de amore libero quo diligit creaturas. In qua etiam de amore beatifico, et de odio peccati, quo Deus peccatum prosequitur, et peccatores odio habet.

Cap. 1ᵘᵐ.

Statuitur distinctio, et differentia amoris et odij a volitione et nolitione divinis

1 Non parte aut clare in hac disputatione quae tota futura est de amore et odio divino volitivo procedemus: ni prius divini amoris et odij naturam, conditionemque exponamus. Insinuamus quod in hoc disputationis primo hos affirmare, qui non sine dispendio multarum Theologorum verborum, ab alijs confundi solent: nimirum, amorem et odium divinum: volitionemque et nolitionem.

2. Supposito tamquam certum, amorem et odium, volitionemque et nolitionem proprie Deo convenire: eisque fieri prosequtionis et fugae, quae non improprie, aut metaphorice, sed proprie et vere de Deo praedicantur. De amore et dilectione certa res est ex Script. divina Joann. cap. 3. Sic Deus dilexit Mundum. Et de odio, tum abominationis qua odit peccatum, tum inimicitiae, qua odio habet peccatorem, idem nos docet Sapientiae cap. 14. Odio sunt Deo

et iniquitas eius, et impius. Et revelatione utrumque affert amoris et odij: amicitiaeque et inimicitiae. Dicit Apost. ad Romanos cap. 9 Jacob dilexi: Esau autem odio habui. De volitione est illud Psalmi, Omnia quaecumque voluit fecit, et de nolitione aliud, Sacrificium et oblationem noluisti. Et per has expositiones a ratione est. Ita quatuor hi affectus formaliter sunt tales: et sunt includentes singuli et explanantes sua subjecta naturam et divina perfectio volitas sunt, absque ulla imperfectione quae formaliter reperiuntur in voluntate divina, et proinde praedicantur de Deo.

3. Caeterum communia quaedam ipsorum tam omnis orationis comparatio est amore et volitione, a nolitione et odio non distingui: et melius dicam adeo frequens et vulgaris dum confunditur est volitione cum amore: et odium cum nolitione confundere, ut Varius fuerit qui illa inter se distinguat, Dominus tamen omnis fuit Scotus, qui suo quo erat ingenio subtili, et illorum comparatione, inter volitionem et amorem ex una parte: et inter nolitionem et odium ex altera, distinctionem et diversitatem invenit. Et prius in manuscriptis passim illa agnoscebat, postmodum quam in suo tom. de gratia multis in locis illa, ita supponit, ita explicuit. Et specialiter sect. 1. cap. 1. et 2. et 8. ex qq.

4. Hanc doctrinam ille tradit, quam ego committo. Suppono, ait ille, multos male confundere amorem et odium cum volitione et nolitione. Cum tamen adeo distincta et diversa sint, ut sit possibilis actus voluntatis qui sit formaliter amor et nullatenus odium obiecti, cuius est formaliter nolitio. Item et qui sit formaliter odium et nullatenus amor, vel nolitio obiecti, cuius

est volitio formalis. quod duo ut explicet notat ex
mus man. scrip. Quemadmodum actus intellectus alij sunt
simplices apprehensiones et imagines obiectorum intentiona
liter incomplexa hoc est sine affirmatione aut negatione propo
sitione aut negatione obiectum repraesentantes; alij vero qui
iudicia, complexum et quasi intentionale compositionem et divisionem
subiecti et praedicati, repraesentantes suum obiectum, ita attributi
vè modo affirmativo, et ita destructivè modo negativo, illud
nunc affirmando nunc negando. Ita pariter in actibus
et affectibus voluntatis alios esse simplices et incomplexos nem
pè complacentiam et displicentiam simplicem, qui sunt incomplexa
pondera amoris et odij: et alios affectivè complexos, ut
desiderium et gaudium, volitiones et nolitiones, qui qua
si componendo et dividendo, in suum obiectum, modo comple
xo, tendunt affectivè, volitiones attribuendo, et nolitiones
destruendo.

5. Atque inde surgit secunda ratio, quod in
man. script. de volitione probat, voluntatem creatam et increatam aequa
litè posse, formaliter atque efficaciter velle obiectum, quod nulla
tenus amet, imo et quod odio habeat ipso actu volitionis:
et posse, absque ullo odio, rem amare, quam eodem
actu amoris, complacentiae et efficaciter noluit; vel quam neque for
maliter velit, neque formaliter nolit. Imo et amorem speciè
formalem, quatenus distinctum a gaudio et desiderio, non posse esse
formalem volitionem rei amatae. Et similiter formalem nolitionem
rei posse esse cum amore et non odium. Et posse neque
odium nec amorem esse; et affectum voluntatis neutrum ab
odio et ab amore distinctum. Et ex adverso formalem
volitionem rei posse esse cum eodem forte odium. Quoniam

oium pbaonem parat. Dexaone amoris obti est qsub pclaa obti amati et de raoe odij, displaa obti pt ipsam odio hbr. Et singeri potest, et saepe evenit, in volbe crea et increaba, ut effaciter velit illud obtum in quo n actu placet, qui potius ipsi vehementer displet: et e contrario, effaciter nolit obtum, qd sibi actu n displet, qui potius in ipso placet: qd in utraq volbe n ois volio obti, est eius amor, neq ois nolitio odium, qui econtrario, potius est, datur q de facto inspra amor qui sit nolio, et volio quae sit odium; potestq utrarius voltas eodem actu amoris, et nolitionis, odijq et volionis, effaciter nolle obtum; qd pprie amat, et effaciter velle qd odio hbt.

6 Dfrat Pdunius, et . na doctrinam explat explir. Dfrat raone hoc modo. De raone amoris et odij pprie et strictae talium, et ut sdistinguuntur ab alijs actibus volbs, quos n transeunt; est esse actus insplexos, affectiue tendentes, et adhesiue vel anexiue respicientes suum obtum: insplexe quidem absq pponderone et discursione, abstractione q aut destructione illius sub raone pclae et pvenientis ad illud, displicentiae q et anexionis ab illo. Pbat ex notaoe facta: Sed sit potius, aut de facto datur volio, nolioq pple xa, quae pprie est volio n tendat insplexe adhesive, et tendat insplexe anexive in suum obtum: Item quae pprie est nolio n tendat insplexe anexive; et placens et adhesive in suum obtum, aut neutro modo, potius quoq erit et de facto dabitur volio quae n sit amor, et odium: et nolio quae n sit odium et amor sui obti. Et potius est, et saepe in volbe crea et increa datur eius modi tam volio quam nolio: qd

7 Illustrat explir 1m

amicitia et inimicitia. Etenim in actibus amicitiae formalibus, quibus amico volumus bonum, quod bonum illius est: et nolumus malum quod malum ejusdem est. Et in actibus inimicitiae formalibus, quibus inimico volumus mala, et nolumus bonum, hoc quod bonum, et illa quod malum ejus est, ut patet in Judice et Superiore acerbe [illegible] carum amicum, vel absolventibus inimicum sibi infensissimum. In his inquam, actibus, earum datur defectus in voluntate [illegible] quibus ita efficaciter afficitur vis inimico tuo bonum, et amico tuo malum: ut talis illa volitio non sit amor et odium inimici: et haec nolitio aut volitio, non sit odium amici, et amor. 2.º Nam circa licitum est afficere vel [illegible] decem sua [illegible]; cum tamen ipse non liceat odisse tale decem. 3.º Nam nos licite et honeste possumus plura objecta efficaciter nolle, v.g. operationes [illegible], et honesta, quae vocant supererogationis: et actum orationis, fidei, spei, et charitatis theologicae, pro toto eo tempore, quo [illegible] affirmativum non urget. Quae tamen objecta, utpote adeo bona non possumus odio habere, nec nobis licet. 4.º denique. Nam Deus non potest homini bona supernaturalia odisse; cum tamen possit honeste illa nolle, ut patet in creatione alterius mundi v.g. et bonis operibus salutaribus atque salute horum [illegible] illum.

8. Et ulterior ratio est. Nam de essentia amoris est esse pondus affectivum voluntatis videntis subitum a manus porro inclinatum in objectum amatum, et affective propensum: et de ratione odii esse aversionem, vel [illegible] sumptam ab objecto videntem subitum porro aversum

et in obiecto possit displicere. Et potest Deus se exercere
per volitionem obiecti in quo possit aliquid placeat, quia aliquid
possit in illo displiceat. (exemplo sunt poenae et tormenta
damnatorum) et rursus per nolitionem obiecti, in quo pla
ceat, et quod amet. Pariterque voluntas creata potest nolle
obiectum quod possit amat, v.g. bona et salutem inimici:
et velle malum, quod possit abhorret, v.g. inimici dam
nationem: ergo neque omnis volitio est amor: neque omnis volitio
est odium quia et aliqua volitio potest esse odium et
aliqua nolitio amor.

2. Bene ideo P. Ribadeneyra, cui
non omnia P. Arriagae sensa placebant, et quem [illegible] ingen
genii copia, pauca latuerunt in hoc loco de volun
tate disp. 3 sect. 12 n° 47 distinxisse in volunta
te duplex odium, unum proprium quod vocat odium abomi
nationis et aversionis, et alterum minus proprie quod ap
pellat fugam et recessum ab obiecto, seu rejectionis talis
obiecti, et concessisse posse dari in Deo nolitionem efficacem
obiecti, quod non sit odium displicentiae et abominationis
illius; non vero quod non sit odium et si minus proprie per
modum rejectionis ex de illius. Verum hoc declara tanti
Doctoris videtur esse de re; et de voce et puro modo loquendi
de tribus ipsa sententia Doctoris. Dicimusque quod hic extendit
affectum volitionis per modum rejectionis ex obiecti, non esse ex
genere suo odium ipsius obiecti; cum non sit ex genere
suo displicentia et abominatio illius. Dicimusque dummo
do nobis ille concedat posse et de facto dari in volunta
te divina affectus nolitionis efficacem, qui tamen non sit odium a
versionis et displicentiae, neque abominationis obiecti non liciti.

et pariter volitionem quae non sit amor sive amicitia, sive
complac. aut adhaesione affectiva obti voliti; verum ea
mihi sufficit quantum, consentit mea ego sentendo, et
mihi ut vera placent de doctrina P. Junij.

40 Neque enim idcirco tota supra dicta
retuli, quod illa omnia vera iudicem, aut illa ut tota
ita approbent. et ego doctrina a P. Junio cum suis illatis
scriptoribus tradita: et a me probata et explicata illustra
ta, per explicationem quam intendo, dico quod est inter divinum
amorem et odium ex una parte volitionem quam et nolitionem ex altera
(de qq. affectibus denuo sermo disputatio est) sequentia
diligant et committant.

41 Aliquot. committo seq[illegible] disputationi,
in volto [illegible] potest esse, et fortè de facto dari hos actus
et affectus amoris et odij. frequentiusque et frequenter 1us est amor qui
non sit volitio. 2us volitio quae non sit amor. 3us odium quod non sit nolitio,
et 4o nolitio quae non sit odium; et potius amor, scilicet obti
noliti: sicuti et volitio quae sit obti voliti odium. Ergo quod
tenendo 2o Deum posse amare aliquod obtum, quin illud velit;
et effectibus afferre et efficaciter aliquod velle, quin illud proprie
amet. et pariter posse odio habere obtum quin illud efficaciter
nolit: et efficaciter nolle obtum quin odio habeat. et tandem
efficaciter velle obtum illud quod actu odio habet: et nolle illud quod
actu amat: etiam per eundem actum.

42. et nunc itaque intelligitur,
quod supra dicta, amor et odium obti sint specie distincti ab
omni alio actu volitivo, sunt actus simplices, ille cre[illegible]
et complac., hic vero aversionis et displicentiae obti: et actus, qui
sit volitio et non sit complacentia: vel sit complacentia et non sit volitio

et actus qui sit volitio et tn n sit displa: vel sit displad et n sit, vel n possit esse volitio (quales ego indico, et infra adstruo, Deum amorem et odium creaturae posse: et quales posse esse obiendi? amores affectus prosequutionis et fugae volitis Dei) Tales nunquam erunt in voluntate divina, quoad denominationem volitio et n amor: et erunt odium et n erunt volitiones. Aut è converso.

13 Arguet 3°, n apparet quod tribuamus Deo nunc amorem realiter a volitione distinctum; amoremque a volitione et aliquod odium a nolitione, pariterque aliquam nolitionem ab odio: nos tribuerimus hos affectus sic semper et necessario separatos aut distinctos, ut numquam et in nullo affectu identificari queant. Etenim potest dari et plerumque reperitur volitio essentialiter quae simul sit et identice amor obiecti: et nolitio quae sit odium. Aut licebit alicui esse inde arguere Deum illa obiecta (v.g. peccata) quae neque potest velle neque amare, posse illa velle volitione quae n sit amor: aut illa amare amore complexo quae n sit volitio. Nam aliud est n esse idem velle aliquod obiectum atque illud amare, aut è converso: et aliud posse Deum velle omne illud obiectum quod tali volitione n amat: aut amare quod n vult. Nam primum et 2um falsum.

14. Arguet 4°. Pro divinis affectibus prosequutionis et fugae, sive necessariis sive liberis circa obiecta necessaria, saltem circa n ipsum et creaturas possibiles, de quibus affectibus amoris et odii in hac disputatione disserimus. Posse Deum affectus et reperiri circa haec obiecta et actus prosequutionis et fugae, amoris et odii: incomplexos et complexos, quia incomplexos ut est amor simplex complacentiae. et quia complexos, ut est

jandum. Ad 3. r.de hoc obiecta et talia videlicet necaria, non posse affici aut se expedire, sive bene sive necario affici complexis volitionis et nolitionis, qq. scilicet vellit v. g. obiectum esse quod necario et aequaliter est: seu nolit esse quod non potest esse. Ita mihi clara est, quod omnis affectus fatuus inquandens et stultus indignus est Deo et illi repugnans: et omnis seu nolitio seu volitio effectus qua agens vacue sentio, et effectus affectuve vellit aut nolit seu ignorat et decernat obiectum esse id quod necario et aequaliter est: seu non esse id quod necario et aequaliter non potest, et repugnat esse; est volitio et affectus fatuus et inquandens: quod indigna Deo ipsique repugnans

Cap. 2um

De amore necario quo Deus se ipsum amat.

An Deus seipsum necario amet et qua ratione, ac quo amore?

§1. Deum amare se ipsum et sacra scriptura docet et rationalis ratio dictat, et secors omnium phylosophorum et SS. Patrum docet. Sacra quippe pagina cap. 16 Prov. fatetur. Universa propter semet ipsum operatus est Dominus: videlicet ut ultimum fine, quem pro aliis omnibus amat, et ex cuius amore et contemplatione summa de quo alia diligit, amat, creat et operatur. Rursus rationalis ratio, eaque evidens, clare dictat Deum intellectum et volitae praeditum esse, qua obiecta ab ipso cognita, et amore digna amet; illud porrimum amaturum quod, quod omnium optimum, pro omnibus est amabile et summe dignum amore. Atqui evidentissimum quoque est Deum esse praeditum

volte et ipsum esse bonum atque Deum optimum: inde que et amore
posse. Si cum evidens quod sit Deum seipsum videre et seipsum
ut talem perfectissime et comprehensive cognoscere, evidens quoque est et
Vas naturalis hoc evidenter probat Deum seipsum amare. Et quidem
amore summo: tum appretiativo sui super omnia alia a se amata,
et tum comprehensivo: videlicet intensione comprehendente et adaequan
te amabilitatem pariter et bonitatem Dei. Et tanti ac tantum a
mante Deum quanti et quantum pro meritis et dignitate sua
summa bonitas Deus amabilis est. Ratio ea quae de seipso
comprehensione dicebamus ubi de visione Dei, et forma. Ita sen
tiunt et sentiunt unanimes Doctores.

46 Neque in hoc illa adhuc levissima
difficultas esse potest. Licet enim illa omnis, quae (ex Alexice)
contra hunc amorem obijcitur, desumpta ex identitate reali hu
ius amoris cum obiecto amato, nempe Deo: et impossibi
identitatis obiecti cum cognitione aut amore: atque ex reflexione
huius amoris super seipsum, ex eo illi amans ut probet tale
amorem fore amorem sui ipsius: et nullum bonum vel
obiectum amaturum nisi ipsum amorem: ac proinde forem
posse, quod indebitum ab obiecto per illum amato: imo et a seipso
pro ut est amor reflexus sui, et gaudium de perfectionibus Dei,
absque et de seipso ut existente et cognito. Hoc inquam diffi
cultas non factum impugnat, et modum et naturam talis amoris:
necessitabat Deum non posse amare seipsum et suum amorem, et
non posse seipsum et suum amorem amare amore indebito a
se, et in se ens indivisio. Quae difficultas ut claret, non est huius
quaestionis, in qua non est quaestio, an Deus amet seipsum. Et
alterius magis erunt danda remedium, quo modo Deus a
met seipsum: seu quo, et quali amore? An dicto,

an indistō a seipso. An realiter unica et realiter indivisa: an realiter distīo: et an necessaria, an libera. Cl.ᵃᵈ quaestionem, multis obstantibus quaestionibus, ea integram exhibere ut jam ea objectione opposita adversus assertionem nostram certe mag; in dubione et distione explicem Dein amoris ab obiecto amato: ut postea eundem amorem liberum dicam, et necessaritudinem.

17) Dicessigitur et oppones. Amor quo Deus se amat non potest esse indistinctus nec distinctus ab ipso Deo, nec potest esse in seipso indivisus realiter nec divisus: ergo non potest Deus amare seipsum per amorem a se distinctum, nec indistinctum: nec per amorem in se indivisum: ergo per nullum amorem. Et imprimis quod non valeat seipsum amare per amorem realiter ab ipso distinctum constat ex amplitudine Dei, quam adstruximus thesis 4. disp. 3. excludente dem distinctionem entitativam, tum sui, et tum voluntatis ab amore actuali. Quod vero non possit amare seipsum per amorem a se indistinctum, suadetur. Nam si tali amore seipsum amaret perfecto hic amor tenet Deum, et dentur seipsum per obiectum amato: esset quod tres sint ipsius, et amor amoris. Quinquidem amor implicat esto quod inexplicabilis.

18. Demum non potest amare seipsum per amorem in se indivisum. Hoc et probatum est, nam cum Deus per hunc amorem quo amat seipsum, et suas perfectiones sibi intimas, demque suam bonitatem, teneatur etiam reflexe amare hunc ipsum amorem; sane hic ipse amor directus quo seipsum amat, et reflexus, quo amat suum amorem est infinite bonus et amabilis a Deo: vel quod amatur a Deo per eundem, an per distinctum amorem? Non per eundem, propter argumentum factum. Non per distinctum, cum non sit potius distinctus amoris reflexi ab amore directo

nedetr infinata reflexio et generis infinitus amorum reflexe amantium amorem, et amores directum et reflexarum: quia nequit Deus amare seipsum quin illum amorem sibi gratie.

19 Iam ad rem hanc objectionem neco spa dum amoris quasi seipsum; et 2do modo et qualibet talia amoris. Ut quidem argumentum solvam ex dictis in de scia Dei scrondum ad illud argumentum: et in hoc tum stringit, distinctione et indistinctione volitis Dei a volitione actuali. Ita instando argumentum in visione quae sit indistincta ab ipsa visione, visa visio cuius res entatis modalis, et in actione indistincta a suo termino, prout creatio passiva Angeli est de facto, sed plurium opinione. Itaque ipsa visio erit sicut visio visus: et haec actio productio productionis, et nil aliud. Et generaliter in a actum, sive intellectus, sive volitus reflexum circa seipsum, quod probat de possibiles esse adhuc in creatis, tenet omnis sed.

20 Et directa solutione addo cum P. Arriadeney. Licet repugnet ut imperfectalis amor qui pro termino et objecto amato habeat aliquid quod sit amare sit amor, et nihil aliud quam amor, ut ille amare et esse sit amor amoris. Ut bene probat objectio; non tamen repugnat amorem reflexum, qui quia reflexus est, sit realiter amor obiti, quod ultra esse amoris ut sic, habeat aliud esse, seu habeat esse reale quod realiter sit aliud esse physicum quia purus amor. quale est esse reale et esse Dei, nempe, increati sapientis, summi boni et Omnipotentis. Sicut in disputatione de transcendentia identatis, tum reali tum formali vim in metaphysicis docebamus, quod licet de ens reale sit realiter ens, et nil aliud realiter distinctum ab ente, quia ni delicet, non sit etiam ens reale. Et licet repugnet ens, sive

reale sive forte, quod pure possit esse, et nunc sit realiter, seu
fortiter, vel aliud quam purum ens. At non repugnat,
quia de quo possibile est, aut de facto datur, est, et realiter,
et fortiter, ens reale, et nil aliud realiter saltem distinctum
ab ente. hoc est, quod non sit realiter ens.

21 Iam vero quod attinet ad distinctionem
realem amoris divini necessarii, tum ab obiecto directe amato,
scilicet Deo et omnibus eius perfectionibus absoluta
tis et relativis et tum reflexe amatis qualis est amor
directe amantis et gaudium, et gaudium de hoc
amore. Dixi. Itaque sententia vero probabilius mihi videri,
probabilius mihi videri, amorem necessarium divinum eo quod ac
tus vitalis et realiter pende realiter procedens a divina
voluntate distingui re ipsa realiter, tum a natura divina, et tum a
volitione in actu vero et ibidem nunc addo probabilius mihi
hic esse, et ego cum B. Anselmo, me probabilius opinari eum
hunc amorem; eo quod est obiecto et ex opposito visus et cognitionis
vera et cognitione re ipsa influente, et aliquo modo moven-
te et procedente ad talis obiecti amorem; esse etiam realiter
realiter distinctum a vera, et ratione necessaria, qua Deus vi
det seipsum ceterasque omnes perfectiones sibi intrinsecas per
hunc amorem amandas.

22 At vero circa amorem refle
xum, et gaudium de tali amore directo, pro[...] viso a
Deo expressae et possesso, tanta est varietas, et libertas
opinandi, quanta referuntur, et late expenditur
a P. Arriag. disp. 8 a n. 3. aliis tuentibus talem gau
dium et amorem reflexum distingui realiter a directo:
et gaudium secundum [illegible] reflexum, a 1° gau-

dio reflexo, et sic in infinitum. Sin absurdum reguerent hoc infinitum chathegoricum reflexionum, et formitum, quod tuetur expresse P. Arriaga sectio 4 de Probatione capite 9. aliis ex iis (cum qq P. Rivadeneira) defendentibus non distingui inter se realiter: nec illam multiplicitatem esse realem velca thegoriæ infinitam formitum, et reflexionum in signis de tantum; et forte apparentem, et tamen una sit cathegorice materiæ infinita nempe receptum mentalium et signorum sane imperfecte sequentium divinum amorem: eundemque formaliter distinguentem illum quamvis directum ab ipso pro reflexo.

23. Nos qui neutri opinioni firmiter adhæremus, videmusque sane difficultatem nisi huius loci, et alterius in quo agatur de simplicitate Dei, et 2dæ utram bet angustam opinionem, denique probabiliter solvi indicamus: ab his quæstionibus suo et non huic loco oportunum abstinentes, exprimimus ad objectionem oppositam no. 4) respondemus. Nego assumptum. Nam talis amor potest esse et est indistinctus realiter et distinctus realiter. Poteritque esse in se ipso, quia indivisus, aut quia divisus realiter: quamvis nequeat esse realiter formaliter divisus. Ad 1am probationem, concedo illam. Ad 2am constat ex dictis talem amorem esse revera amorem alicuius objecti, quod est realiter amor, et non esse distinctum realiter ab amore. Et philosophum de recte stare cum eo quod non primæ sit amor amoris, vel sit amor amoris et nil aliud. Tandem probationem Nego negationem, et ad probationem huius dico Deum reflexe amare amorem suum directum. Ad dillemma, quo id impugnatur, respondeo (ut malueris) 2dam alternatim

opinione. Velum Rivad. dicendo amare amorem de rebus per amorem et gaudium reflexum vergra indistum et din racione nra dictum a derectis. Quod scilicet sit amor et gaudium tam de amore directo, quam de se ipso, et omni alii gaudiis reflexis possibilem de quo supponens vergra, tamquam vergra priorem rationem talis amoris et gaudii et illarum identicans et imitans, etiam realiter. Velum Summo et alii admittendo infinitum chathegoricum reflexionum et forsibus realiter distantium. Et respondendo deum amare suum amorem directum per alium reflexum realiter distinctum. Et hunc per alium et sic in infinitum.

24. Et circa modum, et qualitatem eius amoris, est altera gravior quaestio. Num talis amor sit necessarius, an liber? Quod est quaerere, an Deus seipsum amet libere an potius necessario? Et primo, atque adnotato duplicem esse libertatem, unam spectantem tam a violentia et coactione. 2am a necessitate. Et hanc, quod est prima libertas, subdividit in libertatem quoad specierum, quo ad exercitium, et quo ad indifferentiam rationem, de qq. omnibus dicta sunt seq. Suppono 1. cum Rivad amorem quo Deus seipsum amat, esse quoddam modo et quibusdam rationalis liberum. Nam 1. est liber a violentia et coactione quae aliquod aliud agens extrinsecum vim Deo inferat, et ad ipsum contra inclinationem amandum in rebus adigat, et nollentem agat. 2o est liber a coactione ab alio, quae ut ab alio impressam alius ipsum defereret ipsum ad se amandum. Suppono 2o cum Suarez et omnium sui Dd. duplicem esse libertatem, sive hanc unam libertatem divini amoris, ab his omnibus vinculis absolutam: atque ab aliis pluribus,

qud sine morat P. Ruiz disp. 4. de Voluntate, et
agg. expedit, et chatolici teneat divinum amorem, necessa
rium esse, ut vel divinus amor sit absolute et simpliciter li
ber, vel ad hoc ut proprie dicatur Deus se libere amare.
25. Ratio huius chatolicae et veri
tatis supponens est, q[uod] ut ceu Chatolici et Haereticos et Haere
ticorum huius seculi et Jansenistas dicentes liberum
necessitati oppositum, et id q[uod] voluntarie fit libere fieri quam
vis fiat necessario, obstantes defendunt sola libertas a neces
sitate ad unum et indifferens ad utrumlibet est absoluta et propria
libertas, et dicendo sola libertatem necessitatem excludens, non autem exclu
dens solam violentiam et coactionem, esse et proprie dici ab
solute et simpliciter libertatem, tamen q[uod] necessitatem admittit et coac
tionem excludit poterit esse et dici simpliciter voluntarium.
Atq[ue] divinus amor quo amat seipsum, tamen liber com
muniq[ue] sit a violentia et coactione, aliisq[ue] vinculis explicatis,
non est (ut mox ostendetur) immunis et liber a necessitate ad
unum: qui necessarius Deo est necessitate determinationis ad unum, et
impossibilitatis ad oppositum: et illa non sufficiunt ut
sit simpliciter liber: tamen satis sunt, ut sint et proprie
dicatur simpliciter voluntarius. Atq[ue] hunc sanum sensum
At huius seculi accesserunt interpretantes S[anctum] Th[omam] subtiles
et B[eatum] Angelicum aliosq[ue] Scriptores praesertim Scotistas
disputantes libertatem et voluntatis, docentesq[ue] apud P. Ruiz
disp. 4 sect. 1 de volunt., talem amorem esse Deo liberum (hoc
est voluntarium et non coactum) tamen necessarius sit et illud
necessarium ipsi appellent liberum et quod enormiter mo
net Compl. 1. lib. 1 opusc. et 1 p. 2. tract. disp. de volunta
rio. Cavendum nobis hoc tempore esse propter Haereticos

fuimus temporis ab illius modi loquor, ne dissentire videamur, loquamur, ac eos ut sentiunt, eloquentes illi aqq. dissentimus et tamen longe absumus. Hic notatis, et praemissis

26 Dico et dico nunc 1.° resolvendo. Amor quo Deus seipsum, et omnes perfectiones sibi essentiales amat, non est liber sed necessarius. Amat quippe seipsum et magnam bonitatem necessario, necnon quoad speciem, et quoad exercitium, et quoad indeditionem. Ita omnes passim fere, nullo reclamante nisi solis quibusdam AA., quorum suppresso nomine meminit Albert. disp. 5 sect. 2 qui licet dicentiant Deum se amare necessario quoad speciem et quoad exercitium, volunt nihilominus se amare libere saltem quoad ~~la~~ ~~m~~ intuitionem suum, videlicet, et alterius individuationis amoris necessarii? numeri vinclis dubii.

27) Probatur 1.° necessitas ejus amoris, tam quoad speciem, quam quoad exercitium, et clara, et facilis est. Etenim Deum se amare necessario quoad speciem, aliud amoris est sic necessario seamare, ut non valeat seipsum odio habere: sed evidens est Deum non posse seipsum odio habere, cum evidens sit nullam in Deo posse esse aut esse apparere in se ipso rationem mali. Vel absque tali ratione probabit seipsum odisse: quod. 2.° necessitas quoad exercitium amoris, 2.° necessitas quoad exercitium amoris etiam est clara. Ita amare seipsum necessario hac necessitate, ita amare seipsum, ut non sit ante potens aut liber ad non se amandum; sed sit omnino determinatus ad exercitium amoris sui nec ante potestatem tale hoc exercitium suspendere. Sed hac ratione se amat. Et hoc min. prob. quod summum bonum ~~m~~ clare visum rapit, detrahitque obtinere, et subtrahere

volbe ad suu amore (vt in tra de Beatud. oibus ll est certissimum) ita vt n reliquat videnti potbate ad illud n amandu. 2° Qa Deus necario neibe sua nad est summe felix, summeq beatus: Igitr n potest carere fruitioe gaudio, et amore summi boni quod est, et identitate ipse possidet. Sivè hae fruitio, et amor statuat formalitr beatitudine, vt tenet opinio Scoti, sivè contineat complementu beatitudinis, et summe felicitatis: q necario seipsum amat, neibe quoad exercitiu.

28 De neibe quoad individuaone n. est tam certa, et explorata apud D.D. pbao. Qes examinat Pallavicine: multasq addiicit P. Rivaden., et plerasq impbat vt ineffaces. Neq Qes, quas ipse vt effaces appbat, effaces mihi sunt. Cum tota illaru vis infringi, et effaciad enervari possunt n maiori negotio, qua adnotando tale amorem M. in individuo, realitr distbu ab amore B, esse quidem entive necarium; et de denominative singente: et dentr realitr indefectibile quoad tota entate, esto realitr defectibile quoad denominaone (vt nos diximus quando de decretis) et addendo id, q nos dicimus infra de pura omnimoe libera Deum n potencià q esset liber ad individua amoris sui A, et B realitr num. disba, fore quoque liau ad reddenda, faciendam re n exponte hane stra num. entate, et essa physica lit, aut huius, vel alterius pront M. Divinitr et mice ad faciendu, vt eade hac entate physica permanente, addicet alia denominao numerice realitr dista. Quamobrem illis pbaoibus libentr omissis, et libentius ignaru impugnaoe

29. Probo duplici raone delirone

mihi evidentes, et omnes DD. certissimam. Resp. Non repugnat, 6
ex vi sui potius est amor tam indefectibilis, quo Deus se ipsum
necessario amet, tanta, et tali ipsius necessitate amoris, quali, et
quanta est necessitas naturae divinae cum qua ille identificatur. et inde-
fectibilitas huius numquam esse divinae, talis, ac tanta est, ut nec ra-
tione deficere possit: ergo et illius amoris potius: ergo et huius existen-
tis. Siquidem (ut recte Ribadeneyra) in necessariis eadem est ratio
a potentia ad existentiam, cum de potens esse, et non existens, non sit nea-
rium, et dingens. 2o. sit. Amor quo Deus seipsum amat, natu-
raliter potest esse liber quoad ~~exercitium~~ individuationem, nisi
bene pro distinctione intercedit virtualis inter hunc amorem, qui de
facto exit, et alium, qui loco huius possit exire. et nulla
est ratio, quod cogat ad talem sane distinctionem admittendam, ne-
dum asserendam: ergo.

30 Dices 1o. ratione et necesse esse ut credi-
cet Deo tribuatur perfectio libertas dominij electivi ~~in~~ in exercitio
exercitio talis amoris. et 2a. 4a. p. instantiam: ergo ut Deo tribuatur
maior libertas dominij electivi in exercitio talis amoris, il-
le debet esse liber quoad exercitium et quoad speciem. 2a. 2o
a priori. Nam etiamsi libertas ex genere suo et sub conceptu ge-
nerico dominij electivi suorum actuum sit perfectio simpliciter
perfectione vel (melius dicam) appareat perfectio et logica
pendeat ab imperfectione quia logice non explat: atque exinde
sit ut maior libertas censeatur maior perfectio, potest con-
gere, ut in libertate ad peccandum, quod illa in specie vel in individuo
dicat aliquam imperfectionem, quam ex genere suo non expla-
bat. Resp. illud de maiore perfectione ubi maior libertas est, ve-
rum est quando cetera sunt paria, et quando maioritas extensionis

liberis non afferat, ut afferret in ipsenti mala aliquam imperfectionem physicam pugnantem cum alia perfectione essentiali: videlicet defectione et defectibilitate realem vel saltem necessariam, indeque oppositam cum summa simplicitate et virtute.

31. Dices 2º. et opponens, quod dicta defectione, defectibilitate, et libertate esse necessariam, et ad hoc asserit in Deo etiam hic amor sui sit moraliter laudabilis. Resp. 1º contra. Licet sit sit moraliter laudabilis et expetenter laudatio in illum ponens liberum quoad exercitium, et quoad speciem et sub libertate ad peccandum. Resp. 2º. Nam nec libertas ad individua amoris bonitatis et oppositionem, cum virtute determinata ad unum sufficiens est ad laudabilitatem moralem in libertate fundatam. Resp. 3º. Nam dato, quod talis libertas esset sufficiens, illa non est Deo, quoniam nec decens aut conveniens divinae simplicitati et summae actuum divinorum indefectibilitati. Resp. 4º. Nam (ut bene Ill.mus Soda) bonitas moralis et laudabilitas in libertate fundata tota sit propria et conveniens actibus liberis Dei est ex nostrorum Ill. repugnans, vel saltem inconveniens actibus necessariis. Resp. denique Nam etiamsi libertas moralis sit necessario requisita ad laudabilitatem moralem propriam actibus creatis, quippe quae ex libertate et potestate libera ad oppositum fundatur, attamen laudabilitas moralis propria actuum divinorum, utpote quae alterius et altioris ordinis est (ut diximus supra ubi de eo loco forte) non fundatur necessario etiam in libertate ad oppositum, neque illa requirit quod fundanda omnino sit in virtute non determinata ad se operandum cum optima regula morum, et in impossibilitate a tali regula deviandi, quod ad hunc finem non est

necessaria. Maneat q. 1.º illum amorem quo Deus seipsum amat esse maximum triplici nexu, quoad speciem, quoad exercitium, et quoad individuationem.

Caput 3.m

De amore Irritabo. ci.

Quaestio.

An Deus se ipsum amet amore Irritabo.

32. Duplicem in praesenti quaestione distingo amorem [illegible]: unum generice, et alterum specifice [illegible]. Amor generice [illegible] est, et nominatur ille, qui proprie participat genus amoris, et cui proprie, et essentialiter competit conceptus amoris generici videlicet complacentia in obiecto et affectiva inclinatio ad illud. sive hic amor in specie sit gaudium, sive sit desiderium, sive complacentia simplex. Etenim, ut infra dicemus, quinque vel sex actus amoris agnoscit D. Thom. specie distinctos. Amor specifice [illegible] est ille, qui specie sua, et essentia differt a gaudio et desiderio, et tamen nihilominus proprie, et [illegible] amor. Hic est amor ille, qui post actibus a gaudio et desiderio, qui sunt proxime actus amoris proprii et [illegible] est amor. Statuit in speciem amoris ab utroque amore gaudio et desiderio distinctam. Propterea cum careat nomine proprio, vocatur a DD. amor [illegible].

33. Et licet inter Theologos DD. [illegible] definitione huius amoris longissima soleat institui disputatio, et in eo designando tanta discordia sit et dissidium, ut P. Viva [illegible] in hanc unam quaestionem duas satis dignas disputationes impendat. Nos qui quaestionem de voce [illegible], et qui [illegible] de nomine [illegible] amoris specifice [illegible] maxime ex parte de nomine indicamus, verbis hoc omnia expediemus, et referentes magni-

mis ex D. Thom. et aliis AA. sensu omnes definitiones amoris in genere, et speciei amoris concubitus illius procedemus ad eam stabiliendam, quae nobis clarior et verior apparet; et ad quaestionem subinde resolvendam.

34. Igitur D. Angelicus 1a 2ae quaest. 25. art. 2. amorem, desiderium, et gaudium definivit, ut sup. retuli Scoarz. 2a disp. 1a. sed gravius 1a parte quaest. 20. art. 1. eosdem voluntatis affectus sic definit. *Sunt autem quidam actus et affectus voluntatis et appetitus respicientes bonum sub aliqua speciali conditione. Ut gaudium et delectatio est de bono praesenti et habito. Desiderium autem et spes de bono nondum adepto. Amor autem (scilicet speciei concubitus, de quo nunc) respicit bonum in communi sive sit habitum, sive non habitum.* Hoc est, ut mox declarabo, respicit illud inseparabiliter, et cum separatione abstractionis in suo intrinseco modo tendendi a modo tendendi complexo, quem supra explicabamus, et proximum actuum desiderii, et gaudii. Hinc enim P. Rivaden. postquam in prioribus disputationibus fuse explicuisset naturam et diras desiderii, et gaudii propter differentiam tum inter se, et tum ab amore concubitus, tandem amorem concubitus propter speciei distinctum a desiderio, et gaudio ex D. Thom. disp. 10 n. 88 sic optime describit: *simplex affectus voluntatis tendentis in obiectum bonum, quod bonum est: divisum ex modo tendendi ab eo quod tale bonum sit praesens, vel absens.*

35. Et nos ex utroque D. ferentes, sic definitione D. Thomae interpretamur et paulo aliter quam P. Rivad. dictum amorem describimus. Dico quod ex supra dictis desiderium esse complexum amoris boni absentis seu repraesentati et gaudium boni praesentis, et possessi aut possessi, amorem vero concubitus simplicem perceptionem illius boni, et possessi, cum separatione reali ex parte affectus et modi tendendi ipsi

ne ab absentia et praesentia talis boni et sic potest deprimi: Simplex complacentia obiecti. Et ita clari descriptio: simplex et incomplexus affectus voluntatis, quo incomplexe et cum praecisione totali a desiderio boni absentis et gaudio boni praesentis tendit prosequitur in illud simpliciter complacendo in ejus bonitate. Etenim definitio totalis amoris [illegible] tradit ipseque amor [illegible] et [illegible] a gaudio et desiderio debet definiri et [illegible] complacentia etenim hic complacentia significat affectum prosequens, quod [illegible] amoris [illegible]: et quasi genus et [illegible] in quo illud convenit cum desiderio et gaudio. At vero hic incomplexe et simplex, differt a gaudio et desiderio quae sunt affectus incomplexi (ut supra explicabamus) denotatque et exponit proprius et specificus modus tendendi amoris [illegible], qui fusius declaratur per reliquas descriptionis particulas: incomplexe praecisive, et directe sine cum praecisione ab absentia et praesentia obiecti, cuius bonitatem amat.

3.6 Pro cuius intelligentia animadvertendum est duplicem praecisionem sub qua voluntas, eiusque actus tendant in obiectum, debere distingui: unam intellectualem, seu expressivam retinentem ex parte intellectus, nimirum non repraesentantis, neque aliquo modo proponentis absentiam, sive praesentiam obiecti amandi; et tam ab absentia, quam praesentia, sive tam a repraesentatione affirmativa quam negativa, minus quam alterius mere litis negative praescindentis. alteram vero voluntariam et affectivam nimirum ex parte ipsius voluntatis et affectus amantis quidem obiectum, ut ipsi voluntati propositum; et tamen nec desiderantis expressam illius, nec de eius possessione gaudentis, (etiamsi ab intellectu proposita sit absentia, vel praesentia talis obiecti) et afferre ex suo modo tendendi tam a desiderio, quam a gaudio praecisio,

sic

singularidentis. Et enim dei hic adveniunt, cujusvis bonum præsens, et possessum v. g. claritate, quod illectus absque cum sua possessione possonat velle ut vale: imo cujusvis eius ex parte et possessione perspicuitam, potest velle, imo et quoque id agit, versari, et affectu per amorem solum simpliciter explanat adeoque spectat licitum, et implexè et possessivè, modo explanato tendente. v. g. dei in descriptione additur: implexè et cum possessione reali ab absentia et præsentia obiecti tendentem: non tam de possessione intellectuali et expressiva, quam de voluntaria, et affectiva illud cum S. Thom. et Caietanus S. J. accipiendum est. Atque hic præmissis, quæstio decisa patet, et ex pa amoris dei licitum praecipuum, ita probatur, et ex ponitur.

3) Suppositis cum S. Thoma 1.2æ q. 23. et 25, et explanatis cum P. Tarq. 1a. parte disp. 84. hic, quæ superius præmisimus. 1o. Affectus prosecutionis et fugæ, quos in voluntate dignoscimus esse novem, prosequutionis quidem quod bonum, amor, desiderium, spes, gaudium, fruitio et delectatio: aversionis v. contra malum et fugæ odium, timor, tristitia, dolor, et desperatio; et ex his affectibus reperiri in voluntate divina dei, illos qui perfectione explant et nullam implicant imperfectionem, dentro amorem sui generice licitum: gaudiumque ac delectationem de summa sua bonitate, et omnibus perfectionibus sibi intrinsecis. 2o distinctione, et divina desiderij et gaudij eam esse, quod cum utroque affectus sit implexus et cum bonum; desiderium est quod bonum ut absens, vel saltem ut non obtinè præsens: gaudium v. de bono ut præsente et præsentes. Amor licitus est medius inter utrumque affectum de utroque participans receptum generice amoris et explanat tendensque versus possessivus præsens possessione inclusionis realis, seu distinctione divina termini, et alterius. Cum certum præterea sit, deum

nisi amare amore desiderij sui, et seipsum amare amore reflexo gaudij de seipso. Quaeritur ergo an parità seipsum amet, et suas perfectiones sibi indicas amore inreflexo ita explicato qui sit, et quem omnitò nuncupamus, amor specificè talibus.

38. Sex opiniones refert P. Rivad. disp. 11 n. 1. 1a negat, et 2a affirmat possibilem talis amoris in Deo. Pro 1a negante stant PP. Mexice, Fasol, et Arrubal, Fuster, et Francus Palip. Pro affirmante speciem talis amoris distinctam ratione rationata à gaudio, allegantur D. Thom. et Joann. a S. Thomâ. et ex N.N. Complut. Suarez, P. Lazq. Ruiz, Arrias, Oviedo, Arriaga et alij. 3a opinio negat Deo amorem talibus adhuc formaliter, et ratione nostra distinctum à gaudio, illumque concedit formaliter indistinctum. 4a negat Deo hunc amorem per sua essentia, illumque concedit per sua attributa, et perfectiones realiter distinctas. 5a concedit Deo talem amorem regulatum à scientia, qua Deus se cognoscit mediatè in creaturis: negatque ipsum regulatum à scientia visionis immediata, qua Deus videt seipsum in seipso. 6a demùm negat talem amorem necessarium, affirmat vero possibilem Deo talem amorem liberum.

Cap. 4um

Nostra opinio de amore per se complacentiae tantum, vel actu Dei erga se ipsum. etc.

39. Nostra opinio est cum Aut. 2a sent. et duas statuit partes, quarum probandas 1a est Deus amare seipsum amore reflexo distincto formaliter ratione nostra a suo fundamento in re a gaudio, et sententia

amore, qui ratione nostra est apparenter [illegible]: Ad hoc necessa
rio esse ut vel se ipsum vel suas perfectiones intrinsecas absolutas
amet necessario, aut amare illas possit amore ipsius
speciei [illegible], sive qui revera amor speciei [illegible]
sit.

40 Prima pars est mihi vera et probatur far
lis. quamquam pugnare videar (fundo nescio quo) illi obsti
tant A.A. apud P. Aldrete. Etenim Deum se et suas per
fectiones amare amore distincto a gaudio et formaliter
[illegible] aliud revera non est quam illum amorem neces
sarium quo Deus se amat et quod revera est gaudium
de se ipso, prout experiente, et possesso, esse apparenter et fun
funto in re, saltem sub aliquo suo conceptu formali
adaequato, amorem complacentiae summi boni concomitantem negar
re. vel sub tali conceptu formali non explanatem tendentiam
complexam gaudii, quam realiter implicat, et cum qua re
ipsa identificatur. Et amor necessarius quo Deus se ipsum
amat saltem sub conceptu inadaequato complacentiae summi
boni, et amoris summi boni clare visi qui
sit aut appareat radix et origo gaudii eius
distinctus est: nec magis ostendit aut explicat suam
identitatem suam cum gaudio, quam essentia divina sub concep
tu essentiae et non explicat identitatem realem suam et suo
rum attributorum ac perfectionum. Igitur amor est qui
licet revera a parte rei gaudium sit, nec possit gau
dium non esse distinguitur formaliter ratione ratiocinatae,
i.e. a gaudio et cum funto in re: et et qui apparenter ratione nostra, et for
maliter sit speciei [illegible]

41 Ad 2. non satis esset ut vel sit
revera talis amor, vel ut possit, aut necessario Deus se ipsum amare
amore speciei [illegible], quod est secunda pars nostrae opinio
nis, patet ex supra dictis. Non est nec potest esse amor

reipsa, et a parte rei specie distinctus, qui non est reipsa simplex, et insplexus distinctusque reipsa realiter, saltem virtualiter a desiderio, et gaudio. Sed amor quo Deus amat seipsum pro hoc statu quo apparenter ratione sua et fortiter adhuc cum fundo in se, et sub aliquo sui conceptu formali inadaequato non sit (melius et proprius dicitur non apparet) gaudium de summo bono non est reipsa realiter adhuc virtualiter distinctus a desiderio, et gaudio, quod realiter etiam virtualiter gaudium, fruitio, et delectatio est: ergo nisi ostenimus reipsa, et ex intrinseco modo tendendi quod summum bonum expens, et possessum, designatur realiter, saltem virtualiter, a desiderio, et gaudio de tali summo bono, non erit specie distinctus. Atqui non sic distinguitur a gaudio et fruitione divina: ergo non est reipsa amor distinctus.

42 Probo min. et simul abluite ostendo Deum non posse seipsum amare amore specie distincto, seu libero, seu necessario. Amor reipsa distinctus est amor simplicis complacentiae reipsa insplexus, concupiscentiaeque et gaudium reipsa a gaudio et desiderio, et ab utroque realiter distinctus. Atqui ex dictis cap. praecedenti. D. amor, quo seipsum, suasque omnes perfectiones sibi intrinsecas, absolutas, et relativas tamquam summum bonum suum, expens, praesensque et possessum amat, nec est, nec potest esse amor insplexus, et realiter, seu reipsa, adhuc virtualiter a gaudio distinctus. Probo. Non potest aliter esse talis, et a gaudio sic distinctus nisi inter talem amorem, scilicet, simplicis complacentiae, et gaudium divinum de summo bono intercedat distinctio intrinseca virtualis, quae saltem aliqua praedicata contradictoria, quae talis amor gaudiumque suscipiant. Est notum. Sed nulla talia praedicata inveniunt reipsa

amoris et gaudii, aut evenire possunt reipsa, pro quibus suscipiendis, seu salvandis necessaria vel possibilis sit talis distinctio realis virtualis: Ergo.

43. Dices. Aliqua talia grata evenire reipsa amori et gaudio, pro quorum oppositione salvanda prorsus necessaria sit talis distinctio realis virtualis. Etenim amoris competit esse simplicem complacentiam, incomplexè reipsa, et cum praecisione distinctionis vel non identitatis realis cum gaudio, tendentem in obiectum bonum. Gaudio autem competit esse actum complexum, complexèque tendentem in suum obiectum, et respicientem illud ut praesens, et possessum. Patet autem quod haec praedicata: incomplexè et cum praecisione amare: et complexè amare absque tali praecisione non sunt reipsa contradictoria. Ergo. Verum est, quod si invenirentur reipsa in divinis Verbo duo illi actus incomplexus, et complexus Ergo. reipsum: et quo amat necessario quo Deus se amat seipsum, haec grata reipsa evenirent, necessaria esset, et defacto daretur distinctio virtualis intenta; negamus autem evenire reipsa talia praedicata tali amori, et insuper ostendimus, et probamus in amore quo Deus seipsum amat non posse identicari realiter illas duas tendentias, nam incomplexam et realiter afficientem praecisivam propriam amoris habitudinem, quae sit simplex complacentia summi boni: et alteram complexam non sic praecisivam, et quae sit gaudium, et delectatio complexa de tali bono ut possesso.

44. Id quod praeterea dubia, ita explico. Esse reipsa gaudium de obiecto, est esse reipsa complexam propter rationem ipsius ut existentis, praesentis, et possessi: hoc ut redundante non solo propositionem intellectualem obiecti amati et terminum talis amoris; et insuper rationem formalem sub qua et modum tendendi talis actus: et hoc rursus est talem actum sic esse consequenter talis obiecti ut sit

ex suo modo tendendi affectivè in illud, proinde illius et possessio per modum quietis in eius bonitate, non ea precisa ratione qua bonum et placens est, sed insuper qua bonum expensum, pensum, et possessum. Probat ex praedictis. Omnis amor, quo Deus se amat, et suam bonitatem intuetur quicumque demum ille sit, et quovis modo a nobis imperfecte concipiatur, est revera summus natura, nec potest non esse talis revera: Ergo hoc. Omnis talis amor, cum sit regulatus, et ortus, imo et detractus a scientia, et ratione bonitatis Dei, ut eiusdem realiter ex ipso expensisque, et pensentis, adeo quae et sui ipsius ut sic clare visi, et obtinere necessitantis eius voluntatem, illamque obtinere rapientis, et subtrire necessitantis ad omnem illum amorem, quo ut ita bonus, et visus dignus est; sane necessitabit ipsum ipseque manebit subtrire necitus ad talem amorem, neque erit potens ad alterum. Deus ut sic bonus, et clare visus plane dignus est amore, qui ex suo modo tendendi sit revera complexus, et possessivus Dei summi boni ut expensus, et pensentis: ergo ad hunc amorem est necitus, neque ad alterum liber, aut potens est.

45. Objicies 1o. Non omnis amor, qui est obtinere ut expensi pensentisque et possessi, est gaudium: etenim ipsammet expiam, imo et possessionem boni expensi, et sub hac ratione praeciti potest dari simplex complacentia: ut patet in voluntate creata rei bonorum, quae actu possidet: et in voluntate divina rei creaturum existentium actu, et in amore quo (ut dicemus) potest per suo libito in puro complacere in illarum bonitate, et non gaudere de ipsis: ergo licet omnis amor quo Deus se amat debeat revera esse sui ut expensi, et pensentis, non propterea omnis talis amor, est gaudium de sua bonitate: et aliquis poterit esse amor libitus. Confirmatur. Quod Nos ipsi cum communi Nob. S. ad in uno in de scientia Dei Dicto 7o ex omnino de necessitate qua Deus videat se ipsum,

in

in seipso: et rursus creat in seipsum, locum fecimus, et opponimus potius ut et cognoscat seipsum in creatis: et rursus creat in seipso. et hoc non alia de causa, quam ut omnia cognoscat modo comprehensivo: et quod de ratione comprehensionis objecti est non modo cognoscere, et scire omnia, et ulterius illa scire omni illo modo quo objectum cognoscibile est. et amor divinus debet esse comprehensivus, et Deus prout summum bonum, debet rursus esse vere amabilis non solo amore, qui sit gaudium de tali bono ut possesso: et insuper qui sit complacentia tantae bonitatis: ergo.

46. Hac nostra objectio difficultatem continet, et in oppositionem nostram, et traxisset me non libenter inclinatum reddidit: Caeterum quod verior mihi est sententia dominus, et veram illius solutionem regeri. dico non cedens eius efficaciae, ad eius formam resp. concedo ant. et neg. conseq. vel clarius gratia ant. sic christo dicta diligo, non omnis amor objecti boni ut existentis, et possessi est gaudium de illo, si hic ut reduplicet tantum objecti amicitiam, vel solam possessionem objecti talis modo: quod etiam circa objectum existens et possessum potest aliquando dari amor simpliciter complacentiae et bene probat objectio. Si reduplicet modum tendentiae ipsius amoris quod tale objectum, sibi ipsa amor objecti ut existentis, et possessi, tam objective ex parte objecti possessi et amati, quam subjective ex parte ipsius amoris complexe amantis illud sub tali modo tendendi, nego ant. et conseq. Etenim nos, non ex inde forsitan arguimus, ut facere videtur P. Rivadeney, illum amorem esse gaudium quod est de objecto ipsa existente, et possesso, et tamquam tali possesso: et quod ut probavimus, est creatio ex esse tali suo modo tendendi complexo amor possessivus, et modo affective possessivo tendens in tale objectum

47. Ad istam enim dico nos quamvis loco citato dicto diximus ultra nostra ...

immeata, qua videt se ipsum in se ipso, seu extra, meata quâ cognoscit in creaturis tamquam in medio: hanc n distinximus realiter, et forsitan tantum ratione, seu ab illa. Et si forte illam distingueremus, n ideo ipsas ita distribui examus, ut hanc alteram seu asseremus ipsam enigmaticam, velabitarum, aut n comprehensivam ipsa ipsius Dei, adhuc prout est ipsa seu simpliciter intelligentia posterium. Et quod adhuc prout talis est ipsa, debet esse ipsa intuitiva et comprehensiva Dei, ideo eam n. distinguimus a divina comprehensione. Vel potius operationem sumimus secundum se, quam operationi ad illam opposita disparitatem vel solutionem exhibere teneamur. Nam cum amor comprehensivus, et creaturis Dei: eo quod comprehensivus bonitatis Dei quantum ipsa apposita debeat ipsa amor Dei illo modo tendere dictum, quo, ut ita apposita digna et amabilis est. Ideo Deo apposita, et nota, quamvis praesens, et possessa a Deo, et ut ita apposita digna sit amore gaudii, nec illi satisfiat altero genere amoris: demum quod comprehensivus esse debet, debet esse gaudium, nec sat est aut potest esse simplex complacentia aut amor tendentiae. Et ad primam operationis dubia mat. modo, quo dixi, vel illa scessa, negatur minor, potest ratione immediate tradita.

48 Objicies 2°. Ita vel velle ut docet D. Thom. 1ª p. q. 20 art. 1°. Et speciatim in velle divina, ut docuit la docuit lib. 1° 3ª Sent cap. 90 et 91. necessarium est assignare et ibi distribuere aliquem actum amoris primum priorem seu maximum, qui scilicet, ut talis, et quia primus maximus actus talis sit et volitus est, sit quasi radix et origo omnium aliorum actuum et affectuum, comparatorum quidem ad omnes illos, vel ut ipsorum principium, et quem ut suum fontem et originem ceteri omnes actus et affectus v.g. desiderii et gaudii consequantur et omnino

prosequatur. Probatur assumptum, Amor erga eum non potest quia complac. et amoris benevol. quae sunt in volunt. divina prior ad omne gaudium. Confirmat. Quia Deus, ut beatus est, per tam, etiam in suo reali. Ideo Deus de se gaudet, quod se amat. Probatur ex eo, non potest Deus amare, prius Deus prior ad gaudendum de sua bonitate summa, seipsum amat, ut erga prior gaudio, et aliquo modo in ipsum influens, ipsum ut dicebamus: quod est. Probatur quia in Deo amor gaudio prior, et dicitur erga a gaudio. Talis autem amor est specie benevolus.

49 Ideo ad argumentum distinguo maiorem. In omni volunte est prior erga vel tanquam erga exprimitur ratione, amor erga distinctus a gaudio, sive quasi sit erga, et realiter radix physica gaudii ad alterius ipsum affirmo, nego maiorem. Hoc enim nec verum est, nec ubique hoc docuit S. Thomas, ut optime probat P. Conrad. Sive sit fortior ratione nostra radix, et logice prior: vel tamquam erga inclusus a gaudio, et in ipso realiter realiter inclusus, non minus, nece cum, ac quod dicimus animal logice praecedens absolute et bruto et planta, atque sit logice prius est nihilominus realiter idem cum ipsis, et in eis tamen realiter inclusum: concedo maiorem. Et nego minorem. Quod ille talis amor non est aliquis tertius affectus erga prior et praecisus a gaudio non distinctus: et propriè affectus v. g. desiderii et gaudii sunt species forte amoris, et complac., et ut logice distincti a dictis gaudii et desiderii in quo erga includitur, sunt fortior ratione nostra et logice priores respectu prout absque fortior distinctis in sua ratio parva specie forte. Et hinc ad confirmationem. Distinguo illam in sui altera propositione causali: Ideo Deus est erga Deum, quod est erga Deum.

Ad 10 disp. 2do mai. est vera in sensu reali affirmante amorem umquam respectu priorem gaudio aut opponente respectu ponere, prioritate physica aut reali: ad ipsum: nego. In sensu reali affirmante respectu eam personae esse respectu, nec sic apparentur aut ratione intra veram, quamvis nemini affirmat eum amore esse fortiter et ratione intra logice priorem gaudio dedo mai. et nego min.

50 Obiicies 3°. Non est cur Deo negetur amor ut ipsa prior gaudio, qui nemini amet Deum et eius perfectiones quia bonas, nec tamen gaudeat de ipsis quia sunt existentes et possessa a Deo. ergo talis amor, ut ostendi accipitur a nobis traditio est specie tribuitur: ergo non est cur hic negetur Deo potius. Probant assumptum mai. P. P. Montoya et Ripald. quia rationes obiectiva realiter eadem, et tamen ratione intra distincta, etiamsi eadem indivisibili notitia et cognitione apposita, possunt trahere et tenere movere ad actus vitales realiter specie distinctos. Ut patet in virtute et bonitate divina, quarum 1a movet ad spem, et 2a ad amorem. Immo in ipsa etiam bonitate divina, quae quamvis participabilis a creaturis et pro sic apposita Deo movet eius voluntatem ad amorem sui creaturarum et creationem liberum. et in ista et perfectionibus Dei ratio bona, et ratio possessa a Deo sunt rationes acceptae obiecti saltem ratione intra distincti. ergo et quae sub ratione bona potest movere amorem liberum, et sub ratione possessa gaudium.

51 Confirmatur 1°. Nam in Deo sunt attributa, vel saltem tamen aliqua grata realiter inter se distincta, et ut talia non possessa a Deo possessionem summae identitatis, ergo verelis: ergo saltem haec poterit Deus amare amore liberi et perfundente a gaudio. Confirmatur 2°. Deus duplicem sensum se sibi obiicit et cognoscit, una intuitiva et immediata,

quā videt ꝯ inseipso: aliena abstracta, seu creata;
quā se abstraheret vel creatè dignit in creari: quia p̄
venit seipsum per abstraheret vel create symbolum ama
re amore concreto qd bonum, licet debeat creato gaude
re de seipso per continuere vivo tunque possesso.

52 D. P.r Arradenez. Ut argumentum solvat
recurrit ad doctrinam ingeniosam et cito veram, ex meo iudicio, nec
necessariam, nec utile, de imperfecte effectibus divini ad distingu
endum fortitudine, per rationem paradata realiter eadem: et ut quod qua
vis conceptus boni et alio possessio distinguantur apud nos,
fortitudine ratione nostra, non distinguuntur coram Deo, mente, aut ratione
divina. et quod (ut ipse putat) amor concretus diuine, et non
aliàs potest veritatem coad bonum peccatum ut possessionem quo
in obiecto peccato, ratio boni et ratio expendit, saltem in men
te amantis aliquo modo discernuntur: secus quando in
mente amantis relucet divina, nullo modo sunt
distincte; ex hac doctrina, ut dixi, tamen vera, necessaria
est nec utilis, quod independenter ab ipsa facile est argu
te solvere: et quod conceptus obtiri v.g. bonitas Dei et par
tripalis, quorum ego memini, non sunt distincti per ratione
divina, nec forte ratione nostra ratiocinata. et nihilominus
certum mihi est seles conceptus in distinctos tratione abstrahibil
bus et volens extra specie divinos, et posse adipsos. quam
patet

53 Ad objectionem nego assumptum ad probationem mai.
dist. mai. possunt per dilectionem dei peccata trahere et
movere actus distinctos, dei et quosvis, nego mai. Alias
divina bonitas potest movere et trahere divinum desiderium
num sui et spem. Aliquos nempe illos, qui tali vol
te non repugnent quod obiectum ut tali modo propositum sedo
maiorem. et transmissa minori nego Cons. Nam licet bo
nitas divina per se nobis proponatur tamen abstracte propo

possit movere nos ad amorem eius Charitatis (sicuti etiam
ad desiderium et spem) quia tum nos moveat aut incitet
ad gaudium de eius existentia, ipsa tamen potest Deo nota et
ab ipso intuitive visa absque praesentia non potest non move
re, immo etiam incitare Deum ad gaudium de ipsa potest
experte et identitate possessa. Cum non possit non movere
rapere et incitare ad amorem afferre satisfactio
nem dignitati non morali, et inclinationi obiectivae talis bo
nitatis potest illo modo proposita, visa et nota: et talis amor
sic satisfactionis non alius quam complexus et quomodo
gaudii esse possit neque sufficere.

54 Ad 1am objectionem admisso anti
de abstractis, et scisso de aliis praedicatis dirigentibus nego
consequentiam. Nam cum sint tales perfectiones, adhuc potest intelligi a
Deo dictae, nec importantes identitatem realem, importabunt
implicabunt, immo et solum deinde explicent tam exis
tentiam necessariam, quam identitatem realem: adeoque et possessionem
sui a Deo, praesentiamque et existentiam in ipso per talem identitatem
non est cum nos dirigimus, vel Deus illo modo apprehen
dat ea quidem esse bona, non videndo esse possessa. Et hoc
pacto possit terram [?] ipsa et sic proposita per actum amo
ris qui subtrahere et afferre praesentiam a praesentia etc.
sit per modum quietis et delectationis hic et de illis

Ad 2am objectionem dico multa in ea immisceri
non vera nec fide digna ut constat ex dictis n. 41 et
latius et tamen de scientia visionis transmissio scientia Dei in exer
cete abstractiva et realiter distincta a scientia visionis Dei in se
ipso. nego solum eius posse terram per amorem charitatis quod
Deum adhuc potest ita proposita. quod cum potest sic proposita
sit sibi ipsi scientia nobis, et potest ita nobis, sit
nobis et praesens tanquam ipsorum possessa, possessione iden
titatis realis secum ipso, incitante ad gaudium[45], nec tolen

quenter potestate ad simplex complacentiam non est potestas et Deus possit quin recipiat potest sic meante cognitio hoc actu versari.

Multa contra hoc, obiicit cum … Ferrad. P. Quiros, et ipse obiicit, quae licet speciosa, acutaque sint, nunt efficacia. Quippe quae … contrarium non repugnare ex terminis, et quod … dari tum in nobis tum in Deo quoad bonum cognitum et bonum, et possessum, in complacentiam inspecta amoris benevolentiae et gaudii, amorem … complexum; et … et malum praesens, atque ut tale … potest dari in voluntate creata, nunc tristitia et dolor effectus, quae … gaudio. et nunc dolor … nimirum odium … et modum simplicis displicentiae.

Quae quidem nos non negamus. Rationem ille assignat ingeniosam quia … non. habet et in obiecto apparet motivum amoris benevolentiae tunc potest dari in voluntate motus amoris benevolentiae circa tale obiectum ut sic … et … motivo gaudii volentis scilicet bonum ut praesentis, et possesso: et in sensu composito huius … non latet, et in obiecto apparet, et habet rationem formalis sub qua, et motivum amoris benevolentiae scilicet bonitas talis obiecti, et tale obiectum praesens et possessum esse in se bonum: …

Enimvero … cum nos non negaverimus, quin … possimus, quoad obiectum bonum … et possessum; immo quoad … et possessione obiecti posse voluntatem quodque versari … amore benevolentiae tunc videlicet quando tale bonum non est summum, vel si summum, non clare visum: nec potest tale … et … (ut est Deus, eiusque bonitas) ad gaudium de ipso. Cumque … nea illa ratio sit fallax, adeo ut si … et meditetur … dicetur … Deum quoad suas perfectiones posse versari … actu et … et spei: …ad illa … non. et negata … si illa loquatur de ratione, et motivo formali obiecti … amoris benevolentiae … quoad ipsum: cum tale … motivum debeat esse bonitas divina … ut abstrahens vel … … et increata, vel saltem … non evidenter … … atque in

induci ab ipso visa vt presens, et possessa: nec quamvis talis necessario rapiens ad gaudium, et non relinquens arbitrium, aut potentiam (vt dictum est) ad amorem simplicis complacentiae, necessitat tamen voluntatem Dei ad ipsum, et ideo quod ipse diversa creatura ego vltimam con in volte divina et ab aliorum tam objectione, quam solutione vt non necessaria abstineo.

Disputatio tertia

De amore creaturarum.

Caput 1.um

De amore creaturarum existentium.

Disputatione praecedente egimus de amore necessario quo Deus amat seipsum, nunc vero agemus de amore libero, quo libere, vt probabo, diligit creaturas. Et quia earum aliae existentes sunt, aliae possibiles, et existentium et possibilium, aliae sunt bonae moraliter, aliae moraliter malae, et malas Deus amare non potest, et odio debet habere: ideo in hac una et eadem disputatione, in qua, prius de amore existentium, et postea de amore possibilium agere disputandum est: de odio etiam disputabo, quo creaturas malas odio habet existentes, et possibiles.

1. Igitur nota, et praemitto creaturarum existentium alias esse honestas, et moraliter bonas, v.g. Sanctos, et ipsorum sanctitatem; alias inhonestas, et moraliter malas vt peccatores, et ipsorum peccata. Loquimur ergo in hoc capite de honestis et moraliter bonis, et de illas, et amore ipsarum omnis et vera sententia est haec. Deus amat creaturas existentes multiplici amore, nimirum simplicis complacentiae, complacentiae benevolo, et tandem benevolo amicitiae, cum quibus

2 Dico 1. Deus amat creas existentes. Hanc conclusionem, quam volunt aliqui esse de fide, probant omnes, et indiscriminatim omnes illis scripturae locis in quibus est sermo de voluntate Dei, quamvis quasi volitione relata ad creas, quales sunt illi ex Genes. 2) Voluntas Dei fuit ut cito veniret. et ex Psalm. 103. Omnia quaecumque voluit fecit. Verum cum nos disputatione praeced. cap. 1. volitionem divinam ab ejus amore distinxerimus, amoremque a volitione, hanc, quae est de divino amore ut a volitione et decreto creandi, proposita assertione aliis script. testimoniis ut fide certa credimus esse probandam. Probatur ex illo Sapientiae 11. vers. 25. Diligis omnia quae sunt, et nihil odisti eorum quae fecisti. et ex illo Joann. Sic Deus dilexit Mundum &c. Quod et ratione naturali sic demonstratur. Evidens est inter creas existentes, saltem plures, esse bonas, ideoque amore dignas et honeste amabiles: ergo evidens quoque est Deum posse has honeste diligere. Praeterea est ratio, et authoritas quae evidenter probat illas amare de facto. Etenim authoritate certum, et ratione evidens est, Deum habere providentiam, quam omnem, quam specialem, utramque perfectissimam circa creas existentes, tam rationales, quam irrationales: et aliunde evidens est talem providentiam exercere non posse, vel saltem illam de facto non exercere sine multiplici amore creaturis existentibus, tam complacentiae in illis, tam benevolentiae circa illas, et tam amicitiae rationalibus aut late, aut proprie: ergo praedicta assertio fide certa, et ratione evidens est. etc.

3. Dico 2. Deus amat creas bonas actu existentes multiplici amore, tam generice quam specie circa sumpto, nempe complacentiae, benevolentiae et amicitiae. Probatur ex scripturis allegatis, et ratione praecedenti. Et quidem quod attinet

ad amorem complac. creaturarum ac creditarum, quas intrinsece illum recognoscunt in illis Gen. cap. 1. Vidit Deus cuncta quae fecerat et erant &c. Hic enim sermo est de complac. approbationis, quam nempe Deus habet de illis obiectis, quae ei placent. Quarto spectabat ad amorem benevol. quo amans vult bonum obiecto amato; probatur ex aliis locis in quo sermo est de providentia Dei benevola, et beneficentia quoad suas creaturas. et clare expressa exprimitur in verbis quae simul revelatur Deum amare creaturas rationales amore amicitiae, ut Cant. cap. 2o. Surge propera amica mea. et cap. 5 Ipse est amicus meus. et Joan. 15 Vos amici mei estis. et Psalm. 138. Nimis honorati sunt amici tui Deus. et in Tridentino definiente s. 6. cap. 7 hominem per susceptionem gratiae et donorum fieri ex inimico Dei amicum.

4. Ratio assertionis est quoad eius omnes partes. Nam creaturae existentes, etiamsi finite bonae, et bonitas earum finita, habent in se sufficientem bonitatem, ut trahant divinum amorem. Immo et ut ratione ipsius tamquam obiecti formalis (ut probabamus superiori quaestione) possit Deus sanctissime et honestissime in bonis complacere, easque amore complac. amare propter ipsas: ipsisque velle haec aut alia bona quae bona ipsis: et ex complac. in ipsis, propter ipsarum bonitatem, illis velle talia bona. et haec volitio et amor est complac. et benevola, et in creaturis rationalibus, amicitiae. Ergo potest Deus amare, atque actu amat creaturas existentes, triplici amore, complac. benevola, et rationales bonas, et sanctas, amicitiae amore.

sic docet Expat. Ag. Rᵒʳ hic art. 2 ar. 3o et 1a 2ae quaest. 23 art. 5. Sequitur q[uod] Ill.mus Sadoy disp. 58 de volunt. Etenim Deus vult creaturae rationali bonum ex gratia infusa, et ab ipsa se redamari potest. et in hac volitione et amore mutuo situs est amor amicitiae strictae: q[uod] creatura diligit tali amore. Affirmat Noster Regal. Si ex aliquo cap[ite] amor amicitiae strictae removendus esset a Deo esset ex repugnantia amandi creaturam propter ipsam ipsius strictae amicitiae requisitis. Sed ex hoc capite non deficit, ut iam ostendemus. q[uod] ex nullo. Tunc et explicat. Ubi datur mutua benevolentia amantium alter alterum propter ipsum, datur amicitia stricta: sed inter Deum et creaturam rationalem datur haec mutua benevolentia alterius amantis alterum propter ipsum: et tum Deus amantis creaturam propter eius bonitatem, et volentis ipsi bonum ex gratia infusa. q.

6 Sed obiicies 1o. Nihil est amabile a Deo, nisi quod amabile est ab ipso propter divinam bonitatem, et propter Deum ut finem. Sic docet S. Thom. hic art. 3o et ratio est: sicut de ratione Dei ut primi principii est quod nihil fieri possit nisi divina virtute illud efficiente ut primo principio: Ita est de ratione Dei ut ultimi finis, quod nihil amari possit, praesertim a Deo, nisi movente infinita eius bonitate, et ipso se habente ut ultimo fine. Sed creaturae non sunt amabiles a Deo propter seipsum et suam eius bonitatem, ut ultimum finem. Probatur. Nam quod non ordinet ut medium ad ipsum finem nequit amari propter ipsum ut finem. Sed nulla creatura efficiter ordinatur ut

medium ad ea, ergo. Et ideo conceditur solutio. Quia propter argumentum dicatur creas non esse amatas a Deo propter seipsum tamquam propter finem cui: esse vero amatas propter ipsum tamquam propter finem cui: Intribat, et replicat P. Molina. Non potest esse aut amari ut finis cui is, cui talia bona, quae illi amantur, non sunt necessaria, aut utilia. Deo utraque bona crea, et hoc crea existentes et potes non sunt utilia nedum necessaria: quia immutabilia ipse sunt: ergo non possunt amari a Deo propter se ipsum ut finem cui: ergo nullo modo.

Nego mai. argumenti obiecti. Nihil est a Deo amatum amore formali electionis mediorum ad finem, nisi quod etc. Concedo mai. alio multiplici amore, v.g. simplicis complacentiae, vel etiam gaudii in eius bonitate, et propter ipsam, et ratione formali sub qua: imo et amore amicitiae volentis crea amat bonum complacentiae in eius bonitate et propter ipsam, nego maiorem propter dictam distinctionem. Et tamen eius non deus gloriae non sunt a Deo amatae per modum electionis ipsarum ut mediorum ad hoc ut Deus consequatur ut finem, transeat. Amore alio multiplici explicato: imo et formali electionis aliarum ut mediorum ad hoc ut alia consequantur Deum, suum ipsarum ultimum finem, nego cons. Aliter dico mai. Nisi divina bonitate, et ipso Deo se habente ut fine quo vero talis amoris, nego. Aliter non esset perfectus amor quo Deus amaret seipsum. Et per se quo vel cui, quo creaturam, et cui crea amata placent ut bona, etiamsi nulla illi afferant

Imo dico, ut volui dicendo, et neg. min. Ad cuius probationem
dicebat illius inefficaciam ex duplici solutione data.

8. Oppones 2°. Creaturas Deus posset amare creaturas extendens amorem simplicis complacentiae, gaudii, vel benevolentiae, non potest decenter et honeste illas amare amore amicitiae. Ex hoc assumpto. Omnis amor stricte amicitiae debet esse obiectiue amantis propter bonitatem eius, et propter ipsum debet esse unde et subinde esse actus et amor benevolentiae, quo amicus vellit amato bonum ex complacentia in ipso, ut amato propter ipsum. Alius enim, ut opinor, est strictissimus amicitiae actus qui distinctus a concupiscentia, et omni alio amore non amicitiae. Deo repugnat, nec decens vel honestus illi est, amor creaturarum quo ex complacentia in illis propter ipsarum bonitatem, vellit aliquod bonum eis propter ipsas amatas. Talis amor quo Deus amet creaturas propter ipsas, inordinatus videtur et Deo repugnans.

9. Ad hoc argumentum (cuius plena solutio dicebat ex dictis disp. 2a unde illa petenda est) negatur assumptum. Ad cuius probationem concessa maiori negatur minor et eius probatio subsumpta probatio. Etenim, ut loco citato ostendimus, longe abest quod minus amor creaturarum et benevolentia ipsarum propter bonitatem eius creaturarum, sit inhonestius, vel inordinatus, inde que Deo repugnans; quin est Deo possibilis, et liber, et ipso summe laudabilis. Cum et possit absque inordinatione, imo et aliquando teneatur, si illas amare vellit, amare, bene velle, et diligere adeo propter bonitatem ipsarum intrinsecam, tamquam ad quem motivum talis amoris, et veluti obiectum formale quo unde liceat inferre eas gaudere, et insimul amatas propter ipsas, tamquam ultimum finem Deus talis hoc amore quibus

vel intentum. Ita sic amare obtum, quod significatur particula
propter denotante fine, est proprie solum amoris, qui ten-
dat per modum intentionis et electionis, qualis amor amicitiae
non erit: ut loco citato abunde explicatum est.

Caput 2um

Q. de amore peccatorum eos.

10 Dico 3°. Deus nullo
prorsus genere amoris amat, aut vult, vel amare, aut
velle potest peccatum. Imo et peccatum absolute, et peccatorem,
ratione illius, odio abominationis habet. Haec conclusio est de fi-
de. et quoad peccata et mala culpae tam expressa est in Scriptura
et a Conciliis contra haereticos tam clare definita ut de
eius seu veritate seu certitudine dubitare neminem li-
ceat. Probatur 1. ex Scripturis. Sapientiae 14. Odio sunt
impius et impietas eius, ubi de odio peccati et peccatoris
ratione illius expressus est sermo. Jerem. 44 Nolite fa-
cere verbum abominationis huiusmodi, quam odivi. et Sa-
pientiae 12. Quos exhorruisti Domine, quoniam odibilia ti-
bi opera faciebant. et in Psalm. 5 Quoniam Deus no-
lens iniquitatem tu es. Odisti omnes qui operantur iniqui-
tatem. Idem habetur Psalm. 44. et Judith 5, et Proverbiorum
15. Ex Conciliis autem Arausicano definiente: Multa
mala homines faciunt, non Deus, quod illud faciunt quod Deo displi-
cet. et Tridentino sess. 6 can. 6° idem definiente.

11. Q. probat hic S. Thom. art. 9 tit.
Utrum voluntas Dei sit malorum? et ex dictis probatur: atque
ab aliis etiam evidenti ratione demonstratur. 1° quia evidens
est Deum non posse velle aut amare nisi quod sanctum et

honestè amari potest. Et evidens est nullo amore per se honestè amari id quod (ut peccatum) sine recta ratione nullo amore honesto, et non odio et detestatione rationis rad Deum est. 2°. Quod non potest Deus expetere quod peccatum aliquem affectum quem si Deo expetit, eum obtineret peccati authorem et causam per se peccati. Et ostenditur quod volo aut amor, quo Deus peccatum amaret aut vellet Deum obtineret peccati authorem et causam per se peccati: quod est indecorum et infinita Dei sanctitati indignum est ut illa quae sunt mala et fugienda prohibet caeteris, ipse vellet aut amet. Et Deus peccata prohibet caeteris. quod id quod dicit Calvinistarum [illegible] non dispensat Deum decet. Quod enim odit ne faciant.

12 Adverum ita sint dicentium quod Dei Catholici in hanc ita [illegible]; ut satis nihilominus est et tamen nota quia vulgaris doctrina Theologica et distinctio de malo culpae et peccati, quoad materiale illius et formale: hoc est quoad physicam entitatem et quoad malitiam moralem; ait enim in peccato commissionis, cuius malitia moralis est, in parte distinguendas esse (ut in ipso peccatore) duas formalitates: videlicet entitatem physicam, quae est materiale, et substractum illius: et moralem eius deformitatem, quae est abstractam et malitia formalis. Verum hanc ipsam malitiam formalem cum entitas parva sit, videntur aportere (et idem est de entitate materiali) et materialiter et formaliter. Materialiter quidem, in complexo entitatis quam implicat: et formaliter in complexo malitiae, quam explicat. Et dantur in peccato commissionis: immo tam in entitate, quam in eius malitia distinguitur realiter, et formaliter distinctione rationis fundamentali

duas formas, videlicet implicitum entitatis, et explicitum malitiae. Et è contrà. Ac licet peccatum, quod formale est ejus, mate- riale peccati realiter idem cum formali, sub explicito malitiae sit moraliter malum, et quatenus tale impossibile amari a Deo: nihilominus peccatum quoad materiale et materiale peccati: immò ipsum formale materialiter sumptum, scilicet, quoad entitatem et sub implicito entitatis, quae ipsum formale im- plicat posse amari a Deo. Quod sub hac ratione est a Deo, est quod effectus divinae operationis, et est quid physice bo- num et non moraliter malum.

B. Hoc tamen doctrina eo plus mihi displicet, quo minus eam disquirere scio (ignorantiam fateor, censuram non infero) à doctrina Calvini et aliorum Heresiarcharum docentium Deum esse authorem et causam peccati. Calvinus enim, et caeteri (ut testis est Eminentissimus Bellarm. et P. Alvarus de scientia media disp. 4.) sic volunt Deum esse causam peccati, scilicet quoad entitatem eius physicam, et materialem; ut nolint sed expressè negent peccatum prout est effectus Dei esse ma- lum moraliter, et formaliter malitiam Deo placere, aut illam amare. Audiatur Calvinus loco excerpto lib. de Providentia. Et quidem quatenus mala sunt, quae malo animo perpetrant hoc ut statim planius exponam) Deo minimè fateor pla- cere) quoniam qui disserunt in hoc puncto Catholicum theologi et heretici Calvinistae. Siquidem utrique docent in peccato omnino esse bonitatem physicam et malitiam moralem. Et Deo placere entitatem peccati quatenus physicè bonam; displicere autem Deo minimè placere, quatenus moraliter mala. Et quid de hoc sit

14. Sunt et alia multa in dicta solutione nobis dissimilia et phylosophie ac theologie falsa. Illa enim tota fundatur in doctrina illa recentiorum scholastica de implicitis apte ter et explicitis mihi inexplicatis. Ita dissimulata falsa et nobis obscura phylosophia transferendo distinctionem rerum ob tinentiam rationis et apparentem in fortiter et saepius, claram cla ros et obscuros, pure fortes ad distinctionem realem apte tam: et mo illam ponendo cum capacitate ad contradictoria, et ponendo ipsam inter realiter identicatas, cum identitate reali. Reprehendat si ex ista apte res unum et idem possent explicare unum, et alterum implicare: vel realis duorum identitas, quae realiter for titer est, una et eadem entitas, faciens unumquodque illa esse unum; pateretur unum esse Deo, unum bonum et alterum malum: aut quod cum unum et idem sit, unum versa sit implicitum et alterum versa explicitum. Dissimulata inquam hac phylosophia si aut et alia, quae addunt hanc distinctionem cum quae appa rens et fundamentis sit quod se sufficeret (et tollat opposita) ad quaecumque tholis occurrat contradictoria ponenda et sal vanda, qualia illa sunt <u>entitas malitiae est bona et gra ta Deo</u> <u>malitia entitatis non est bona neque grata Deo</u>, et tamen malitia est entitas.

15 Sed et illis dico dissimulatis in phylo sophia sint in theologia, haec doctrina longe maiorem dicit. Etenim quamquam apud illos rerum imperfectae et pro hoc statu, abstractive et obscure cognoscentem obiecta, locus et occasio datur, ut idem obiectum obscure appareat et inadaequate cognoscatur: et sentitur ut de duobus realiter identicatis adeo quod eorumdem sit eodem, unum quoad nos sit implicitum illud videlicet quod ..

nos implicitè cognoscimus: & aliud sit explicitum, illud videli
cet, quod explicitè hoc est, sub capitu claro & explicito gene
ramus. Nihilominus relatè ad illicitum divinum infinitum in
tuitivè & comprehensivè omnia objecta, ut sunt in se, cognoscen
tem: & relatè ad voluntatem Dei versantem circa objectum a tali illici
tu & cognoscente propositum, tam clarè repugnat ea distinctio Dei
& objecti cognoscendi vel amandi sub implicitum vel explicitum: vel
tales sive illicitum sive voluntatem ferri uno modo in illum
sub implicitum, quo n. feratur; & altero in ipsum sub explicitum;
quae repugnat dari apud Deum Deum implicitum realiter &
alterum realiter explicitum, ubi non est, nisi unum realiter & nul
la distinctio datur. & illicitum nulla implicitè cognoscente ali
qua implicitè cognoscere: & voluntatem in nulla objecta implicitè
proposita versantem, ferri & versari in unum implicitè propositum.

16. Ex qua doctrina vera & mihi cla
rissima impugno ac solutionem P. Nam ut benè observat doc
tus Matthaeus cum N.N. quod Deus peccata nobis prohibet di
cendo Non occides, non surripies, non tamen prohibet peccata pro
forti, scilicet illorum deformitatem & malitiam; & et peccata pro ma
li, nempè ipsos actus pravos, qui malitiam inspicit. Quomodo
quod amet aut velit & ipsi placeat id ipsum, quod quid intrinsecè
malum nobis prohibet, & sub illa ipsa ratione scilicet actus
moralis nobis licet illum prohibet & odio habet. Audit
Tertullian initio exhortatione ad castitatem. Excusabitur de
delictis si invenimus nihil fieri a nobis sine Dei volun
te. & capite peccatum pro materiali & ipsum materiale peccati ma
teriali sumptum quoad entitatem physicam & sub ratione entitatis
est (pro doctoribus) revera apud peccatum pro formali pro mente & identitate

reale sui cum malitia morali. Ideo ipsa malitia formalis et moralis deformitas: ipsumque peccatum formaliter seu materialiter aut formaliter sumpta, sunt tamen in se ipsis aptae rei, quatenus objective coram Deo videntur illa in se ipsis entitas physica peccati.
Et vos, Deus amat hanc entitatem physicam cum malitia morali vel ab opposito. Non amat neque illi placet ut bona formalis malitia: et neque entitas physica peccati. Respondeo illegitime in forma et in Dario. praemissae stant ex dictis.
47. Si dixeris cum illis realiter: esse verum dicta fundaliter per rationem. Et in his syllogismis illum debemus a nobis omittere, quod arguimus ex identitate materiali identitatem formalem. Dicetur 1. quod distinctio rationis fundamentalis minime sufficit ad contradictoria salvanda. Dicetur 2. quod si sufficeret et nobis et Deo liceret velle et amare entitatem materialem cum sit peccati, non volendo nec amando eius formalem malitiam. Quo fieret ut nobis essent licitae quaevis delectationes morosae de objecto intrinsece malo, trahendo ad ipsum non ut malum, sed ut physicum bonum. Dicetur 3. et consequentiam quod licet entitas physica mali et malitia moralis per rationem distinguantur fundamentaliter ratione apud nos et relative ad intellectum nostrum abstrahentem ideo quod ea implicite et in explicite una et eandem rem cognoscentem: at coram Deo et relative ad intellectum divinum comprehendentem entitatem et malitiam ut realiter sunt in se, nequaquam dicto modo distinguuntur. Ex quo est ut si Deus amet peccatum sub ratione entitatis, debeat etiam illud amare sub ratione mali, quae et in se et coram Deo ratio entitatis est.
48. Et sequenter probatur hoc argumento. Entitas physica mali moralis est in se ipsa realiter, subjective et objective apud Deum

deformitas et malitia moralis. Deo placet entitas physica et
illam amat: ergo et malitiam moralem. Vel ab opposito. Deo non
placet malitia moralis neque illam amare potest: ergo neque enti-
tas physica, quae et subiective in se, et obiective agens Deum est
ipsa malitia moralis. Neque hoc est sufficienter arguere ab
identitate reali identitatem formalem. Tum quia aperte vel non re-
agnoscimus divisionem illam pedibus identitatis realis sive
in reali et alterius formalis, tum quia est validissime (et
meo iudicio evidentissime) arguere ex identitate reali
forti duorum cum uno tertio, identitatem realem forte ipso-
rum inter se. Et rursus ex repugnantia reali forti duo-
rum cum uno tertio sive singulari repugnantiam ipsorum
inter se. Item quia ab identitate obiectorum realium formalium,
tum in se ipsis, et tum fundamentaliter circa Deo identitas
effectus, quia non potest esse virtus realis ratio sine ad unum,
quin sit virtus eadem ratio sive ad alterum realiter
de uno. Quomodo arguendi quam verus sit et
[illegible] primum etiam [illegible] et plene [illegible] ubi
de [illegible] ad malitiam peccati.

19\. Et dices. Non obstante iden-
titate reali entitatis physicae et malitiae moralis, peccatum
[illegible] et eius entitas physica est physice bona, et est
effectus [illegible] Dei, quia ut talis [illegible] caritate: ergo
quia sub hac ratione potest Deo placere et amari a Deo.
[illegible] [illegible] [illegible] ut de [illegible] in-
geniose quidem et nescio, an etiam recte respondere
negandi [illegible] enim [illegible] entitatem malitiae peccati [illegible]
adhuc physice bonam [illegible] Deo. [illegible] [illegible] et expedius

Instando argutum in Volbe cxia, quod si potest honestbe ama re entatem physicam v.g. odium Dei quatenus physice bona et in suo esse physico completa. Rc. Nego ans. est physice bona et ma la moraliter: imo ipsa malitia moralis est physice et mo raliter bona aut si mala moraliter nego ans. et cons. ad obbu forte volbes insimitbe sanctitatem qualis est divina nescit quidvis bonitas, q. seu quidvis bonum et sic bonum honestum et sub ratione bonitatis moralis. Rc. ad id quod additur de pecco et de entita te illius ut est effectus Dei, obiter dico. Ut est effectus Dei illud per intendens et physice efficiens, transeat. Ut est effectus Dei illud per se causans et determinans nego suppositum et implicat in term. Sub hac autem ratione videtur physice a Deo et producibil le effectus est (hoc admisso) physice bonus: est et moraliter malus: ideo quod nec a Deo nec a nobis honestbe amabilis, ad hunc sub ratione physice producti sub qua est aut admit tur physice bonum.

Cap. 3um.

De amore possibilium. et

Quaestio.

An Deus amet Creas. possibles?

§ 1.

Quaestionis Status.

Et oppositarum et desuidarum

Attraxi opiniones.

24 Creas. possibles sic dicuntur oportet sine duplici ipsarum esse, et sine duplici, seu duplicem possibilem statum, nempe, et sine esse objectivum, quod vocant for male, aut eminentiale, quod sunt objective in divina Deipari.

tanquam in causa: et sm esse, q. vocant forte, illius intern
um et abysus indistum q. poss dixi adaequaliter in seque
Vires sui q. hoc esse sub duplici statu possibilitatis, vel
sub statu duplicis possibilitatis, aptitudinisq. et pot
entiarum ad existendum in rebus, extrinsece, absolute,
et radicalis, distincte ab illis, et identicate cum virtute pro
ductiva illarum, nempe divina omnipotentia, aeque illorum causa effi
ciente, potente illas efficere, et actualem ipsam eisdem commu
nicare: Alterius extrinseca ipsis possibilitas, fuerintque et for
tis realiter in distincta (ut mea vera mihi opinio
est) ab ipsis creaturis possibilibus: ut potentiae seque negatione ex implica
tionis contradictione; ideoque a seipsis formaliter ut quod et
quo aptae ad existendum in rebus, adeoque et formaliter pos
sibiles.

12. Quaestio quae restat procedit de amore aut
odium creaturarum possibilium secundum esse extrinsecum illarum vel secundum
statum possibilitatis et pot extrinsece. Etenim cum talis pos
sibilitas ponatur identicata cum productiva virtute et nomi
natim cum omnipotentia: certumque sit Deum posse et necessario
amare suas perfectiones necessarias, inter quas omnipotentiam;
certumque quoque est Deum eodem amore amare crea
turas secundum esse illarum extrinsecum et quoad statum pos
sibilis et non repugnantiae extrinsecae aptitudine ipsarum. Pro
cedit igitur quaestio de amore et odio creaturarum possibilium
quoad esse intrinsecum illarum, et forte: et secundum statum
possibilitatis formalis intrinsecae ipsis, atque ab ipsis entitative
indistincta. Sive hoc tale esse, quod philosophi vocant
quidditativum et essentiale, sit purum esse illarum intellectuale

actuale et potentiale, et quod omnino potest esse, et fere ad omnis nobis sec.d sive sit quod est actuale diminutum infinitum, et aeternum, ut placuit Pontio, et Illust. Godoy. Secundum in utraque sent.a remanet locus quaestionis et utramque disputari debet.

23 Praeterea creaturae possibiles (hoc est potentes existere) sive aptae ad existendum alia sunt purè possibiles, alia non purè possibiles. Purè possibiles sunt et possunt appellari quae cumque possunt existere et actu non existunt, sive extiterint aut fuerint, sive non. Et tamen usus in hac quaestione obtinuit ut purè possibiles sola illa nuncupentur quae possunt esse, et tamen nec sunt, nec fuerunt, nec unquam erunt aut essent. Et licet meo quidem iudicio aequalis et eadem sit difficultas (ut videbis) de amore illarum atque de earum amore quaestio tamen est de amore creaturarum in hoc 2.o sensu purè possibilium.

23 Ad quam ita propositam duplex imprimis est sent.a Prima omnis Thomistarum quae negat: altera Scotistarum et Jesuitarum etiam omnium, quae ex adverso affirmat Deum posse et de facto amare creaturas purè possibiles. Pro sent.a negante stant ad Thomas. hic disp. 24 ex Thomistis Alvarado Joan. a S. Thom. Yañez Nazar. Navarr. et Daniel Antiq. de Deo disp. 58 de volunt. ubi n.o 2.o citat pro eadem sent.a Emin. Card. Ferrara et Carmelitas Discalceatos. Et sequitur Ponce disp. 2 de vol. art. 4.o Quam adstruere etiam solent Suarez, Egidius Lusit.

Albor, et Pasqual Aguir. ꝑ n.ᵈ 2.ᵃ affirmant Deum posse, et de facto amare amore gloriæ (seu libero, seu necessario, de quo postea) creas puræ possibiles, ex quibus stat subtil. Scotus in 3.ᵘᵐ dub. 32. et doctrina eius schola, et nominatim Mastrius doctrinum in 1.ᵐ disp. 4. de volunt. q. 1. art. 1. ubi alios alegat scotistas. Ex nostra vero Jesuitarum schola, ostes ferme eius AA. et nominatim duo eius principes Eximius P. Suarez, et Vazquez, sapientium in 1.ᵃ p. disp. 19. cap. 2.º Quos sequitur et illustrat P. Beken de libro divinæ in 2.º disp. 1.ᵃ cap. 5. subscribuntque ꝑ hac n.ᵈ P.P. Valent. Henric. Gran. Fasol. Ruiz, Alarcon, Amicus, Martinon, Arriaga, Regaldus, et alii plures quos citat, et sequitur P. Puradem dicta disp. 11. Ex ex externis, Aversa suis opinionibus plerumque Jesuita. Ex ex ipsis thomistis partim accedunt nonnulli sequuntur Caietanum: et aliqui AA adhærent ut testatur ipse Godoy.

§ us. 2. us

Scholasticum, ac Jesuitarum vera sententia.

24\. Ea est: creas parte bonas, bene in regnis sufficiente, bonitate intrinseca, absque in distantia, tamen cuius possunt trahere, imo et movere divinum amorem. et hinc non modo posse, sed et de facto amare, amore gloriæ, creas possibiles sine esse intrinseco et forte ipsarum, quæ possunt bene intrinsice ipsis: non tamen illas quæ aliquando existent, verum et alias puræ possibiles quæ neque existunt, neque existent, neque unquam existere.

25\. Probat 1.ᵒ sua, namque quod nos Aristoteles in 8.ᵐ dub. 32 q. unica, hoc efficaci arguto. Ut Deus illecebris

potest tendere per suos actus in quodlibet intelligibile, ita deus volebat ferri in quodlibet volibile. et tale est etiam bonum possibile distinctum a Deo: ergo divina volebat in illud ferri potest per suos actus. Qua ratione ita declarat Mastrius. et verum est pariter entis, ita et boni. et creaturae possibiles, titulo, et ratione entium realium, importantes veritatem sufficientem, ratione cuius possunt a Deo cognosci et servari: ergo et bonitatem ratione cuius possunt ab ipso amari. Confirmatur 1°. creaturae possibiles, quamvis sub tali statu non importent actualem existentiam, importabant suam essentiam et quidditatem et has bonitatem includunt. 2°. etsi creaturae possibiles, sunt alias sub tali statu nullam importent entitatem, eo quod nullam bonitatem actualem includunt, tamen respiciunt adeoque bonitatem potentialem quam interesse actu habere possunt, distinctam a Deo, atque ab ipso participatam: et ipsae creaturae possibiles sunt eadem, vel saltem non sunt distinctae, ac creaturae existentes. et existentes, quando existunt, claudunt bonitatem, ratione cuius possunt amari, et actu amantur a Deo, amore complacentiae in illis prout existentibus. Ergo quando possibiles intuitivant bonitatem sufficientem, ut ratione illius Deus possit placere in ipsis, ut possibilibus. Hac eadem ratione noster Scotus noster Bech ubi supra eamque praeclare illustrat

26 Probo 2° sententiam nostram. Creaturae pure possibiles etiam sub eo statu pure possibilitatis, nempe fortis sibi intrinsece et ab ipsis indistincte, habent bonitatem sufficientem, ratione cuius per eo etiam statu non includentem existentiam, neque eam actu exercitam, et ipsa possunt Deo placere ut bona, et Deus possit complacere in ipsis: ergo et ut ipsas amet amore complacentiae. Probo antecedens. Creaturae sub eo statu sunt ens verum et reale actum exercere: ergo sufficienter bona. Confirmatur 1°. sub eo statu sunt transcendentaliter vera, nempe veritate transcendentali reali identitatis sui secum ipsis, vel saltem indistinctae suis ipsarum essentiis: ergo et bona bonitate transcendentali, uno et ex-

tatis physicæ, quæ apta sunt bene adhuc in se ipsis. 2° sub eo statu, quo creata possunt esse obiectum, cum non repugnet creaturis quidditative (sive rationabiliter aut absolute) conveniat aliquod esse physicum et reale, nullam involvens malitiam, et per hoc tales Deo obiectum sunt sufficienter bona, ut quatenus tales Deo placeant, et Deus placeat in ipsis. 3° sub eo statu sub quo sunt ens reale ac tum ex re, sunt in se ipsis tale obiectum: ergo etiam ut Deo proposita per scientiam simplicis intelligentiæ, possunt Deo placere, et Deus illa amare.

21). Probatur 1°. Bona creata sub statu dicto apta et sufficientia sunt ut quatenus talia proposita moveant, et ut minus trahant per modum finis intentionis suæ: et per modum boni proportionati dilectionis mensuræ, quod nimirum illo trahit per modum finis ad illorum existentiam, trahit quidem ad ipsam puræ possibilia: imo et per modum amoris ad ea ipsorum quæ possunt bene adhuc in se ipsis: ergo et ut moveat ad amorem sui, ipsumque trahant ut puræ possibiles. Probatur 2° ad hoc Scotistas, a quibus nobis efficacius. Scotistas distinguentes esse creaturarum ab illarum existentia: concedentesque proinde esse necessarias, et statum quidditativum ipsarum indefectibilem, creata pure possibilia sub tali statu non sunt tam pure nihil, ut si crearentur a Deo, crearentur ab ipso ex nihilo, tam esse quam existentia. Siquidem ab ipsis asseritur omnia creata fuisse ex nihilo existentiæ, et non ex nihilo esse: ergo creata possibilia sub tali statu sunt (Scotistarum opinione) aliquod esse: ergo sub tali statu possunt placere Deo et ab ipso amari sub tali esse. Probatur 3° quod creaturarum repentinum nunc deficientium et sive præteritarum sive futurarum, tam nihil omnino esse, vel saltem existentiæ datur deficientibus, quam creaturarum pure possibilium. Et illas potest Deus amare

amore qui tribr ab ipsas, et quo desiderantur amet ipsas sub ta
li statu: ergo etiam pure pale

28 Probatur 1º quod authoritate et ratione no
bis constat Deum velle liberè ferri et versari de facto, quod obiecta pure
palia per actus et affectus, incomplexos et complexos, qui sunt tendentes
sive n ad illorum exa, tendentes ad ipsa per ut pure pale et
signata: et nullo modo ad ipsa ipsorum existentia vel aliquo
expendenda: sunt ergo amor illorum per ut pure palium. Authori
te ex illo celebri textu Apostoli: Deus vult omnes homines salvos
fieri. Ex quo constat salutem omnium hominum, etiam reproborum, et nun
quam salvandorum, tendere de facto divinum amorem inefficacem, saltem
complacentiae in ipsa. Et ratione, quod experientia ipsa nobis constat vol
dem ipsa saepe inclinari et moveri ad amorem ab obiecto pu
re pale praecise ut tali: ferri que et versari per actus amoris
emi et tendere quod obiecta pure palia nobis proposita ut talia:
ergo credendus est Deus et eius voluntas amare hoc ipsa obiecta,
et complacere in ipsis, cognitis ut numquam exstituris, nisi vel
in tali amore aliqua imperfectio inesset: vel in tali ob
iecto per ut sub tali statu nulla sit nec resplendeat boni
tas sufficiens ad movendum vel saltem trahendum divinum a
morem. Neutrum autem dici potest: ergo pure palium Deo
est amor bonorum pure palium.

29. Omnia contrariorum adver
sa arguta respondeo et solvo est, sub tali esse et statu, n
esse bonas; et posse esse: vel saltem n esse absolute et simpliciter bo
nas per ut requirantur ad trahendum divinum amorem, etiamsi admit
tantur, aut sint bona sim. quod, quod ut amentur a Deo n sufficit. Quia
Dices ex illis et cum ipsis, bonitate saltem absolute et simpliciter

tales, sequi ex ea, esseque inde possione entis actualis, non entis purè possibilis, quales asserimus creas: his enim, ut purè possibilibus, et sub statu, sive bonitas quae potest inveniri est bonitas sin qd, et possibilis. Quamobrem cum crea ut purè possibiles sint mirum nihil, sin non sint aliqd, nec sunt bonae, ut volunt Thomistae communiter: vel saltem non sint absolutè et simpliciter; et sic sin qd, hoc est quidditative et positive, bonae, ut docent illos Scotistae, non sunt sub eo statu sufficienter bonae, nec proponuntur Deo per suam simplicis intelligentiae cum bonitate sufficienti ad trandum, nedum movendum divinum amorem.

30. Sed urgeor, et vincor scrupulum Thomistarum et neque in ipsis desiderio scrupulum, inquam, vincor, quod cum alias in disputatione de creatione ex parte et esse, tam sine scrupulo disseruerant et asserant creas quoad esse essentiae esse necessarias, indefectibiles et aeternas, eo qd esse ipsarum sit ut illi docent, aeternae et indefectibiles; licet contingentes et defectibiles sint quoad esse accidentale ex parte; hic mihi mirum, ubi de Scotistas et Jesuitas agitur, tam scrupulose et religiose procedunt, ut nolint ipsas creas ad hunc quoad esse quidditativum, et necessarium esse, vel esse essentiae aut essentiatum creaturam esse aut dicere ulla bonitate obiectiva sufficienti, ratione cuius bonae sint, et placeant Deo, possint que a Deo amari. Atque hoc est in quo circa desiderio Thomistarum. Etenim, si dicto realis, quam illi substituunt esse creaturam ab ipsarum ex parte et statu et sufficiens est ut creae, quoad esse essentiae sint necessario id qd sunt; sintque sub hac ratione et quoad hoc esse aeternae, necessariae, increatae

lesq̃ a Deo, et qd q̃do a Deo creantr, creentr producantrq̃ ab ipso quoad esse expd et ex nlo expd; et n ex nlo ... exd. Cur et qua rãe et quo modo eade dubio n est suspen-sum vt quoad esse rearum exd sint aliqd actuale, neum pè suum ipsum esse. et tum vt sm tale hoc esse, et raoe illi in sint bona simplr aut sm. quid, ussitr tm vt Deo placeant, et ab ipso amentr?

31. Atq ex his summo impugnatio solutio data. 2dam illa sic argutor. Vl Creas poles n esse bonas, seu n esse bonas simplr sub eo statu, vel est sub eo sta-tu purè polr n hre existentialr, actu et exercitè su-a bonite in seipsis: Vel est n hre illa quidditive et essentialr, nec esse sub eo statu quidditivè polr bonas, bonite simpli-tr tali? pm est verum, et qd n officit amabilit intrinsc, et pa-rte ipsarum crearum. at n officit amabilitr pterita et futurarum actualis n ipsa ipsarum. 2m est falsum, et qd (vt ostendimus) suffit vt crea polr, sub suo illo statu possint trahere et movere divinum amorem. Pr amplius rfrendo 2do qd aliud est creas poles sicuti pteritas, et futuras, n hre simpli-tr, hoc est, actu et exercitè bonite; et aliud n hre bonite simplitr: et sub eo statu n esse bonas bonite simplitr tali. pm quide est verum; et n officit. 2m vero est falsum, et tali bo-nitas suffit.

32. Ad 3o. qd crea purè poles sunt quide polr bona, sensu denotante illas sub eo statu esse poles et aptas ad exndum: adeoq, ad exercite hendum in seipsis sua illarum esse et bonite. et n sunt polr bona, at n sunt polr poles in sensu signeante illas posse esse bonas,

qr tn sub illo statu sint actu absolute bona (nimirum bo nitate propria essali) adeo que bonitate insigniente, et actu, et de facto amentur tanquam bona bonitate pali simpliciter tali. At ab eo statu sunt, nec sic possunt esse transcenden liter vere veritate simpliciter tali. Ita demum Ad tam solutio adhibita quia argumenta opposita instrui sint urgentia ma 1º in veritate transcendentali 2º in creaturis actu existentibus, praeteritis seu futuris. 3º demum et clarissime in pura pure possibili, aut non existente, et in declinante et movente amo rem et desiderium etiam divinum, saltem inefficacem; ut iam ex argumentorum nobis obtorum solutione stabitur.

§. 3us

Argumenta Scholasticorum. cs.

33

Opponunt 1º Scholastici.

Creaturae pure possibiles non sunt bonae: ergo non possunt amari a Deo. Probatur ant. Creaturae pure possibiles, sub tali statu quidditativo, et pure pos sibiles non sunt aliquid, sed nihil: et nullam habent intrinsecam in se rationem (seu exsistentiae in sua causa, vel in ipsa Dei) entitatem, actualitatem seu bonitatem. Bonitas quippe et entitas sequitur rationem ipsam et in illa fundatur. Sed sub eo statu, in quo nullum habent esse, seu non sunt aliquid sed nihil: nullamque habent entitatem seu bonitatem, sic illa habere possunt, non sunt bona et a Deo amabiles: ergo sub tali statu non possunt amari a Deo

34.

Instant aliqui. Ita quod sub aliquo statu caret omni bonitate, non potest sub eo statu amari nisi per errorem, tanquam bonum sub eo statu. Sed creaturae sub statu pure possibilis omni bonitate, sive entitate et ipsa carent: ergo sub eo statu nequeunt amari ut bona nisi ex pure

errore et deprehensione desipiente, ubi non est bonitas: et licet cum tali errore ex parte illecebris, illas amare non potest: ergo ipsas ut pure possibiles nequit amare. Instant alii 2°. Nil placere potest voluntati praesertim divinae, sub ratione mali: et creat pure possibiles ut tales, et sunt sub tali statu, sunt et proponuntur sub ratione mali: ergo. Sunt et proponuntur sub ratione pure possibilium, adeoque et non existentium: et cum privatione existentialis; et talis privatio existentiae est malum creaturae non minus nec sicut qua existentia, qua illas privat, est bona et amabilis: ergo.

35 Inefficacia huius argumenti quod est atque les opiones contrariae, decursu temporis agnoverunt ipsi adversarii: adeo ut Scotus RR. inter quos Ionet disput. 2 art. 4° ingenue fateatur, illud non videri solidum aut efficax: etiamsi ipse (ut tu videbis) recurrit ad alteram inefficaciam. Imprimis enim eius inefficacia ostenditur quia non ubi est in ratione transcendentali creaturae pure possibiles 2°. in esse esse quidditativo et essentiali, obiectivo aut absoluto, ipsarum creaturarum: praesertim non tale esse et essentiae, ut fit a Scotistis, ab ipsa designatur. 3°. in ratione et bonitate existentialis pure possibilis: et tunc creaturae non existentium pure possibilium, praesertim aut futurarum: et ut diximus illud solvas.

36 Pro solutione praemitto, creaturas pure possibiles eiusque non esse aliquo statu duplicis: vel in se in quo de non malo, sive in non esse aliquo statu duplici. Vel in se in quo de causis, et negationibus earum fortibus dimittitur, et vere dici ... eas non existere in aliquo priori, eoque non esse actu vel aptitudine ullum esse priorum, seu posteriorum seu possibile

d esse distbas ab a posto, adeo q nullum esse d quum nihil, ut potē incapaces ōs esse d esse adtualis temporalis. 2º inco sic in quo de a entabe d essa adtu n ex ente, etiamsi ea exberta aut forta, immutr dicitr d ōo verum est, ut in tractatu demonstramus, n. haec adtu ex a: d tantr n. exercere, nec possidere in se ipsa sua essa; fundique dum n expet, n esse adtu, d exercere aliqd esse, exd sive esse. In hoc 2º sic, nimirum excludente utramque esse exercitum esse, d exd, verum est creat. posles n esse sub tali statu aliqd esse, d sub tali statu, esse nil. Quamvis nempe sub tali statu nullum intercidit in se ipsis sunt exercite esse. d falsum est in 1º sic, nimirum affirmante incapacitatem sub tali statu ad tendendum ex exercite sub alio aliqd esse: d negante illis de esse tam adtu, quam aptitudine. d aptitudo, ut nos ostendemus, est, nec tm potest esse bonitas sufficiens, tam ut ipsi, sub tali statu sunt, nec tm possint esse, bona d amabiles; quam, ut, Vasc illius a Deo amentur. d hinc est solutio ad 3a argumenti.

31) Nego ans. Vel illud sic dirigo. Creat posles n sunt bona bonitate adtu exercite, dico, posib et apta ut exist, nego ans et coam ad probaonem antis dico a ab aliys ex Scotistarum doctrina, creat sub eo statu n esse aliqd d nil exd: esse vº aliqd, d n. nil esse. Verum nos qui negamus distinctionem entium esse ab exd: nullasque essas creaturam agnoscimus, vel admittimus aeternas d in pdiobate censemusque creat pariusque ex nihilo crearentur, nil ōo fuisse tam exd quam esse; aliter ut timus. Dirigo mai. Nihil ōo sunt adtu, d pnegaoem ōs exd, dico, poad d

& abtudine nego, na licet sub eo statu nil sint, sub eo possunt esse in alio statu aliqd. & dicta minore eodē modo, distgo coens, sub tali statu nequeunt placere, & ab ipso amari tamquā actu existentes, & bona bonitate exer cita & actuali sub eo statu cedo. tamquā n repug nantes aptitq in eo statu ad existendū in alio nego coā.

38 Ad 1am ofraonē, distgo maī. ql sub aliquo statu caret oī bonitate actuali & posita cedo ql caret oī bonite actuali. sed tn actu aliquā bonitē poale, nego maī & dicta min. nego coā. primo qd li ut agnoscat creas poles esse actu bonas bonite aptā vt exant nullus est error. Ad 2am (quod agentes in ta tr in oī bonite fimba actu existente) distgo mai. nl placere potest aut amari, se bonū in se & exortu sub raoe mali tam physice quam moralis cedo sub raoe mali physici & boni moralis nego vel sub distgo. sub raoe mali physici talis poire vel privā tiē, transeat. talis vō negative, nego & distg. min. creā sub raoe puri posim, sunt mala moraliter ne go, physice, sub distgo poire vel privatiē, nego. qd sub tali statu, & si careant exa, tēe carentia nullū est ma lū poitū: nec privativū, cū n sit carentia pfectionis illis debitæ. physice negative, cedo min. qd talis carentia est pu ra negao, cū n expa alicuius boni physice n debi tæ. & tandē nego coā. per illud Mathei de Juda. Bonū erat ei si natus n fuisset homo ille. vel ista distgue sens. Non potuisset placere & amari a Deo sin exstū negativū & sub raoe nepentium transeat.

sub ratione approbationis ad operandum et cum hunc respectum fortius habet quam dicendi illum respectus nego consequentiam

39 Objicies 2º. Amare (Authore Aristotele) est velle bonum alicui. Sed Deus creaturis pure possibilibus nullum vult bonum: ergo illas non amat. Resp. etsi admittamus quod esse velle bonum alicui est ipsum amare; falsum est, quod esse quovis modo, amare aliquem sit velle bonum alicui. quod ut intelligatur, nota Theologos cognoscunt est duplex amor, effectivus et inefficax, ille effectivus, et hic affectivus, et ut nos addimus, et est amor benevolentiae et amicitiae et est amor simplicis complacentiae. Et licet esse amare aliquem amore affectivo et effectivo simul, nempè, benevolentiae, aut amicitiae est velle ipsi bonum, ex complacentia in ipso: non est tale velle bonum alicui omnis amor, sive esse amare aliquem amore affectivo simplicis complacentiae. Quali amore Deum tenemur amare creaturas purè possibiles, atque ad existentiam statum nunquam transferendas. Ergo distincta majori et transmissa minori nego consequentiam.

40 Objicies 3º ex Ponet. Si Deus amaret creaturas possibiles, non liberè, sed necessariò illas amaret. At in voluntate divina non est ponendus amor necessarius creaturarum. Ergo. Probatur major. In tali hypothesi, bonitas creaturarum possibilium non esset libera, aut contingens, sed necessaria: quoque ut talis traheret connexionem cum bonitate divina: ergo et amorem non liberum, sed necessarium. Confirmatur. In tali hypothesi nulla daretur variabilitas, seu contingentia in amore Dei: nec enim daretur subtrahi ex parte actus, cum sit divinus, eoque immutabilis: neque ex parte objecti: quod bonitas objectiva creaturarum ut potentialiter independens in esse possibilis ab extra decreto libero Dei, esset quoque immutabilis: ergo amor creaturarum ut possibilium non esset liber, sed necessarius.

41. Probatur objectio, amorem quo Deus abstra-

ivè cognitu amamus, n esse nobis titu, cùm sit bonitas neaxia. vel saltem amore quo, ex suppositione expa creaturas eas diligimus, n esse nobis titu, siquidem earum bonitas est ex tali suppone neaxia. Nego igitur mai. quam cap. falsa esse ostendam. Ad probatione, distg. mai. Talis bonitas esset neaxia, summa, aut infinita, nego. Non infinita, nedum summa, nec maior, forte minor, qua esset in statu expa absoluta, concedo ans, neg. coa. Quia neaxitas amoris n sumitur, praecisè in Deo, ex eo qd bonitas obti amati sit neaxia, praecisè pura neaxite quoad esse positis, quamvis n potest esse impositis, desumenda esset ex eo qd talis bonitas, quamvis sit neaxia, esset summa, vel saltem infinita, bonitas positiva neutrum habet.

42. Ad 3 ratione. Minor quod ponit hic resurget doctrinam P. Vazq. quam alibi acriter impugnat de obiecto intrinseco dilectionis titi Dei, in esse titi, eius obtu, in qua tn doctrina, quae ille refuit, potest esse effax. Ad illam enim, ex principiis ipsius ponit, est clara solutio. Reo 1. concedendo ans, neg. 2do coa, quia ut ita ex plano demonstravi 3a cum oibus DD, nobis stat, debet demonstrari in Deo tutas absque mutabilitate. Reo 2. distg. 2do ans cum ponit, nulla daretur subtivè ex parte actus variabilitas physica quoad entitatem, concedo. Intentionalis (et realis realis) quo ad denominatione vel ut loquitur ponit, quoad tratione, absque varietate, mutatione physica actus quoad entitatem, neg. ans, et coa. Quia tutas in Deo ad amore, eius omissione n est ullo modo tutas ad terminandum, ad amandum, et n amandum absque mutatione.

Obiicit 4o idem ponit. Obtum solitus, est eandem ut expressè expens, vel saltem ut dicens ordinem ad expa. Divina voltas nequit amare eas creaturas purè posites ut tales.

Pro

Probat ans 1°. ex D. Thom. dicente 1. p. q. 82. obtum intellectus est simplicius, et magis absolutum, quam obtum voluntatis. 2°. à ratione. quia voluntas fertur ad res prout sunt in seipsis: intellectus vero ad res prout sunt in seipso: etenim in se ipso res contemplatur. 3°. quia ut observavit Caietanus, nos manifeste experimur voluntatem nostram non aliter ferri in bona potentia v.g. sanitatem, quam desiderando illorum exercitium signum est, obtum intellectus esse quidditates et essentias rerum prout abstrahentes ab existentia actuali: voluntatis vero res ut existentes, vel prout dicentes ordinem ad actualem existentiam.

43. Ad argumentum, dist. ans. obtum voluntatis prout desiderantis, sive respectantis est illud quod actum desiderii sudo ans. prout simpliciter amantis respectantisque est illud quod actus simplicius amoris, nego ans. Neque enim nos unquam negamus obtum voluntatis, ut et intellectus esse bonum, prout dicens ordinem scilicet [illegible] intrinsecum ad existentiam. videlicet in actibus realis ab illa. Et quod negamus est, esse tale bonum prout semper dicens existentiam ex parte actus ordinem expressum ipsius amoris referentis obtum ad existentiam actualem: nec potentis aliter illud diligere. Autoritati D. Thom. respondeo hanc clariorem, quam S. D. 3° 9ae Sent. cap. 20 refert ex D. Dionysio. Bonitas quodam modo amplioris est ambitus quam ens, propter quod dixit Dionysius quod bonum se extendit ad existentiam, et non existentia. Et ideo ad 2am probatione neg. illa philosophia, quae supponit, quod potius voluntas fertur ad obta ut cognita, et ut sunt obtive in intellectu, quam intellectus perfectum intuitive videns, et non abstractive cognoscens, ad res ut sunt in seipso. Et utraque potentia ad res in seipsis ferri potest. Ad 3am omisso ante, dist. cons. obtum voluntatis prout desi-

derantur est bonum in illo ordine extraneo ad ipsa, sed quo. Prout quo-
vis amore amantur, nego Consequentiam. Quod et est extraneo observat P.
Beken nos aliqua obiecta, de quorum ipsa a nobis nunquam experientia,
vel experienda nec cogitamus nobis placere sentimus. Quod ex-
plicat in Archibelbo cum idea de difficiorum placuit. Et in
Mathematicis placente in suis machinis et quae talibus
ad illud Archimedis celebre effatum. Da ubi pedem fi-
gam, et terram movebo

Cap. 4um.

2. De odio, et amore peccati quae talis. An Deus peccatum quae tale odio habeat, vel illud amare possit.?

44. De odio peccati expertis et peccatoris per illud, cap. 2 diximus: ibique ex aliis divinae script. et doctoris diximus cum Sapiente cap. 14 quod odio sunt Deo impius et impietas eius: adeo ut neque impium neque impietatem eius, scilicet peccatum ab ipso commissum, velle possit aut amare. Nunc de peccato quale sermo est, et de ipso dum putatur, num saltem peccatum quale possit Deus sincere amare, vel illud contra ut quale, odio abominationis habere debeat?

Pro qua quaestione, ad regenum dicta et notata haec adnotanda erunt. Peccatum quale potest, sub ratione qualis dupliciter considerari, et sic duplex esse. Videlicet prout extrinsece quale, et sic esse illi extrinsecum, et radicale quod virtualiter habet in sua causa, tum circa libera potente illud committere et causare: tum prima et in circa potente illud permittere et producere. Vel prout intrinsece quale et sic illi

intrinsecum et possibile, ab ipso in actibus; non quidem quod actu habeat dum est possibile; et quod quamdiu est possibile et dum est sub possibilitate, actum et potens est vere in alio statu existendi actualiter, actu et formaliter in se ipso. Et hoc supposito quod supra notabamus quaestionem non cadere de peccato, ut radicaliter et extrinsecè possibili, neque de odio aut amore possibilis eius extrinseca et radicalis; et potius et solum de odio peccati possibilis, quoad esse eius intrinsecum et possibile et sub ratione intrinsece et possibiliter possibilis, non repugnantis et apti ad existendum formaliter a se ipso, Quaestio praesens reducitur ad hos terminos, An Deus amare possit, vel odio vere debeat peccatum possibile, secundum esse eius intrinsecum et possibile, et sub ratione non repugnantis et apti ad existendum cum sua essentia in se ipso?

Praeterea in peccato et peccare possibili, distinguere oportet (saltem ratione nostra et formaliter) peccatum pro materiali, et peccatum pro formali: sive materialis entitas peccati et formalis malitia. Necnon materiale proximum et materiale remotum. Materiale proximum, de quo nunc, peccati possibilis est entitas physica actus contrarij legi, sive quidem a peccato re electa. Formale peccati est eius, quo sive resultat, vel sive resultat, malitia formalis. Et denique possibilitas intrinseca et formalis peccati possibilis, de qua nunc, est possibilitas entitativa peccati ut possibilis formaliter talis, videlicet in recto tam pro materialis entitatis, quam pro formalis malitia. Denique Peccatum possibile potest esse purè et non purè possibile. Et quamvis purè possibile, cuiusque possibilitas formalis, potest, ut supra dictum fama comparari, pro peccato sive praeterito, sive futuro, esse possibile et non existente actualiter, ut eam excludat expa

nunc praesenti. 2°. Et quia ut omnino sub acquisita (quamvis de
utroque est nobis pari difficultas) quod pecco non repugnantiae, et
intrinseci apto, et quod intrinseca aptitudine eundem ad expendum,
una cum negatione ex parte abstrahit quod ex differentia temporis.

Et circa hoc: amoremque et odium divinum
pecca posterius: ubi et circa amorem et odium malitia formalis talis
peccati: et possibilitas intrinseca et formalis utriusque, duplex de hoc
in sententia potest. 1a affirmativa, quae afferit Deum posse licite et ho-
neste amare peccatum ut posse: eundemque, et quod malitiae, et
formalis, possibile forte intrinsecam. 2a negativa, quae ex adverso
id negat: asseratque Deum (supposito, vel admisso, quod creare pu-
re possit amare posset et odio bene) nec maxime saltem
quoad speciem, bene odisse peccatum pure posse et possibile esse
forte, ut neque honeste aut licite amare valeat peccatum ab
hoc sub ratione possibilis. quod 1a singularem opinionem affirmativam
citari vulgo solent P.P. Herrera et Rigald. quos tamen ab hac
calumnia talis opinionis quod ipsos asserta liberat, et clare
vindicat P. Alvarad. disp. 12 a n° 41. Illam tamen audivi no-
vissime defendentes aliquos RR. huius universitatis. Et [illegible]
nihil favet P. Ruiz disp. 26 de voluntate sect. 5 quamvis ibi
statuens Deum velle ut peccatum sit posse, beatque [illegible]
bi [illegible] et quia dicta [illegible] licet quantum ad amorem
et odium expresse neget Deum amare posse peccatum quoad
moralem malitiam. quod 2am sententiam negativam et omnes stant omnes
tr. [illegible]; et instantibus aliis P. Hemelm. volum. 1 tract. 1 disp.
2a ubi testatur nullum authorem catholicum, excepto uno,
vel altero R., contrarium affirmasse. Et P. Martinon, qui
hic n°. 84 quod plus ostendit et asserit, nempe contrariam

opiniones de positivo amoris et displac. peccati positi fidiu catholicae repugnare.

Ego qui censor fidei non sum, et cui multum placent sententiae omnes, quae contra quaestiones et in quibus dogmatizas, quales eas arbitror, istam subscribo sententiam, et sentio ad illa quae cap. 2° scripsi de odio peccati expensi; verum authoritate et ratione (si non eo certum) dimittero, Deum non posse sanctè et honestè amare peccatum positive, adhuc amore gaudii vel simplici displac., et sub ratione intrinsecè et formaliter positivi.

49. Authoritate. Probationes mihi sunt eadem quae supra cap. 5 allegatae a nobis fuerunt pro repugnantia amoris peccati expensi, et praesertim illa duo verba prima ex Sap. cap. 14. Odio sunt Deo impius etc. et ex Abac. cap. 1° Mundi sunt oculi tui ne videas malum. et respicere ad iniquitatem non poteris. Quae hae aeque probant de peccato prout involvente malitiam et peccatum tam ut positive, quia ut expensum involvit malitiam moralem, imò et malum formaliter est (ut ea ostendendam) etiam sub ratione positivi: ergo illud sub ratione positivi Deus amare non potest.

Jam a ratione, aliis omissis pro ratione deducitur. Nullum obiectum malum potest ut malum moraliter et sub ratione malitiae placere Deo: sed peccatum sub ratione moraliter positivi est ut moraliter malum et sub ratione malitiae. Probatur. Peccatum ut positive est peccatum sub ratione in voluntariam etiam, adeoque et sub ratione identicantis rem suam, quae dicitur sibi malitia ut positivi: atque adeo suae forte malitiae etiam, non repugnantia, et positivas intrinseca peccati ut peccatum est

est realiter idem cum ipso peccato, vel saltem ratio indistincta ab eius
formali malitia. Ergo peccatum sub ratione intrinseca positiva in voluntate ma-
nens est positivum; ergo est formaliter malitia. Confirmatur 1º. Cum positivitas for-
malis et repugnantia intrinseca, et aptitudo ad essendum absque contra
dictione sit (ut modo ponimus, et mihi est omnino verum) entitas in-
distincta ab ipsis rebus per se ipsas formaliter positivis, effectus formalis
positivitas peccati ut talis erit indistincta ab ipso peccato. Et per consequens
malitia formalis peccati indistincta realiter a sua positivitate formali, et ergo
positivitas malitiae a malitia. Ergo ideo repugnat omnis amor obiecti
moraliter mali sub ratione moraliter mali, quia est sub ratione in-
volvente per identitatem ipsam malitiam. Haec positivitas formalis ma-
litiae involvit per identitatem ipsam malitiam. Ergo ideo repugnantia
amor peccati aut malitiae formalis adhuc sub ratione positivitatis eo-
rum intrinsecae.

2º. illa est ratio identitatis realis quoniam
res ex omnium (etiamsi illa distinguantur formaliter per rationem) ut
omnis est quoties affectus volens fertur in obiectum sub una ratione: vel
amat unam rationem realem obiecti, quae tamen realiter in se ipsa non est
tria, quia obire mentaliter in cognitione illam amantis, est
una et eadem ratio, aut saltem est indistincta; toties et
ille idem affectus fertur in obiectum eodem modo, et illud eodem
modo amat sub alia ratione. Hoc primum est mihi firmum
simul. Deinde per multa fundamenta, quae illud in metaphysi-
ca demonstrabimus, impugnabimus quod ut de subiecto
realiter eodem verificentur contradictoria. Deinde principium quod cum
unaquaeque res sit realiter illa una cum qua est realiter
ipsa et una, et nil aliud recipit aut obiicit vel appa-
rentur sit quam illa realitas a qua in se apprehen-

et in mente illa agnoscendus est indebita; sane repugnare videtur ut aliquis affectus reipsa tendat ad obiectum sub ista ratione A, et non eodem modo tendat ad illud sub alia ratione quae neque intrinsece, neque apud amantem est ullo modo distincta a ratione A. Vel ut sit reipsa amor rationis obiectiva et non sit reipsa amor eius eiusdem rationis, sive alterius realiter in se et obiective in mente amantis, circa eiusdem atque ipsa ratione amata.

Ab sumitur inde et ratio non repugnat intrinseca et positivi formalis boni peccati et boni malitia est in reipsa realiter et formaliter coram Deo ipsa malitia formalis. Hoc enim tam in se quam coram Deo est per reipsam, et per suam formalem sibi extrinseca intrinsece formalis: et ma intrinseca formalis positivas non minus quam est per reipsam, ... et re aliis identitas cum seipsa, et distincto realis ab ... non ipsa. Quae imparte quod amor divinus amet peccatum sub ratione intrinsece positivis, et quod illud non amet sub ratione obiectiva realiter formalis mali: et necesse est ut amor qui erit reipsa amor positivi formalis malitiae formalis peccati, sit quoque amor malitiae formalis, sub ratione malitiae. Et huius amor esse non potest, quod nec positivi formalis, nec peccati ut positivi.

Atque hoc argumento impugnato manent obiectiones, quae ex Thomistarum doctrina de distinctione rerum reali sive implicite et explicite afferuntur probent dicendo peccatum ex parte et eius malitia ordinari posse tum maliter, tum formaliter. Maliter per implicito quid et formaliter per explicito positivi. Rursus in ipsa malitia formali reciprocum positivi, et reciprocum malitiae: Rursusque ama

amare peccatum sub ratione explicito positivi non explicante ma-
litiam; et non sub ratione explicito malitiae implicante positivi
Praeoccupata enim quam est haec ratio ita Sotr dicta
cap. 2°. satis elevat sane verum dubium genus deceptionis vir-
tualis seu formalis implicitum et explicitum minime locum
habere in Deo. Et ideo in hoc proposito Gratia peccati po-
siti et positivi formalis tam talis peccati, et tam malitiae for-
malis ejusdem longe majorem diversitatem habent, quam ullum peccatum
posset per explicito peccati et mali moralis est virtualis for-
malis pale et contra. Itemque explicitum positivi formalis
peccati et malitiae ejus formalis, est tam virtualis quam for-
malis etiam explicite, tum in se ipsis, et tum obvie eo
ratione ideo explicitum ejusdem malitiae formalis: Ut sobe nigra
et aserpta virtualis formalis non repugnantis, et inter-
se positiv. et peccatum sub ratione virtualis formalis et explicito sive
est malitiae formalis est explicitu malum nec potest a-
mari a Deo sub tali explicito: ergo nec sub ratione ex-
plicito vaceque formalis intrinsece positivi. et [illegible]

Objicies 1°. peccatum sub ratione positivi est
bonum: ergo a Deo amabile. Resp. ans. 1°. sub ea ratione est bonum, sub
qua non explicat malitiam; et aliquam explicat bonitatem. et sub ra-
tione positivi non explicat suam peccati malitiam, et aliquam explicat
bonitatem suae nimirum positivitatis. 2°. sub ratione positivi entis
et effectus etiam operationis Dei cum ipso, eloquitur potest permitti et
produci a Deo: ergo sub his rationibus non potest non esse bonum. Sed
innegabile videtur (Sed quod attendit S. Thom. 1 vers. quod illum
amare quod peccatum dicat suam entitatem et contra ut dicit reatum
legis et verba rationis divinum: taleque ut animum imita-

123

et a Deo permitti possit: quod vel peccatum formale sub hac ratione non est moraliter malum: vel non tale est quidditative et signate; hoc non sufficit, ut ponatur qua tale ter ordo a Deo: neque efficit quominus Deus possit velle et amare peccatum formale qua tale.

Haec est secunda objectio; et quae exprimitur soluta manet. Nego ans, quod ex dictis et probatis probat peccatum, et eius malitiam, non minus sub ratione intranea formali, quam sub ratione intranee involuentis malitiam, esse reipsa moraliter malum. Vel maiorem claritatis gratia distinguo ans. sub ratione formalis et est in reipsa a parte rei, vel apparenter in mente divina moraliter bonum, nego, apparenter in mente nostra, et formaliter, logice, et quidditative ratione nostra imperfecte et inadaequate nos respiciente, subdistinguo; sub respectu formali inadaequato formalis, non explicante formaliter malitiam, transeat, sub respectu formali adaequato peccati et malitiae formalis importante et explicante etiam formaliter malitiam peccati, nego ans, et Cons. Ita solutio ex his liquet tale bonum quod tantum negative et quidditative tale non esse sufficiens, quod peccatum vel eius malitia sit reipsa amabile, adhuc a nobis, nedum a Deo, non cognoscente, ut nos, obiecta imperfecte et adaequate. Minor.

Ad 1am probationem dist. mai. Non est malum et bonum sub illa ratione, quae non explicat nobis nec Deo, malitiam, neque illa reipsa sit, concedo. Sub qua illa reipsa sit et Deo explicat: licet ipsam nobis non explicet, nego mai. Quamvis licet sub tali respectu formali inadaequato non sit logice et formaliter ratione nostra moraliter malum, quamvis tale nobis sub

tali respectu non apparet et tamen Deo notam adeoque et contra
Deo moraliter malum etiam positive, et hinc distinguo minorem. sub
ratione positivi et sub tali respectu inadaequato non explicat nobis ma
litiam, concedo; non explicat Deo, nego, et hinc est ut nequeat
homo amare peccatum positive adhuc ut apparens nobis sub
tali respectu positivi inadaequato et formali. Ad 2um, distinguo antecedens.
Est effectus Dei, tamquam omnipotentis Dei, ut causa per se peccati: tam
quam potentis illud per se causare, detrahere, velle aut detrahere,
nego totum, et suppositum quod in maioribus includitur. Deus tanquam
causa 1a potentis illud permittere, imo et efficere, non ex detractione
propria, sed ex detractione libera creaturae: impotentis illud causare
per se, amare, velle, vel detrahere, concedo. Nego tamen posse
propterea amare aut velle peccatum positive adhuc sub his ra
tionibus et reduplicationibus ut pote virgam imperantibus, et
Deo explicantibus malitiam eius forte.

Ad clarandam solutionem 3ae probationis mul
tum iuvabit doctrina tradita de distinctione volitionis generi
ce sumptae pro quovis actu volitionis, et specie acceptae pro actu
et affectu, qui sit directus et alienus vel detractio. Itemque dis
tinctio quam ibidem explicuimus amoris et volitionis obiecti. Cui
modo superaddenda est distinctio volitionis obiecti positive et
negative, seu positive et negative accepta. Positive pro actu
tamen qui sit positiva volitio, et negative pro negatione quorum
contra positivae volitionis. Et ex his dico immediate quidem
esse Deum illa ora velle, sumpto illo velle generice et
negative pro negatione nempe, volitionis quia positive nolit
peccatum sit positive et tale etiam beat. Nam talis volitio posi
tiva ut pote obiecti creaturae, est [illegible] addo tamen [illegible]

gale & falsum, & ubi tale a nobis negari Deum illa
ria aut aliqua rem bonum velle volitione priora. Nonnunquam
illa vult volitione priora specie tali, quo sit dicamus
vel ultra tali obtr. Cum tale dicamus & volitio habet
etc. Nec volitione generice tali, quo sit amor & complacen-
tia peccati, vel peccati pro ut in statu possibili emptandum ta-
lem esse. Etiam si mm illorum exigerat, nempe, possibile
promittendi peccati, & tame subsistere pro ut quo retinent
ex parte Dei: non vero trahere pro ut, quo retinent ex parte pecca-
minis. Ut non tam efficax pro stant, non potest Deus a-
mare. Ergo erit innegabile Deum illa obita posse velle.

Initio & opponere potest Nonpo-
test Deus non velle volitione priora & quo sit amor complacen-
tia esse possibilis peccati, salutem pro ut trahens inexpiat Dei
cum peccato ut posse, posse intrinseca peccati. Tao ergo
hac est. Quivis debet amare, & nullus potest odio
here id quod non sequitur ad ipsam eius, quod summe amat.
& Deus summe amat sua opera. & ad opera hunc ne
amo sequitur non repugnaa intrinseca peccati, quippe quod non
potest esse tam inexpiat methaco opus divino cum peccato
possibile. Quod. hanc amat, & odio here non potest. & fratres ita
qui vult aut amat hunc inexpiat esse illius (quod sextum
agimus) cum aliquo tanto, necessario vult aut amat tam ta-
lis inexpiat esse illius. & Deus amat sua opera esse illius
inexpiata cum possibili peccati. Quod amat hanc possibile.
60 Probat hoc instantia Deum non modo
posse, verum & tam necessario, ac respectu amat, amare pec-
cati posse: hunc quod malum facile. Etiam sub ratione peccati,

& malis poterit, siquidem sub tali ratione est tanto maior quo Deus exaltior. Ideo ad eius probationem nego assumptum. Ad probationem dico verum esse maiorem de potentia loquendo de amore & volitione quae sint primo modo intentione efficaci boni ut finis intenti, & hoc aliter sequeretur quod tale requiri ut medium: falsa vero & neganda loquendo de amore complacentiae & gaudii obiecto etiam maxime maiore cum alio, quod sine de requirere exaltior, non ut medium, & ut tanto maior ad quod fuerit summe amati. Et aliter ad complacentiam Deo, illum qui vult vel amat tale fieri cum amore & voluntate intentione seu desiderio efficaci illius, amare quidem aut velle tanto valde maiorem. Non autem illum, qui vult vel amat tale fieri volitione generice bona, & amore simplicis complacentiae, vel etiam gaudii de tali fieri bonum.

64. Obj. 3º. Peccatum ut possibile non est malum morale: atque si tale malum est, scilicet quod de re, & signatae, vel obiective in mente Dei non est sub tali esse & statu moraliter malum malitia sufficienti, ut sit dignum odio Dei, & possit a Deo odio haberi. Probatur assumptum. Peccatum sub tali statu non aliud est vel ipsa, quam peccatum vel ipsa possibile: & adhuc vel omnino potens esse peccatum. & sub esse, & statu in quo, & sub quo, nondum est; & tamen potest esse peccatum, non est, & solum potest esse malum morale odio dignum. Aliter ipsa habitas ad peccandum, quippe quae est potentia & peccati possibilitas esset mala & odio digna. Confirmatur quia si peccatum sub ratione possibilis esset malum malitia sufficienti ad

odium Dei digne et merito tiandum etiam subtum
nempe hoc aut Angelus potens peccare et peccator
possibilis cum peccatum peccum possibile est esse tale
talis pecci ipse potius dignus odio Dei et malum
morale. Quo quis dicat! Sic enim B. V. Maria, et
humanitas quae est Xpti essent digna odio divino
ob pecca ipsius possibia.

Re. N. 62 Ingeniosa objectio, et fallax. Pro
eius equivocare detegenda oportet diligenter distin-
guere hae quae dolosè confundit. Videlicet Peccum pos-
le sit potens esse et existere et obtum seu
subtum, nempe actus vel omnino sit potens esse peccum:
Item peccum, et peccor potens pta physica esse tale:
et potens pta logica. Illa aptitudinis possibilis alter
tis physice dicta: et hac n repugnat individua ab
ipsomet peccore in decreto, et apicio. Item qd hoc
2° modo est possibile, seu potens esse peccum, est quidem
peccum posle potens esse, ita ut de pecco in decreto;
tamquam de subto affratur possibilitas. Qd 1° est peccum
1° modo, est quidem subtum potens esse peccum, ita ut
subtum de quo affratur esse possibile peccum n sit pec-
cum posle in decreto; et qd entitive et physice distum a pec-
co. Et ex his stabit, quale peccum posle et quo sunt
sit malum morale et dignum odio Dei, et quale
n. Fatemur enim illud qd n est ad hunc quidditive et
signate; et potens pta physica, esse peccum et malum
morale, n esse dignum odio Dei. At n est ipsa huma-
nitas, quae tm est pta physica, et radicalis possibilitas

pecci. Negamus q. n esse tali odio dignu peccu posse poenis nimiru poa logica esse et actu opere ut quu. Et Hinc

63 Ad Confirmatione negat sequela P. Murad. quod etsi peccu posse esse talis nat et essed sit Cog natu malu, odio dignu, et p externa dio displicen: nilominus hoc esse intrinsece liberu et poentes ad peccandu, in quo deceptu (ut ille ait) incidit peccor posi lis n reddit hoc dignu odio et displaa Dei. et qd in re actu et ex exercite peccat. Ego autem dentr ad Comissa etiam distinguerem peccorem posse, inveno exnte actu esse peccator: aliu Au peccu sit posse poa tm physica lentis. et aliu qui in statu potestis, Sicut in statu Exterioris, ut peccor posse in exercto potest sedilicet poa logica actu opere peccando. et hunc dicerem esse cognatu et potist. malu, adeo q et odio displicae dignu. et n aliu. Au Virgon dixerus ut malueris.

Cap. 5um.

De lixte et necte amoris et odij diui q. creas.

Disputavimus de amore et odio qq Deus creas experibus et potesto nas amat amore complac, et malas moraliter odio displicen het. et nondu discussimus duius et amoris et odij, seu lixte seu necte: nec definivimus an bonas creatas diligat, et an malas creatas vel lixe odio seat. Id modo erit discutiendu. et

126

Composito quo deinde vero primum de objecto amplius explicato de distinctione de actibus a ratione de necessitate: et insuper de distinctione de duratione libertatis a necessitate quoad specificationem et etiam quoad exercitium. Necnon resoluto et notato questione procedere de libertate amoris simul amoris et odii: et primum an et sit quoad speciem, et an quoad exercitium est circa illa, hoc est ... et opinionum varietas.

64. Prima et minima ... est, loquendo de amore de creaturis existentibus, et idem credo dicendum de odio, illum esse liberum Deo, inde quod Deus libere amare creaturas potest. Quia creaturas potest amare amoremque et volitionem qua Deus efficaciter vellet quod ille extant. Alterum effectus "Deus hoc salvos fieri". Et demum ad amorem ... simplicis complacentiae in creaturis bonis possibilibus, ... ratione ordinationis apposita referendo pertinet, et multiplex opinio. Prima et minor asserit Deum non libere, et necessario amare creaturas possibiles, secunda ex ... illas amare libere, et negat amorem simplicis complacentiae in ipso Deo esse necessarium. Pro prima stant ex N.N. P.P. de Vikerm. Disp. 20 disp. 4. cap. 6. Vazq. 1. p. disp. 39 et Pavad. disp. 13 cap. 1. Et ex Thomistis ... Rada, et Smisingus, qui subscribit ... ad ... suppositione quod Deus possit amare falsa. Ultra quos ... Pavadem citantur Ruiz Suarez. Becan. Arriaga Argal ... et alii. Pro secunda minima sententia stant D. Thomas in prima ... disp. 30 sect. 16 et P.P. Molina et Valentia, ex Thomistis Bañez Zumel et Navarrete. Et ex Scotistis Philippus cum suo ... allegat ...

65. Ista mihi vera videtur ...

negans necessitatem, et affirmans libertatem a morâ et odij divini creaturarum expetibilium, et patibilium. Quod sentio, et cum eius sit dico, Deum non necessario, et libere amare atque odio habere creaturas, quas de facto amat vel odio habet, expetibiles et patibiles. Propterea quod tam amorem, libidinis, quo creaturas bonas expetibiles diligit, et patibiles amat; quam odium aversionis et displicentiae, quo (ut dictum est) abhorret malas expetibiles et patibiles, esse Deo liberum, quoad exercitium, libertate liberi arbitrij ab omni necessitate ante, imo et ab aliqua neque. Haec est mens nostra in hoc puncto, quae ut explicatae procedat sit. sequentibus assertionibus

65 Dico 1º. Deus creaturas expetibiles bonas amat, et malas odio habet necessario, necessitate quoad speciem. Prima est communis. Deum scilicet necessario illas amare, et illas odio habere, est bonas ita amare, ut illas odio habere non possit; et malas sic odio habere, ut nequeat eas amare. Et bonas ita amat ut ipsas odio habere non possit, et malas sic odio habet, ut ipsas amare nequit: ergo et necessario quoad speciem. Neque audiendus est Lezana, cum Ibalbum videtur annuere dicens creaturas patibiles quae finite bonas, cum imperfectas, esse imperfectas, et ut tales habere aliquam rationem mali nimirum carentiam ulterioris perfectionis, ratione cuius possunt esse obiectum displicentiae Dei, et a Deo odio haberi. Hi, inquam, sunt audiendi, scilicet quod a contrario dici possit peccatum quod finite malum, esse aliquo modo bonum, et ratione talis boni, nimirum negationis maioris mali aut summo illud posse a Deo amari. Dico ergo

q.d illas ut finite bonas n. est aliq.d malum morale igra
tum: Imo neq. est aliq.d malum physicum porro, et om. nega
tio: imo nec gravis cu. n. sit carentia alicuius liberior
is perfectionis sibi debitae. Non q. est ullum malum ratio
cuius trahere possint nobis movere odium deipsa theo
ignis.

Ad 2. Creat bonas (ubi sua perfect.
hoc dicatur de malis et odio ignarum) adhuc excitat de
us ne libere amat liberè quoad exercitium, ut neq. amor
neq. sentit ad decretum, seu volitionem eas creandi ignas
mamo amet. 1a pars inde est probant apud Lit. On
de oes illi probant, deum n. neamo, et libere velle producere
ut creas. Et æterna decretum, et volitionem eas creandi sic
fuisse Deo liberum, ut potuerat pro antea, ita antea liberè
sa velle et n. velle eas producere. Et amplius id proba
bit ex his qq. inferius ostendam deum n. neamo, et
libere amare creas posse. Et ratio a priori est, q. dum
bonitas creatum sit finita, ideoq. insufficiens, ut volitionem
rationis infinita ad sui amorem trahat et movet,
n. est unde igrarum amor sit Deo necessarium, vel n. sit
Deo antea liber.

Difficilior est 2a pars, et mihi vera, et
Pt ex suis principiis supradictis. Talem amorem nec esse Deo
etiam sentit liberum, est exercitium talis amoris n. esse Deo
necessarium ex supp.e decreti, aut in eius aeterno volitionis efficaci
cis creandi et producendi creas. Et exercitium talis amo
ris n. est Deo necessarium adhuc ex supp.e seu tale decretum
et volitionem. Probatur minorem. Supponemus decretum n.

est necario amor complac, nec movebitur eraliter cum tali a more, cum non reddat creat., quam vult, et decernit infi nite bona, vel necario rapiente Deum ad talem amorem. quod adhuc tenetur ad talem suppositionem, nest Deus ad amo rem necessitatus, et manet liber. Data et explico. Ita tamen ratio posset Deus non remanere liber, ut eum tenetur necessitatus ad exercitium talis amoris, quamvis nempe et quando esset talis ratio esset necario amor, vel esset ratio connexa cum exerc. ue talis amoris. et (ut observatum est disp. praecedenti) non omnis divina volitio est sive identicè, sive connexivè amor obiecti quod vult.

Atque hac eadem ratione, olim pro mea de peccatis, aliquando defendimus, Deum liberè quoad exercitium et liberè tam ante, quam denter peccatum prohibitione odio hexigua ca absoluta potentia. Ita ut tam prohibitio parva peccati, quam odium ipsius fuerit Deo ante liberum; quamvis nulla necessitate ante necessitas fuit ad illud sive parvo prohibendum, sive odio parvo habendum, et potuit pro ante peccatum neque odium, neque prohibere. Immo etiam denter adhuc ex suppositione nolitio vel prohibitio eius. quod videlicet prohibitio peccati, seu nolitio nest necario et formaliter odium. neque est necario aut realiter connexa cum odio aut displicentia parva peccati: quod neque est cum pro volitione Dei necessaria, velut eius suppositione manet ut bat Deus necessario tenetur ad peccatum, quod absolutè prohibet, absolutè odio habendum. quod est suppositio in qua, et sub qua, et cum qua remanet Deus etiam tenetur liber ad peccatum odio non habendum etiam iterum proposito prohibitione illius. et de hoc ibi in suo loco. Quamquam contrarium teneat P. Ruiz. disp. 13 n. 9.

Resolbe. a. 10. 2. 10.

10 Arg. 3°. Deus n. tenetur, ex lege quoad exerci-
tium amat creat. possibiles moraliter bonas ipsarum, q possibiles for-
tes, vae est, 1° qa turbet dominium, nimque progredietur uxu-
dior et liber, q. Deo ad creat. certum spectat, illi attribuen-
dum ad scamendum, q. a nobis est maxima et summa perfectio
qua possimus. et maior perfectio extensio q. dominij liber est
si creat. possibiles amet cum potestate eas n. amandi; quam
si eas amet sub necesse ipsas amandi: g eas lege amat
2° a priori. Bonitas creaturarum possibilium ipsius extrinseca finis-
ta et limita est: g que ut Deo oposita n. potest Deum
necessitare ad sui amorem: g amor ipsarum est Deo liber
quoad exercitium, n minus, nec secus quam volitio crean-
di, faciendo q. existent eas, que erant, et nunc sunt possibi-
les. Obj. I. Ille amor liber est quoad exercitium ad quem
nil oro est qd Deum subtrire vel obtrire nititur. l ad exer-
cem amorii sola, seu gaudij, creaturarum possibilium nil oro
est qd Deum subtrire seu obtrire nititur: g.

Rt. Posuit, habendo nil oro esse qd Deum
obtrire nititur, et asserendo aliqd esse, qd ipsum nititur subtrire
ad exercitium talis amoris: minimam infamiam abbrivetis, hinc
subtrire Deum nititante, et subtrire nititur ad amandum de
illud bonum qd connexum est cum bonitate divina. Cumq bonitas
creaturarum possibilium et si finita, tret connexione Dei secum ipsa
et fundet connexione sui cum Deo, Deus erit subtrire nei-
tur ad tale bonitate amanda: et aliter, licet n absolute
et Novaden. Respondet aliqd esse qd Deum subtrire nititur,
nisi tale cuius Deus sit subtrire nititur ad exercitium ta-

lis amoris. videlicet summam rectitudinem voloris Dei exaltata
trato ad n. negandum et tribuendum sui incremento obto uir
in ordine ad afam. Cumque caeca et poles sint amandum
nd Deus est subtire nititur ad satisfaciendum sui amore
suae Dignitati.

O ad efficarmi l. (Certa poluem tret onnexi
onem Dei cum illis, vel fundet onnexionem sui cum Deo n. facit
nec reddit ipsorum bonitatem intrinsecam infinitam, nec reddit
pollia infinite bona. et quae finite bona Deum n. nititantur
sui amorem. quod neque quod onnexa. Confirmatur. Talis bonitas et
pollibas posset tram onnexionem vel illam fundans n. evadit
infinita. sicuti et malitia peccati etiamsi tret onnexionem
Dei cum sui polite, imo et fundet onnexionem oppositionis sui
cum Deo n. inde evadit infinita in ratione malitiae. et
ut finita et limitata n. potest Deum obtere nititare nec
Deus (ratione sue adtinetis sui rectitudinis) esse subtere nititur
tur ad eius amorem. siquidem bonitas finita ut tali amor
maximus deberi n. potest: quod neque ut onnexa. et ex his

Ad 2.° quod quod peccatum fortis et sub ratione
malitiae: imo et malitia ipsa, tam expensa, quam palis, fun
det et tret onnexionem oppositionis cum bonitate divina, n. sufficit
ut Deum obtinere nititur, vel ut ipse sit subtire nititur ad
Deum displicet peccati, nedum ad amorem simplae imago sive ut
expensive sive ut poli: quod ea onnexio et dignitas insufficiens est
pro hac nititur fundanda. Ad 3.° quod tam malitia et bonitas actus
expensi quam ipsa, ut bonitas stricta et tum peccati odii Dei ac
tu expensis, tret et saltem fundat onnexionem sui erale
cum Deo et bonitate divina. bonitas quidem onnexionem stor

intus, et malitia, opponitur. Igitur ut in iis entibus debetur amor et odium. Cum bonitas illa sit digna amore, et malitia odio sit digna. At neque illa dispositio, nec hoc dignitas adhuc per se adaequate efficax vel sufficiens est ad subtrahere vel obtinere mutandam voluntatem nostram finitam, nedum divinam infinitam (adhuc ut suppono ut dicebamus cap. 1°) ad exigendum amoris sive odii creaturam adaequate entium.

Et hac atque impugnas apparatum, quam summo et Doctrinae subtili, quod quaecumque bonitas, perfectio, natura seu circumstantia obiecti, quo sic obiectum afficiat, ut illud non reddat infinite bonum, atque infinite in se ac intra complacens Deo, et relinquat illud finite bonum et bonitatis finitae, non potest esse circumstantia aut bonitas quae ut volitio, sive creata sive divina, propria illa ad suum amorem obtinere merebit, ut habetur ipse dominatur. Neque ad quam, sive ad obiectum per se tale circumstantia, bonitate, et dignitate affectum, amandum sit vel reddatur, hac sua infinita abstractio subtrahere libera voluntas, et multo infinita: cum non possit esse subtrahere et esse detracta ad amandum bonum non summum, nec infinitum. Cum hac talis sua abstractio infinita debet esse magis immunis et libera a tali virtute, quam est voluntas finita. Et creata potest, per se dispositionem trahunt seu fundant non sunt hac divinae dispositionis infinite bonae, nedum ex summe. Neque creaturam seu bonitas seu malitia creata, augetur ut in infinitum ratione talis dispositionis: et potius ea sive dignitas, sive dispositio relinquunt creaturam bonitate pure finita; non.

q est q̃ illa nectit obtin. Deum, vel ut Deus nectus ad aman-
dum ipsum.

Caput 6um.

Argumenta q̃ necesse est libertem amo-
ris et odij creaturarum, saltem
possibilium m.c.

85 Objicies 1o. ratione

rationem. Omnis creatura possibilis est limitata et finita. Sed sub ratione finita est mala saltem negative: q̃ quae ut tales potest a Deo odio haberi: q̃ n est necessitas ad speciem ad illam amandam. Probat hoc objectio tum, creata creatura existentium, ut pote finita, est etiam malam, sensu q̃ quae ut tales possit a Deo odio haberi. Quo fit ut possit odio haberi Deus sanctus, et q̃ finitus esset sanctus, d. 3 sui finitae, ideoq̃ ad illam ex dictis, Deo sunt maiore ne dist. min. Et finita est mala pro se (saltem moraliter) nego. Negative, sub distingo: privative, q̃ privatione ulterioris bonitatis physicae aut moralis tali subiecto debitae, nego. Pure negative q̃ negatione ulterioris perfectionis nec debitae, nec potentis eidem creari transeat. Et nego consequentiam.

86 Opponet 2o. libertatem sensu amoris et odij ex suppositione volitionis et nolitionis statuta in aeternitate. Deus ex suppositione illius decreti et volitionis tunc: sensu q̃ ad illam, et in suo priori ipsorum n est, nec manet sensu liber ad nolitionem seu n volitionem: adeoq̃ ad nollendum seu n volendum ea q̃ actu vult, saltem in suo priori decreti et volitionis illius. Si enim ad hoc esset liber, n modo intimet Deo simultas potentiae, vel etiam potentias ad simultatem, quia implicat: q̃ nec manet sensu liber ad n amandum quae vult et ad n odio habendum

quod absu prohibet. Et tota ipsa haec volitio et nolitio sunt
realiter et creatae: illa, amor obiti voliti, haec, odium obiti
prohibiti. Et non manet semper liber ad volitionem et eius
omissionem; quia neque ad omissionem amoris et odii in suo exercitio
vel est eorum cum volitione obiti boni, et cum nolitione mali et
eius prohibitione.

17 Solvitur primum argumentum quod desumitur ex ys qq
dist. 1. cap. 1. statuimus distinctionem et contra, immo et separationem
realem, saltem virtualem, amoris et odii a volitione et nolitione di-
vinis. Et ex ibi dictis. Ad argumentum dicimus ante, nego tota ad
probationem nego maiorem, cuius oppositum loco citato observari
cum d. Summo et cap. praecedenti ex puncto extremo saltem dubi-
tatum, et separaliter volitionem ab amore et nolitionem ab odio,
efficaciter probari hanc assertionem de libertate amoris et odii divini
quoad bonum, et quoad malum morale absque existentia, absque ex suppositione
volitionis eius, et prohibitionis summi. Et ibi dubium addo volitionem et
nolitionem, prohibitionem quam constat, ut summum, sive voluntas sig-
ni non vero beneplaciti. Signum, inquam, quam amorem et
odium omnino significant: non vero beneplaciti, quamvis non sunt
signa realiter inseparabiliter connexa cum amore et odio. Et haec
sunt libera, etiam ex suppositione possuntque inde non esse, etiam
existentibus in Deo volitione et nolitione.

18 Obiicies 3o contra 3am primam assertionem de
libertate quoad exercitium amoris et odii creatum saltem. Laeta
et indirecte saltem, ipsaque earum saltibus saltem non possunt
non radice, et quoad exercitium mutare Deum de amore ipsa
suum. Quia amor creatum (idem ratio modo de odio gener-
lis) non est Deo liber quoad exercitium. Et assumptum probatur

bonas et possibiles, quae sunt ut trahant connexione ordine sua et
bonitas Dei cum creaturis bonis et possibilibus non potest non esse necessitans
obiecta talis amoris, et non necessitare obiecta voluntatis Dei ad amorem
creaturarum et possibilium: quia talis amor requirit in esse Deo necessarium
quoad exercitium, necesse, sive obiecta proximum mente et extra absolute
ut sic proposita, sive subiecta et inhaerentia sibi, ut potentia
trahat ad amandum obiectum ita propositum. Probant quia tales
bonitates et possibiles, non potest necessitare dignitates adeo quod et quod
habeat naturale ex parte creaturarum ad suum amorem: quia cum aliunde divina
voluntas, quae rectissima, sit intrinsece debita ad amandum tali
modo, adeoque ad non odio habendum, et amandum id quod dignum est
amore, erit talis bonitas necessitans obiecta, et Deus erit sub
tunc necessitus ad eius amorem.

2° Probat obiectio Deum esse necessitatum quo
ad exercitium ad amorem et volitionem, quia possibilibus velit ipsam,
adeoque ad possibilia creanda, cum digna haec sint tali amo-
re. Et quod plus est, necessario et non licere amare possibiles loquamur
et fortiter peccati possibilis entitatem ab eius malitia. Et quod est
Deum maximum et negari ab omnibus debet, Deum necessario tal-
iter intrinsece amare peccatum absolute ipsum, sub ratione deformi-
tatis et actualis malitiae formalis: siquidem sub tali ratione, ipsaque haec
ratio actualis prout cognita a Deo, non modo trahat, ut valeat
net, et maximum fundat connexionem suam essentialem cum divina bo-
nitate. Et haec connexio, ut ille ait, satis est ad talem necessi-
tatem quod voluntas Dei ratione suae absolutionis infinitae, debeat
intrinsece est, ut ille docet, ad amandum. De quo est cum proposita
bonitate connexionem. Quae omnia cum falsa sint. Ideo ad obiectionem
negando assumptum et primam. Ad cuius probationem nego

Ipsi tota bonitas nedum mala signata et possibilia crea-
turis posita esse, vel posse esse talia, sive obtenta, sive sub-
tracta, neve volens dicit ad exercitium amoris sive odii bo-
norum et malorum finitorum. Et ad probationem, quae id fit a P. Vazq.
nego tale bonitatem esse illam, cui maiore ex parte creatam ad
illum amorem necessarium sui creatum, nedum increatum et divinum.
Et quod esse aliqua dignitate, non maiori, et honestiori, ad amorem
honestiorem; et tamen. non idem ad amorem sui necessarium, seu de-
bitum. Quod creat ordo rei probationis, ex qua tum efficitur, ut illa
bonitas quae bonitas est, siquidem amoris dignitas, et quae
finita non sit amoris necessitas.

80. Opponitur 4º et ultimo. Deus non
amat quoad exercitium, amat sua opera, siquidem et alia
attributa essentialiter sua cum possibili possibilium: et et possibile. Ergo
contra. Omnis necessario amat finitum superior in aliquo esse,
amat necessario et tamen. Ergo etiam non amat tale finitum se
duplicare ut superiori: et Deus necessario amans sua opera et
sua possibilia, amat necessario finitum superius in illis: et ergo
amat se duplicare ut sic superiorem. Siquidem necessario amat finitum
in superiore. Et confirmatur 1º Quando in alia parte tamen de solo
impugnamus ad mittentes prohibitionem sive ad maiore peccati
superiori in finali: ostendimus quod ad verum ipsos dicere etiam pro-
hibitione maioris peccati, esse quoque dicere et [illegible] finalis
malorum; nisi quod maiore (ut ponitur) superior est in finali: et
ut diceretur volens et amans finitum essentialiter superiorem in esse,
saltem intrinsecare tale et amat tale tamen. Confirmatur 2º Quia Deus
necessario amans et volens sui dominium et potestatem causandi
per se nostra bona opera et permittendi peccata in potestate nostra

re et posse velle id qd essentialiter requirit ad tale dominium et potestatem. Possibilis autem foret, et non repugnaret intrinsece, cum necessario requirit ad tale dominium, et foret illud Deo tunc.

Hoc obiectio probat Deum necessario amare creaturas possibiles, etiam moraliter malas. Cum enim nos ostenderimus Deum non posse possibile tantum intrinsece velle aut amare liberum, nedum necessario. Probatur consequentia quia Deus necessario (saltem ex suppositione ipsorum quoad denominationem) vel libere amaret suam rationem productivam peccatorum aliorumque eventuum, et decretum absolutum futurum peccati, multaque alia ab intrinseco connexa cum peccatis ipsis, et foret eius malitia actualis, amare etiam tale possibile malitia, pro illius contradictoria solutione recurrit ad veram doctrinam quae est inter amorem et volitionem obiecti inter amorem seu volitionem, quae est per modum simplicis complacentiae, et quae est per modum intentionis efficacis. Arbitrorque ea quae necessaria sunt et requiruntur, approbari, ut medium ad ipsum finem intentum, alia vero quae necessaria sunt, vel praerequiruntur ut tamen connexionem.

Arbitrorque ibi

82 Et nunc respectu propterea illud solidum verum quod esse et tenere quoties amor fundatur connexionem (per se tamen approbari, ut est causa necessaria cum suo effectu connexa, vel ignis cum combustione) est amor generatim dictus per modum volitionis intentionisque et directionis talis fundatur, sequitur ut sit connexio. Cuius ratio nobis, ex dictis moralibus, manifesta haec est. Quoniam sit alius modus, saltem approbare, vera tota et intra probabile volendi effectum, ipsumque indirecte (afferre aut efferre) detrahendi, nec volendo eius causam per se

peccato. Ineptè consequenter et talem; tunc neque inepte,
neque effectus sequutus conversus, dixerit fortiter intendatur:
Ideo intentio et volitio efficax futuri ea concepti non potest in
esse intrinsecè et indirectè volitio et delectatio efficax ea con-
cur. Ad 4. Cum amor simpliciter complac. tam efficacem
quam efficacem inefficacem quoad futuritionem, nil tale dicat; et possit
in uno, sicut futuro, placere, et non complacere in alio, si-
cut textus, et posse in illo displicere: ideo dum tale pri-
ncipium, si loquatur de amore specie tali, et de volitione ge-
nerice dicta, et sumpta pro hoc amore complac. ineffica-
ci, falsum et negandum esse. Quod complacentia potest in complac.
et amore pænitentia peccati et redemptionis quod sit displac.
et odium ipsius peccati, cum quo illa conectuntur.

Ex quo clarè solvitur ad argu-
mentum et ut inde obstat ad 4 confirmationem quas aliter nos im-
pugnemus [illegible], et quam in alio sensu illud prin-
cipium et ipsos resurgemus. Siquidem illud accipimus de
amore generice sumpto et sumpto de volitione divina pro
modum intentionis divinæ decreti et delectationis, et pro delectatione
affectiva et effectiva efficaci entitati materiali peccati [illegible]
[illegible] (etiam a parte) sive realiter eius de, [illegible] malitia
formali. Præterea addidit et [illegible] adversus [illegible]
repugnare [illegible], tam in directè quam in-
directè quoad peccatum, sive qui sit amor illius, [illegible] complac.
in eius malitia vel in aliquo realiter eodem cum ipsa
sive qui sit intentio volitio vel delectatio efficax peccati aut
alicuius concepti a parte rei realiter cum ipso. Quod
[illegible] delectatio quadrant et nullum bonum convenit amori

cōplac in objoē et rōa solū sed meior cū peccato.

Ad 23 objectione multa inilla miscentr et cōfunduntr quorū duorū opus erat exem illo ut iacet n tam pbat ut debebat odiū dnium nea xum pecci potius quā neaxum nec ideo dixim amorē eius. Et cōtra cōfundit amorē virtutū p modū cōplac cū amore generico tali, et sumpto p volitiōe et intentiōe efficaci. cōfundit insup dominium radicale remotum ideo evale et internum, cū do meo pmo et forte dirigente ideo, vel saltem ille rem extrano: quippe qd ultra objoē ex pe ider deobat ex pte dni potestē eius, et rea talis po ssetr: et (in nra sent.) rea dirigente futurorū actiona te illius, p dicitr aberrare dixa oxed. et demum n dixquint quo se tenent subtre et stare ex pte talis domin, qd est tam amatus, ab alijs quo requ runtr et retinent trarre ex pte dni eius dominij qu n est obtū amatū saltem neaxio. Quaratr ad illa infra. Ergo mai. dnius neaxio amans sui dominium uj et potestatē proximū et forte, admisso suppositū: nj pont em amorē talis dominij ideo esse antr neaxum; et nego pposiōe, si sermo in illa sit de amore sim plici cōplac. vel subsdistingo illa. dnius neaxio amans tale dominium subtre sumptū; neaxio etiā amat ea quo neaxia sunt et se tenent stare et subtre ex pte talis dominij cedo. Neaxio etiā amat alia quo se tenent trarre et neaxia sunt, vel so requiruntr ex pte dni, nego mai et dicta eodē modo minore, nego consequa

Controv.a 3.a de libertate divinae voluntatis.

Post duas praecedentes controv.as de Volte Dei, eiusque obto et actibus, subit haec 3.a caeteris gravior de libertate divinae voltis. Cum vero talis libertas, cum in actu 1.o tum in actu 2.o considerata a DD., duplex a nobis instituetur disputatio. Una de libertate in actu 1.o altera de libertate Dei in actu 2.o Hoc est, de actu 2.o et operatio libero divinae voltis, praeparanum sibi

Disputatio 1.a de libertate Dei in actu 1.o

Cap. 1.um

Libertatis divinae essentia, et existentia

1. Libertas voltis Dei, scilicet liberi arbitrii de qua controv.a praesens, ut illam definivit S. Thomas Magister in 2.m distinctione 24. et ipsa egregie explicat quoad 1.m de veritate articul. 1. Facultas rationis et voltis divinae sese habens ad utrumlibet: sive qua ad utrumlibet flecti potest. Est quippe ut illam amplius explicat Magister et Deo applicat dist. 25. libera D. Sapientissima et Omnipotens Dei voltas, quae non necessitate, sed libera volte omnia facit prout vult; et quidem facultas rationis nempe intellectus proponentis obiecta, et voltis eligentis pro suo arbitrio inter obiecta ab intellectu proposita, et prout ipsum describit Noster Eximius Doctor est ratio ac voltis divinae potestas, qua positis omnibus praerequisitis ad agendum potest non agere. Hoc est, qua positis et appositis omnibus ex parte sua proxime ad actum praerequisitis, ita est ratione ipsorum proxime potestas agere ut simul sit potens non agere, eo quod ita est potens: sed non necessitata, et determinata ad agendum; ut non sit impulsa, sed libera ad non agendum: adeoque et potens agere et simul potens non agere etiamsi non sit potestas agere, et non agere simul.

2. Hanc descriptionem libertatis rationis

et liberi arbitrij prior explicuit lib. 1º opusculorum Exim. P. N.
et tamquam coeteris libertatis creatae et increatae tom. 1º de grad. Prolegom.
1º cap. 3º optimum esse probavit et Rizald. tom. 3º decente lib. 2º dis-
putatione 15 contra Baianos et Jansenistas multis illam illustra-
vit. Nosque initio nostro de libero arbitrio disput. 1. exudito ab omnibus et
altero dr. eandem descriptionem veram et probatam esse ostendimus, suf-
fragantibus et iis Hereticis sentientibus Cunctis Catholicis Scoti-
tis, Thomistis, et Jesuitis, et talem esse fatetur dr. Thomista influenti[illegible]
Casbel disp. quod et sect. 4. et Gelarni de libero arbitrio Scriptor, quamquam dr. verum non est quod ibi
et asserit, et testatur. Asserit enim AA. PP. Soc. [illegible] hanc libertatis
definitionem sic extollere, ut quamplurimi de alia non curent, cum tamen
ipsi Jesuitae, etiam illi, qui hanc extollunt, et illustrant, hanc quidem
habent tamquam optimam liberi arbitrij descriptionem, et alteram Magis-
tri tradant tamquam aequalem definitionem. Testatur vero nullum Thomistam
(quem ipse viderit) hanc descriptionem rejicere, et potius hanc ore ab
omnibus admitti: Cum tamen Banez, Alvarez, Ledesma, quos (si ille non vi-
dit) citat et rejicit Exim. P. N. Molina; alias definitiones admittant
et hanc nostram descriptionem tot glossis interpretantur, et tot limitationibus
restringunt, ut illam obscuram, falsam, et inutilem reddant.

3. Ex hac libertatis definitione, et optima descrip-
tione elicitur, libertatem divinam voluntatis, de qua loquimur, et prout a nobis
definita, et descripta, esse 1º totalem nostram 2º liberi arbitrij 3º
a necessitate. 4º indifferentem ad opposita, quae omnia fusius a nobis, locu-
pletata, probata, et explicata, nunc breviter adumbramus. &c.

4. Est 1º Libertas nostra, nominum, increata, et divina,
quod est libertas voluntatis cuius natura divina (ut dicebat Magister supra)
non necessitate, et omnia prout vult, facit libera voluntate, hoc est, pro suo libi-
to, et ut ipsi libet. Est 2º Libertas arbitrij: quod est pro qua in suo
eius arbitrio et potestate sunt opposita quaecumque liberè vellet: atque
hinc est quod haec libertas tam in Deo, quam in nobis sit, et proxime
nuncupetur libertas optionis et electionis. Etenim est pro qua ipsa ma-
aut obtat, et operatur tali natura voluntatis libera, suo eius sub domin-

arbitrio; maxime debet esse per quam eius optioni datur et relinquitur ut quam maluerit partem eligat: cum potens sit in utramlibet se suo nutu flectere. Est 3º. Libertas a necessitate hoc est, libertas non tantum a praemia non modo a coactione et violentia illata contra eius inclinationem, sive innatam, sive elicitam; (hoc enim spontaneitas est quae convenit etiam brutis) sed insuper a necessitate nimirum determinationis tantum ad unum, et ab impossibilitate nimirum, impos ad oppositum oppositum, una et altera contraria dominio electivo, et determinabili sui ipsius a se ipsa inter opposita, sive inter extrema opposita.

5\. Ex quo demum quod est, ut in rebus istis nobis esse debeat libertas indifferentiae ad opposita. Secus enim non erit libertas arbitrii. Indifferentia inquam, non passiva et activa non suspensiva sed electiva. Haec enim quatuor simul sumpta, et a Jansenistis loco citato a nobis fuere probata: ex et quinta alia pertinet libertati arbitrii, nimirum quod sit simultas potestatis, quamquam non possit esse potestas simultatis, simul importat et explicat tum definitio Magistri tum descriptio P. Suarez. Etenim si libertas arbitrii essentialiter est, Facultas non tantum sese tenens ad utrumvis, plene nimirum, et despotice potestas tamen cuius ipsa vera est simul potens tum agere, et tum non agere: Ita ut positis omnibus ad agendum praerequisitis permaneat potens non agere: affectio non est necessitata ad agendum, nec impos; et libera ad non agendum; adeoque et libera [illegible] simul potens ad agendum, et non agendum divisim; nempe per potestatem indifferentiae activae, et electivae ad utrumlibet; ita ut utrumque in eius potestate positum sit: et optio inter utrumque illi datur, per quam si unum eligat, et alterum omittat et (ut potest) respuat, non [illegible] appetere detrahi; et eius electioni tribuatur.

6\. De hac igitur libertate explicata, et definita, quaerit D. Angelicus art. 10. Utrum Deus sciat liberum arbitrium. Et nos universalius disputamus, Utrum libertas arbitrii sibi conveniat, et ut in quorundam obtorum et operum. An potius quod velit ex necessitate hoc velit: et quaecumque operatur, non libere operetur, sed necessario,

nec-

nube sub nad, aut aliud? Hoc est fig̃ua huius capitis quaestio.

7. Ccᵈ quam Magnus alioqui Philosophus Arist. apud P. Ruiz, ita turpiter exrarit, ut multis in locis, scilicet lib. 4º physic. et 8º de Cælo, et 1º de Generat. et 9º et 12 Metaphysicorum, Deo negaverit liberum arbitrium ad volendum, et non volendum; agendumque, et non agendum: affirmaverit quod cuncta, quæ ab æterno volunt, ipsa ab æterno ex necessitate nad voluisse et necessario ac non libere operatum esse. Ut hic obiter et notes, et discas, quanta fides adhiberi debeat testimoniis â Hominibus ex his locis pro suis fidetractoribus physicis productis, allegatis: et quanta fiducia citari possint in favorem fidetractoris ab aliis non tollentibus liberum, ipsa eius testimonia, qui sensit, et dixit, Deum, qui sic operabatur, non esse liberum, et necessario operari. Hoc obiter dictum. Quamquam enim 4. Topicorum cap. 5º et 8º Ethicorum et alibi multa de ipso Deo tradiderit, quæ liberum arbitrium in Deo, et inferunt, et supponunt; hæc non probant non denegasse Deo talem liberum, sed ut (observat P. Ruiz) de Deo inconstanter fuisse loquutum; et allucinatum fuisse circa eius liberum, ita ut quam ibi negaverat, hic concesserit. etc.

8. Hunc Philosophi errorem sequuti sunt alii Philosophi Gentiles, ut Averroes lib. 8 physicorum, et Simplicius 6º physicorum, et Avicena 9º Metaphysicorum cap. 4º. = Ex Hæreticis vero post tempus Xpti Dni in viam gentium abeuntibus, Gentiles secuti sunt Impii sectarii Abailardus, et Wyclephus docentes, ut testis est Valdensis serm. 1º doctrinæ Fidei cap. 1º. Deum non posse facere, nisi ea, quæ facit: omniaque subinde etiam illa, quæ a Deo facta sunt, de necessitate evenire. Quo eodem errore imbuti fuere Lutherus, et Calvinus docentes Deum, sic necessario agere quod potest, ut neque cessare possit ab iis, quæ fecit, neque aliud facere posset. Contra quos Eminentissimus Bellarminus tom. 3º et lib. 3º de gratia et libero arbitrio cap. 1.

9. Vera tamen omnium Catholicorum sententia est quæ fide divina infallibiliter creditur, et valde evidenter demonstrata,

Deum esse liberum arbitrii liberi ad opposita, ipsiq inesse plurimorum actuum, et obiectorum, vera, et propria libertate, n. modo a coactione, et violentia, sed et a necessitate. Quamquam enim Ruiz, Gabriel Catholicissimi et Magni H. velint apud Vetera cap. 1. libertatem divinam fide credendam esse, et naturali ratione n. posse demonstrari; Ceteri vero id illa fide credita, et ratione evidenti demonstrata his argumentis ostendunt

9. Fide divina, ex illis scripturae locis in qq plura Deo tribuuntur, vt beneficentia, arbitrium, electio, et alia id genus, quae sine libertate arbitrii stare n. possunt. Praecipua sunt ex Daniele cap. 3o. Ecce Deus noster potest eripere nos de camino ignis ardentis, quod si noluerit &c. Ex Esther cap. 13. Domine in ditione tua cuncta sunt posita: et n. est qui possit tuae resistere voluntati. Ex Psalm. 134. Omnia quae voluit Dominus fecit in caelo, et in terra. Et ex Apost. 1a ad Corinthios 12. Haec omnia operatur Deus dividens singulis prout vult. Quod ita explicuit S. Ambros. lib. 2o de fide. Pro liberae voluntatis arbitrio: n. pro necessitatis obsequio. Et ad Ephesios cap. 1o qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suae. Elegit nos ante mundi constitutionem. Super quod D. Angelicus 1. p. q. 19. Deus operatur (inquit) ex consilio voluntatis (Ego dicerem ex consilio intellectus, et cum electione voluntatis) n. ex necessitate volumus.

10. Ex qq est sic discursus. Si revelatione, et fide divina constat Deum multa, quae vult, et agit, illa velle, et operari ex consilio intellectus, et cum electione voluntatis, n. per necessitatis impulsum, sed per voluntatis arbitrium; adeoque cum potestate et libertate ad opposita: fide divina infallibiliter certum est Deo convenire libertatem arbitrii, descriptam n.o 1. et multa, quae vult, et operatur, illa operari et velle n. necessario, sed omnino libere, libertate n. modo (qua volunt Calvinus, Lutherus, et Jansenius) a coactione et violentia, sed a necessitate etiam ... et ex locis a nobis allegatis, et aliis plurimis, quae in 1.m disp. 43. et 44. D.D. Theologi addu-

cunt, revelatione Dei, et fide divina stabat primum: q. et fide divina est infallibile hoc verum. Vide P. Ruiz disp. 1. de Volunt. et Petavium tom. 1. Theologicorum Dogmatum lib. 5 cap. 4.

11. Ad haec plura suggerunt argumenta eaque demonstrativa, quam philosophica, et quam theologica: illa naturalia et inde supernaturalia, quae libertatem liberi arbitrii voluntatis Dei evidenter demonstrant. Multa proponit D. Angelicus l. 1. c. Gentes cap. 81 et 82. et quodlib. 23 de veritate, deque aliis, quae adjecit D. Eximius disp. 30 metaphys. sect. 15. Videbitur clariora propono.

1m ex perfectione Dei, quia libertas arbitrii est perfectio sine imperfectione naturae rationalis intellectivae, simul et volitivae, qualis perfectio divina natura est. 2m ab exclusione omnis nudabilis ad unum, et impotentiae ad oppositum, quae in plurium aliorum et obstrorum evidenter convenit Deo, et quam demonstrat Eximius D. loco citato. 3m ab absurdo, quia si Deo non conveniret libertas arbitrii, cuncta quae vult et operatur, illa operaretur, et vellet ex necessitate, et coactione, sub natura, et aliena et sine arbitrio et potestate ad oppositum: Ex quo subinde fieret, cuncta, quae vult, non posse non velle: et Deum nullum eorum, quae ad intra vult, et ad extra operatur, velle, aut operari modo rationali, et proprie divino: nimirum ex consilio, et arbitratu illius, et cum cognitione atque electione voluntatis. Ex quibus demum fieret ut neque pro beneficiis, quae nobis conferret, dignus esset nostra gratitudine et gratiarum actione, neque capax, qui a nobis exoraretur, ut a nobis averteret mala, et nobis bona conferret. Sed haec omnia evidenter absurda, et falsa sunt: ergo eius libertas arbitrii est evidenter vera. 4m denique a connexione, quae ex dominio Dei supra creaturas: ex contingentia earum et dependentia a Deo in operando, et ex providentia Dei circa ipsas creaturas: quae omnia, cum evidentia sint, et evidenter quoque suggerant, vel involvant libertatem liberi arbitrii, evidenter a connexione inferunt praedictam Dei libertatem.

12. Contra quam tamen Gentiles, et Haeretici reponunt. Non potest Deo convenire libertas arbitrii, nisi conveniat

y-

ipsi libertas à necessitate ad unum, n.º 4.º explicata, nempè indiff.
activa et electiva, ad volendum, et non volendum, agendumque
et non agendum: imò ad volendum, agendumque contraria, atque
se habens ad opposita, et flexibilis ad utrumvis, antè necessitate
soluta: et demum quod positis omnibus requisitis ad
volendum, et agendum, possit (si velit, aut si nolit, aut non vel-
lit) non agere, neque velle. Hoc nobis evidentissimum: sed Deo,
et voluntati ipsius convenire nequit talis libertas. Ratio est, quod po-
tentia, ut potè antè, et per aliquo signo priori indifferens ad
actus oppositos, nequit Deo, ut potè enti simplicissimo, convenire.
R. Non potest Deo convenire per modum potentiae activae; non per modum
potentiae passivae, aut receptivae, quod talis ad libertatem non sufficit: et illa directe
simplicitati repugnat. Explicatur. Deus enim quoad voluntatem, ut potè Ens
actualissimum et realiter simplicissimum per nullo signo reali potest
esse reipsa in potentia ad suum actum; non enim in potentia passiva, aut
receptiva, neque in potentia activa, et electiva reipsa indifferente
ad actum, et omissionem. 1.º quia omnis indifferentia realis est imperfectio sal-
tem negativa. 2.º quia omnis talis indifferentia est, vel includit ali-
quam tum contingentiam, tum potentialitatem, motumque et mutabilitatem in
essendo, et in operando: sed Deo, titulo, et ratione suae simplicita-
tis, necessitatis, et immutabilitatis prorsus repugnant contingentia, po-
tentia, motus, atque mutabilitas: ergo et talis libertas.

13. 2.º Ex Aristotele. Si cuncta, quae Deus
vult, et operatur ea vult necessario necessitate nata nulla perfectione vult
vel operatur liberè libertate liberi arbitrii. Sed cuncta quae De-
us, ut Primus Motor immobilis vult, et operatur, ea vult
necessario necessitate sua, nata, ut potè realiter identificata cum sua
voluntate et volitione actuali: ergo. Explicatur. Vel Deus, et sua eius
voluntas in actu 1.º est idem realiter cum omni sua volitione, et nolitione
actuali: vel non? Si hoc 2.um ergo Deus non est ens simplicis-
simum, omni compositione, et mutatione carens. Si 1.um ergo tam necessario est

Re-

Deum alia velle, et alia nolle, quia necessum est Deum operari et sua
eius voluntas, et volitio actualis: et sua eius voluntas, et volitio aeterna.
Deum operari, sunt quod necessarium simpliciter, et nullatenus Deo liberum:
ergo idem de sua volitione actuali. Confirmatur Aristoteles: quod Causa indifferens
ut indifferens nihil potest actum operari, nisi ab alio determinata,
quod Thomistae ita proponere solent. Ab eo quod est ad utrumvis, nihil
sequitur, nisi ab alio determinetur. Vel aliter. Ab indifferenti ut indifferenti
non potest exire determinatio. Sed divina voluntas nequit ab alio determinari
ad quodquam volendum, seu operandum: ergo a seipsa determinata: ergo non li-
bera, et ut indifferens. Haec est objectio non solum difficillima, et summa
cum difficultate, quae adversarii, et expertis Dei obiici solent, et
opponi possunt. Cuius plena solutio pendet, partim ex his, quae superius
diximus de volitione Dei ut est potentia activa in volitione: et partim
ex aliis, quae dicenda restant de arbitrio creato libero, dicendaque
superius 3o disp. seq. et ideo hic plene, et adaequate tradi non potest.
solvemus tamen eius formam, remittentes plenam eius solutionem ad duo
loca citata.

14. Ad formam igitur objectionis concedo maiorem, et nego minorem.
Ad cuius probationem dico dictam liberum arbitrium Dei continere sum-
mam potentiam vitalis physice et realiter formaliter, quamquam non realiter et physi-
ce activae, et intentionaliter activae, et realiter vitaliter elicitivae; nullo
tamen modo physice et realiter passivae, et receptivae, quae potentia in hoc
ad liberum sufficit, et divinae simplicitati non officit. Ad confirmationem negatur
assumptum. Nam licet voluntas Dei in actu primo pro nullo signo reali
possit esse in potentia ad suum actum physice et realiter entitative dicta:
vel in hoc sensu reali formaliter: potest nihilominus esse reipsa, et
pro aliquo signo reali vitaliter (scilicet, seu ipsius, ut vitalitas
distincta ab actuali volitione) in potentia ad suum actum reali formaliter
non physice activae, et intentionaliter vitaliter elicitivae quod satis
est ut sit reipsa in potentia indifferenti ad actum et dominio.

15. Ad 2am probationem confirmationis dico illam. Deus en-

indria realis forlis, est imperfectio saltim negativa: reedo. est enim capacitas carendi realiter et quoad entitatem aliquam perfectionem. Dis indaria realis viabis: nego; quod cum hec non exclu-dat et importet identitatem realem, non est, ulla talis capacitas.
Ad 2m. reedo ex tali indaria inferre aliqua contingentia actus, non in essendo, et in denominando explanda disp. seqti. nego tamen tale contingentia, in operando, inferre in Deo ullam mu-tationem, aut motum; mutabilitatem vel motivitatem realem formalem: quod quid sit, an aliqua inferat vel involvat intentionalem denomina-tivam, et realem virtualem, de quo loco citato.
46. Ad 2m ex Aristot. probatione recessa maior nego min. ut evidenter falsam, et hereticam. Ad cuius probationem resp. volitionem Dei esse idem realiter et distinctam virtualiter a sua libera volitione actuali: et hinc ad impugnationem contra mihi electam: disgo conseq: tam necessarium est in essendo reedo consequentia, in denominan-do, scilicet, Deum actu volentem: nego. Vel aliter disgo: tam necessa-rium est quoad entitatem reedo, quoad denominationem nego, quia utrumque necessarium est ratione physicae entitatis, et utrumque contingens contingentia denominativa logice veritatis, ut explabitur disp. seqti. Ad confirmationem ex Aristot. fuisse ut. P. Suarez an. 44 tamen exponendo, a quo-nam debeatur causa libera ad operandum. Sed nos respondemus respon-demus (quod tamen probavimus supra de libero arbitrio) illud adagium, ut iacet, et obiicitur atque a theologis proponitur mihi esse evidenter falsum, et sine ulla distinctione negandum, in causa libera tertiae arbitrarie et indiria, seu indirentis indaria dominii liberis, quod ab hac causa libera sit et indirens, egreditur determinatio, non ab ipsa ut antea determinata, et antea libera adeoque, indirenti ad utrumvis. Sed addo tale adagium posse esse verum, si loco eius particula, sub qua communiter proponitur Nisi determinetur ab alio supponatur hec: nisi determinetur ab aliquo. Determinatur enim causa libera ab aliquo, nimirum a seipsa non ab alio, a se ipsa inquam denominative, active, et electiue, a sua vero determinatione formali libera determinatur formaliter ~~ab aliquo~~.

17. Obj. 2°. Ex Calvino, et ex prius Jansen. Necessa[ria] libertas arbitrii indiff. ad opposita, est potestas ad peccandum; Atqui Deo tribui n. potest: ergo nec libertas arbitrii indiff. ad opposita. Nego maiorem, quam SS. PP. apud P. Ruiz disp. 8. de volunt. apertè negant, et quam cui Catholici DD. ratione explexbant manifestè falsa. Et ratio est, quod licet de conceptu libertatis arbitrii ad opposita, quorum unum sit peccatum, et de ratione libertatis arbitrii ad peccandum et n. peccandum; sit praedicta libertas seu potestas ad n. peccandum, et ad peccandum, ab in de conceptu liberi arbitrii libertas ad agendum, et ad n. agendum, imò ad agendum contrarium, n. est praedicta potestas; sed mere, et solum potestas ad agendum soluta a necessitate agendi et ab impossibilitate n. agendi; adeoque expedita, et libera ad agendum, et n. agendum.

Cap. 2um.

De speciebus divinae libertatis. §

Quotuplex sit divina libertas, in ordine ad quos actus, et in quorum objectorum.

§ Sed. generum
De Libertate a necessitate
quaestio 6

18. Multiplex esse potest distinctio et divisio divinae libertatis. 1a esse potest, quam fecit D. Bern. lib. de gratia, et lib. arbitrio; in libertatem a necessitate, a peccato, et a miseria, quarum 1a vocat libertatem nat. 2a libertatem grat. et altera libertatem gloriae. Alia divisio est, libertatis nat., quam fecit Arist. 3° ethicor. cap. 4. et 5. in libertatem, quae coactionem excludit et violentiam, et quae naturalem determinationem excludit et internam necessitatem operandi. Haec libertas ~~[illegible]~~ dicitur a necessitate: illa vero a coactione. Utraque est propria nat. rationalis: et quadruplex a DD. recognoscitur: Immediata, mediata, quoad exercitium, et quoad speciem. Contradictionis, et contrarietatis. Et tandem ~~[illegible]~~ libertas a necessitate tam methaphysica, tam physica, et tam moralis, quorum dum libertatis et divisionum exactam explanationem sed dicit tam de lib. arbitrio tract. disp. 1a. Ex fusse ibi dictis est facilis explicatio.

Libertas

19. Libertas immediata in potentia dicitur illa, quae est ad internum volendum, et non volendum. Mediata vero ad externum agendum, et non agendum. Libertas quoad exercitium quae est indifferentia ad se exercendum, et non exercendum. Quoad speciem quae est ad objecta, aut actus specie diversos. Libertas contradictionis quae est ad exercitia contradictoria opposita, nimirum actum, et eius omissionem. Contrarietatis, quae est ad objecta contraria, vel ad se exercendum actibus contrariis circa idem objectum. Libertas a necessitate Methaphysica, est immunitas, et exemptio a [illegible] operandi. Et similiter de duabus aliis libertatibus a necessitate physica, et morali. 140

20. Et quidem Deo, et voluntati ipsius cum summa perfectione convenire has libertatis species sic in genere probatur. Deo essentialiter convenit omnis perfectio sine imperfectione: atqui omnis haec libertas explicata perfectio est sine imperfectione: ergo. Declaratur minor. Et 1mo loquendo de libertate nata a coactione et a necessitate, hoc modo: si nulla sit potentia extrinseca, vel necessitas a qua Deus cogi vel necessitari valeat ad aliquid internum volendum, vel externum operandum liber omnino est libertate a natura, et coactione immediata, et mediata: et nulla vis est superior virtute divina a qua eius voluntas cogi valeat, vel necessitari possit ad aliquid internum amandum, et volendum, vel ad aliquid externum operandum. Idque quod eximie illustrat Eximius Doctor sect. 16. a n. 25: ergo.

21. Iam de tribus aliis libertatis speciebus facilis quoque est probatio. Convenit enim Deo libertas arbitrii ad se exercendum, et non se exercendum per aliquem actum. Item et ad se per circa objecta specie diversa, vel circa idem objectum, hoc, sive illo actu, et exercitio voluntatis specie diversis, exercendum, et agendum, datur in Deo utraque libertas arbitrii, et quoad ~~[illegible]~~ exercitium, et quoad speciem. Sed in Deo, et voluntate eius libera absolute considerata, (potissimum relate ad creata) datur etiam duplex libertas: altera quidem pura ad unum sumenda cum pura, seu potestate libera ad oppositum, in qua

consistit simultas potestatis, quae definitive est libertas arbitrii, quoad exercitium, et speciem: quae utraque in Deo datur. Atque ex his est ut illud quo agitur insit altera duplex libertas, et contrarietatis, et contradictionis. Contradictionis, quae scilicet quae est ad agendum, et non agendum simul indifferens cum libertate quoad exercitium. Et contrarietatis quae est modo ad obiecta contraria, et modo ad unum obiectum contrariis actibus respiciendum v.g. amore et odio simul indifferens cum libertate quoad speciem. An autem libertas contradictionis, et quoad exercitium possit Deo convenire, quod sit liberte, et praecipue contradictionis, videlicet ad actum positivum, et ad puram omissionem, difficultas est specialem, quae in hac disp. inferius discutietur.

22. Difficultatem vero primae quaestionis 23. nimirum relate ad quos actus, et per ordinem ad quae obiecta, detur in Deo et solum ipsius multiplex haec libertas liberi arbitrii? Quaestionem movet citatus D. Eximius a dicta disp. 30. et quam nos remissive ex dictis, et dicendis vacabitur ita resolvimus.

23. Dico 1. ad nulla obiecta, aut actus, ad quae detur in Deo necessitas, sive impotentia illibata simpliciter ans, datur in Deo vera libertas arbitrii. Est autem Catholicorum contra Jansenium, quorum omnium ratio est haec quod vera libertas arbitrii ut potest individuum ad opposita vera et soluta debet esse a necessitate ante ad unum, quae sit impotentia ans ad oppositum: quia utcumque detur in Deo sive necessitas ans ad unum, sive impotentia ad oppositum non datur in Deo vera libertas arbitrii. Insuper datur alia libertas improprie (ut pote quae brutis, et ratione carentibus communis est,) nimirum, a coactione et violentia ut late ostendimus nostro de libero arbitrio.

24. Dico 2o. Omnis haec libertas liberi arbitrii dicti possimum est et versatur in Deo quoad creas, et actus liberos prosecutionis et fugae, qualis cuiusque voluntas, et potentia ac providentia circa haec obiecta versatur. Hoc seluo quam clare innuunt duo illa praeclara testimonia pro libertate Dei allegata. 1m ex Psalm. 134. Omnia quae-

cumque

cumque voluit Dominus fecit in cælo et in terra. Et Apostolus ad Ephes. 1. Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. quæ satis clara est et sic amplius illustratur. Etenim libertas liberi arbitrii divini quæ est a natura ad unum et indifferentia electiva introposita: adeoque potestas libera ad agendum et non agendum non est in ordine ad seipsum amandum et non amandum: et multo minus ad seodio[?] sendum, cum Deus odisse non possit, et maxime ac necessario libere seipsum amet. Neque est ad seipsum, suasve perfectiones maximas volendum et non volendum. Dum quod implicat Deum has suas perfectiones velle (ut diximus est stroræ[?] 2a.) licet possit et debeat illas amare. Dum quod clarius repugnat eas potuisse nolle, vel ipsas libere non velle. Cum non possit illas non velle sub potestate ipsas libere volendi: quæ libertas arbitrii divini potissimum est in ordine ad actus prosequendi, et fugæ circa objecta creata. Et potissimum versatur circa ipsas creaturas.

25. Cæterum cum creaturas aliæ sint possibiles, et aliæ existentes. Illæ numquam existentes, et semper aptæ ut existant. Istæ vero existentes aliquando nimirum de præsenti, præterito, vel futuro. Et circa has omnes sub his dictis rationibus, possit Deus eiusque voluntas libere versari per suos actus, sine immensus patebat campus, et copiosissima sese offerebat materia de innumeris actibus quibus Deus potest circa creaturas libere versari per actus prosecutionis, et fugæ nunc volendo, et nunc nolendo. Enimvero quamvis hæc longe spinosa est, quam quæ sufficiendi possit huius disquisitiones excedere, et pro maiori ex parte resolvi potest ex his quæ diximus stror.[?] 4a. et 2a. de stolbe[?], et ad amorem necessario Dei circa ipsum possibilium, et existentium. Ideo magis strahendo quæstionem istam ad aliquos actus, et affectus Dei liberos circa creaturas possibiles, et existentes. Circa existentes

26. Dico 1o. Deus circa creaturas pure possibiles exercet libere saltem quoad exercitium, aliquos actus prosecutionis et fugæ videlicet amoris, et odii complacentiæ, et displicentiæ. Amoris quidem complacentiæ, et gaudii ergo creaturas pure possibiles honestas, et moraliter bonas.

qd creas vel obta moraliter mala odij, aversionis, et diis aliud. Instat ex dictis contra 4.a et 2.a sol. de amore et odio pure possibili. Et sic probatur. Quod licet (contra dictis supra dicta) concedamus Deum esse antes quoad speciem neutrum ad amorem vel odium possibile liberum esse libere quoad exercitium ad actum, et exercere amandas creas bonas: et odio habendas moraliter malas: quod Deus libere saltem libere quoad exercitium exercet tales actus quod creas pure possibiles.

27. Dico 4.o Ob creas possibiles non existentes et iam preteritas, easdem, vel similes actus potest Deus libere exercere propter easdem rationes, imò et illos exercere de facto efficacissime probat argumentum amoris, et odij, quo Deus amat beatos, et damnatos odio habet et quidem cum tam illi, quàm ubi quorum aia illa in Cœlo et illa in inferno sunt, sunt homines vere non existentes, et preteriti et postea resurrectionis. Deus nihilominus libere quoad exercitium amat et odio habet, non modo aias eorum, quæ de facto existunt, et (ut ego credo) etiam homines ipsos, quorum pars sunt tales aiæ: quod cum creas preteritas exercet libere tales actus.

28 Dico 5.o Deum existentibus et aliqua futuris Deus nullum actum absolutum seu actum libere exercere potest, in quo dirimat formaliter formaliter illarum futuritio: sicuti cum existentes et presentes nullum actum exercere valet, in quo formaliter dirimat presentia, et ex a earum formales. Probatio huius conclusionis, quæ est contra plerosque Theologos modernos est pendet ex dictis tom de scientia, in cuius contra 2.a expresso dictis Theologis ostendi futuritionem formalem (actuum presentium liberi: et potissimum peccati) futuri non posse dirimere, in decreto, aut actu, vel volitione efficaci voluntatis Dei, presentium ante nostros actus liberos, et ipsos physice predeterminanti, ne quid pure et adæquatè creatum sit aliquid dirimi: et Deus nostram libertatem nobis adimat. et uno decreto sit causa et Author nostri peccati: de hoc ibi. et ideo

29. Dico 6.o Deum cum tales creas futuras, aut illos actus liberos amoris, aut odij volitionis et nolitionis de facto exercere libere ab æterno, quos cum creas existentes, exercet libere in tem-

pore.

pore. Ratio est, quod si quem actum, vel omissionem liberam posset Deus exercere libere circa creaturas in tempore existentes, quos non exercuisset libere ab aeterno: vel aliquem, quem exercuisset libere ab aeterno non exercere libere in tempore, actus Dei liberi non essent essentialiter aeterni: neque eius voluntas foret immutabilis immutabilitate (quam statuimus disputatione 1. dub. 3. de attributis) nimirum excludente omnem mutationem tam physicam, quam moralem. Et ut ibi ostendimus, sed actus divini sunt aeterni, et eius voluntas in suis decretis et actibus sibi liberis, est immutabilis immutabilitate physica excludente mutationem physicam, scilicet, quoad entitatem: et morali excludente moralem quoad denominationem. Igitur eosdem actus liberos, quos Deus circa creaturas existentes libere exercet quod illae in tempore existunt, libere circa ipsas per in tempore futuras Deus accepit, exercuitque ab aeterno. Ut autem scias quosnam actus circa creaturas existentes, et praesentes libere exerceat in tempore: ut exinde facile colligas quosnam exercuerit libere ab aeterno circa aliquando futuras.

3o

Dico tandem circa creaturas actu existentes multiplices actus prosequutionis, et fugae libere exercet divina voluntas, libere, inquam, libertate a necessitate, ~~tam immutata, tam mutata~~ per nostra, et aeterna dicit indifferentiam ad utrumlibet. Quae ratione, ex praemissis facile probari potest. Ad praemissa declaranda duplex cum P. Veken distingui debet amor creaturarum existentium, alter antecedens, operativus quod et effectivus: alter subsequens, et non operativus, neque effectivus. Prior est, qui perfectionem, vel ordinationem creaturarum ordinatam antecedit et in eam tendit, Deumque afficere inclinat. Posterior qui illas iam perfectas, vel ordinatas supponit, et de ipsis gaudet, vel etiam ad aliorum perfectionem inclinat. De priori amore est illud Psalm. 134. *Omnia quaecumque voluit Dominus fecit in caelo, et in terra*. Et illud Pauli ad Ephes. 1. *Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suae*. Et de posteriori, illud Psalm. 103. *Laetabitur Dominus in operibus suis*. Ita ut prior amor sit per-

modum intentionis, vel desiderij ut creaturae existant: et posterior per modum complacentiae, et gaudij de creaturis bonis iam existentibus. co.

31. Et quamquam P. Vekerus loco citato ostendat ex his duobus amoribus, priorem quidem esse Deo immediate liberum: et posteriorem esse liberum tantum mediate, et necessarium ex suppositione absoluta, quo videlicet, illas producere voluit, quod probat, et explicat ex illo Genes. cap. 1.° Vidit Deus cuncta, quae fecerat, et erant valde bona. Confirmatque ex illo Sapient. cap. 11. Diligis omnia, quae sunt, et nihil odisti eorum, quae fecisti. Nobis tamen quibus probabilius visum fuit disputatione 2.a omnem amorem, et volitionem actualem creaturarum Deo esse immediate liberum, eius doctrina non placet. Censemus etenim actualem amorem creaturarum iam existentium, vti et odium actuale, et displicentiam Dei in peccatis, et malis culpae esse Deo immediate libera, libere saltem quoad exercitium, et solum necessaria quoad speciem, adhuc ex suppositione, quamvis non potest creaturas existentes, nec bonas odio habere, nec malas amare: non tamen necesse est, vel bonas amare, vel malas odio habere. Nec duo testimonia allata quidquam, praeter factum probant, non tamen ostendunt Deum non potuisse non diligere omnia, quae fecit, et non odio habere mala, quae facienda permisit.

32. Praeterea circa easdem creaturas, cum rationales, tum irrationales, alios plures actus voluntatis, affectusque prosecutionis, et fugae (memoratos disputatione 2.a dubio 1.o) quia immediate liberos, et quia mediate exercet liberae divinas volitiones, libere iam immediata, et iam mediata ad ipsos. Hos videlicet, quos praedicta Dei complexi et adaequate sumpta importat formaliter, vel praesupponit aut antecedit. Tales sunt decretum creandi et conservandi illas. Ordinatio ipsarum ad suos fines: praeparatio, et provisio mediorum, quibus illae consequantur fines, ad quos ordinatae sunt. decretum concurrendi, et cooperandi cum ipsis: et circa creaturas rationalium, electio ipsarum ad finem supernaturalem: Praedestinatio electorum, et praescitorum reprobatio. Immo Providentia supernaturalis, Co-

Communis, et specialis, omnis, scilicet, reproborum, et electorum: et specialis erga electos. Et demum caeteri actus benevolentiae et amicitiae quibus sibi gratos, et amicos: inimicitiae, et malevolentiae quibus inimicos, et ingratos, (de quibus omnibus Deo dante, agemus ~~[illegible]~~ summis duobus annis sequentibus in tractatibus de providentia Dei, et de praedestinatione) Ratio horum omnium est, quia hos actus, quos Deus exercet cum potestate non exercendi illos: et absque necessitate antecedente, et inevitabilitate eos exercendi, eos exercet libere quia [illegible], et quia immediate. Et hos actus memoratos ita exercet divina voluntas: quod libere alternatim libere. An vero eos quoque exerceat libere libertate a necessitate morali, explicat Caput sequens etc.

Caput 3um.

De divina libertate a necessitate morali.

Quaestio.

Utrum libertas a necessitate in Deo talis, et tanta sit; ut nullam necessitatem moralem subire queat, vel alicuius subire possit?

33\. Sensus quaestionis proposita est hic, quem vrebis (?) explico. Supponunt omnes Catholici contra Hereticos, Deum ad nullius creati amorem efficacem, volitionemque decretum, aut creationem esse antecedenter necessitatum ulla antecedente necessitate absoluta physica, vel methaphysica. Non physica, quae desita est in determinatione ad effectum, cuius vi, et inclinatione physica, non nisi per miraculum, et superioris agentis vi et virtute vigorimi (?), et violari queat. Evidens est nullius agentis superiorem superiorem Deo, vim et virtute,

esse maiorem, vel superiorem virtute, et detractione divina. Non metaphysica; etenim Deus stetit in independentia metaphysica detractionis ad effectum adeò inviolabiliter ut impossibile sit detractionem impliciet Deum operari absque tali effectu. Et evidens quoque est, Deum (qui sibi ipsi ratione suæ infinitatis sufficientissimus est, et ratione sui dominii essentialis super omnes creaturas, nullius operatione indiget ad suam, sive operationem, sive plenam felicitatem) posse absque omni creaturæ operatione, et consequenter necesse, illa sive independentiâ, sive detractione absolutâ antecedenter omni necessitatem. Verum sunt quæstiones inter Theologos de voluntatis ad necessitatem moralem, inquirendo, an necessitate saltem morali possit esse Deus sive necessitas seu detractionis? Pro cuius sui magis declarando, et quæstione clarius disputanda, solidiusque resolvenda

34. Noto 1°. Necessitas moralis in genere accipitur, pro ea qua ad effectum (scilicet Dei ad creaturam) detractione et morali independentia ratione cuius sic detracta est ad unum præ alio, et cum illo moraliter connexa, ut fundet iudicium de ipsius operatione, non tamen certo prudens, et moraliter certum, tale nimirum, quod omnem suspicionem, et prudentem formidinem contrarii eventus excludat.

35. Noto 2°. Quæstionem esse inter AA. valde controversam, contra stoicam, et essam physicam (in quonam videlicet consistat physice moralis necessitas?) Nonnullis volentibus talem necessitatem non esse aliquid physicum ex parte rerum, sed solam persuasionem communem, v.g. in experientia fundatam. Aliis verò quam plurimis consentientibus, è contrario contendentibus, esse aliquid ex parte rerum, illam nimirum, certitudinem, connexionemque objectivam, quæ fundamentum est prædictæ persuasionis.

36. Noto 3°. Hæc ipsa necessitas moralis, duplex

Igi-

cogitari potest, absoluta, et ante omnem alium eventum contingente, qualis est necessitas metaphysica, qua Deus maxime amat seipsum: vel conditionata sequens, et ex suppositione, scilicet, alicuius alterius eventus contingentis, seu decreti, aut effectus Deo liberi; qualis in Deo est necessitas conferendi gratiam, et gloriam ex suppositione, quod illam liberaliter, et hanc generose promiserit. Et de utraque hac necessitate quaestio procedit. 144

37). Noto 4.º Hanc necessitas moralis sive absoluta, sive ex suppositione non eo sic a nobis usurpatur, quo illa improprie usurpat P. Granados loquendo de necessitate Dei ad optimum: et tribuendo in Deo necessitatem moralem sumptam pro detractione causae ad effectum, et connexione cum illo adeo inviolabili, ut contradictionem implicet non conjungi cum effectu: in quam etiam deflexisse videtur, et necessitatem moralem explicare P. Montoya disp. 3 de Deo de voluntate, quamquam disputatione secunda cum omnibus sentiat communem definitionem teneat. Haec enim necessitas eo modo explicata, ut sentiunt omnes, et bene advertunt, metaphysica est, et non moralis. Sed proprie illam sumimus pro detractione et connexione alia inferiore metaphysicae, et physicae violabili. Haec cuius causa sit, modo explicato, moraliter connexa cum effectu; nihilominus a tali effectu metaphysice et physice, hoc est, absque implicatione et sine miraculo, separabilis; idem causatque. Et in sequenti quaestione constituta in propensione, sive innata, sive elicita naturae, et voluntatis dicendo ita moraliter detrahente ad effectum, ut reddat voluntatem Dei moraliter necessitatam, et eventum, sive effectum certo moraliter securum.

38. Noto ultimo. Haec necessitas Dei ad aliquem effectum, duplex in Deo disputari solet. Una ad producendum aliquid Opus Optimum, quod proponi solet sub terminis

tris: An detr in Deo necitas moralis ad optimum. Altera ad effum creatum, sive oim optimus ille sit, sive melior aliis, sive pavè bonus sub 3ii tris: An detr in Deo aliqua necitas moralis absluta, aut ex suppone ad aliquem effum. Et quamquam P. Rivaden. ingenio, et doctra, qq solet vtramq. questioem in sua disputaoe longissime exagitet, nos, qq in nro celeri cursu minus immorari licet, sane 2am questionem, q. magis theologam propriè dis putamus.

39. Ad quam triplex sntia referri potest. 1a qua afrit, 2a, qua neget necitem moralem in Deo, cum absluta, tunc ex supponoe, et 3a, media, qua affret necitem moralem ex suppoe, et neget ablutam. Pro 1a sntia stant P. Granados tom. 2 in 1am ptem tra 2o. disp. 3. P. Ruiz disp. 10, et 15 de volte et Pulber vtrumq sequutus disp. 3a de Volte. et tandem P. Rivad. disp. 14 de volte. Pro 2a sntia negante stant P. Aldrete disp. 1 et 2a de Incarn. vbi fusiè de necite Dei. P. 3a denique stant comunitr RR. et P. Rivaden. n 43 testatr, se nullum, pter Patrem Aldrete, authorem legisse qui sua quam ille tribuit Deo necitem moralem, absolut, ex suppoe, expressi Deo negaverit.

40. Nostra vo opinio est, Deum absq prejudicio pfectionis sue libertis essalis, subire aliquam necitem moralem ablutam, et plures ex supponoe; nullam, quae sitat sit in impotentia methaca separaonis cause ab effum, vel in necite, vel connexione methaci infallibilis determinationis cum eventu. sed vtramq in inclinaoe, et ppensione, atque hinc exorta, et sic fundata detraoe absluta, vel ex suppoe, ad effum, et raoe cuius illius exa sit moraliter neaxia, et illius n.

n. expa moraliter impotentis. Haec est opinio nostra, quam sequentibus assertionibus ita explico.

41. Dico 1º. Deus, eiusque voluntas libera capax est alicuius necessitatis moralis absolutae; nimirum ad hunc mundum producendum. Ducor ad hanc opinionem divinae voluntati maxime consentaneam, et summopere conformem, authoritate praesertim S. Dionysii, et ratione desumpta ex principiis S. Petavii; quas ut in forma redigam, sic discurro. Deus capax est suae naturae, et infinitae bonitatis: non modo infinite participabilis, verum inclinatae, atque naturaliter propendentis in sui communicationem ad extra, et participationem a creaturis: ergo capax est inclinationis naturalis, et propensionis, quae Deum reddat ita propensum, eiusque naturam ad suae bonitatis communicationem ita inclinatam: necnon eius voluntatem in actu 1º. sic propendentem, sicnon detractam, ut voluntatis nostrae similis propensio, et inclinatio in una parte urgeret, vix, et nec vix quidem possemus absque magna violentia illata, a detractione, et resolutione in una illa partem abstinere. Sed, ut notatum est n.º 35, in hac inclinatione et propensione sita, et constituta est moralis necessitas absoluta, de qua nunc: ergo Deus, et divina voluntas eius est capax etc.

42. Ut probem antecedens, et eius rationem, Authorem nobilissimum sanctum Dionysium cap. 4 de divinis nominibus obiicere de amore divino. Ipse enim bonus Author eorum quae sunt, amor: cum prius in ipso bono excellenti, exuberantique ratione esset, non passus est ipsum in se sterilem et infecundum manere, et eum impulit ad agendum iuxta quanti abundantiam, qua est procreatrix omnium. Author praeterea

nobis sit de Necesitas, qui (suo Magistro praesente, et approbante B.mo Petro apud Clementem Roman. lib. 8 recognitionum pagina 8.a sic ait. Deus quia immensum est, bonitate Pater est, virtute Conditor: neque quod idcirco virtus in immensum cessare potuit: neque bonitas otiari, et ad subsistenda ea, quae sunt bonitate: ad disponenda et firmanda virtute provocatur. Igitur teste Dionysio bonitas Dei, eiusque amor, similiter naturalis, quo se necessario amat, et in se summo bono proximis quiescit. sic eum reddidit in Creaturarum creationem, naturaliter inclinatum, ut passus ille non sit, neque continere potuerit quominus se ipsum ad creationem impelleret. Et Necesitas authore, bonitas, et virtus naturalis Dei, sic Deum ad creationem Mundi urgebant et provocabant, ut neque bonitas otiari Deum permiserit neque eius virtus a creatione cessare potuerit. Non impossibilitate physica, aut methaphysica: sed impossibilitate morali. et hanc impossibilitatem, sive impotentiam statuit, et facit moralis necessitas: quia illam subijt natura divina.

43. Illustratur discursus, et ratione confirmatur. Etenim ut diximus in assertione 2.a, Deus capax est necessitatis moralis saltem ex suppositione, quamvis, videlicet, ex suppositione ex parte Deo libera aliquarum rerum existentium creatarum, et circumstantiarum possunt quaedam res creatae, ut existentes, et tractae sicuti viviores Deum sic inclinare, movere, et provocare ad aliquarum productionem, ut illarum cumulus, et vis motiva assurgat usque ad necessitatem, tum obtinere, tum subtinere moralem. Accumulus creaturarum possibilium, et a Deo factibilium, ut tractarum sicut simpliciter intelligentiae, non est minoris, sed infinite maioris bonitatis obiectiva, indeque et vis obtinere motiva, v.g. ad huius Mundi creationem: quia et quia Deo propria, ipsumque obtinere alliciens, licet

Deum nec physice, nec metaphysice necitet ad amorem, et complacentiam actualem, nedum ad decretum efficax, vel creationem ipsarum; potest nilominus sic excrescere, et assurgere, ut accedentibus virtute divina adeo foecunda, et bonitate illius infinite participabili, ut subtrahi inclinantibus, ex illo motivo, et hac inclinatione, et hac inclinatione efficitur, et sit in Deo naturalis propensio, et inclinatio quae non cogitat, nec patiatur illum remanere sterilem: et ipsum ad creationem tantum ablative inclinet, quantum ad productionem quarumdam rerum eum ex suppositione allicit. Et vis motiva, quae ex suppositione allicit, est necessitas moralis: et qua in creatione inclinat propensione naturali. Solutiones, quas adversarii vim huius rationis, et discursus eludere tentant, impugnabo assertionis 2.ae probatione.

44. Dico 2.o Deus quamtumvis infinite perfecte liber, capax est unius, et multiplicis necessitatis moralis saltem ex suppositione. Probatur et explicatur. Datur defacto in Deo necessitas moralis ad aliqua de se contingentia volendum, et ut effective praestandum, ex suppositione, quod alia contingentia aut sibi libere praestiterit, vel aliter creaturae praestare voluerit, seu promiserit. Exempli gratia, ad praeservandum a culpa originali, et peccatis personalibus Beatissimam Virginem Mariam, ex suppositione, quod ipsam in Matrem suam elegerit. 2.o ad expandiendum Christum Dominum pro sua reverentia, ut loquitur Divus Paulus. 3.o ad non negandum Matri, quod ipsa sibi aut nobis eximie postulaverit: quo facit casus, quem P. Ripaldenus pulchre depingit. Nam pone tibi in Petro v.g. qui adeo innocenter vixerit, ut Deo non amiserit gratiam in Baptismo susceptam et in fine vitae sponte et a Daemone tentato introducere omnes Sanctos, simulque Sanctissimam omnium Mariam Virginem

Matrem Dei, sua, et eodem intento obtinendi a Deo gratiam effectum Petro ut tentatori resisteret, officium Matris, et meritum interponere: sane Deum denegare hanc gratiam, esto stabilitum posse, moraliter incredibile est: ergo et moraliter impossibile. Fundamentum obiectivum cui innititur, et in quo obiective fundatur haec moralis incredibilitas, et moralis impossibilitas, est procul dubio aliqua moralis necessitas, quae negationem reddit moraliter impossibilem: et concessionem gratiae moraliter necessariam: ergo haec ex aliqua suppositione contingenti est Deo moraliter necessaria.

45. Ratio a priori est, quam sic effert P. Ricardus. Aliqui sunt casus singulares, et eventus contingentes quae ut experientes et Deo praesentes, atque ab ipso visi, nobis obiective et fundamentaliter probabile reddunt aliquid aliud contingens, et Deo liberum, a Deo fore praestandum. Ita quidem, ut aliis et aliis circumstantiis adiunctis reddatur nobis magis, et magis probabilis, et Deo probabilior: ergo tot, et tales possunt circumstantiae accedere, et adiungi, (ut re. ipsa certe accidere certiter in exemplo proposito) quae magis rata et connexione cum eventu reddant eius existentiam nobis moraliter certam, et eius non existentiam moraliter incredibilem et illam connexio cum eventu hanc moralem certitudinem fundans, et quae vi naturae est certitudo obiectiva, et in Deo necessitas moralis, nimirum praestandi talem effectum forte ex suppositione talium circumstantiarum eum obiective inclinantium, et moventium. Datur ergo in Deo vera, et multiplex necessitas moralis ad positionem aliquorum, ex suppositione aliorum contingentium.

46. Probatur II. a paritate. Datur in Deo necessitas cum physica, tum metaphysica, ad volitionem et operationem aliquorum esse contingentium ex suppositione libertatis aliorum, quod libere illi praestiterit. Datur quippe in illo necessitas metaphysica ad pluri-

ri-

147

n neganda, & inj effu sedendo, ex suppositione q. sedaturu illa permiserit: datr q in ipso neitas physica ad n negandu casu secundum decursum illius debitum ex suppositione q. beant catena causarum exequuta, datr, inquam, neitas physica n in eo sensu, quo illam Deo negavimus n.º 33. sumptam pro vi, & detractione ab alio ad effum, quo physice vinci nequeat, nisi ab agente & virtute superiori & inalio; sumptam nimirum pro inceptione & detractione physica Dei ad annuendu exigentijs caaru 2darum & ipsarum una naalia n violanda: atq ad n aliter negandu vis exalbas, quàm inferendo violentiam: & pro absolutam sui, vt Dni & authoris supnaalis ipsarum tam iura, & leges miraculose violanda: quæ quidem neitas sat est ad reddendu obtum nobis physice certu. & Deo physice neariu. Idq. qr talis vtraq neitas, vel alterutra quid dicit pro fectione Dei, vel virtute eius essali, (quo sno explo, & arguto credo instari, & enervari pleraq arguta nobis adversa) & facilius Deo est pro sui his neitas moralis quæ sit ex suppositione: & ita a neite Deo essali n repugnat.

4). Obstat vero P. Ruiz de Montoya, q. si nulla talis avenatr in Deo moralis neitas fieret vt plurima vaticinaoes, quæ tamq valde efficaces nobis a Deo in Scripturis sacris proponuntr, nulla, vel valde exiguam vim haberent. Nam v. apud Lucam cap. 11. sic Xptus vaticinatr: Si q vos cum sitis mali, nostis bona data dare filijs vris: quantum magis Pater vester de Calo dabit spiritu bonum petentibus se. Ex quo ducunt, comparans amorem, quo Pater Calestis diligit hoes, cu amore

quo Parentes terreni dilligunt Filios, asserit certius et securius nos sperare de Deo posse nobis concessum, quod ab illo petimus, et incredibilius de Deo fore quod nobis filiis eius sub postulationem neget, quam sit de Patre humano, quod filio suo petenti panem porrigat scorpionem. et hoc de Patre humano est tam moraliter incredibile quam impossibile, et preces filiorum maxime charorum eam securitatem fundant de obtinendo a Patre quod ipsi ~~ex~~ enixe petunt. et certius de non porrigendis a Patre loco illorum, quae noxia sunt filiis, ut assurgat ad moralem certitudinem fundatam in necessitate morali concessionis, et morali impossibilitate negationis: ergo (ut discursus sit efficax) indigeat, et preces filiorum Deo charorum, et maxime Matris eius sibi omnium charissimae, similem in nobis securitatem, et certitudinem fundare debent, et parem in Deo inclinationem, et propensionem.

48. Mitto rationibus causa, alias scripturas efficacissimas, et ~~[illegible]~~ gravissimas, qualis est illa Isaiae cap. 3 Numquid oblivisci potest Mater infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? et si illa oblita fuerit, ego non obliviscar. ergo propensior est Deus ad consulendum peccatori bono, quam Mater infanti suo. Item alia ex poenitentia, et quasi violentia, qua Deus, ut testatur ille Genes. cap. 6 et alibi. Non sponte et poenitens et invitus, et quasi coactus a peccatoribus ipsos punit, et flebit, quod eum Innocentem faceret? Ca-ni P. Arriaga (cui libenter acquiesco) tom. 1 disp. 39. et tom. 3. disp. et sect. ultim. tenet, hoc ultimum Deo esse metaphysice impossibile, et saltem illi esse moraliter impossibile, quod pro suo dominio, et mero libito creare Innocentem aeternis et acerbissimis doloribus cruciet omnes communiter docent. Et demum ex argumentis

148

credilibus n. methacè, & moraliter evidentibus: adeoq n methacè inepis, & tantum moraliter Eum ex a Venelaois, & Veribe Sylbeny. Hec etteny ut sic inepa fundant in nobis centudine moralis evidentia de centudine myssteny; & in Deo neibe, seu inepionem morte ex a venelaou, & n. ex a illius parem impostibe. Hac, inquam, & alia omitto, que efficime ostrant morte Dei neibe ad unum, & morale impostibe ad opposibu saltem ex suppositione aliorum, que ipse in oimoda libre a neibe fecerit, vel efficienda ab alio promiserit. Mur r.

49. Ret t. P. Aldaebe, cuius cu. neibem moralem opinio singularis est. Magnam illam probabilitatem & mortem centudine, quam res, utq experbes, in nobis deabianum ex a fundant, n in eo ssitbere, q illa res creata de se, & magbe noa Deum obtive mortior neibent, vel subtive inclinatum, & valde propensum reddant, flenamq illius volbis indaiam adeue ex pte minuant, seu excludant; & in eo q flexumq & fere semp singit q. porbis prioribus rebus multum proportionatis ad expam aliarum; hec alia illis sepeibunt: n quide neaxio illa neibe adbuc morali, quam ille ut experbes & igeniitd Deo afferant; & libixximè pro volbe Dei ois libra ab oi neibe provenienbe ex ipsis rebus, & sibi ipsi imponentis talem neibem idencabam cum sylaa quadam sua volbis, etiam mortiori sibi libra. Censet enim & respondet neibem moralem Dei n. ex suppositione sibi libra aliquorum alia neaxio & libet n fundari, nec Deo provenire ab ipsis rebus creatis; & aliunde videlicet, ex diva sylaa, que Deo est libra tam physicè, quam moraliter etiam ex suppositione vimois talium rerum creabarum.

ita ut ea recepta a Deo oio libere, sit necitas moralis, imponatq
et inducat volri eiusd necitem moralem ut aliud pots aliud
qlibet.

50 Verumenim in hac tua solutione mul-
ta continentr, quae n. parum mihi displent. 1º qd hic author (de
more) multa, quae singulari ingenio, aut genio suo componere sub-
det, illa conit, et explat (ut facit ibi de Incarn.) gener cplaas
has, et illas Deo liras: et illi, ut ego existimo, volentarias: cum
voluntarie illa meditentr, et absq fundto eas attribuat. 2º qd in
qsenti eadem quaestio manet ca. libtem moralem qdecotd cplad:
cu difficilimum sit negare obba cra, de qq supd potest epa, et
Deo qsentiod cum allicere, et inclinare usque ad moralem quam-
dam necitem ad cplaendu in posnone tuus, ex suppone ali-
orum. 3º qd in q dicta cplaa n. sit ofundetr ab hoc authore
necitas morale cum methaca. 4º qd hic solus apponi videtr
authoribus conjecturaru, et dl. supd posito, ex una parte ex-
qsse tribuentium Deo intenta a nobis necitem moralem:
et ex alia n fundantium ipsam in cplaa aut decreto di-
vis Deo libere: et potius in attributis Deo necariis iustid et
misericordia quaeq ut talia sunt ans necitas moralis sub-
tive absluta, et obtive cdionata qstandi necario moralitr ino
sub cdione et ex suppone q alia oio libere qstitueret. co.

51 6. demq et qcipue, qd futurum, qt
huic quaestioni suggonit, videlicet, nram probabilitem, et moralem
certitudinem, atq hinc exortam securitem ex ad aliquoru, ex sup-
posne aliorum n fundari in ipsis rebus: neq a nobis de-
summi ex illis pot obtive moralitr inepis cu sit potius qua
in ctrario eventu, et aliunde ex cplaa Deo libera, et nobis in-
cognita: et videtr coincidere cu doctrina falsa, et a 1. Aug.

de Civitate Dei 3.° achademicos lib 2. cap 11. et lib 15 cap 13. 149
impugnata, et reprobata; qui asserunt illud esse probale; quod
est vero simile: et rursus illud esse nobis verosimile; et
probale, quod utrinque absque fundamento ullo obiectivo connexo cum
veritate, potius quam cum falsitate, tale esse sibi apparet.
et rursus tam falsum mihi est, et incredibile, quam
contrarium omnium persuasionem communem, quam firmam
et veram esse cognosco: quod omnia ut impugnationi applicem.

52. Contra discurro. Nostra persuasio,
et securitas de existentia horum eventus, ex suppositione alterius
nequit esse firma prudens, et probabilis nedum moraliter
certa, nisi a nobis acciperetur, sitque in re, et ex suppositione
alterius per obiective fundantis talem nostram persuasi-
onem, illiusque certitudinem: quod in re ipsius per obiective connexi
cum existentia talis eventus; est mihi certissimum. Aliter
doctrina achademicorum ab Augustino impugnata, de
probabili quod utrinque absque fundamento apparet, non esset doctrina
manifeste falsa. Sed nostra persuasio, et iudicium
de existentia quorumdam ex suppositione aliorum, non est volun-
taria, vel temeraria: et prudens, probabilis, et moraliter certa
certitudine ad nos cognoscendos fortis et subtilis: quod fundata in certitudi-
ne fundamenti obiectiva: et hoc debet esse aliqua connexio, quae
ut nobis nota in unam potius, quam in contrariam persuasionem
inducat: quod.

53. Dices. tale connexionem, fundamentumque obiectivum esse,
vel frequentiam eventuum similium, ex suppositione aliorum, vel
dictam Dei gloriam ordine licitam, inducentem in ipsis morale neces-
se et inde in nobis fundantem hanc moralem certitudinem.
Contra 1.° Tamen probabilitas et moralis certitudo fortis nequid super-

requirit aliquod fundum obiectivum moraliter connexum, cui innitatur et in quo fundetur: quod desumi, vel fundari, illa non potest in frequentia plurimorum contingentium; quia haec frequentia quando datur neque moralis necessitas est, ut potest esse de aliquo eventu moraliter necessario, et tamen raro contingenti: fundari, et oriri debet et ex aliquo fundo, cum tali frequentia connexo moraliter. Dico 2°. Ista complexa necessitas non potest esse immediate et per se eventuum contingentium complacentia; tum quia dicta complacentia non semper est nobis revelata, quando necessitas moralis est nobis nota: tum quia necessitas moralis absoluta est, ut talis conveniens omni abstractione, adeoque omni complacentiae Dei, quae cum sanctis Patribus assertione 1a. Deo attribuimus fundari non potest in hac complacentia libera, et fundari debet in attributis necessariis Dei, una cum circumstantiis circumstantium extra concurrentium. Tum denique quia de ipsa complacentia libera Dei, adhuc in casu quo illa detur, cum admittatur quaestio reddit, et argumentum demum instauratur hoc modo.

54 Vel enim existentibus, et Deo praesentibus ipsumque obiective moventibus, obiectum cum circumstantiis memoratis, et Deus remanet in tali obiecto aeque indifferens ad complacendum, vel non; et manet, redditurque praesens et moraliter necessitas ad complacendum: subindeque ad probandum effectum, in quo, ut sic praesens complacet, ita ut obiectiva necessitas sit obiectum creatum complacentiae, et ipsa complacentia sit necessaria fortius? Si hoc 2m asseratur, ut non indicio asseri debet, est ipsa tertia 11a. Si 1m est falsum propter multa: quod de primo ad ultimum, necessitas moralis, quae in Deo asseritur ad aliquam probandam necessario moraliter ex suppositione aliorum est necessitas obiective ex parte rerum existens, quaeque cum sola complacentia Dei omnino libera identificari nequit.

150

55 Probo min. quoad 2am pte, quod tali doctrina authoritati, rationi, et omni persuasioni clare adversari videtur, quod tria efficacissime probat P. Alvaradez, et nos urebimus; et n. inefficaciter. 1o authoritati, quod ex testimoniis Scrip. et SS. PP. supra adductis et contradixatis probat[illegible]

divina Pater namque bonitas inclinans Deum ad nos expandendos, et nobis subveniendum, n relinquere nobis, tamquam patrem induunt. Et egregie certum sit Deum nostrum esse; nearum et sequens est aliud esse similem in quo quisque pro meritis recipiens misericordiam Dei probet. Hoc enim ipsum quod in praesenti vita n redditur omnibus unicuique pro actibus suis fidem indubitabilem facit scientibus Deum esse nostrum quod indidimus: quia divina attributa nearia[?] non Deo maiorem perfectionem, et in nobis moralem certitudinem fundant experientiam omnibus probe, quia alia.

56 Secundo. Rationi, et omni persuasioni dicta doctrina repugnat. Etenim omnis, et vera omnium persuasio est, eaque de ratione, nec sine authoritate, et experientia fundata, nostra indigentia, et preces Deo fusas sanctorumque intercessione et Deo per Angelos Custodes oblata proposita, et repraesentata vobis esse, et multum per se valere, n modo ad movenda et inclinanda pietate divina, et insuper ad reddenda patrona Dei charitate, adeo in nostra parte inclinata, et propensam, ut illis interpositis, et Deo objectis (independenter aeo ab experientia, et gratia Dei tua, nobis ignota) reddamur securi, omnibusque moraliter certi, ita ut prudenter nec dubitemus, nec dubitare possimus de ipsa ille, ut illius partis in quam divina pietas inclinat. Et patuit in exemplis supra adductis. Et hoc verum indidimus, et persuasio

imprudentia, et temeraria, neque moraliter certa forent in talibus casibus et circumstantiis praesentibus divina voluntas maneret aeque indifferens ad complacendum, et non complacendum, inignis ergo non manet ita indifferens.

57) Confirmatur, quia quis credat nobisque persuadeat Deum, suggerente electione Virginis Mariae in Matrem, et intercessione eius precibus, ut ex excentibus talem dignitatem, et obtinendo beneficio manere aeque indifferentem ad illam sanctificandam, atque ad annuendum, et non annuendum precibus: et non plus propensum ad complacendum, et tale complacentia potius, secundum; quam ad non complacendum, et negandum? Praesertim cum omnia loca Scripturae (supra iam allegata) in quibus paterna providentia parentum creatorum quoad filios, arguitur a Patribus, paterna providentia Dei quoad filios sibi charos, non illam inferant ex suggestione divini decreti, aut complacentiae Dei: quia potius bene ipsa complacentia, et decretum, diriguntur tamquam Deo nata, ex inclinatione, et propensione naturali divina, talibus circumstantiis: Datur igitur in Deo, et in eius voluntate necessitas moralis, tum absoluta, ad aliquos actus sibi liberos a necessitate et physica, et metaphysica, tum conditionata, et ex suggestione minimi-num ad producendos aliquos ex suggestione aliorum. Sed ista sane duplex necessitas est

Caput 5um.

X contra a nobis

Objectiones contra adstruendas in voluntate divina necessitates morales.

58. Opponens 1°. Utraque haec necessitas moralis opponitur perfectioni divinae; videlicet libertati, et dominio eius essentiali: ergo neutra locum habet in voluntate divina. Probatur assumptum. Deo, et dominio libertatis ipsius, est essentialis immutabilis

ab

ab omni necessitate morali: ergo utraque sive absoluta, sive conditionata opponitur libertati, et dominio eius essentiali. Probatur ant. Deo est dominio essentiali ipsius libertatis supra res creas (ut probavimus est libertas a necessitate, et imperfectione) est essentialis immunitas ab omni quacumque necessitate, et impotentia: quaecumque importante imperfectionem, vel cum divina libertate pugnante. Atqui omnis necessitas moralis sive absoluta sive ex suppositione, non tantum tum, et multiplicem affert, seu infert imperfectionem, quaecumque libertati divinae repugnantem: ergo essentialis libertati illius essentialis quoque est immunitas ab omni necessitate morali.

59 Probo min. 1. quod omnis talis necessitas infert et affert Deo ipsa, et veram carentiam et defectum libertatis moralis. 2. quod opponitur beneficentiae Dei, et divinae liberalitati: minuitque ex parte nostri titulum ad nostram gratiarum actionem; (haec enim omnia tantum crescunt, quantum crescit necessitas, et minuitur libertas.) 3. quod reddit Deum ita nobis pro allegatum, ut non nisi difficile, et sibi ipsi violentia inferendo, vincendoque ingente [illegible] necessitate morali, valeat sese in aliam partem inflectere, et ad illam detrahere. 4. tandem quod omnis talis necessitas repugnare videtur sufficientiae Dei, et independentiae ipsius ab omni alio: ponitque in illo, vel saltem arguit aliquam dependentiam ab alio, et indigentiam alius, in qua nimirum fundari debet talis moralis necessitas. Quod clare ad versatur Aug. lib. quaestionum quaest. 23. ita de Deo declarans dicens: Ubi nulla indigentia, nulla necessitas: ubi nullus defectus nulla indigentia: nullus autem defectus in Deo: ergo nulla necessitas.

60 Nego assumptum, ad cuius probationem nego

ans, & ad eius probatione, scire licitu & dominiu Dei supra crea
esse reale immunitae ab o[mn]i virtute morali physica, aut metaphysica
importante aut arguente imperfectione in Deo: secus q[ue] ab
o[mn]i etiamsi sit metaphysica, importante nulla imperfectione.
Aliàs Deus n[on] posset esse motus ad amandas creas p[ro]ut
ut ita multorum u[tun]tur; nec esset metaphysicè motus ad
amandu seipsum, q[uo]d ex o[mn]ium c[on]stat esse falsum, nego min.
Dubellieit virtutes morales absoluta, seu rationale de Deo
a nobis attribuitur afferre, aut inferre Deo ulla imperfec
tione repugnante alicui imperfectioni ipsi reali, & ita
probatione dicimus min. Fateor virtute morale opponi cu liberta
a virtute morali & cu quomodolibet obiectum & quibuslibet
circumstantijs essentiale Deo, vel licitu & dominio illi reali
64 Ad 2um, nego opponi licitu be
neficentiae, aut licitu, quaru summae perfectioni satis esse est
licitas physica, & metaphysica quamquam admixta virtute mo
rali. In hac ipsa virtutas, quippè quae est in Deo ad se,
suaq[ue] bona communicanda creaturis: & fundatur in genio, &
natura Dei per seipsa propensa & inclinata ad nobis benefa
ciendum, & ad essendum (ut ita dicam) nobis cum benefi
ficum, & liberale, cum physicè & metaphysicè posset facere op
positum, commendat potius beneficentia & licitatem Dei, quam il
la auferat. Atq[ue] fine est, q[uo]d in nobis n[on] minuat, &
in Deo augeat aliquem nobis titulum nostro gratiarum actionis.
Dubellieit q[uo]d & nobis benefacit, cu absolutè posset n[on] bene
facere, & q[ua]m ulla sibi inferre, aut facere violentiam, &
aqua facilitate, & qua nobis tanta cum voluntate, & iucun
ditate benefacit, quanta est eius q[uo]d nos propensio naturalis. &

Inde est solutio ad 3am quod tametsi in nobis sit necessitas
moralis, quod illa exoritur ex vehementi passione, et appetitus
inclinatione et propensione, cum vias contradicit, in unam partem quam
aliam: ita ut non relinquat nostram nobis libertatem in aequilibrio;
et in unam potius quam in alteram partem vehementissime propen-
dentem reddit nobis talem effectum: sic nobis moraliter necessa-
rium, ut eius contradictorium fiat violentum, et nobis summe diffi-
cile. Sed tamen ex nostra imperfectione oritur et natura et conditione specifica
nata in nobis necessitas moralis, cum vero necessitas moralis in Deo
oritur non ex conditionis sit (ut supra in notabilibus expla-
bam) ex propria substantia et voluntatis, oppositum non modo posset
absolute agere, sed et illud exequi summa cum facilitate.

62 Ad 4am probationem nego illam, et doc-
trinam mirabilem in ea contentam; ut potentia nobis asserere falsa, pro-
bat enim necessitatem physicam, qua sit Deus annuendi ut a
necessitate exigentibus creaturam naturalium, et impossibilitatem physicam vio-
landi iura ipsarum naturalia: item necessitatem metaphysicam (quam
Deo nos attribuimus) habendi adamandum infinitam perfectionem,
et impossibilitatem metaphysicam carendi potestate omni aut non habendi
unum posse ad amandum. Et quod clarius est necessitatem metaphysi-
cam habendi summus, et impossibilitatem non habendi aequalitatem op-
positi cum sufficientia sibi ipsi: asserere quippe aut argu-
re dependentiam eius ab alio aut saltem illam necessitatem in hac de-
pendentia fundari: ideo supponendo id quod manifestum est
non esse conceptionem unius cum alio esse dependentiam unius ab alio
quando aliquid (ut id contingit esse dependentiam unius ab hoc; vel
saltem in illa fundari. Ad auctoritatem Magni P. Aug.
Deo, sanctum dare in eo loco necessitatem, non per conceptionem, sed per in-

inopia et egestate accipere: ita ut sunt discursus sit: ubi
nulla est indigentia, ibi et nulla est necessitas: ut inopia, et ege-
statis alius dependentia ab altero. et in Deo nulla est indigentia
scilicet egestatis et inopiae: et nulla est necessitas, scilicet
inopiae et dependentiae ab altero. Sed nos non fatemur, quod
tu propterea defectus divinae egestatis sit, vel arguat defectum poten-
tiae moralis, ut potius quid in alio, quam in egestate, inopia
et dependentia fundatur.

63. Ad oppones 2°. immediate. Non
esse in quo fundetur in Deo haec necessitas moralis, non enim
fundatur (ut proxime diximus) in indigentia, aut inopia, et
~~[illegible]~~ dependentia a creaturis, Deinde non datur aliud ex
extremum sive sit intellectus, sive voluntas alius, vel in operatione non
libera Dei: ut contra P. Aldrete defendimus. Neque enim in in-
clinatione, seu propensione naturae divinae reddente ipsi ultimum effectum
moraliter necessarium, et effectum illi oppositum, Deo violentum et diffi-
cilem, ut diximus in antecedenti. Nec demum fundari
posse videtur subtilis in natura, aut voluntate divina, et obtinere (ut
nos docuimus) in eventu, et circumstantiis objectivis: nimirum
in natura divina de se, aut ratione attributorum, et independen-
te, et praesentia propensione subtili absoluta et objective conditionata.
Objective vero et absolute in ipsis objectis signis obviare aliquantis
et Deum inclinantibus. Nos adversariorum est, quod omnis creatura
Deo quod cuncta obiecta creata tam parvi momenti, et qua-
si nihil, scilicet, coram Deo, quia in Scriptura multis
in locis revelatur. Isaias cap. 40. Omnes gentes quasi non sint,
sic sunt coram Deo, et quasi nihilum reputatae sunt
ei. Et Sapientiae cap. 11. Tamquam momentum staterae sic

est ante te orbis terrae: et tamquam gutta roris ante
lucani. et Job cap 22. v. 3 et cap. 35. v. 6. Aliaq plura, quae
erudite adducit, et possent ponderari P. Aldrete: qd in
credibile, immo et Deum maculabatur minimo dignum est, qd
hoc talia obta, et ipsorum bonitas et obtiva, quae flocci et
nihili estimantur a Deo; sic ipsum Deum alliciant, mo-
veant, et quasi rapiant ut ipsum usq ad propensionem re-
tributionis moralis inclinent, et moraliter necessitent. &c.

64. Resp. ad hanc objectionem, quae
est omnium speciosa, neg. dico eius assumptum, et ad probationem illi-
us concedendo 1am et 2am, neg. 3am et ultimam probationem.
Ad rationem 1am qua hoc ab adversariis probatur respondeo impri-
mis qd cum illa ita se habeant, et res creatae tam parvi sint
momenti coram Deo. Audio nihilominus, et video alia quae
spp ex ipsis scripturis, et Dei testimonio adduxi probari
moralem. et experientia scio, et fide credo qd vis peccatum mor
tale, etsi creatum sit, et ideo quasi nihil coram Deo valere:
tamen ad provocandam et movendam volunt. Dei ad indignationem
et odium, atq ad merendum poenam sine fine. et subinde au-
dio ab Apost. Quod momentaneum et leve nostrae tribulationis ae
ternum gloriae pondus operatur in nobis. Immo et ipsum Do-
um dicentem in Cant. canticor. Vulnerasti cor meum sponsa
mea, et ut legit alia versio Excordasti me, evolare
fecerunt: quae profecto ne stranea hoc sint, quae opposita
videntur. Dico, et inde deo res creatas tametsi coram Deo hoc
est, cum illo comparatas, in esse physico exigui momenti, et
quasi nihil in ratione entis physici sint, in ordine ad afferen-
dum aliqd modum qd augeat suam felicitatem: aut sine quo necesse

atque et minime physice sunt nihilominus moraliter, et in ratione atque in ordine ad inclinandum et movendum voluntatem divinam ad aliquos effectus tanti ponderis et momenti quae si spectata est, ponderata manet, et quantum opus est et sufficit ad inclinandum et movendum ipsam usque ad generationem necessitatis moralis.

65. Instabis. Si hoc ita se haberet, non poterit Deus omittere, et non exequi effectum, ad quem ita est propensus, et inclinatus, saltem tanta illa facilitate quale et quanta dicebamus nº 59. Quod contradicere videtur Sapientiae cap. 12. loquens de Deo, subest tibi cum volueris, posse. Neque posset ut sic naturaliter facere contrarium eius ad quod erat moralis necessitas. Cum tamen SS. PP. quos adducit P. Alarcon disp. 2a de Incarn. et nominatim Aug. expresse doceant, cuique naturale esse quod Deus naturae praestat, et ipsa miracula, quae naturam videntur invertere non esse contra naturam. Deo quod attinet ad potestatem formale, et ad facilitatem in Deo absolute et facile faciendi quodcumque ei placeat non obstante aliquorum effectuum necessitate morali ipsum Deum et metaphysice et physice posse quaecumque velit: quod satis est ut subsit illi cum voluerit posse. Et subinde etiam facile posse, sit facile importat potentiam expeditam sufficientem et superabundantem ut faciat, quin sibi violentiam inferat, excluditque omnem molestiam et virium magnam defatigationem indigentiamque alicuius auxilii quo confortetur propter facultatis infirmitatem. Et non in alio sensu. Ad aliud quod ex SS. PP. adducitur Deo, quod nimis probat. Probat enim cuncta miracula, quae fiunt contra exigentias rerum secundarum esse conformia illarum exigentiis siquidem sunt naturalia: impugnatque subinde contra necessitatem Dei ut Authores nata ad

annuendum, et non violandum leges Iura naturae, probatque deinde Deum non posse infringere violationem sive positivam sive negativam casus 2.i seu liciti, seu meritis; cuius oppositum Adversarios defendimus omnino Jesuitae.

66 Solutio sit per ordinem, quam Doctor adhibet P. Revrad. Naturale posse dupliciter accipi: 1º pro consentaneo exigentiae rerum et legibus naturalibus. 2º pro consentaneo rationi, et honesto cum ex P. Revrad. initio locus in 1º; et 2º modo accipere naturale; ita ut sensus sit: Deus facit quamquam miraculosum sit, est naturale, hoc est non dissentiens rationi et consentaneum rationalis naturae legibus, scilicet rationi, et honesto. Cum nullum eorum illicitum Deo sit, vel irrationale. Hanc enim explicationem testimonium S. Augustini non modo admittit, sed expresse tradit, de quo P. Revrad. loco citato.

67 Objicies 3º. Hanc quam explicuimus et de Deo diximus necessitatem, non esse moralem, sed puram necessitatem et inclinationem essentialem, ita aiunt P. Granados et P. Ruiz. Ex assumpto sub hac forma. Si necessitas moralis fundata in inclinatione et propensione naturali Dei ad aliquem effectum, talis et tanta est, ut exclusa omnia, et non existente tali effectu moraliter necessario inferat pro consequentia metaphysica Deum non esse, seu non existere, talis necessitas moralis est metaphysica, et est necessitas moralis a PP. Ruiz et Granados adstructa, quam ut implicantiam nos rejicimus. Sed nostra, quam nos adstruimus, necessitas moralis fundata in inclinatione et propensione naturali Dei talis et tanta est: ergo metaphysica, et repugnans. Ex min. hoc argumento sophystico. Si non existeret talis Dei affectus, seu effectus moraliter necessarius: Vel si Deus (ut physice et metaphysice potest) eum omitteret, non existeret moralis neces-

necitas ad ipsum, vel deficeret. Rao est, qd de raoe effus mora-
liter neari est infallibiliter evenire: et cum talis ille effectus in
eo casu n expeat, eius ia expad n esset moralitad nearia, cum
n esset infallibilis: vel n expente, aut defiente necite morali
ad ipsum, Deus n experet, vel deficeret; siquidem ipse Deus
quoad nos, est talis necitas moralis: ergo illa talis est.

Solutio huius argumenti ex eo ma-
nifeste detegitur, qd aeque impugnat contra contingentiam li-
bertatis moralis in nobis, ac in Deo: et probat neque ipsas ad-
huc creas, et volitas creae posse subire illam moralem neci-
tatem ad aliquid metaphysice et physice contingens cum eius contradictorio:
Hoc advertendum est, qd ut necitas et connexio physica v.g. qua-
tes ignis ultimo disponitur, et debite applicatur ad pene-
trandum: et ignis cum sua n penetratione actuali, est quidem
physice incontingens, et tn est metaphysice contingens cum opposito
v.g. et cum penetratione actuali; et in casu quo (ut metaphy-
sice potest) penetraretur, id n esset, qd ignis deficeret, vel
ab illo abesset sua impenetrabilitas, et necitas physica n
penetrationis, vel qd miraculose et de pota Dei absoluta pene-
tratio actualis contingeret cum illa necite physica n se pene-
trandi, et cum illa impossibilitate physica penetrationis actualis.
Sic plane in nostra necite morali ad rem moraliter inco-
ntingentis (hoc est contingentis si daretur talis dubio, et ut
metaphysice et physice potest evenire oppositus eventus moraliter
nearium et hic n expeare, vel deficere) hoc quidem n eveniret
ex defectu necitatis moralis, neque talem defectum arguere. Deus ex
contingentiae n expecat eventus moraliter neari cum ipsa necite.
Quae contingentia est metaphysice n repugnans et physice possibilis tametsi

sit impossib. moralit., sed licet valde difficilis. Quod ad 3am argu-
tu negato antecedente, et de causa maiori, et negata min. ad illi-
us probationem, negatam maiorem.

Contra iam immediate. Ab opposi-
to consequentis optima est illatio ad oppositum antecedentis, ut norunt
logici, et metaphysici explicant. Et haec est bona consequentia: Deus mo-
raliter infallibilis. Deus est moraliter necessarius ad hunc effectum
in iis circunstantiis: v.g. ad annuendum episcopio Caaru. ...,
et precibus suae Sanctissimae Matris: ergo cum effectum an-
nuit, et talem effectum ponit: ergo ab opposito consequentis etiam valebat
moralitas: ergo infallibilis, et eius dein vero, subindeque evidens
haec altera consequentia. Deus non annuit, neque de facto po-
nit hunc effectum: ergo non est moraliter necessarius. Hinc vero duo
alia absurda videntur sequi. Primum quod metaphysice et physice
possunt stare falsitas et negatio consequentis recte sequuntur, et
illatio ex aliquo antecedenti, absque falsitate et negatione antecedentis: quod
esset valere in omni materia ab opposito consequentis ad oppositum
antecedentis. Secundum quod si haec stare non possunt, esset metaphysice et
physice positivis evidentia moralis negatio alicuius praedicati neces-
sarii et realis ipsi Deo simpliciter praedicati necessarii moralis,
atque adeo et negatio Dei. Ratio est et probatio quia evidentia
probet dein, posito antecedenti, eadem ratio claret negatio antecedentis
posita negatio consequentis. Et posita in Deo necessitate morali ad ali-
quem effectum, probet ex vi illius evidentia moralitatis exposita huius
effectus: ergo data, et posita (ut physice et metaphysice potest) non
existentia huius effectus, faceret evidentiam moralitatis negationem eius ne-
cessitatis: atque adeo ipsius Dei.

Haec quoque instantia est sophystica

I intra quoq; patiod in quariis morali nube crabat. Et ad illa explanda, sufficienter colliges ex dictis varia argumenta.

Nihil deest.

Cap. 4um

De libertate creata in Deo actu et ad puram omissionem

Quaestio

An sit Deo possibilis pura omissio?

§. 1us

Notantur aliqua et referuntur opiniones Doctorum

Noto 1º nomine libertatis creationis et cuiuslibet actus (et sive separatae sive non) ad libertatem creationis, Dei intelligere possibile libera ad extra actiora, quaeque sunt actio et non actio: sive actio et omissio quod non sit absque interventu imperii illa imperantis, et non alterius actus pari impossibilis, qui sit causa vel occasio omissionis, est pura: et de eius possibilitate vel impossibilitate in Deo nunc disputamus. Noto 2º nomine purae omissionis liberae in Deo cum plurimis doctoribus, nos intelligere puram omissionem liberam alicuius actus liberi Deo sic separatam, nec ab libera actione eius positiva contraria, ut sit omissio et non exercitium sui vel simul talis, vel extra sui actus et alteri parte Deo liberi, absque interventu sui imperii praecedentis omissionem, et sui actus pari impossibilis in actu, cuius omissio est omissio: qui nimirum sit causa vel occasio talis omissionis. Et hoc est de quo quaerimus, an sit Deo possibilis? nempe pura omissio omnium aut saltem aliquorum vel unius actus liberi liberi Deo.

Noto 3º Id quod est notatu dignissimo et a pluribus notari non video. Pura omissio in Deo possibiliter

sum potest et hoc modo tantum de Deo disputari. Potest enim accipi 1º de pura omnimoda libera actus positivi dumtaxat quoad entitatem. 2º de pura omnimoda talis actus quoad denominationem: et ut alii explicant quoad rationem liberi. Quaestio autem ista non potest procedere de possibili purae omissionis in Deo alicuius actus dumtaxat positivi quoad perfectionem et physicam entitatem. Ratio est evidens. Nam cum eius entitas et perfectio physica sit realiter ipse Deus, et indubitatum omnis sit necessario possibilis defectus physicus et negativus; indubitatum quoque debet esse non esse possibile, et repugnare in ipso aliquam omissionem actus positivi qui est realiter idem cum ipso Deo. Disputari igitur debet et procedere de possibili purae omissionis in 2º sensu, et sumpto quoad denominationem et nominatum Deo inepte vel inepte ponit liberas 2das[?] dictiones, sumpta vel separata alia te 2das[?], et tunc ab illa dicta, cui et ratio cuius sit possibilis et immediate liberi pura omissio, vel saltem aliquid cuius actus positivi quoad denominationem: et ponit possibile ut immediate liberi sit puri omittere, et non velle, neque posse nolle (quoad denominationem) et talis non volito, non sit ex aliquo aut ab aliquo actu positivo impossibili, et sit quoad denominationem aliquid vel actu.

Noto tandem quaestionem istam de possibili purae omissionis dupliciter disputari posse et absolute et respective. Absolute et abstracte disputando an pura omissio libera sit absolute possibilis; praescindendo tunc a subiecto et agente cui ea possibilis sit. Respective et abstracte vero Deo, supposito possibile, seu non repugnantia eius absoluta, et disputando in specie de Deo, an Deo sit possibilis pura omissio libera

abienies sui actu. Et in hoc 2° sensu procedit quaestio de qua
tractatur in hoc Cº qua duae sunt in oratione, quarum una ne
gat, et altera affirmat de Deo possibilitatem purae omissionis liberae

Pro 1ª negante possibilitatem puram om
issionem liberae purae actionis ad ipsa, citantur communiter Capreolus
Suarez et Vazquez Arrub. Ruiz, Herice, Salas et Ar
riagá. Et ex Thomistis Alvarez Navarrete Joan a S. Thoma
et alii quos citantes sequuntur ex nostris P. Alvarez in 1ª
p. disp. 14 et Arrub. disp. 19 cap. 2°. Pro 2ª affirmante
stant alii non pauci et doctissimi PP. A., ex nostris, P. P. Lo
res Albertinus Pasq. Ulloa. et Martinon disp. 14 de
Deo sect. 1ª et ex Thomistis Godoy disp. 54 de volunt. pro sua
1ª citans Ferrara Durandum Albertinum et Herrera
qui quidem ex ipse tuetur posse Deum velle sine actu le
in pure omittere: et ab ea actu libero posse manere
suspensam.

§ II.us

Nostra Opinio de possibile puro omissionis in Deo.

Nostra mihi vera
opinio et propria esse non repugnare Deo, vel eius perfectioni;
et absque eius imperfectione, imo et cum incremento perfectionis na
turalis esse illi posse liberam aliquam saltem puram om
issionem, saltem aliquam, vel multiplex actus, affirmo quoque por
et quoad denominationem: ita ut in eius potestate sit ea,
et libere immeata pura sedinitionis ad actum et pura eius
omissione, ut sic denominari et non denominari volens
volens libere; ut neutiquam ipse necesse sit, quod ab aliquo
actu positivo et impossibili denominetur libere volens

Opponis et solvo in illustrad

et explato q. 1º. Nõe libertas actionis est perfecta, et independens in suo exercitio, a libertate creaturae: et prout separabatur ab exercitio positivo alterius libertatis ad actum impossibile, est nova species perfectionis liberi arbitri: ergo si illa sit ad exercitium nulla infert imperfectionem in Deo, ipse recedenda est. Et exinde puro omissio (et melius semper dicit pura omissio libera Dei actus et exercitii liberi positivi) dicitur et separatur ab actu pravo impossibili, nulla dicitur in Deo neque infert imperfectionem, sive prava sive negativa. Vel illa assigna: ergo.

Dicis 1º. dicere imperfectionem negativam, nempe negationem perfectionis actus pravi, et sentit imperfectionem non habendi et carendi illo actu pravo summe perfecto, cum pura omissio est negatio vel carentia. Respondeo

1º Nego solum aeque impugnat libertatem creaturae ac actionis in Deo et potius est de libertate Dei ad unum actum, et ad alterum illi oppositum, quam de omissione pura: ratio est, quia utraque libertas aeque est indifferens ad agendum et non agendum; et ad carendum illo actu pravo quem omittere potest. Respondeo 2º quia Deus pure omittens carensque inde actu pravo (ut fide certum est modo carere) v.g. decreto incarnationis Spiritus Sancti, et ex de alterius [illegible], vel caret illo quoad entitatem, vel quoad denominationem: si primum falsum dicis, et dicis secundum id quod ambo supponimus: et sic tua instantia paret in libertate creaturae, et pura omissione pura, v.g. decreti et volitionis efficacis ex de alterius numinis

1º Dico. Ad hypothesim dicas 2m. [illegible] exrogo. Deus pureo

intendo carere tali dero quoad deno minaoe, vel est carere aliqua entitate et perfectione intrinseca tio stituente forti tale denominaoe, vel puri est (ut fert mod [illegible]) nulla prorsus carere entitate aut perfectione ex intri [illegible] stituentibus tale denominaoe. Et nihilominus [illegible] libero volunt dei et absq interventu actus parte ingo [illegible] n rre, et aliter denominari, n volente. Et n de [illegible] albedinem, mundum? 1.m est falsum: q hoc 2.m et in hoc 2.o nulla est imperfectio negativa. Cum nulla sit causa alicuius perfectionis dei parte, vel aliqua ere fingatur, eadem ro scedenda erit in omnisoe n pura: q vel neutra vel utraq imperfectione negativa dicet.

Explicas n posse n essiali qua imperfectione negativa, nempe negaoe et defectu eius denominaois. Ras est, q illa denominaoe volentis albedinem, mundum et sequentem decem, amongd [illegible] eius relativis claudit et explicat, etiam quoad deno minaoe perfectione tam physica qua morale totam, quanta est in ea denominaoe (iuxta opinioe) infinita: q defectus formalis eius denominaois tanta perfectione dicenti n poterit n esse imperfectio negativa. Da. ix hac quoq explica patitur eamdem instam in omnisoe n pura. Da. 2.o hoc dubitas tangit alia in qua disputatur, num et quo pacto actus contingentes prout realiter distincti a necessariis dicant vel non perfectione? de qua quaestione Lobbe Arriad dup. 48; hic est specialis da pura omissione. Cum quaedam hanc par [illegible] dico negant, et n pura simplicis affirmant, In omissioe

n pura et in actu puro qui dicit Deo deesse aliquem actu
puro compatibilis eadem difficultas est, qua ad rerum omnium
puras solvere tenentur. Dico 3° et directe: actus Dei actum in-
gentes et liberi voluntatis Dei per se realiter dicti necessarii
claudant (et ut ego opinor) realiter formaliter ex quibus
perfectione infinita; defectibilitas tamen horum, qua ad
extra, non est realis physica, quoad entitatem; et realis lo-
gica quoad denominationem: nam manet ut possit illa
denominatio, et melius dicas, illa entitas quoad deno-
minationem contingenter Deo deesse, quin tamen a Deo absit ul-
la sua perfectio physica. Et de hoc hucusque satis.
Dices 2°: datur imperfectionem positivam
videtur suspensionem actus et exercitii voluntatis Dei, quae videtur posita
imperfectio omnino omittenda. Dico tamen: vel haec suspensio videtur actu
positi, cum datur pura omnino carentia aliqua imperfectione
dicta ab hoc quod est non agere et pure omittere; vel nulla
alia? si 1um assigna illam: si 2um, nam cum nullum nobis ab-
surdum sit quod Deus possit neque posse velle neque posse nol-
le; et se suspendere ab exercitio posito tam volitionis quam voli-
tionis posito alicuius obiecti, et pure non velle illud, neque nolle: ergo
formaliter sit pura omissio, et dicta suspensio; si pura o-
missio sub nomine purae omissionis non est absurda nec
imperfecta quare; cur, aut quomodo imperfecta perfectio, vel
nos terreat sub hoc alio nomine pura suspensio? Prae-
sertim cum haec nunquam sit in Deo, ut plerumque est in
nobis ex defectu plenae et perfectae deliberationis circa obiectum, et
ex imperfectione cognitionis ipsius, adeoque contingit circa illud, quin
potius ex perfectione et plenitudine amplioris libertatis quod

absolute potens et posse velle et posse nolle, sit quoque potens
nec posse velle, nec posse nolle: et pure non velle et non nol
le eam libertate ad volendum et nolendum.

D.ᵃ 2ᵃ. Libo pura om
sio sit pura suspensio omnis actus possi excludens scilicet
et suspendens de exercitio actus possi posse liberi non est
pura suspensio omnis exercitii liberi voluntatis, excludens scilicet tam
actum positivum quam eius omissionem (quam alii terminum negativum
pure nominant exercitium negativum liberum) vel faciens vol
tatem liberam in actu 1o sic pure suspendi ab exercitio et
non exercitio libero in actu 2o, ut neque libere agat, neque non agat
libere. D.ᵃ 3o. quod nos neque admittimus, neque probamus Deo
patrem (ut illam probat Doctor) puram omissionem universalem et
suspensionem omnium actuum; sed alicuius duntaxat actus possi. Pro
de enim in tam ampla suspensione omnis actus possi liberi
aliqua est, vel apparet quoque dependentia imperfectio, et obscuri
tas minus Deo digna, quod in pura omissione alicuius
unius actus non est, nec fit, neque apparet; sed potius maior
libertas extensioque divina libertas, quae cum possit libere po
sse velle et agere; possit et libere non agere neque posse
velle.

Probo 2o a pari ex voluntate creata nostra opinione
Prolus est si de facto non detur, in voluntate creata libertas pu
ra contradictionis separata et diversa a libertate contrarietatis,
ut dare illius sit ipsius probatio et libera pura omissio,
neque sit illa probatio actus contrarii: ergo in voluntate divina pos
sibile est et datur libertas contradictionis diversa et independens in
operando, sive separata a libertate contrarietatis, ad actum positivum

et ad puram omissionem. Ans modo supponimus ex iis de actibus humanis
coa sic probamus. Quod in volte crea est libertas ad volendum et
non volendum sumpta volitione quoad entitatem, adeoque ad realiter
et physice carendum aliqua entitate et perfectione physica
sub nomine volitionis positivae; in Deo est ad volendum et
pure non volendum volitione sumpta quoad denominationem,
licet absque defectu physico alicuius perfectionis entitativae (ut
explicatum fuit et amplius explicabitur) atque adeo absque
imperfectione positiva et negativa: ergo potest: et confirmo
quod ut probatur ex sequenti. Ita vel plerasque argumenta quae fi
unt ab adversariis contra possibilem puram omissionem in Deo
valeant et contra ipsos retorqueri debent in omissione
pura quam Deo posse nemo negare potest, nisi illiquam
velit negare libertatem: ergo vel utraque Deo repugnat vel
utraque est possibilis.

Probo 2° ideo non daretur in Deo haec li
bertas quoniam esset in Deo necessitas ans substitere absoluta et
contra se conditionata, scilicet et sua libertate exercendi actum contra cre
ata per actum positivum, quoties et in ea suppositione qua esset li
ber in actu primo relativa ad creaturas. Sed nulla est in Deo ta
lis necessitas, vel ans impossibilitas realiter exercendi aut
non se exercendi quoad denominationem non per actum po
situm: datur ergo in Deo talis libertas a necessitate immunis. Probatur
2° pars et minor. Potestas in Deo libera ad neque po
re volendum neque pure nolendum cum potesta
te libera tum ad pure volendum et tum ad pure nolen
dum est libertas contradictionis atque pure omissionis possibilitas
utilitas ingenio tum pura intrinseca et possibilis edenticata

cuj exprimi licitas potest inesse et implantationi: et huiusmodi ra et radicalis identica cum licite in actu 1° quod est vocem exteriorem potestas actiua: et datur in deo vel saltem non repugnat hoc potestas: ergo et hoc licitas

35 Non potest dari pura omissio in deo non sit enim ordo quod in nobis: nec licitas quo ad exercitium et pura ordinata ad illa pura sit potentia in nobis, ad non exercitium negatione et non ipsa actus parte quo ad physica entitate; et quo ad reale ipsa, et pura denominatione ad ipsamque potest denominante dum nec parte volente nec nolente parte, coniunctim cum potestate ad opposita; effectus si potest et licita est deo hoc denominatio cum tali potestate coniuncta, potest deo esse illa licitas et deo esse potest hoc denominatio scilicet non amando nec parte volendo et quod alterum coniunctum dicta ab odio et nolitione illius efficax coniunctaque cum potestate ad tale amorem et volitionem parata: ergo est illi potest illa potestas et datur illius pura omissio.

§. 3us.

Solvuntur objectiones.

Duo sunt genera argumentorum contra pura omissione, aliaque quod possibile pura omissionis in genere, aliaque in specie impugnant in deo: ostenduntque illa deo esse impossibile et non sit possibile creata. Contra primum quod in notariis monui hanc nostram quaestionem non abstrahendo et absolute petere de possibile pure omissionis et non de stricte de possibile pure omissionis in deo: supponimus ex supradictis, quam non disputamus pura omissione in licite creata: contra

nobis modo si incumbit solvere argumentorum gravior. contrarium partem in genere. Quorum 1.um est q.

Opponet 1. de ratione pura omissionis est defectus formalis et in ipsa actus positivi omnino. Sed Deo repugnant in ipsa et defectus aliquid sui actus positivi. Siquidem omnes sunt realiter idem cum Deo: adeoque tam major in ipsendo, accipi ipsi: ergo repugnat Deo pura omissio sui actus. Distinguo antecedens in omissione in pura. Et dico cum major. de ratione pura omissionis creatae, concedo. Increatae, aut abstrahentis a creata et increata, sub distinguo est in ipsa physica et defectus realis actus positivi quoad entitatem, nego. Intentionalis, seu realis virtualis quoad rationem, et hinc omnino denominatione, concedo maiorem. Et distinguo eodem modo minorem. nego consequentiam.

Instabis. De ratione pura omissionis pura divina est in ipsa et defectus actus positivi quoad rationem, et quoad denominationem: ergo et quoad entitatem. Probatur. Ratio dirigens actus major, et hinc potius denominationis: adeoque et actus positivus quoad rationem et denominationem est realiter entitas talis actus: ergo et talis actus quoad entitatem. Et si nos de ratione pura omissionis divina est in ipsa actus positivi quoad rationem est denominationem ab illa et ipsa: ergo quoad entitatem. Hoc instantia pertinet ad distinctionem eodem solvenda est. Interim retorqueo illa de omissione in pura. Et dico. maior. Talis ratio et huiusmodi denominatio est realiter et realiter entitas actus positivi, nego. Est realiter eadem, et distincta virtualiter, concedo maiorem. Et distinguo minorem. De ratione pura omissionis est in ipsa physica et defectus realis actus positivi, si hic sit creatus: concedo. Si increatus,

nys qd de ratione pura omissionis actus increati id est negat
actus logica et intentionalis et differt eius pura ratio. et
neg. Coa.

Resolvas dubitatur 2° dici denominationes dando
Deo dio lind et singentes: et istud porro sive negativa: et
ex pte vel quasi pte, aggilla formaliter dicuntur, ut rea
liter formaliter tales, nemo do realiter implent ubi physi
cophantes nova absolute, dixi, et, ut nos putamus, realiter
formaliter explent perfectione simpliciter infinita qua physica
qua moralis: ergo rationes in Deo ad puram omissionem actus
et ad defectu actus porro quo ad denominationem erunt ad
n expa actus porro pro implenti et explanati infini
ta perfectione: ergo et ad non expa perfectione infinita.
et ad [illegible] in Deo, n potest in Deo dari [illegible]: ergo nec ad
puram omissionem. Nunc est qua multa agitaverunt
et ut bene arguto satisfaciant, aliqui, ut ab illius
se expediant, dicunt dixerunt actus singentes et
denominationes ab ipsis dicuntur quamvis realiter dei
tas ab aliquo magis nulla dicere perfectione absoluta
v° dicunt tradione singens sub ratione implicito entita
tis dicere perfectione; et n sub explicito tradione, et ii
realiter indicto ab entitate, sub quo solo ratione, ut
illi asserunt, est realiter defectibiles. Podam [illegible] 52 ra
tione dicere perfectione moralis qua actus porro singen
tes pro realiter dicti ames sup. dicamus addunt
esse realiter defectibile a Deo, ratione pura omissio expo
nij, idq. absq. ullo absurdo vel imperfectione Dei.

Nos qq. [illegible] docemus actus singentes

ltra ppt realitr dictus a mearys esse divinos adeo q̄ ex
plicare et talem ꝯfectione simpliciter infinita, nempe tota
ꝯfectione entitia actus meary et omnium ꝯfectione ex
sui met dictione reali, quae apud me) infinita est:
d 3º. ctra, delabera indefectibile realitr, nos inquam
qq 3de sᵈ est ex vera et quibus optime Catholica de
defectibilitate tracare absq̄ reali defectu eiusdem sub diqua
implicito entitatis realitr ex die; inintelligibilis et inex
plicabilis est; aliter ex doctrina danda deinde q̄ argumto
opposito satisfacimus. Dico q̄ imprimis Cathol. eius
que replica manifeste entitam in sermone de [illegible]
et ad illius fca, dicg. aus. claudunt et explant inf
inita ꝯfectione dicta vel defectibile realitr formaliter de
fu physico et quoad entitate nego, realiter eandem et dicta
realitr, ideo q̄ realitr defectibile defu intentionali et quo
ad denominatione, sedo aus. et dicg fin devus. Cintar eadem
as in Deo erit ad n. expa actus, reale formale, quoad entitate,
et medio defectu physico, nego. reale virtuale quoad denomi
natione et medio defectu logico;- subdistinguo actus ponere ppt
explantur infinita ꝯfectione physice defectibile implicat
nego supponit entitate meara et realitr exigente in
deq̄ realitr defectibile quoad denominatione scilicet actu
volentur dado ta coa, et nego 2ª, q̄ Cintar ad explata
n. expa actus ponere quoad dicta denominatione nullo mo
do est ad n. expa physica, et entitia infinite actualis
unus dei sive moralis sive physico ꝯfectione ppt
ꝯclasimus fect deus q̄ vbi de defectibilitate actus dei n
ali virtuale, absq̄ ex parte defectu entitio reali formali.

 Opponet 2° argumentum quod Godoy 173

plurimis facit quam mereatur. Actus nobis ex dei futuritione et non futuritione nempe rem esse futuram, vel non esse futuram est quod negatur; eum obiter demonstravi ex meis contradictionem; quia necessarium est Deum amare futuritionem vel negationem futuritionem et impossibile est volitionem eius ab utroque amandi manere suspensa. Confirmatur quod tam futuro quam non futuro dei est effectus volitionis: quam quem demonstrive accepto non potest Deus non amare. 2° quod volitas divina, ut patet sum mè actualis et nullo modo potentialis est, praecepta a mor suspensa, imo et actualis suum honeste amabilium quod hoc ipso quod aliquod obiectum sit honeste amabile debet tra[here] ad illud. 3 hoc ipso quod vel futura vel non futura sit res (a quo duplex ex me comprendit, et simul separari non potest) est amabile absolute cum futuro si sit futura sivero non futura sit, eius non futuro: quam 3° nam quemadmodum est rem esse futuram vel non, utroque necessarium est Deum scire rem esse futuram, vel posse scire non esse futuram: ita ut impossibile sit illedum Dei scientiam negari re, et manere suspensum ab utroque actu posito ad hunc quoad denominatione posse scientia omnium et posse scientia alterum; ita ut nec posse sciat rem fore, nec posse sciat rem non fore. Quam idem de volitione divina.

Multis hoc obiectio peccat 1. quod tacite supponit futuritionem formalem identicam realiter cum decreto et volitione divina, et sub inde confundit futuritionem obiectivam obiectivam obiectum cum subiectiva decreti. Neque ignoscit non futuritionem omnia effectum negativum volitionis

Dei licite Deum negare se habet. 2°. q^d volitione confun-
dit et amorem quo nos sup^a distinximus. 3°. q^d non mem-
nit peccati futuri et futurorum malorum eius fortibus (?), quorum
potest esse decretum. 4°. q^d non dignat ne futuritatem rei et de
futuritione eius; et confundit non futuritionem negativè accep-
tam cum non futuritate negativa, hoc est de futuritate 5°
q^d directe probat Deum non licite deinde amare obiecta
creata etiam negativa et carnalia (?). Cum tamen sup^a ostendere-
mus honorem amorem esse Deo licitum, etiam sensus, et ex sup^a
volitionis et decreti

Ad argumentum in contra. Neg^o ant., illud
dictamen est necessarium et oritur duobus ex terminis conditionis
utroque posito vel summe perfecto complacens in Deum. Non
negativo et altero posito. Sub dico claudente bonitate
infinita, vel necessarie Deum ad sui amorem, necessarium
ad sui volitionem vel nolitionem, nego. Pariter finitam et
non necessariae, concedo ant. et nego conseq. Ad 1am probationem de-
simulata falsa supposita identitate futuritionis fortibus (?)
decreti, dico illam. Non futurum est effectus voluntatis Dei po-
re nolentis rem esse futuram; vel positive volentis non esse
futuram, sed negatione et carentia obiectiva futuritionis ra-
tio. Voluntas Dei (in casu purae omissionis) nec positive vo-
lentis, nec positive nolentis; et pariter non volentis positive,
cum potestate ad positive volendum, concedo ant. et nego
conseq. Ad 2am probationem, quae potius impugnat licite Deum
quam puram omissionem, dico ex dicendis seq. est consequens (?)
et quoad entitatem, actualis amor, necessarius Dei, et
liberè creaturam, concedo. Necessarius comparatione obiecti et bo-

nitr fermtd et obtain; hoste et lire amabilem, neg-
ans, et coa;

Ad 3am probaonem et partem quam Dador hic
inculcat et infra replicat sciro ant.°, negatr Coa.
[illegible]tr evidentem disparitatem quae est inter intellectum et volun-
tatem... veritatem illius in cognoscendo et bonitatem hujus
in volendo et amando. Intellectus enim divinus cum nec
liber in cognoscendo ut voluntas est in amando creaturas;
est ratione suae infinitatis, et ac ipso nebere nimium
ad sciendum de verum hoc ipso, et illo modo quo il-
lud verum, et cognoscibile est. Dum manet licere, vel po-
testas ut Deus cognoscat, sciatque aliquid esse, ex suppe
quod illud verum sit, nisi vellet ut locus detur et libertas
in Deo ad hoc ut ponit illum pro suo arbitrio
n scire et ignorare: unaque pro sua libertate quandoque
ignoraret. At vo cum sua divina voluntas n ita necessario
astringit que ratione sue libertatis est libera ad n aman-
dum et n volendam bonitatem finitam creatam, adhuc
in suppe et ex hypi, quod creatura bona, et honeste ama-
bilis sit; nec est cur Deus sit ita necessario adhuc ex supe
ad ipsam amandam, ad hunc divinitatem acceptam.

Et dices si non est ita necessarius, ita
ut Deus erit liber ad carendum honeste et laudabile
morali quod forent in alia parte in pomulis dilacio
et godiorio, quos purè omitteret: et poteret carere
morali honeste ipsi in alia parte: imò et berca
hoc ipso eum licere negare n honestum moraliter imo
et moraliter n honestam. Negatur l. quod ut est omnis

vel pura omissio ut pote nil repotest esse honestas moralis V.° q.d voluntarium omissum ut pote mera tale et solum interpretative, de hoc liber voluntarium rest ... voluntarium, ... et q.d ut tale, de explam ... et bonitate actus posse repugnare Deo ad hanc istam plane sequitur sequela ... dogma asserentis non esse absurdum q.d Deus ... careret ... tale honeste morali ut pote sibi ... ra ... : ... ... repugnet honestas moralis ob defectum ... posse: sicuti ... absurdo actus necessarij Dei carent ... honeste morali ob solum defectum liberi.

Nos V.° qq ... solus ... videtur, qui q non dum ... Deo pale puram omissionem ... actum liberum: et qui ... honestem et laudabilem moralem actum divinorum alterius atque alterius ordinis explicavimus quo actibus necessarijs Dei et ... pura omnes dimo ... potest.

Instantia detorquemus ... omissione ... pura et ad illam magis theologice respondemus.

Potest Deus careat realiter formaliter tali honeste morali quoad entitatem et identitatem realem cum quovis actu ... sivo summe honesto nego. realiter formaliter et illa quoad denominationem ... ... et ... ... Ad ... ... loquendo de omissione actus creati nego ... ... de omissione actus divini ut pote ... imo et realiter quoad entitatem identificatam cum ... realiter ab illo dicta ... ... adaequate

Dico

22
175

dico aliud ee voltariu omissivu immete et habitu lixu ee voltariu imperfectu in ee phico et in ratione enti et hoc e veru de omissione creata cu hec nullu haeat ee phicu sd n de in creata cu hec pro mali dut quod sit ipsa entitas Dei, et aliud ets tale voltariu ee imperfectu, sive imperfecte voltariu in ee moris et in rao ne voltarij et hoc e falsu et ig loquendo de creata cu et si pura omissio n sit actu vitalis e omissio plene et pfecte lixa adeo que et perfecta in ratione voltarij

Opponit 3o. P. Rivad. de ratione creq ut perfectissime subiecte Deo tanqu eius authori et capite e quod in existendo et n existendo pendeat anutu et volte Dei rd que dependentia pportionata statui thigenti quem illa het. sd modus et dependentia pportionata quq existenti het n e precise a Deo ut omittente nolltiong exig illaru. sd insuper posive volente ut illq expant. go dependentia pportionata qu n existentes habent n e a Deo ut precise n volente et omittente sd insuq posive volente eas n existe vel posive nollente ut illq expant. et pfat ex dependa ipsaru a Deo ut Caa finali et ultimo fine, quia pura omissio n potest ee perfecta in ratione voltarij nisi sit ppr. Deum ut finem Talis omissionis. sd pura omissio n pot ee ppr. Deum ut fine. go. veru quid diceret P. Rivada. si Arguu fiat in ntis peccis et decro permissivo illorum? De hoc arguu, ut impugnat pura omione decri et volonis efficacis voluntarij in sufiente ad impediu

pura

puram omissione amoris inefficacis. Sed his omissis, Resp.º ad illud secundi praemissis nego cons.am Non quia pte. afficiat modum operationalem pendendi a Deo in non expendo esse mia volitione positiva volente non expia, seu nollitione positiva illa nolente, sed quia pte. affectat non esse modum operationalem dependen di media omissione et non expia libera volitionis ex quo quia ad si ut expant egeat, ideoque expectet nutum et volitionem positivam Dei ad exiendum, attamen ut non expiant satis quia supra quae illi est quo non expat voltas Dei positive volens et decernens quod expant. Operatio tamen quaedam et difficultas alio spectans de dependentia purae omissionis a fine quae quia omissio est purae omissioni creatae et increatae non est huius loci adijcio in respondere ad missio esse dexaone omissionis licet quod sit proprie Deum ut actu ultimum finem non esse dexaone illius quod sit propter illum ut intrice atractum per puram omissio nem sed ut extrice ad illum moventem.

DISP.º 2.ª

De Scientia Dei in actuo in qua de obiectivo formali Decreti liberi Dei

Nomine scientiae Dei in actuo intelligo actum cum voluntatis Dei vel expectativa libera Divinae voltatis et quia horum praecipua et notissima sit eius decreta agimus de his pur libri Deo, in hac disputatione quae praeterea mi cavetur de obiectivo formali decreti liberi Dei in esse liberi. Cuius erit

QUESTIO P.ª

Per quid et qua ratione decreti Dei in esse liberi formaliter constituatur

CAPUT 15

Enigma Theologicum. Raões dubitandi & opiniones. DD.

Tria sunt mihi dificilia et quartum penitus ignoro. Aie bat sapiens proverbiorum cap 3.º et mihi cum theologorum insipientissimo Tria in hoc puncto dificilia sunt et quartum est quod penitus ignorem. 1m simplicitas cum oppositione. 2m identitas cum distinctione 3m immutabilitas cum mutaone et 4m quod est enigma theologicum contingentia cum necite et necitas cum lib.te

Hoc enim enigma omnium quae theologiae continet dificilisimum et quod varie a DD. exponitur cum 1º expositionem ipsius summa haec est quam auctor P. Bequem ita descripsit. si actus Dei liber est, ponitur in Deo non est imo et loco eius in se actus oppositus. Hoc autem concesso in se qui videntur absurda multa sed tria precipua quae sunt in hoc puncto dificilia scilicet contingentia Deo intrinseca contra entis increati necitem. 2m distinctio voltatis ab actuali voltione imo et separabilitas et oppositio cum illa contra divinam simplicitatem. 3º Raõ pone et actus contra perfectionem actus purissimi 4º ex lib.te quam in Deo credimus et raone probavimus actus voltis Dei juncta cum ceteris eius perfectionibus na[...]rae resultat illud enigma Actus liber quia liber defectibilis et quia divinus necessarius et indefectibilis unde quod necessarium et contingens distinctus a Deo et indistinctus idemtatus et separatus opponens ens divino simplex actuans ens non potentiale et movens ac mutans immobile et immutabile.

ita p̄xius ē et hoc ē n̄ræ enigma

Quod varie et diversi mode ab aliis p̄ponitur. Andoui tāmē x.ᵒ hic insinuatam membrati p̄pone cenuerit ita ut in actu sicto Dei eius bōnitate eius necessitate et contingentia opponentes in defectibilitate bōnitate et contingentia p̄ædicti actus carerent et in defectibilitate naturæ et volūtis Dei in actu sc. eiusque defectibilitate et separabilitate (ex identitate illius cū volūte atque eius demum divinȝ e eius mutatione ex immutabilitate volūtis Dei seorsim impugnarunt. Id quia hæc methodus tametsi gravis et digna sit, p̄lixior et speciosa magis ē, quā cuiusvis n̄ræ celeritas pati possit id circo bōnitatē Dei, divinā ex eius necessitate et vicissim necessitatē Dei et simplicitatē ipsius ex decribilitate oppugnare animus ē et sub hac sta p̄ponere gravissimā rationē dubitandi

§ᵘˢ

Ratio dubitandi

Nullus actus volūtis Dei potest ēē liber si ipse Deus n̄ possit ēē contingens (id decretum sui necessitati in exprimendo) n̄ potest ēē contingens quia eius actus n̄ potest ēē liber. Sed aliquis potest ēē liber Deo ergo vel Deus potest ēē contingens vel n̄ potest ēē simplex. Altera ab opposito nullus actus volūtati naturalis et in defectibili potest ēē liber quia ois liber quia si ois liber deberet ēē contingens ois actus volūtis Dei simul identitati cū Deo et volūte eius in defectibili et ē naturalis et in defectibili ergo nullus potest ēē liber. Id (evidentando ab opposito sequentibus) aliquis ē Deo liber ergo ipse et ipse Deus qui idē cū actu ē potest ēē defectibilis. Id si contingens

... si 9tingens & defectibili ee n̄ pot, n̄ pot eius actus ēe
liii. en tota exp. vtraque fatere difficultas: demum quer mi
nantes in cœlum scopuli qq hoc in theologia præcipue
vimines quod quivis theologus securi debeat ne in
cidat in scillas cupiens vitare Caribdim. et optans vita
re 9tingentias dei ut eius creatas simplicitate et neitate
eius vertat liberte: t. cupiens eius asserere libertatem incidat
in volti divina absurdas 9tingentias et defectibilitas.

Implicatur amplius enigma difficultem amplius explicando
de ejs illustrissimo doctor sub hac ra. actus liber exp
a pro 9ceptu petitur defecere posse. Id nil volti divina
intrinsecy defecere posit go actus li. n̄ ē quod intrinsecy divin
volti ga aliquid apponitur. Nunc ab opposito. Demum
ne actus vitalis ē quod sit immanens et de ratione im
manentis ē ee intrinsecy. Et de ratione actus liberi dei ē ee vi
talis et immanentis go Dei intrinsecy. 2o exp. ...
sic nullus absolute necessarius pot ee absolute liber et nullus me-
taphysice in defectibile pot ee vere 9tingens. Sed oē decretum
Dei ut pote idem realiter cum ipso Deo ē absolute necessarium et me
taphysice in defectibile. go nullum pot ee absolute liberum aut
9tingens. Tenet in Clarum 9probatur 1o. oē necessarium sub
9ditione absolute necessaria ē absolute necessarium sed divina volitio ē
necessaria et in defectibili sub 9ditione absolute necessaria. Cum enim
exy ens et esse volti dei cui quae illa identificatur, ergo.
sed ē absolute necessaria et indefectibilis. nulla igitur ē 9tin
gens. 9fir. 2o ab opposito: oē posse liberum qua tale ē
9tingens et defectibile quia oē posse liberum qua tale ē

Vitale

qua tali e vitale ab eo aut liny e et poens n exprimed. At qui decrej e positiv liny Deo go stringens et defectibile ac qui poens n expri ; sed ei tali alter e ipsi Deus go Deus e defectibil

Probatur 3. Deus ratione simplicitatis et identitatis suae cum ipso n e poens n ee Deus l n ee et n expri neque liri e ut p suo arbitrio et nutu n sit Deus aut n exprimat quin dubites go n e lir ut n decernat et n velit id p quod decernit et vult pbr. haec coa difficilis. Deus ee Deus et Deus expri et Deus se ipso necessario amare e realiter et aple ri Deus decernere et velle sed nulla e in Deo libertas ut ille n sit Deus l ut n expat l ut seipsum n amet go nulla e in Deo libertas ut n decernat et velit id quod de facto decernit et vult ops est. Deus ratione suae immutabilitatis physicae, moralis (quas explicuimus tract. 1a. disp. 3a.) talis e, ut eius voluntas nec phice nec moraliter mutari queat de n volente in volente l de actu volente in actu nolente sed diva libertas eet talis haec mutabilitas et movibilitas go n cohaerent in volte diva immutabilitas et libertas

Explicatur denique amobus. Vl denominatio libere volentis lucem fraliter oritura ab illo decreto Dei. Genesis cap. 1o fiat lux e Deo adaequate intrinseca l. e adaequate extrinseca l partim intrinseca et partim extrinseca volti Dei? si 1. n potuit tale decretum et illa denominatio n expri ut n potuit ipse Deus si 2m illud decretum n potuit ee actus vitalis et Deo immanens nec denominatio fralis ab ipso oritura potuit expri ob

qua

si 2us ergo non potuit esse actus vitalis et Deo immanens, nec deno
minatio fratis ab ipso constituta potuit oriri ab aeterno. si 3us ergo
non potuit esse aeterna illa denominatio ut pote in aliquo consti
tuta ab aliquo decreto dicto a Deo non eveniente ab aeterno et insuper
quia ut tale hoc exprimitur Deo est quid fuerit ordinatum ut in constitutum
intrinsecum illi denominationi si hoc enim. & denominatio non est ab aeterno
et aliquid quod est adequate extra Deum exit intra effectum & quasi
effectum fratis adequate divinum. si 2um exit (ut dicitur) ordinatum:
et ut status exit quod esse non potest Ab constitutum. Accedit dictis
ex P. Suarez disp. 3a metaphysicorum secunda ex immutabilitate vol
tatis Dei: si enim eius voluntas mutari non potest, non potest ipsam una et
ipsam alteram denominationem volentis et decernentis subire et non
subire: nec potest non habere hanc quam actu habet voluntatem et denomi
nationem. quomodo exit liberum ad in illa habenda. adde 1o. forte
voluntatem divinam actus et exercitia contraria et contradictoria opportuna
quia quaecunque realiter identificantur ut illa sunt exauthesse
sibi vim eorum exercitia. adde 2o. hoc omnia experientia ut pote eadem reali
ta cum libere et volere divina in actu 2o. forte sunt non sunt duratione
sed natura: ideo quae et ideo constituta sunt et priori ad se ipsum
vel ex quo denique fiet ut non possint esse libera.

Ecce mysterium

enigma quae Theologiam de quo veteres theologi excepto
Aureolo et gregorio ariminensi nullam facere mentionem
sed cum quod tam magnum Patres theologorum studium ut sit una
ex disp. theologicis in hoc seculo versatissimis et crucis ac
tormentum omnium ingeniorum: Rerum quidem difficultatem et illitam
exaggerata habere sua ut P. Suarez dixerit nihil se invenire
quod satis faciat et modum quo actus Deo liberi

veniat

veniat in capere et Barge mysterium eu obscurissimum et nodum in dissolubile. et Molina ee incomprehensibile. et quod dum scripsit P. Amicus distinctionem nostri in nesciemus ante Dei cum simplicitate conpleri Deo negavimus scire. quod quem Aureolus induxit ad asserendum in Deo nullum ee aliud vertis efficacem fore et subtrare se tantum ne theophorice et obtine seij. Bortum hereticum calbiniun que impugnat P. Becanus ad asserendum decem seium Dei passibilitem per accidens quodam adinam vertere dictum adeo quem separabilis a Deo incipiens et defectibile et quod denique in loquo de nunc videbimus suas et oppiniones Doctores Theologos discimus

§ 2.

Theologorum suarum opiniones

P. Arriaga et P. Rivad. in plures quas dicemus de hanc questione opiniones referunt et P. Ortega Mara. p. de volo disp. 3a. q. 6. illas ad 10. contrahit sed quia opiniones plus modo loquendi quam explicandi que re aliqua contrarias et di versas existimo ees illas in duas clases et tibi de hac re contrarias de ducant suas capitales. 1a. est eminentissimi Cajetani et Ximenj cum utroque D. Anglico et subtili abstrahentium decoralium Dei et denominationes trales ab ipsis obstatas absque in Deo sed eo defectibili per defectum seu realem seu rationem formalem et rationem alicuius intrinseci pertinentis ad has denominationes. 2a. est Doctissimi Aureoli et Sapientissimi P. Barge cum suis discipulis contra statuens obiectum talia decreta et actus l. potius denominationes tales ab ipsis tales obstatas semi intrinseca Deo seu partim intrinseca et partim extrinseca vertis Dei ideo quem realiter defectibilia per defectum alicuius conditionis seu

Indicati

Indebat repli intrice attinentis tale denominationem l. saltem nario ad illam requisiti sed tamen explicite volit Dei

Igitur pro opinione istam omnium nentissimi Cayetani et Suarez citari possunt et debent tanquam omnes illam defendentes Thomistæ Scotistæ et Jesuitæ et ex hiis nominatim Cayetanus Joannes a S. Thoma ferre Salm. et ille Godoy disp. 28 §5 et ex Scotistis Pontius et Mastrius in 1a dist 2a q. 9a de immutabilite Dei, sedaq. citans alios. ex Jesuitis P. Ruiz, Fanez, Fonseca, Salas, Enrriquez, Valentia, Zuñiga, Franciscus Lugo, Ripa, Alv. disp 15 cap 1o. et 3o. Ortega ubi supra citans alios. Ex altera Auersti et Bazquez sunt communiter referunta Arrubal Alarcon Mexire Granados et alios quos citat et sequitur P. Beques integro et aureo tratu de hoc puncto et P. Rivad. disp 16. cap 2o. in 10. alios addit quod addendus est P. Tigdo. nec non alij AA. quos contratores vocant requirentes pro solutione et defectibilite decreti liberi Dei aliquid contratum explicite vel requisitum et ar defectibile tamen in stantiæ extra sphæram et rationem tam decreti tam liberi Dei quam etiam denominationes formales ab ipso ortas

Verum in talibus AA. contrarius que sit non est una mens sed potius vnius et idem sed multiplex et diversus modus loquendi et rei eiusdem explicandi, quod in causa est ut dixi ut sit duplex aut triplex tantum sit sua apposita urgenti et eo amplius sunt opiniones diversæ. In contra opinionem sunt eximius Suarez primus eius Cayetanus 1a partis q. 19 art 12 circum

actus

actu sive Dei qua talis ee quidem perfectionem in Deo ee sim-
pliciter et absolute talem sed voluntarii et Deo liberi quae est conditio de
minuens et consequenter quae ut tali Deo possit deficere ergo non ee
absolute in Deo aqua quidem opinione parum aut nil differre vid
deo aliis aliorum hujus celebritatem et historiam defendentium actu
liberi Dei non perfectionem contingentes et defectibiles subjectum Thaori
realiter in dicitur ab entitate sed non subjectum entitati et perfectio
ni. Tertium opinionem Patris Rivad. constituentis amorem liberum realem
diminute condensatum cum amore nario inde que et realiter de
fectibilem absque de in reali amoris narii sed alicuius alterius
divini perfectioni

Secundo alii graves AA. aqua Vasquez
et Ruiz citatos nolunt id quod addit actus liber supra
amorem narium ee aliquod reale sed volunt ee aliquod rao
nis sit non et relationem actus narii ad obta creata 3º P. Sala-
zar contendit ee aliquod ens morale 4º PP. Fonseca et
Salas ee latitudinem extensionem et tractionem realem revera de
fectibilem sed tn nullam dicentem perfectionem 5º. demum PP.
Alarcon et Zuniga ee quandam terminationem actus narii ad obta
creata seu virtualiter Deo intrinsecam et cum amore nario condensatam sed
vº ab ipso distinctam virtualiter et realiter defectibilem

Contra posteriorem Au

ctoli et Vasqz sic constituens sive complens dicam liberam Dei
non ee liberi p aliqd Deo extrinsecum ipse P. Vazquez vult comple
xum et constitui per ipsum met obtum et ejusm et Amicalis 3º Torres
et Alarcon p extrinsecum actuale et temporale effectum et termini de
creatum et reali productioni tanquam complementum Deo extrinsecum sed intra
intrinsecum decreto quatenus hic op qq et alii quidem constituunt cum Basius
et

& Contr. tale opertij in terra, sive & in recto ad consid. distinctionem dicere inter sibi alij autem contendunt esse quidem constitutivum essale dicere sibi sed in importatum in obliquo et alij demum quos indatores meminibam praesentim ex thostri cum ioanne à Sto thom. Ferre et alij contra quos in fra nolunt tale opertium esse constitutivum dicere adhuc inter sibi sed purè & indatum explicite constitutionem dicere per sibi Deo essaliter requisito. Atque de ssis et opinionibus sat enigma

CAPUT 23

Iuditium ingenere de ssis & opinionibus relatis

In tanta et tam varia quam retuli opinionum varietate solutiones duas Aureoli & Cayetani censeo reipsa esse diversas ss as & quia non vacat singulas quas retuli opiniones modo reflexe statui duplex de illis iuditium facere unum ingenere quod erit argumentum huius capitis & alterum in specie quod erit materia capitis sub sequentis. Hoc vero faciam instando duo tamen committendo in quo ambae ss. & opiniones unicuique affines conveniant necnon et in quibus reipsa de facto conveniant et dissentiant non explicando et indicando utra duarum ssum magis vel minus theologica et verior ac probabilior nobis sit et quodnam in opinionibus eam explicantibus sit a nobis reiiciendum

Equidem si commune iuditium theologorum de his duabus Aureoli & Caietani ss. expectemus illud est ss. Aureoli enervare dignitatem simpliciter perfectas. et ss. Caietani enervare simpliciter ut adversas dignitatem nos ut media via incedamus et neque dignitatem negemus quantas simpliciter neque simpliciter offendamus

defendentes liste sic ab utroque extremo cavere connoscimur ut medium inter haec extrema soli Christi Deus illud inveniamus et tenere possimus: et a vero nec excidimus nec adhaeremus. igitur

Dico 1o. Ambo, illa relata et opiniones utrum cuique affines in his actibus reipsa convenire debent 1o. liste Dei non tantum esse externe et meatus ad extrane agendum et non agendum id in super et praecipue interne et immeatus ad intrane vitaliter decernendum, volendum que et non volendum. Ratio est quia praecipua Dei libertas est ad hos actus internos imo absque hac libertate ad externos ut patet imperatos subsistere non posset. Convenit 2o. talia dicta et actus per libera esse contingentia. Non quatenus contingens coincidit cum impresso mutali aut causali quia haec tota Deo repugnant sed quatenus significat defectibile et mutabile opponitur necessario et inevitabili ut cum scoto praeclare demonstrat D. Ruiz disp 15 num. 3. debet 3o. convenire. actus Dei liberos esse sic aut alio modo contingentes non esse in Deo et in nobis ali qua accidentia physica ab essentia et substantia Dei entitive distinctos Ratio est quia omnis huiusmodi compositio in Deo physica ex substantia et accidenti eius simplicitati repugnat ut supra monstratum et ut bene Martinus Contius exponit ubi supra q. 4a.

Debent convenire 4o. hos actus tamet si contingentes et defectibiles quia liberi esse tamen omnino aeternos et immutabiles ita ut quatenus Domini nec possint mutari nec in tempore incipere nec posquam sel ab aeterno extiterunt unquam desinere aut deficere quod supra contra 1a. explicuimus et probavimus. Conveniunt 5o. tales actus remissive et contingentes et Deo posse liberos non minus quam ipsa substantia

181

Vbta super addere dicere amori ratio aut supra scripta ut entiae in defectibiles et cum Deo identificatos aliquid seu reale seu rationis realiter seu virtualiter exprimat sive hoc sive illo modo dictum contingens et defectibile quod et ratione actus Dei entitatem necessariam sit et reddatur formaliter liber sive hoc superadditum et dictum dicendum sit contingens formale sive vocari illud libeat extrinsecum denotatum non requisitum et rationem est nobis demonstrativa. Quia omnis actus qui tamen liber est cum qualitati post quae deficere aut non existere importat seu notat aliquid posse deficere aut non existere. igitur ratio liberi contingenti in quibus conveniunt ambo sic aut convenire debent contra ea quae intrinsece dicuntur

Dico 2º ex duabus sententiis constituentibus decreta et actus liberos Dei scilicet Arriaga adaequate intrinseca vel inadaequate Deo extrinseca: et altera Cajetani adaequate vere praeferri debet ut theologice vera et nobis philosophice probabilior sententia Cajetani ut illum explicat eximius Suarez qui ipse quae dignius de Deo sentire [illegible] et ratione naturali [illegible] quam philosophicis minus quam opposita adversantur et ad quam [illegible] sic omnes aliae aliorum opiniones in species contrarias seu diversas reduci facile possunt quae ut magis ostensum et iudicium quod facimus de sententia Arriaga explicata a P. Bazquez et de opinionibus illi affinibus amplius explicem

Dico 3º ex opinionibus sic a Bazquez explicantibus liberum decretum per aliquid ipsi extrinsecum omnes illae quae cum ipso Bazquez aiunt tales denominationes esse Deo semi extrinsecas et tale exercitium esse constitutivum essentiale decreti Dei intrinsece liberi, falsa sit et philosophia [illegible] adversantur ac theologiae. Sit vero omnes aliae quae tales actus [illegible] adhuc per liberos seu contingentes et

denominationes

denominationes reales, formales ab ipsis fuit talibus constitutas asserunt ade-

quate Deo contraria ... quae tale expensi superadditum et quidem

condatum necessario requisitum ... formale ... falsae quoque sit si et sic

tum impugnantur ... plus ... philosophi adhaerentur quam bono theo

logi impugnarunt

Probat et explicatur sieri cum Auriolo et P. Bargz

existentia alterius liberi et denominans formale ab ipsis constitutum esse semiexplicitum

Deo: et complexi ... inadequate constitui in esse libri per aliquid. Deo ex

trinsecum ... per obiectum productione ... adepta ... effectum. Sane haec ...

sic explicata et valide impugnata ab eximio Doct. ... 3a methaphy

sicorum sec ... her. Stare difficultas ... philosophas ... et maxime theo

logicas in dicto nostro in superalis. 1o. quia distinguit realiter imo

et separat liberi passive constringentia, et defectibilitatem actualitatis

ipsius Deo: cum actus liber essentia sua et per identitatem realem imo

et transcendentem formale debeat esse a se ipso identice tali. 2o. quia vo

litionem ac nolitionem constituit non modo in esse liberi verum non in esse volitionis ac

nolitionis tendentis quae vitalis in obiectum per aliquid quod tali tend. non est 3a.

quia inadequate constituit aliquid necessarium et realiter prius per aliquid non

et realiter posterius. 4a quia inadequate constituit aliquid adequate

divinum per aliquid aliud creatum. 5. denique quia difficilime ex

plicatur quomodo volitio ut libera sit expressa ab aeterno cum ab aeterno

non expectat obiectum cui quod illud constitui in esse liberi

Quod si contradicentibus ad

Condata recurratur dicaturque tale constringens amoris necessario super

additum et ipsi explicitum non esse intrinsecum ... adhuc in esse liberi ... quid

adequate expressa extra alterum amoris necessarium condatum ab ipso amore.

effecto haec opinio manet obnoxia cunctis quae doctrina de condatis

impugnari solet passim: et specialiter illi ... nobis eius

dentibus

qq in methaus tale doctrinam ex professo impugnabimus. Ly id qd non redditur
aut indstaty est requisity adeoque quoad entitatem alicuius constituti non tamo
taty sed requisity adeoque constituti quoad dinominationem adequate et unice
constitutiue pro eiusmodi entitate. Item id quod solo deficiente, stillo
quod vocas explicito indstato, reliquis omnibus manentibus, desinit
realiter formaliter quoad entitatem vel dinominationem aliquod constituty est pars
et constitutiuy formalis constituti quoad entitatem siue quoad dinominationem quem
duo praeia in hoc vny tertium colligo * nullum ens aliquo illo posito
e aut eo solo sublato desinit esse nisi hoc ad eius esse pertineat
intrinsece *. tametsi ut vere fateor hinc opinio sit ac aliqui in
eiusmodi theologis quae contra alias opponuntur et militant.

Id quod ex opinio=
nibus eiusdem classis constituentes cum Cajetano et eximio Suarez actus
liberi Dei et dinominationes formales ab ipsis constitutas adequate Deo
intrinsecas plures ex philosophis quam boni theologi adversarij videantur
praeterea 2a parte explico et ita suadeo omnes tales opiniones ut dixi
numero 17 superaddunt amori necessario aliquid reale seu rationis ex
parte actus vel virtualiter distinctum ab amore necessario per quod et ratione
cuius siue ita superadditi actus necessarius constituatur formaliter ut quo
esse contingenter et libere terminatus ad creaturas ipsas quae hoc modo aut
illo sibi recipientis: et omnes in hanc vnam Suarez sic recipio
veniunt velut quod tale actum necessarium in essendo et contingentem in dino
minando quatenus ita contingenter et ponunt liberum importare intra
sibi Dei in actu 1o et ille in actu 2o superaddere aliqua seu
habitudinem seu extensionem seu terminationem siue sua sibi vox placeat
magis realiter entiue a Deo et volere eius atque ab amore necessario
indistinctum; sed in realiter aut virtualiter defectum adeo quae et distincta
realiter ex parte rei vel virtualiter vel praedicabilis ab actu et amore

necessario

naxiorum sua cumque distio reali ut distincta distione rationis magis lix.

scripta dei opiones sic explicatas in 1º in unum et eandem eximii Suarez sed reipsa conveniunt et recurrunt: et ex altera parte plus philosophice quam bonum theologi videntur adversari

Ideo hanc mio.

quam ita explico sicut cum Cayetano asseratur id quod absolute superaddit rationi esse aliquod reale Dominum revera defectibile certum mihi est 1º. Explorosque illorum Authorum qui contra Aureolum cum Cayetano hanc opinionem ita explicatam dicit asserat libertatem evidenter simpliciter certum est mihi 2º. Cetero quae illorum Authorum qui contra Aureolum cum Cayetano asserunt actus Dei liberi adequate Deo intrinsecos: Dico sed Cayetanum reprehendunt quia admittentes aliquid revera divinum revera contingens et defectibile plane reipsa cum Cayetano sentiunt licet aliter loquamur siquidem ipsi tractionem contingentem quam cum actu rationis realiter identificat asserunt realiter defectibilem. Certum est mihi sed hanc opinionem sic explicatam non coincidere cum sed Pater Suarez ut probe omnino et expresse negantis quid quam defectibile quod cum Deo identificetur l. cum amore ipsius necessario cum scilicet asseratur tale contingens et defectibile esse aliquo modo reale prorsus ex natura rei distinctum ab amore necessario: contra hunc dicendi modum pariter militant quam contra opinionem Cayetani: et praeterea cuncta arguta quam ingeniosissima sed non vera ratio scotica communiter impugnatur. si dicatur 3º tale contingens et superadditum esse aliquod rationis certe et merito ab omnibus theologis contra reiicitur. Quia quod Deus libere velit aut nolit non pendet neque constituitur ab eo quod nostra ratio aliquid apprehendat aut fingat

Si demum

Si tamen ipsi hoc ora asserantur tale contingens et defectibile superaddi ipsi esse aliquod ens morale et fal... et parum... nil vibat (?) falsi quia entia moralia quae non sint reipsa physica et realia ... fundentur adeo reducantur falsa et commentitia sit. Nec obstat dum ... quia hic modus dicendi ... difficultates quas ... Aureoli et P. Vazquez ... actus liberi Dei per aliquod Deo extrinsecum et praeterea addit difficultatem entium moralium quae non sint vera entia physica. 2º quia tale ens morale vel est quid adaequate divinum et a Deo entitative indistinctum vel quid extra ... et distinctum a Deo ... si hoc ... falsum est haec opinio quae ... Aureoli et P. Vasquez. si ... tale superadditum non erit ens morale sed vere physicum sicut est ipse Deus cum quo identificatur realiter et aliunde militant ... huic modo quaecunque ... repugnant aliquid cum Deo identificatum et realiter defectibile. ergo tandem non alius modus superest dicendi quam qui reipsa convenit cum ... Suarez asserat quod tale contingens et defectibile non quidem in essendo sed in denominando esse quid realiter idem cum volitione Dei et amore ... tamen si ... et realiter ... seu realiter ... realiter ... seu realiter ... distinctum ab ipsis: adeoque realiter ... non vero realiter ... vel quod entitative defectibile: aut defectibile sub respectu ... et non sub respectu entitatis realis ... in distinctum ab ipsa ... cum hoc sit plane chimera quam omnes asserunt nobiliores Theologi et nos ubique reiicimus

Verum ex inde ... omnes hi ... P. Suarez affines in hoc conveniunt ... nil omnino reale et physicum decreti liberi Dei esse quoad entitatem realiter et physice defectibile: et nil quod non sit adaequate divinum esse ... saltem ... tali decreti adhuc intelligi

Et his non obstantibus isti ipsi dicere esse quoad denominationem hoc vel illo modo realiter seu virtualiter defectibile. diversas quae harum opinionum in eo praecise stabit quod unusquisque horum AA. sentientium seu P. Suarez pro sua arte statuta vel ?ficta distinctione actus sui ab amore necessario qua realiter formaliter ex natura rei quam intrinseca virtuali qua realiter diminuta aut qua praedicativa absque entitativa vellet hoc superadditum et quoad denominationem seu rationem defectibile esse dictum et superadditum non realiter simpliciter id nimirum quid sit cum illa restrictione quam illi pro sua arte explicata distinctione sic aut aliter baptizare et nominare voluere quam tota quaestio erit de nomine: nec re aliqua dirimerent nisi forte aliqui ipsorum cum Cayetano (ab eisdem impugnato) qui ut Thomistae faciunt defendunt illud quod actui divino necessario superaddunt positionem ipsius in esse sive esse entitative physice et realiter defectibile et nihilominus cum Deo idem facto. Alii etenim (ut stabit) non nisi Cum Suarez quas nos defendimus opinionem defendunt sed Eminentissimi Cayetani quam cum ceteris theologis falsam reputamus et illi etiam ut falsam respiciunt

Huius capitis nunc quae inquisitio in genere nobis scribenda erant alia de singulis nostrae opinionis contrariis et nobis falsis sic et opinionibus in specie. qualis profecto est sic Auctoris et opinio P. Vazquez ac discipulorum eius. item opinio contra theses communis de defectibilitate physica et reali decreti liberi Dei sub conceptu explicito rationi contingentis ad tota creata cum indefectibilitate ipsius physica et reali sub conceptu explicito entitatis in dicta absque ratione verum quia cursus angustiae nos urgent et quia ex dicendis pro explicatione nostrae sic et opinionum nostrarum adversariorum stabit satis quantumque vitas ex praemissis

in

in hoc cap.^e: id circo continenter aplixioni ditaxy opiony impugnare in specie ad explicaoz et probaonz nrz quz nobis videtur verior et probabilior opinio illico p[ro]grediemur

CAPVT 3u

Una Eximii Suarez [...] et nra nobis veri similior opinio

Illa ge. ē quę minus difficilis et v.º similior mihi videtur quę quę ostituendo cy D.D. Angelico subtili et eximio actu liber Dei adequate Deo intrinsecos explicat ipsorum contingentiam defectibilitatem et possibilem libertatem penes contingentiam in denominando cum necessitate in existendo et penes horum actus necessitatem quoad entitatem et ipsorum contingentiam quoad denominaoz absque defectibilitate reali alicuius entitati phice et benefitio solum distinctioni virtuali: Et asserit actum volun Dei ostitui formaliter in esse liberi per suam contingentiam et defectibilitatem virtualem quo ad denominaoz rationem distinctioni virtuali actus liberi ab amore naturali. ita omnes N.N. R.R. approbant Becanus qui eo sole cap.º hanc nrz opionz reiicit quia distinctionz virtualem quz ipsa supponit illegitimam admittit

Primo ge. stabilimus explicaone contingentiam et libertas positiva actus positivi liberi adequate ut tali Deo intrinseca ~~ostitui~~ ostitit et sita ē phice in entitate actus naturalis qui contingenter et libere tractū ad creaturas actus v.º naturalis qui sic tractus ē actus naturalis qui sibi ipsi virtualiter superaddens tractionem realem virtualiter distinctam ab actu naturali adeoque et ideo contingenter et virtualiter defectibilem. v.º actus Deo liber ē actus realiter entitative in[de]distinctus sed virtualiter distinctus a se ipso ut naturali.

Quibus quae cum libertas ponitur in defectibilitate reali virtuali actus liberi Dei naturalis quo ad entitatem et defectibilis quo ad denominationem quatenus realiter entitas physica est unica et nil omnino in esse liberi a necessario ut naturali virtualiter dicti

Resp. et explicatur oppositio illa distinctio est modus explicandi qui satis explicat et bene prae aliis salvat in actu libero Divino necessitatem in essendo et contingentiam in denominando cum tam denominationis et essentia sunt una entitas adeoque intrinseca Deo est distinctio et explicatio quae bene prae aliis explicat difficultatem huius mysterii et ideo caeteris est praecedenda: sed sola distinctio intrinseca virtualis satis salvat et bene prae aliis explicat necessitatem actus liberi in essendo et contingentiam eius in denominando. Probatur hoc. ipsamet distinctio virtualis vel amoris liberi ab amore naturali est realiter formaliter capacitas actus naturalis Dei ut illo existente physice quo ad suam entitatem non existat sed virtualiter deficiat quo ad denominationem. et hoc aliquid non compositione physica vel distinctione aut defectibilitate reali formali ergo sola et praecisa distinctio virtualis v. salvat et melius explicat difficultatem mysterii: ubi modus explicandi amplioris est

— Urgetur Necessitas in essendo et contingentia in denominando absque distinctione et cum identitate entitatis inter denominationi et entitati est tota et summa huius mysterii quam fide credimus difficultas sed sola et praecisa distinctio virtualis amoris liberi ab amore naturali est v. realiter et formaliter haec necessitas actus quo ad entitatem et contingentia eius est quo ad denominationem haec ipsemet unus actus Dei simplicissimus et naturali necessitate entitati. et contingens contingentia...

Re

denominaoi et realiter eius de cy entitate. gr. explica
hic tota et summa huius mysterij diff. cristi in
contingentia et defectibilitate actus divini quoad denominationem
absque defectibilitate et bynecitate ipsius quo ad entitatem
et durum in defectibilitate imo et defectu actuali quoad
denominationem alicuius praedicati divini absque defectu
ipsius quo ad entitatem imo et absque diffe physico quo ad
entitatem alicuius in tuice constituendi talem denominationem vult
ut perfecto mihi habeo. sá praecessa et sola que nos
advertimus et mox opponimus dictio virtuali vel et sufficienter
dictio et modus vi et ratione cuius absque dictione
et oppositione entitativa reali formali optime salvabitur illa
contingentia et haec in defectibilitas. igitur

Ut probem bane mem. et si
mul magis et maior vera q. opinione firmem hoc funda
menta gratio. suppono 1º pariem et de fabbo dari in
Deo (saltem inter essa et relationes) cu identitate reali formali
distinctione reale qua absolute cu Po doi fundamente rationis
vocant, et nos intuica virale. Noto 2º multas et varias
esse acceptiones huius distinctionis, et quod pro presenti intento fa
ciunt sunt illa duo. Una omnis et alia singularis. Co
mmunis, pro intrica capacite ad suscipienda praedica contradicta
moria, et ipsa absque oppositione salvanda sub qua accep
tione dictio virtualis displicet nobis ut chymica. Singu
laris, pro eminentia virtute, vel ratione cuius est capax praedica
apparenter contradictoria suscipere, eorum quoque oppositione, quam non
credere possumus et debemus, et declarare nescimus, re
ipsa sine oppositione salvare. Et de hac in hac 2ª acceptione

Noto 3° hanc solutionem identitati asserta-
tae, non esse ad investiganda illa praedicata impossibilia: nec ad
salvanda in Deo quaecumque impossibilia; illa tantum, quae nos
doceat fides Deo tribuenda esse: quoad certo pendere scimus,
imo evidenter novimus ipsa, si Deo tribuuntur, tamquam im-
possibilia tamen non esse, quamvis nobis talia appareant
et esse discordia quae fide credimus, tamen non assequa-
mur. Talia sunt haec praedicata. Veritas et contingentia,
indefectibilitas et defectibilitas, incertitudinis et libertas, quae
de modo et realiter eodem simplicissimo actu voluntatis Dei praedi-
cantur et simul idem realiter verificari tamen debent et [illegible]
potest.

Modo dico quod primo. Pro [illegible] [illegible]
flat ab [illegible]. Suppono voluntatem Dei eiusque velle actuale
esse infinitum tam in ratione entis quam in ratione appetitus:
adeoque et amoris, volitionis et nolitionis actualis. Suppono 2°
non esse sic infinitum per modum entis compositi, seu potentia-
lis, aut actus sive veri formalis; sed per modum actus eminen-
ter perfectissimi qui per se solo et ratione suae simplicitatis et veri
sufficientis ad se solum attingendum, amandum, et odio haben-
dum: volendumque, et nolendum omnia et singula objecta a Deo
libere sive necessario amabilia: equidem tamquam ipsa antequa-
m ipsa determinata et ultima actualitas amoris necessarii
et volitionis contingentis, per quod se ipsum amet necessario et propter
se, et creaturas amet vellet aut nolit [illegible] libere. Verbi
volunt Scotus dum dixit sublimi[illegible] libertati velle
in Deo obsumi [illegible] esse actum maxime libere.

tradu̅ 7 modu̅ volitis aut nolitis actualis. Dexplicuit Pr Marez qd Deus actu tunc hoc obiecta velit aut nollet n ob[illegible] ut in nobis, ex aliqua aliorum fide
supad amorem creatum
qui vobis superna appellat actd Dr amor: Dr volo: et Dr nolo; et distribute in eminentia excellentia amoris Dom supa creatu, qua omnis cum sit et simplicissimus actus, capax distribuendi est et reddendi dum al[illegible] et sublimiore modo attingente obiecta cum eminenti quadam potestate ad ipsa n atingenda: [illegible] ad alio et alio modo ipsa atingenda [illegible] alios fines. nulla impsa facta mutatio vel additione.

[illegible] [illegible] quo Pr Dd[illegible] de parte illustrat ra Pr Marez est amplius declarando tam eminentia amoris [illegible] divini supa creatu, tamen cum sit entitate physica simplicissimus, ita est in actu [illegible] et quoad sufficiam amor et [illegible] dicta; et absque additione et mutatione physica, sit in actu [illegible] tam volo, et tam nolo actualis. Supponit enim [illegible] philosophica particula de potestate vere intentionalis absque additione physica et exinde eruit eam eminentia explanandam [illegible] ad intentionalis [illegible] physice agendum et se movendum: atque ad intentionaliter ponendum et tam omittendum tale affectum volitis [illegible] tunc in [illegible] mutabilitate physica [illegible]: aut [illegible] actus physice desiderat, et intentionaliter. [illegible] sola linea et n in ha physica sunt tunc [illegible]. [illegible] quamvis vita actualis et [illegible] actus [illegible]

debent qua tales esse motus ad intrinseca vероentis, atm
atm xo⁰ hoc pura est quidem motus intentionalis: eloq;
ad intrins Deo per actionem intentionalem n Requirentem De
tionem entitatem, & sporta cum identitate reali.

Modus itemq quo P. Rigaldus
& pluribus RR. explicandus, & explanandum libere Dei
ordinem realem & signa realia distinguimus sic descri
bitur: In 1o signo reali, Deus illustrat & volit se dictis
intrinsecis quidquid sua, qua apur est, sua & signa ob:
itemq amore maxio, ut infinito tam in actu entis
quam in actu appetitus, & qui qua talis est, actus misit
& voluit & amorem omnium obstum a Deo honestum, nec
nis aut liberi, amantium: in hoc inquam signo il
ligitur Deus & est amans maxime signum & subinde
immediate potens & nondum determinatus ad intentionaliter
& physice realiter absq; actione & mutatione physica
determinandum & quasi producendum eum amorem realiter dictum
sub actualitate volitionis vel nolitionis actualis: adeo q;
ad actum liberi volendum sive nolendum. In 2o signo q;
est actualis determinatio determinatio libera & volitionis liberae
actualis: itemque & denominationis sequentis realis
formalis ab ipsa illorum; Deus actu realiter producit,
& intentionaliter (absq; actione physica) determinat ipsam vo
litionem realiter dictam & denominationem realem formalem.

Non quod dicto amori maximo
muniret, adhuc realiter aliquam ipsam realem entitatem dictam, quam
ominus coniunctio aliqua RR. & multo minus aliquid physice sup
additam quod amorem entitate maxime situat in esse liberi; & inca

quamvis ipsum amorem entive necessarium, et realiter debitum, rea-
liter producit et se intentionaliter detrahat, sub ratione absolute for-
liter denominantis Deum hoc potius modo, quam illo.
At debitis realis esse a relationibus, et non dicit aliquam per-
sonalitatem constituat, quod esse entive indebita a relationibus
subeat necessario denominationem immutabilem et ingenitam
quam nequaquam subeunt persona filii aut filiationis. Etenim
filiationis, filiationis denominatione productio et filius genitus, quam
ter si subit esse; et omnino denominatione immutabile
a patre, quam hanc paternitas subeat
Atque ex his quoniam est de filiationis et
explicationis. Debitio amoris necessarii a decreto libero, quia necessaria
est et sufficiens ut ille sit necessarius et hoc ingens: imo
ut ipse amor sit necessarius in eorum et amando
Deum, et ingens in denominando: sive necessarius quo
ad entitatem et liber quoad denominationem necessaria est et
sufficiens pro hoc mysterio declarando. Et sola debitio vir-
tus debita, quia (nisi mea me fallit opinio) nos do-
at fides in hoc mysterio talis debitio est. Necessaria
quidem ad declaranda ea contradicta aliter in scelia. Suf-
ficiens ad realiter producendum, et intentionaliter absque
motu et actione physica detrahendum divinum amorem, sive
re vel aliter respiciente, modo ingente, ob tam secun-
dariam: quod 2° quod sufficiens est ad distinctionem requisitam vol-
tis Dei in actu 1°. ab ipsius volitione actuali in actu
2°. Denique quod ex una parte, necessaria est per debita: ex
alia est se sola sufficiens ad constandum quod contrare posset
realis fontis inter contradicta creata. Talis quoque debitio necessaria

est de supern

Cap. 4um

Clus de sd d opinion d fra
d illustrior explao.

Confratr clus cua sus d illustratr
doctris d exemplis

Tota dicultas hu

ius mysterii qt a nobis pposita d a fide asserta ostu
ta est iningentia ab eius neary d in mute ab eius in
gentis, atq adeo in tinte d eritalite effus inevitab
lis, d in inevitabilite effus tixe alio q eritalis. Ad
tale mysterium explandu seclusa vt debet distioc re
ali forte vsuca dra est distio intrica viulis pt hoc.
Non enim suffit sola distio raois, quo cum hac viulu
n coincidat vt supa obtenui- d canis talis distio via
lis n esset, vel qa hoc n erat ibo porbis: vel qa hae pa
ti, n videe explanatr penes ipsa dina tintas d in
gentia paria ab eius tixi quoad denominaoem cum neube
ipsius quoad physicam entate. d ex mutuo capite impla
nda explao. Pro ulterius d frao q in explaoe mysterium
tam inniferitis ille modus raciocinandi d lo q alyis
ferendus est, qui nil sd raone naale in metha inau
ditum, vel sd lumen fidei supnaale in theologia ab
surdum inducant nulla q qua quo docetr a fide di
ulte superaddat d hoc ora ita se hent

Imprimis enim dicta distio viulis

nil inducit in philosophia falsum aut in theologia ab
surdum. Na q nra explao viuy fenat distione viuly

et illa supponat, quia infert supponere distinctionem quam inducit. Con. inter extrema creatum nobis semper reclamantibus illa gravissima ad. ponunt. imo ipsi tribuerunt talem distinctionem importat et implicat, vel ut melius incomplexum est realiter et formaliter ipsa distinctio. Patet hoc quod ipsum enigma est Dei simplicitas et trinitas: quod est realis identitas sine indistinctio cum divinarum perfectionum sociabat imo et identicaba cum ringentia et defectibilitate unius, et cum indefectibilitate alterius. Praeterea bene quod alii explicat dificultates. 1° quod illa explicat sententiae ad primo cum apomorum nostro 2° a primum et si respectus peculiarum illa cum difficultatibus. 2° quod absque distinctione reali formali opponit et explicat trinitatem in actu 1° et in simplicitate sine distinctione ad unum in actu 2°. et sententia indemnia trinitatis et congentia effectus: utramque quoad denominationem, nimirum quoad entitatem et extratis. quod hoc nostra opinio naturale exstat quam retinere ex una parte et catholicae habere duas illas quas fides nos docet veritates. 1am simplicitatem et 2am trinitatem: et ex altera parte, et ut potest explanare quo modo nulla intrinseca contradictionem implicet: simulque habere nos nescire apparenter quam praeferunt oppositionem componere — Sed nostra nobis singularem acceptionem distinctionis virtuti soli Deo convenientis.

Illustratur doctrina. Nam 1°. multi philosophi etiam in creaturis admittunt vitam actualem intentionalem absque ac actione physica. Ergo mirum debet in Deo ente simplicissimo absque motu actionis physicae, sua vita intentionalis. 2° Deo DD. ponunt ...

plito Dei et indistincte entitva omnium perfectionum eius ratione, quod est actus etiam realis et physice et operari vel multa absque ei motu physico et reali. Ergo eminenter Deus extra se distinctione entitva, quod est actus, potest intrinsece solum se movere, et liberè agere. 3° Plures etiam admittunt etiam in creaturis distinctionem ex modis quam vocant realem praedicativam absque ei entitva: inde quoque est mutationem veram et realem de non esse ad esse actus, sine ratione praedicabilem: Ideo quae nollentes eam, quam praedicativam honestè vocant esse realem virtualem: et volentes eam, adhuc inter extrema pure creata esse formalem et propriam cum indistinctione entitva quam Ceteri vocant quoad entitatem: Ergo saltem erit ad summum in Deo benignius distinctio realis (quod in mysteriis tamen ubi non debet admitti, et in creaturis, non a nobis negatur) cum indistinctione reali entitva, hanc quam vocamus distinctionem realem denominativam: estque verè intrinseca realis.

38\. Declaratur exemplis, quae in schola per se satis theologica ad sacietatem suppeditant. 1° in intensione et magnitudine radicatione 2° in unione hypostatica, et tam corporis et animae rationalis indistincta realiter ab extremis. 3° in relatione trium ad plura virium et successive identicata cum uno simplici ac eadem relatione. 4° in habitu scientifico simplici qualitate, quae sine additione nova gradus, est (ut aiunt Thomistae) maior et nova facilitas, per nova sui explicatione entitative indistincta ad habitum. 5° et optimum, Visio et amor beatificus capacitant et trahentur iam ad hoc, et iam ad alia distincta obiecta secundarie absque distinctione, additione, vel mutatione reali: ergo et talis

amor creaturae quod ad exercitium sine conceptu et directione amo-
ris Dei; sit (ex[illegible] Thomistarum) libera quoad exercitium
sine conceptu et directione amatus obiective. 6o actus hu-
manus qui sine conceptu generaret actus humani est
versa inducens ad rectitudinem charitatis; et tamen sine ipse
ipsum actus odij Dei, cum illo identicatum, non est suum
dicens, et tali rectitudini posse repugnare. 7o denique
et generaliter in talibus illis dogmatis Thomistis deno-
tatis: de implicitis et explicitis: et de ipsa et distin-
ctione, adstructione et distinctione verum quoad denominationes
v.g. intensi - remissi - conducti et imperfecti - causalis a
Deo et increabilis, absque disjunctione et distinctione ipsorum quoad
entitatem

In his omnibus, nunc penes recta et
obliqua penes recta et obliqua; nunc penes implicitum
et explicitum cum summa identitate et simplicitate reali on-
tica summa Dei, et eiusdem absque distinctione et mutatione
entitativa reali formali Thomistae exponunt affirmationem rei quoad
ad entitatem et negationem eiusdem quoad denominationes
entitatem indutam. Sic igitur hoc in calore et frigore: in
musca et pulice, et in fuco, absque creaturis vellemus
absolutione entitatis a tam doctis viris, et vera absque
mysterio asserentur dum putemus mysterium divinae
simul, quale est Trinitas Dei cum eius simplicitate componere
posse vel negare nobis esse illud explicare et exponi absque
quod ex distinctione entitativa reali formali, cum sola virtuali.

Haec omnia adduxero ut quod illa
vera inducere cum illorum complexaque sint nobis et

et philosophi et theologi falsa et qrt in methaphysicis ostendi, ideas platonicas a Deo affirmare quamvis habuerint naas rexy a singularibus ne realiter quas et in reali trahebat; vt, sub cepta generico plura heant qq sub individuali et specifico, reipsa carent. et vt sbent aliaduo 1m esse in Deo formus exempla, et doctrina qq vera de potestate divina quoad denominatione in theologia q distinctione entabit clare, et facile extrabr: et nos in maiore, et minore cum dificultate, quia hoc posita explant res creatas explanat in dupliceis, explanare et exponere mysterium omn difficilimum increatum. 2o. Vt, vel expendere doctrina catholica de notatis, rectis et obliquis: de simplicibus et explicitis a pte Dei, vobis reddantur de fal sitate suspicoba: siquidem passim et inerrant ea myste ria indicunt et philosophias asserunt, quae in myste rio divino adeo inne fali, capere nequeunt, et illa admitte re orbis videtur difficile, et ipsi renuunt. et de hoc alibi. Sit interim

Cap. 5m

Solvitur ratio dubitandi de libertas Dei cum simplicitate potentia et immutabilitate.

§ 1us

Rationis dubitandi solutio.

Ratio dubitandi cap. 4o proposita tota haerebat in simplicitate, adeoque in identitate volitis Dei et volitionis eius actualis: atque inde orta dificultas exponendi quod decreta quae libera sunt

Deo d(um) volti in actu 1º cu(m) p(rae)dicatis t(ran)sfacie, ex
dente oppositis, quae exalia sunt volitio dingenti, d(um) ac
tibus liris in actu 2º ipsius volitis. Etenim Deo d(um) vol
ti illius exalia hae p(rae)dicata sunt, Necessitas. Invertibi
ilitas, d(um) Indefectibilitas. Actibus v(er)o liris ut talibus,
dingentia, Evitabilitas, d(um) Defectibilitas; quae sunt liritas.
d(um) nulla p(rae)dicata magis opposita esse aut apparere
possunt. Ideoq(ue) tota solutio d(um) scordia insubere de
bet, d(um) petenda est, ex n(on) repugnantia in Deo, d(um) potius
in volita ipsius necessitas physica in essendo, cu(m) din
gentia logica in denominando: adeoq(ue) liritas ad
denominandu(m) d(um) necessitas ad essendu(m). d(um) hoc absq(ue)
distinctione entitatis realis formali(s) p(ro)pria vel quasi p(ro)pria de
nominantis a subito; d(um) generis solu(m) distinctione rea
li(s) virtuali(s) actus amoris necessarii, tu(m) a seipso, suaq(ue)
entitate physica: d(um) tum a volitione d(um) oratione dingenti,
dum d(um) volitu(m) ipsius, dingenter, evitabiliter, liriter deno
minante. Quae scordia d(um) doctrina supra tradita ut
fuit argumentis ibi obiter applicetur.

42\. Ad 1mum ex D. Petrum, n(on)

1º objecta; dico mai. si actus libera potuit n(on) esse in Deo rea
liter physice quoad entitate(m) nego. potuit n(on) esse loge virtualiter quoad
denominatione(m) sedo mi. d(um) nego tunc sequi aliquid absurdu(m). Ad textu(m)
quae ibi opponit Deo. Ad 1um dum sequi dingentia actus in deno
minando cu(m) necessitate in essendo. Ad 2um distinctio(n)e separationis
d(um) opp(ositi)one quae sequitur, n(on) esse entitatem realem formale(m); d(um) denominati
va(m) d(um) virtuale(m): fundata(m) in distinctione reali virtuali, absq(ue) reali for
li. Ad 3um probat ex Scoto 3 Sent. q. in Deo d(um) volitu(m) ipsius n(on) repe

nibr raō poē physice realis formalis; d poē adbus realis realis.
Qud raō poē adbus ibi asserta et explata minime opponit
simpliciter vel adaequate dici, ut pote reali formali, et excludente
ex potentiae physica, et dubione accipione reale formale; d noi rea
lem reale ex quo.

Ad 2 dico et attenta enigmatica adbus liti a
deo apparenter opposita, qualia ibi proponuntur, ordia est,
actum liberum dici, quo liberum deo esse quoad rationem et denomi
natione contingente et defectibile, tale in denominando: esse quod
divinum, necessarium et indefectibile in essendo: et sensu physice nece
rium necesse physica entatis: et intentionaliter seu logice contingen
tem contingentia reali quoad denominatione dictum realiter rea
liter: et realiter formaliter indictum; d neutriqua a deo separa
tum. realiter formaliter simpliciter ibi realiter proponente: ne pote
physica complexa entatis, d logica realis denominatione. et
demum realiter realiter movens, nullo tamen modo mutans, ens
immobile realiter formaliter. Qud ora ut constat, nulla ratio
ponere sunt esse aliqua praeferant.

Ad 1am raōnem dubitandi objecta nº 4º
nego mai. Vel illa dico Actus divinus nequit esse liber,
qui divinus sit contingens in essendo, nego: in operando et vol
lendo; sub dico ratione sit contingens contingentia physica enta
tis nego. logica denominationis, dedo mai, et dicta min,
nego Coa. Ad probaones sumptas ab opposito satisfaciet earum
soluo: qui ex ipsa derogetur simpliciatis et similitatis
ti: vel extraneo. Ad implicatione enigmatis objecta nº 5.
Dico primo ad argumentum Scotus, dico mai. Actus liber ex
proprio supponit scilicet effectus actus liberi creati petit ut depen

esse posit concedo. Actus tamen increati, sub distinguo ad posset
deficere defectu physico et quoad entitatem nego. Intentionali et lo-
gico quoad denominationem concedo maiorem et distincta minorem nego
consequentiam. Ad probationem ab opposito concedo totum syllogismum. Ita
nostra et tamen Exim. Doctor noster versa 11a actus vitalis
Dei liber, imo et denominatio realis formalis ab ipso ac-
tu ta est immanens per identitatem realem cum Deo adequate
intrinseca: quia talis intrinsecitas et identitas tamen explicat,
aut contingentia in denominando, cum non officit distinctio et
defectibilitati reali virtuali

Ad primam argumenti confirmationem distinguo
illud primum. Eo enim deest entitate creata: illud sub distinguo
in increata. Nullum absolutum creatum tam in essendo
quam in denominando potest esse tamen concedo increatum quoad
ad entitatem scilicet in essendo; et non virtualiter defectibile
quoad denominationem. ideoque contingens in denominando,
nego maiorem et distincta minorem nego consequentiam. Et ex hac solutione constat
ad 1am et 2am confirmationem. Ad 3am etiam desumptam ex appa-
rente dubitatione simpliciter cum tamen connexionis cum immutabi-
litate constabit solutio ex 5to subsequenti.

Ad ultimam explicationem discordiae appa-
rentis n° 1 distinguo 1am partem dilemmatis ubi objectio est
ad 2um impugnationem Deo ea denominatione non potuimus
esse in Deo quoad entitatem physicam et impossibile negat; et non
potuimus post Ante, necesse videtur in Deo quoad mi-
nus constabit ipsi talem denominationem et ex unde ter-
tiat ad incrementum dicitur obiectum ab [illegible] am
plius constabit ubi explicemus quo modo cum tamen

Dei bene stbet immutabilitas. Ad 1.m addione dicitur, verum est
Ora exteria Diuina tribus in Deo esse simul quoad entitatem;
et (vt melius rem explicemus) verum est quod entitas physi
ca omnium illorum actuum, nempe amor neaxius est simul
in Deo; cum sit eadem, et falsum est et negandum Ora esse
simul quoad denominationem. vel tota entitate omnium illo
rum actuum esse in Deo sit simul, stante Des illas deno
minaoes. Ad 2.m stat Des illos actus esse entitatem indis
tos, imò et realiter formaliter idem cum nra et volbe acter
te Diuina in actu 1.o Cui posterea, et vt tales, Des quo
ad physicam entitatem, duraoe deserunt. Nihilominus esse rea
liter, ex inde quod denominariue ab ipsa distinctio: et hanc
distinctione in Caa esse et sufficere, tum vt realiter non expant
quoad denominaone in eodem signo reali reali diuinis
in actu 1.o et tum vt non expant prioriori ad se ipsos;
et per signo reali reali liberte in actu 1.o, et denta designes
realiter posteriorem. Ita in explaone nra opinionis cum
P. Rizalda dixi.

§. 2.us

Simplicitas Dei cum libertate cohe rens.

4) Primus quod discordia apparens ita proponitur. Simplicitas volbis Dei identitatem et unitatem importat. distinctionem quoque et compone ora excludit. Et libertas libere arbitrij identitate atque unitate excludit: distinctione quoque et compone (salicet ex prod et actu) importat. quod opponuntur. Que oppo sic amplius declaratur. Summa necitas actu volendi, et libertas indiffa, in volendi eminenter opponuntur. Et summa simplicitas volbis

titulo et ratione identitatis cum actuali volitione est
summa virtus actu volendi et decernendi ea quae actu
decernit. Ut sensus quae est ipsa volitio actualis. Et plena-
litas est indifferentia arbitrii ad non volendum ea quae ac-
tu vult: nulla tam clare opponuntur quam liber sim-
plicitas et libertas. Ideo ex dictis n° 44 libertatem, quam tri-
buimus et Deo attribuimus, et quam tendimus cum libertate
sponte, non esse (ut est creata) indifferentiam et potentiam physicam ad physi-
ce agendum; et tantum intentionaliter, citra omnem motum et actionem
physicam. Cumque omne motum explicatur ut requirat distinctionem
nedum operationem physicam et itentibus sed sola distinctione realiter
libertas intentionaliter activa ad hunc motum intentio-
nalem eo quod physice indistincta a volitione et potentia se talimodo
movendi, non asserit nec infert distinctionem vel operationem simpli-
citati repugnantem. Ratio est: quod simplicitas est unitas et iden-
titas in eo, et non in alio genere in quo est simplicitas et
pariter libertas est aliqua distinctio et opus, scilicet in eo,
et non in alio genere, in quo est libertas. Et simplicitas Dei
est realis formalis. Excludit igitur distinctionem et operationem realem
formalem: permittit ut et non excludit realem virtualem. Etc.

Adeo quod simplicitas voluntatis Dei quod
realis formalis importat unitatem et identitatem realem formalem
excluditque distinctionem et operationem realem formalem, et admittit virtualem.
Et contrario, libertas eius, quod divina ideoque non physice acti-
va, nec physice potentialis; et theologice tantum potentialis, et vir-
tualiter activa per actionem intentionalem, importat virtualem distin-
ctionem realem virtualem, potentiamque et actum tales virtualiter.
Et ideo excludit indistinctionem et identitatem sui cum actuale

volitioe reale virle, ve ad syllogismum formatum, scelsa maj

neq minor. Etenim Deus simplicitas volitis Dei sit illa iden

titas et ratio illius identitatis sit metaphisica necessitas decos

physicè quoad entitatem ipsa actualis volitio; imò et identice est

actualis ipsa actualis volitionis: non tamen est talis necessitas de

eo quod Deus actu vellet, vel ipsa ipsa interim volitio quo

ad denominationem. Neque est ipsa talis entitas physica quoad

munus, et prout constanter ipsa exurit denominationem illam. Ipso

quo est quod non sit actualitas et necessitas actu volendi

et decernendi, etsi sit necessitas actualis ipsa physica actu

quo Deus decernit et vult. Ratio est ex dictis, quod actu de

cernere et actu velle, non est ut cumque entitas physica illius

actus, et foret talis entitas prout realiter indistincta a seipsa

quamvis denominationes illas actu constante, et antecedenter

quod a dictis est de ipsa et indirecto conditionata libertas

§ 3.us

Immutabilitas cum libertate composita

Oppositio et discordia utru

risque apparens composita sub hac fit Immutabilitas vol

tis Dei quam superiori natura explicavimus est duplex et

physica et moralis utraque non mutationis necessitas et

mutationis impossibilitas sita et physice ostenditur in ma

te voluntatis Dei ad determinandum in quavis scilicet

ta volitione: et in impossibilitate, simplicitatis et constantia

ipsius ad se physice aut moraliter mutandum: et admu

tandam seu revocandam illam voltem, sel absolute sup

tam. Hic de autem immutabilitas, necessitasque et impossibili

tas, cum libertate Dei videtur opponi 1.o quod libertas, ut pote

arbitry indiff. ad opposita est ad agendu et ad nagendu. q ad se liri modu et n movendu. q determinatum actuum. vel saltem de n esse ad esse. in actu. q est ad se mutandu. 2º. qa tali libertas est ex rapte suo, agendi et n agendi potestas. q est libra volitis Dei in actios motus moralibus: igitur et mutabilibus. 193

Nam demum reliquenda ex capite primo 2dª disp. 6 mutatae. ubi q et post ipsum hac ex Aurad et Dobbus Mattheus, quia des difficultas ea agnoscunt et fortè reliquere insuperabile. Et nostro quidem iudicio et n difficilis est, immunis vi est difficilis quam sit concordia ejdem simplicitatis et libertatis. Nec alia (agnosco) dicitur ex timet quam dicimus de actu liberorum Dei, qui quidem et si illicitè et explicatur difficilis est, nec est adeo inexplicabilis, quae explicari posset et debeat tum in creaturis permanente et libra potius expente et operante ab aeterno: et tum in Angelo v.g. liri operante in 1º instanti suae creationis obtentur, ut nos diximus et inflexibiliter ut de Angelis et Daemonibus debite tenent.

Pro concordia q tradenda aliqua nobis supponenda sunt 1º. A esse antedicum Pontium asserente q ordine repugnante libro de mutatione adhuc physica, et contrario et asserendum Deum esse immutabiliter tm physicè quam moraliter. 2º nequ admitenda esse doctrina aliorum Gracorum coterbarum quos contra qd deserimus admitentum alia mu

tatione in tempore quod denominationem, sicut ab hoc
vel ab Em^mo Car^le tali mutabilitas arguatur absque
de tota dualitas ut probe orta ex immutabilitate. Cetera
ut v° immutabilitas, ut opponatur libertas. 3° Cum haec qu
asserta et eo explicata immutabilitas physica et mo
ralis sit impossibilitas voluntatis per sese alterutro mo
mutandi; libertas quam Deo debemus adscribere et ab
immutabilitate opponere non debet esse ad ipsam p̄ mutatione
vel, vel nos actus et decreta physice vel moraliter mu
tanda: et unice ad volendum et non volendum absque al
terutra mutatione. 4° Et ex termino hanc libertatem non tolli p̄
necessitatem sive impossibilitatem quasi sentem, videlicet quae ex
supp.^e ipsius met libera determinatione ad esse, 2do doctrina
de libero arbitrio; et unice p̄ absoluta et ante talem determina
tionem. Ergo immutabilitas sit necessitas et impossibilitas qua
si sensu, et ex tali supp., libertati non officeret et ab ipsa ple
nebet.

§3. Et ex ipso est decretum et argumenti solutio.
Neg. maj. Immutabilitas est non mutationis necessitas absoluta
et ante, neg. maj.: seclusio, sequens, et ex supp.^e libera,
cedo maj. Est enim necessitas semper volendi si sel volunt:
et semper volendi ex supp.^e eorum liber., quod sel ab aeterno
voluerit. At in nobis actualis amor liberi existens
in instanti A. pro quo illud non erim liberi et libet ex
supp.^e sit necesse est esse et impossibile non esse, absolute aman
di necessitas, et non amandi impossibilitas. Neg. min.
quod quamvis haec necessitas et impossibilitas opponi nequeant
ad mutabilitatem per vel liberae ipsius ad se mutandum opposi

me deberent in pra ante expedita ad omissionem: adeo
quod ex libertate indiff. ad agendum et non agendum absque
mutatione

Ad 3m probatione dum ante, dico 1o Consequens Et
ad se physice movendum, nego. Intentionaliter, sub dico, Ma-
teria et actione, quod sit mutatio seu physica seu moralis
nego. Quia est actio intentionalis, absque omni mutatione, secun-
dum coram et nego debere esse potentem sese mutandi physice
aut moraliter: vel tam denominatione de uno ad
aliud actum determinatum: vel de non esse physico actum prae-
sente tempore aut pro ea ad esse physicum ipsum. Et
est potentia sese ab interno intentionaliter movendi, et
non movendi: adeoque agendi et non agendi. Ad 2am
partem, nego libertatem, quod est abstrahente a creata et increata
esse ex capite suo sic abstrahente et quasi eam nobi-
litate physica, neclum mutabilitate. Nam licet admittamus
talem mobilitatem esse propria libertatis creatae, non est propria
et repugnans libertati divinae per dicta.

Pars. Sane solutionem omnem quam potest hac
sui difficultas, est illa quam ingeniose urget P. Ri-
paden. desumpta ex aeterna actum voluntatis et
fundata in eo, quod cum in aeternitate agat ante, non sit
assignabile primum instans, in quo voluntas deus pri-
mum inceperit, non est assignabile instans in quo illa
vel decreta non fuerit deo necessaria, saltem ex neces.
Ex quo contingere videtur non esse assignabile instans
in quo deus potuerit adhuc pro ante non habuisse
voluntatem quam actu habuit. Verum hoc ut patet non.

deiultas libere determinare actum liberum licet simul
to immuo decreta libera esse imutabilia. Ita angustum
natr decretum ab aeterno existens fuisse lire susceptum tamen
tra etendibr et cophysice esse ante necessum, et n li-
num, ex eo, quod sit necessarius ex supp. hic libera exped
illius ab aeterno. Praeterquam tale augustum inhaber
in or creaturad, quod fingatr, ut potest, existere ab ae
terno. et in operatione ipsa cred libera. Ideo determina
bnerr. decessio n esse assignale instans quod sit primum in
determinabe Deus (ut pote tota indessa et simul existente)
Deum nihilominus n in t.; et in intellectu vinco et indiviso
instanti suo determinatus. et in quovis alio ipsa existi
co, et nuo successivo, etiam in suo operatio operationi
ad actualis, gaudere pota ante ad oppositum, existen
te et prior nunc, et tu simul dependent ab aeterno
et nunc, actuali suo exercitio, et libere ad utrumque.
Non quod mutari possit, aut n agere post quam
sel egerit; et et quod nunc potest n egisse, et ab ae
terno potuit n agere ab aeterno

Cap. 6.

Solvo objectionum de opinione

prima opinione dicitur

fortius decerni ...

51. : . obj. 1ª actus amoris
necessarium prout ringentia et libere trabus ad obiectum con
gens, ets ro dhos, amor necessarius prout renuitur du
bus ab actu ringenti: expendeq, ut re debent

poeni opere quoad entitatem et non opere quoad ra
onem et deno minacionem et amor necarius. ... re
realiter distincta est chymera: ut pate mon. ... re
distinctio claudit distinctione realem ... et capa
... apprehendi et sine opp. salvandi ... dica ...
ipsa distinctione. et talis distinctio et capacitas (ut bene
ostendit et probat ...) est chymera:
est enim ... repugnancia et potentia ... gestum
maximum impossibile ... idem simul esse et non
esse et idem de eodem realiter dici affirmari et nega
ri. Imo tanto maior chymera videtur esse quanto
(ut solet dici) est possibilitas et capacitas ad distinctio
nem sine distinctione. Item distinctio absque distinctione
suscipe est aliud novum et maximum impossibile ...
... distinctio suscipere non distinctionem - et posse sine
repugnancia esse impossibile

Nos ... in hac ... op
...

...
...
argumenta, quae quod ... possibile distinctionis realis, nulla
... patitur ... opinio. ... (ne
videamur hanc ... effugere) ...
... agnoscere acceptione distinctionis realis, omnium
... et aliam nobis singulare - ... est capa
citas salvandi sine distinctione ... ipse distinctione
cum identitate reali. singularis est, capacitas ...
... et excellentia ... capacis ...
... apparenti distinctione et ipsa in re ...

de tempi quod respu contradictoria n. s. et contradictoria nobis
apparent. Ita ut ob illorum nad excellentiam ipsorum
oppositiones nobis apparentes tenemur deponere, an
oppositionem veram inter ipsa non esse certo sciamus. Ita
licet et distinctionem virtualem modo accepta et adaequata simul
libat argumentum illud esse repugnantiae. Et nego illam in
acceptione 2a nobis vera, et non impugnabat, esse impossibilem.
In eam possibilem esse et de facto in Deo dari, fide et
ratione, adeo nobis certum est, ac fide credimus Trinitatis
Mysterium ipse, et ratione ostendimus libertatem
divinam, aliaque id genus mysteria debere esse
supra nostram rationem.

58. Objicies 2o. adhuc admissa distinctione
virtuali non recte explicari divinam libertatem neque bene explicatam
libertatem activam pro nec passivam exercetur. Assumptum probatur. Non
libertas activa, quia haec debet esse potentia physica et physice potens ad
actionem et omissionem. Et cum divina simplicitate stare non potest
ista et non talis potentia. Non libertas passiva. Nam haec est contin-
gentia et defectibilitas actuum liberorum. Et cum identitate vera
et formali quam habent cum Deo indefectibili, sua essentia
vera, stare non potest haec defectibilitas per distinctionem quam
non virtualem.

Haec objectio impugnat etiam omnes opiniones
eius solus stat ex ... ubi de potentia et prout virtuali
et 1e negatur assumptum, ad probationem 1ae partis Deo libertatem
activam inesse, non debere esse potentiam physicam physice poten-
tem physice agere; et tamen intentionaliter. Ad quem agendi
modum satis est distinctio in Deo distinctio virtualis. Ad probationem

q^a gbis dissg. mon. libtas parva est in creatura, contingen
tia et defectibilitas realis formalis nova adbuc reddo. In
deo, nego. Nam in deo purè et sufficienter est defectibilitas
virtualis, quæ satis est pro defectu quoad denominationem, et dicta
te diversitate cum simplicitate dei, et cum identitate sive indu
ctione reali formali.

6o Obj. 2o Licet hoc factu salvetur, et
utcumque explicetur divina libertas quoad exercitium: non videtur
aut aptè explari libertas divina quoad specificationem. Non
enim explari videtur libertas d^a rebus ad actus contrarios
d^a rios, vel specie diversos. Et minus ad volendum, nol
lendumve idem obiectum, modò ex hoc fine et motivo, modo
do ex alio diverso. Ex ita. Sponte nunc, et eodem actu
voluntis, nulla de novo importata aut innovata entitate
tate, vel ratione dicta, nequeunt de novo exerci
o tot et tam dubii actus formales, contrarii, d^a rii vel
diversi. Idcirco, cum vera opinio innititur, dubios et mul
tiplicitas purè virtualis nulla de novo infert entita
tem in ratione reali ipsius voluntatis Dei, et amorem creaturarum.
Q[?] his duobus (et melius dixeris eadem entitate) exten
sione nequeunt in Deo esse tot actus, effectusque formales,
dubii, d^a rii, et specie diversi.

Resp. 1o, instantia, longè diffi
cilius hoc explari in qualibet alia opinione. Resp. 2o.
cum P. Suarez neg^do assumptum. Et ad 1^am rationem dicendum
ximam esse eius doctrinam loq^do de affectibus et effec
tivis formalibus purè creatis et pro actibus purè crea
tis formaliter distinctis. Falsam vero de affectibus divinis

et de volue Dei, ut dicebamus, amplior infinibata
in ratione entis, qua in ratione accidentis. Ideoque dist. maj.
Contente Deus actu creato eodem realiter virtualiter decido
in creato, et ut tali, Deus et eodem realiter et v. mul
tiplex et dibo virtualiter: nempe aequivalentes plu
ribus volue affectibus patibus in modo de actibus, et
porrò 2adys, nego maj. et sic min. dist. conc. Deus
Deus et eodem realiter actu nequeunt tot effectus; contem
ne, nego. Deus et eodem realiter et virtualiter, decido conc.
Obj. 4 et Suarez arguendo contra
pro. Separabile ab alio, qua ratione separabile est, non
est idem realiter cum illo. Probat ex illo axiomate metha
co nobis certo et evidenter, quod realiter separantur
(cum nos addimus vel separabilia sunt) realiter dis
junguntur. et denominatio volentis, et ab aeterno efficaciter
decernentis alterum mundum v.g. est realiter separabilis et
actu separata a volue Dei, et ab actuali summi mun
di volue, siquidem modo de facto Deus absolute non vir
tualiter, et etiam formaliter, a volue summus denominatione ac
tu efficaciter volentis alterum mundum: at Deus actu ex
at summi mundi efficax volo actualiter: ergo vel talis
denominatio distinguitur realiter a volue et amore necess:
vel si non distinguitur, modo non deficit formaliter. et modo
formaliter deficit: ergo et prob. Separabile ab alio, qua ra
tione separabile est, non est idem cum illo. Volutas divina
est realiter formaliter, et non quasi virtualiter, separabilis
denominatione reali formali volentis efficaciter creare
alterum mundum: ergo non est idem realiter formaliter cum illa.

vel n est: q n est realiter formaliter separabilis; q eam
sic omnibus cum tali denominatione reali formali

Hoc argumentum valde speciosum est
et illud apud nos exceptione patitur, q contra alias
opiniones. et clare contra ipsum Rivadeneira instabit eo
ta, cum ens haret adverbio illo formalissime, q quod
significet, et in quo sensu nobis verum sit et fal
sum statim in solutione aperiam. Ad formam argumenti
dico: et inaequali illo tunc primo methaco, nego min
n propositionem. Etenim separatio, et separabilitas reali
dicernunt semper extrema entitate: ideoque nullibi inve
niri possunt, nisi inter extrema entitate distincta, et
quorum entitas n sit eadem. Cumque entitas physica volitio
Dei et volitionis actualis eadem entitas sit, est mathe
ce impossibile separari realiter separabilitas mediante sepa
ratione actualis. Ad probationem: distinguo illam eodem defectu
defectu physico reali formali absolutoque physice ab eo quo
ad entitatem illa denominatio, nego. Defectu logico et
reali virtuali, absolutoque intentionaliter quoad denomi
nationem, concedo minorem, et nego consequentiam. (Talis enim defectus et
reperitur distinctum est) n arguit distinctionem realem intra
medium separabile extrinsecalem; et tamen virtualem, et
qua talem sufficientem, ut, existente physice tota entitate
physica affectus, n tamen existat realiter modo suffici
ens ad talem denominationem actu praestanda.

Instabis. Ipsa formalis denominatio
et ipse amor quoad denominationem est realiter formaliter solubilis
et amor quoad entitatem seu ipsa entitas volitio et amans

3 modo datr in Deo entas voloris & ipse amor quoad entitatem
2 entas quoad denominaonem vel ab opposito non datr quoad
denominaonem: 3 neque quoad entitatem. Hoc est regula diffilis quae
tr retorquetur 2da vis inhaerente. 1o 2da denotationis. 3o ...
tas, tes realiter identicatas implantes sub uno respectu reali
& sub altero explantes. Deo tramonium ... nego cons.
qd in eo syllogismo arguitur ab indistinctione reali entitatis ex...
in ab uno tertio realiter eodem, & realiter distincto, identitas et
indistinctio realis quoad denominationem ex nomine inter se quorum
dus arguendi n est tertius. Alter solutio nota. Abundat
qd ipsa formalis denominatio qd ad entitatem physicam sit physice ipsa
entitas voloris & amoris sive n sit alia entitas physica: & alii
ut est qd ipsa denominatio & eius entitas n sit aliud adhuc
realiter, quia entitas physica voloris & amoris vere est verum &
verum falsum. Ideoque ... in sua afferente indistinctione
realisque entitatem dico ergo coes tale denominatio datr physice
quoad entitatem talis denominationis. Datr intentionaliter
tr & realiter quoad nomen ... stante Deo tale denomi
naone, nego coa.

Ad objectionem P. Rivad. ... nego.
minor ad probationem dico coes adest datrque physice & quoad
entitatem illa denominatio, concedo, logice denominative & in
tentionaliter, nego, qd est n tota denominatio & ora ...
physica physice denr; n tr datr, & realiter ... quoad
ora ... formam, quia Deo ... stante tale denominatione
Non qd physice aut realiter formaliter differat illa entitas
physica quod Deus (si ipse vellet) sic denominaret, & qd
ora & tota illa entitas physica, eadem realiter formaliter sum...

ysia, et dicta realiter accepta, realiter quidem esset, non desineret realiter. Hoc est, ita esset physice, ut ordine ad denominandum illo, se haberet ac si physice deficeret.

Obj. 5.° Nulla entitas vel denominatio potest vere deficere, adhuc quoad denominationem, nisi per defectum realem formalem alicujus seu realiter inexistentis intrinsece tribuentis talem denominationem. Atqui divina entitas deficit quoad denominationem et denominatio actu non existit: ergo per defectum realem formalem alicujus intrinsece tribuentis talem denominationem. Instabo argumentum 4.° patres notabores. 2.° 3.° Illi admittentes defectibilitatem realem alicujus realiter divinam, et non quia talis eclivo videtur absurda, aliter cum P. Suarez, dicendo rationes opponenti de subjecto et attributo creato, et de denominationibus realibus formalibus a parte purè creatis: ratio que est realiter, et non dictis realiter. Ad 4.° loquendo, praecise loquimur de subjecto increato et denominatione reali formali attributa a parte vel quasi parte eadem realiter et dicta realiter nec deficiente physice quoad ullam entitatem; et loquendo realiter quoad aliquam denominationem, negamus opponendi illam, alioquin in rebus creatis esse vera et nobis evidentem.

Ratio negationis est, quod deficere realiter realiter, sive in sua reali formali quoad denominationem, nisi deficere physice formaliter per defectum physicum alicujus entitatis physice entitatem intrinsece tribuentis: et potius et etiam quod esse realiter formaliter quoad totam entitatem: et tamen aequivalens, quoad munus denominandi eandem necesse realiter formaliter. Et haec est quod desinere realiter, non de

n debeat esse p̄ defectu physico alicuius eius denominationis.
Dn p̄ ipsa reali formali, et totum entitatis physice, ità
ut defectu reali reali: existente in ipsa physica talis en
tatis ratione existentis et non denominantis. Cuius alterationis ratio
haec est ex P. Suar. Quia eminentia entis divini supra li
mitationem entis creati in eo consistit, quod existente [illegible] nem
(pe volitione) tota quoad entitatem; id totum non superat, et extat
sufficiens ad denominandum, quod licet inferius creatum quod li
mitatum non possit accidere et eadem [illegible] immutata subito
non illi adque afferat suum effectum formalem vel ut inclusive vel
tis creato, quod hunc effectum non tribuat [illegible] in
[illegible]: [illegible] in volitione et volitione divina, quod infi
nite perfectis id potest eximere et non nos non possumus
illud eligere

Ergo quoad obj. dist. maior. non potest
entitas vel denominatio pure creata deficere defectu physico
reali formali, nisi per defectum alicuius intrinsece constituentis, secundo
divina et increata, quoque et talis non debet deficere phy
sice et realiter formaliter, quoad entitatem; et realiter realiter
quoad denominationem, neg. maior. et dist. min. tota deno
minatio, de qua nunc, deficit defectu physico entitativo; vel
quoad denominationem et non existente physice quoad con
stitutiva, nego, loquendo et denominative, et reali reali quoad
talia constitutiva physice quidem ipsa; nec in denominan
tia secundo min. et nego conseq.

69 Ergo quod facile defendi [illegible]
opinionem ab opinione Recentiorum [illegible] qui commun
decreta dei adque [illegible] intrinseca et in realitate formali

defectibilia, et ac tamen cingentes terreno defectibiles, ad ea
liter nihilominus identice cum amore creato indefectibili.
Necnon ab opinione aliorum virorum RR nobis recentiorum doctorum, licet videar recedere in entitate actus creati
per se vitaliter dicti ac ipso quod sunt superaddendum ea esse
vitaliter formaliter defectibilia modo dicto aliorum (nescio quam) vitaliter dicta vitaliter formaliter ab ipsomet,
et vitaliter formaliter defectibilis. Nos enim neutrum dicimus, quod ratione illam, utpote repugnantem, non admitto, et
hanc virtualitatem, quod impossibilem non agnosco. Et sic dicimus
decem licet vitaliter idem cum amore creato esse virtuali
ter (modo explicato n° 51) ab illo distinctum. Et ratione talis
distinctionis virtualis aequivalentis distinctioni defectibilitatis, et separabilitatis entitatis vitali formali, posse ipsum habere ab eo quod tali distinctione
defectu aut separatione ipsa munera, quae intrinseca creato
distincto vitali formali ipsum habere solet. Et sicut posse modo
do tradito ex explicato a Suarez ipso non deficiente
et manente; non denominare proinde actum vitaliter non ex
erceat.

Dices ultimo te posse aliud quo pacto
id possit esse, ut manente, nec deficiente entitate, illa
non habeat actu suam denominationem actus non exerceat: vel
quod nulla entitate superveniente, ad sibi adeo superaddita
deo alia et alia denominatio accedat. Deo, nec me de
nolui dominum Suarez ut deprehendere aut capere fuerit
dandum. Nimirum quod per hoc statu illigere quo pacto fuerint
in Deo, per se et Divinae attributa. Audio enim Sacram Scriptu
ram dicentem 1°. Quae sunt Dei nemo novit, et Deum nemo

videt aenigma: sic nos videmus Deum ipse ipso quomo
sciamus Deum esse sub lite sit. Nec capimus nec intelligimus
qualis sit eius vox et quo modo intensioribus actu vi
vat per sciam et amorem quo sese reducit. In mexeis
tum disputatores jam theologi fortiter realiter eam
de hoc ipsum enigma ponunt et nefrio an ipse ostendan
da. Sed autem hominem videtur modum quo creat
pure creato realiter eadem indivisibilis modo se explicat
et extendat et modo se implicet et retrahat ita
tur quod sit in systemo adeo inefabili; illud utcumque
ita explanare ut non implicet nec repugnet. Nec facultas
vellimus ut modum pro hoc statu inexplicabilem clarius
explicemus.

Disputatio 3a.

De Concordia Liberi creati cum Volunt Divina

Questio Princeps

Et Voluntas Dei liberi debeat voluntas imponat.

Cum fide et ratione cer
tum et absurdum sit, tum Deum et tum creaturam rationalem gaudere li
bero arbitrio, hinc facile certum est Deum cum libertate alte
rius non opponi; et Dei alterius consentire: Dei quod et alterius concur
re. Cum vero difficultas non iaceat modus quo Dei alteri libertas
concordet, concordia et veritas utrumque liberis mea est sequentis
disputationis Deum erit

Capitulum.

– Discordia apparens: Vaoque et nova dubitandi.

1 Supponit 1º volbe creatam esse liberam et divinam efficacem. Supponit 2º volbem creatam omni libera divinae esse subiectam. Supponit 3º hanc subiectionem voltis et liberis creati, et dependentiam ipsius a volbe divina esse duplicem, in essendo, et operando, iuxta doctrinam Apostoli Atheniensibus cap 17 v 28. In ipso enim vivimus movemur, et sumus. In essendo: quia absque Dei volbe et motu, voltas creaturae esse et operari non valet nec libera esse potest. In operando: quia nec velle, nec nolle, nec non velle libere potest absque usu et volbe Dei, iuxta illud Joann cap 15 sine me nihil potestis facere, et aliud Pauli 2ª ad Corinth cap 3º Sufficientia nostra ex Deo est.

2 Supponit 4º a nonnullis authoribus adoptari, hanc dependentiam in operando libere, voltis creati a volbe divina, non esse, neque esse posse ab illa ut sibi subiiciente creatam per praedeterminationem (physicam) ad unum pugnantem essentialiter cum opposito: sive a volbe divina ut intentionaliter, necnon physice irresistibiliter et inevitabiliter praedeterminante ad unum volbem creatam. Quae suppositio nobis certissima illa est. Quia subiectio et dependentia in operando voltis creati a divina, non potest esse voltis creati ut libere, et simul dependentis a volbe divina ut cessante et tollente eam ipsam, quam ipse donat libertatem: scilicet a nostra. Voltas divina per ut eo modo, intentionaliter seu physice praedeterminans ad unum volbem creatam, esset voltas divina per ut antea simpliciter nutans volbem creatam eoque ab ipsa tollens libertatem a nostra. Cum talis ipsa praedeterminatio sit nutans absoluta, simpliciter ante inevitabilis et fatalis: indeque et ideo cum libertate repugnans per ut ostendebamus ubi de Scientia Dei et in tota de providentia sicut de

clarabimus: quod degentia in operando non potest esse voluntatis creatae
a voluntate divina et sic independente.

3. Ast quod haec degentia in operando
tantum creatae a voluntate divina tum et dependente illa, divina Deo
cedente ipsi ac donante vires et facultatem, quibus operari pos-
sit. 2°. Et sinente ipsa operari, ut vellit, juxta illud Ec-
clesiastici Oraculum cap 15 Deus constituit hominem ab initio et
reliquit illum in manu consilii sui &c. 3°. A voluntate Dei re-
pugnare vel saltem negare volente quod creata divina libere o-
peretur. Repugnare quidem quando decreto et voluntate sua parat ef-
ficaciter parare et effectum velit opus creaturae. Negare
vero quando vires illi operat quibus posset operari, ea semper
dare nollet, et velle sinat, et operari permittat. Omni-
bus verbis comprehendit Augustinus in Enchir cap 93 ni-
hil fit quod omnipotens non velit, vel sinendo ut fiat, vel
faciendo. Et haec doctrina mihi est. Quod si impotente est ca-
ea operari Deo nolente ut operetur: ita necesse est,
ut, si operatur operetur Deo volente. Et non Deo semper et
quemcumque effectum efficaciter et parare volente (modo nollet
permittere) quod volente parare, aut negare.

4. Atque ex his praemissa resolvitur
haec dubitandi degentia voluntatis creatae a voluntate divina
talis in operando ac tanta est, ut, Deo non operante ipsi
non vires, nihil operari possit, juxta illud Pauli. Sufficien-
tia nostra ex Deo est. Et Deo non concurrente cum illa, no-
lente vel aut non volente quod creata operetur, impotentem
libere operari juxta aliud In ipso enim vivimus mo-
vemur &c et juxta illud Joan. sine me nihil potestis

faciens: ergo necesse est creatam liberam (quando operabitur) operari
Deo efficaciter proponente aut negante, volente quod operetur. Ergo Deo
efficaciter volente quod operetur, non potest non operari. Non enim
potest resistere voluntati Dei efficaci, neque illam subtrahere suo
effectui, ut a nobis supra probatum ubi de efficacia voluntatis Dei
cum Esther cap. 13 Non est qui tuae possit resistere vol
untati: ergo operabitur et volet, sine potestate ad oppositum, scili
cet, non operandi et non volendi: ergo sine libertate: atque adeo
necessitate: ergo voluntas Dei efficax rebus absque voluntate necessitatem
imponit et adimit libertatem.

5. Urget ratione dubitandi ex
Aug.no Angelico D.r Nullus fit salvus nisi quem Deus
voluerit salvari et ideo rogandus ut velit quia
necesse est fieri si voluerit. Ex quo sic: Deus causa quae
non potest impediri ex necessitate suum effectum producit. Et voluntas
Dei non potest impediri. Dicit enim Apost. ad Rom.
9 Voluntati eius quis resistit: ergo voluntas Dei imponit
rebus volitis necessitatem. Rursus. Illud quod habet necesse
ex priori est absolute necessarium. Sed res creatae a Deo
[illegible] ad voluntatem divinam, ut ad aliquod prius a
quo habent necessitatem. Cum haec conditionalis sit vera si
aliquid Deus vult illud est: sequitur quod quod Deus
vult sit absolute necessarium.

6 Urgetur a nobis argumento
difficili desumpto ex efficacia et immutabilitate divinae vol
untatis efficacis; et ex apparenti discordia libertatis creatae
cum libertate divina [illegible] efficaci, infrustrabili et immutabili. Sub
hac forma. Efficacia, infrustrabilitas et immutabilitas

volitis Dei, ipsaque voluntas efficax sit infrustrabilis, est necessitas non sensus: quia cum illa non stat vera libertas. Probatur sumptum. Ipsa efficacia et immutabilitas est infallibilitas effectus a Deo efficaciter voliti, v.g. non sensus: ergo par et aequalis impossibilitas effectus contrarij, et non esse talis effectus. Cum sit deterior et maior infallibilis ad talem effectum. Infrustrabilitas et irresistibilitas talis volitionis efficacis sit (ut dicebatur contrariae) frustrationi et mutationi impossibilitas. Deinde effectus a Deo efficaciter voliti est implicandum volitio est quae non frustrata et non mutata: et non a illum, vel ipsa contrarium, poneret (ut adverto) verbis bentia frustratio, vel mutatio volitionis Dei efficacis: ergo ipsa enim efficacia et immutabilitas est vera sensus alterius voliti necessitas et dissensus impossibilitas: quia est defectus libertas in nobis ad sensum et dissensum. Non aliter potest esse talis defectus vera libertas, nisi quatenus non ipsa non impos necessitas: quia est quod volitas Dei rebus ab ipso volitis imponit necessitatem. Hoc est dubitandi ratio, cui Catholici omnes diversimode respondent.

Caput 2um.

Aliorum Doctorum Responsiones.

1 Respondent 1o Doctores Scholastici, illi nempe, non pauci, qui defendunt gratiam et non tantum sponte dicta et praedefinitiones divinas antecedentia et ab intrinseco efficacia, independentia a scientia media, intentionibus, non physice praedeterminantia (ut quos Mastrius in 1m disp. 3a q. 8a art 6.) Dicunt igitur voluntatem ad sensum contra ex volitione divina efficaci eam in non ... quamvis, et non ipsa et a nobis merita

ibi sit, extrinseca est volitio creata: ergo relinquens creaturam
in ipsa indifferentia potentiae intrinseca ad opposita, adeoque et liberè
indifferentem intrinsecè ad utrumlibet.

8 Et haec 1a concordia non satis placet. Etenim omnino
modo pluribus quae haec impossibilitas et necessitas a N.N. DD. et
a nobis, esto creata volitio extrinseca, dependeat quod inevitabilis et
inexpugnabilis, et ut non liberè sequatur quae est extrinseca, est fatalis.
quodque ex ipsis, duobus capitibus (nempe inevitabilibus et inexpu-
gnabilis, sive inexpugnabilis inevitabilis) absque necessitas et impossibilitas ex
physica praedeterminatione orta, opponit liberè indifferentiae ad opposita. Nec
non dissimulato omnino ex solutione intrinseca evadibili pro
intrinsecè libera, et intrinsecè liberis indifferens ad opposita, eius (ut
ostendit tractatus de libero arbitrio) negatione et exclusione posita,
et non sola fictione, quae sive nitatur, sive impossibilis, extrinseca ex
vice, fatalis, a nobis inevitabilis. Hoc itaque dissimulato
et illis omnibus exhibiti concordia, est haec specialis ratio quam
sentiunt tractatus de scientia, quae sic haec nitatur ad unum, et impossibilis
tas ad opposita, quod volitio creata extrinseca non tollit abrogari
innatam eius liberè indifferentiam ad opposita, prout adversarii osten-
dunt et ego ipsius admittam; hoc ratio erit quod divina vol
bas et si affectivè efficax sit non enim effectivè efficax vel
si affectivè et effectivè efficax, ut debet, asserenda erit volitio
efficax et fundabilis: et volitas creata erit ratione sua libera, quae
ut asserit ei relinquitur, potens et liberè fundabilis divina.
Non secus quam potens, quae liberè, est fundabilis efficiens suo vol
bis divina exceptiva inefficaci.

Itaque omnino e duobus indifferentiae
ostendo, vel volitio sic efficax, et si extrinseca non sit volitio

crea qd inseparab. & separa, sunt tribus auferre vel si n auffe
rat ad oppositu, attamen effica sit eu intrinse frustrabilis. Pr
assumptu hoc illustrissimo (Justus per volite Dei creato explica
volebat crea desi tera & indicem ad dum & divinum nec
tr ad discernendu, nec quidquam ipsi auferat de potestate
ad dictum bonus in sui spatio talis volis divine, manet creat
potens & tera ad dicta, & tra in sui spatio illius, sequi
tu, ex illa volite nihil in volite crea deribaat quod eius
pon ad oppositum auferat vel impediat. & per volite & hoc de
fimone divina efficace, de qua est sermo, n dicerat volebat
crea nisi merit ad discernendum. Cum sit deus gratia tera &
intrinsece potens ad dum & divinum. nec quid quam illi auferat
de potestate intrinseca & tera ad dum: g manet potest & tera
ad dum etiam in sui spatio eius per desfimoni: g ad frustran
dum ipsam: non minus quam potentia volite sui per agere po
eius & tera est ad frustranda talem volite.

Dices immediate hoc argumentum invita
non posse salvari per defimoes efficaces scia unica regula
tas & Nostratum opinione potes. Etenim in sui spatio ipsa
au, manet, ut nos docemus, volebat crea potens & tera ad
oppositum: cum tn non maneat nec sit ibi tera ad oppositu
in talis per defimoes sui spatio: nec quidquam impossibile illi
qd illam nuberet, vel auferat & ipsam impossibilitet: vel ma
neat subinde potens ad talem per defimoes frustrandum.
qd clarime patet manifesta dumpenbe (cap. 4. quas nos
etiam asserimus potest & tribus spontes per defimones
efficaces n sunt simpliciter antes; b ... nostra experiencia
in tera adeo & idea non sunt (ut sunt scholae & thoba

vice) a nobis in impedibile et impedibiles per experientiam nobis licita. Equidem per ipsa nuper posita ad oppositum quam in suo opposito habitu condefinimus et simul cum ... volebat circa ... bonis ... licita, liberam inquam, ab eo, ... posita simpliciter inevitabili. Ex quo est ut quaecunque ex ante ... dependent ab experientia nostra liberi, possent quidem eas impedire si non auferre vel detrahere. Et deinde ut possit nostra libertas manere licita ad oppositum in suo diviso.

Atqui ... condefinitio ante ... sit est nostra regulata per ... anobis impedibilis et evitabilis, quia potius est ut dicatur ... ante nostram experientiam atque ... ... inde pendens: et deinde a nobis per experientiam nobis licita inimpedibilis et inevitabilis. Quidquid nihilominus nos relinquit (ut ...) indirecte liberos ad oppositum: cum nil ... nostra ad oppositum auferat: quod ad oppositum in suo vel composito vel diviso habitus condefinitionis et necessitas ad ... ex illa ... Non ad oppositum in suo diviso ... ea nos condefinitiae ... non valeamus: quod in composito habitus condefinitionis: quod ad illa ... ;

Et si dixerint ... licita ad oppositum quod ... ea condefinitae et simul cum illa in nobis indirecte remanet neque esse ad oppositum ... a ... in suo composito ... volens nec in suo diviso; et tamen ad oppositum ... nempe ut ... et ... a circumstantia externa habitus volitionis ... atque a ... et ... habitus ... et volitionis ... : sane nihil novi dicunt. Dicunt ut

id est plerique [illegible] dicunt contradicentibus scholasticis [illegible]
endas physicas praedeterminationes et [illegible] cum nostra libertate componendas. Ex quo colligimus, fieri ut concordia nostra voluntatis cum
libertate divina non sit ex eo desumenda, ubi scholastici dicunt
simulant, quod necessario est extrinseca, et colligimus aliunde
petenda ex aliis solutionibus scholasticorum, quae scotistis non
placent.

§. [illegible]

Altera concordia aliorum, potentiis cum impotentia consequenti non satis facit.

Sunt alii qui concordiam
istam petendam esse ex praesentia et sua impotentia, et non
ibi dentur, quam et non alia voluntas divina inducit cum
potentia antecedenti seu ante libera, quam in voluntate creata relinquit quod quidem ad libertatem sufficit. Hi ita explanant supponunt ex doctrina scholasticorum duplicem esse necessitatem ad unum et
impotentiam ad oppositum: unam antecedentem quae [illegible] libertati
opponitur, alteram consequentem quae libertati non officit. Sic
cuntque respondent, posito decreto divino et voluntate sufficienti
facere, posse quidem voluntatem nostram facere oppositum, aut remanere
illis voluntatem non efficere, potentia antecedenti, non vero posse potentia consequenti. Cumque
illa et non hoc (ut docent scholastici) sit contraria libertati tum ante illa
tum in datis ad opposita: et nimirum illa non sit ad oppositum
videtur [illegible], ut oppositum voluntas efficiat. Atque hoc enim potentia debet
habere esse contraria libertatis sensu, quod non datur, et tum sequentia,
et non si. Hinc duo fiunt vel ab ipsis elicimus impotentiam
ad oppositum quam, posito decreto, habet nostra voluntas, consequenter

licite nisi ut posse ante, n officere. 2m poa ante qua, eo de
ono porto, deterret una volba, licite ante esse: et tali poa
n esse ad frustranda dena volbe effacie

Idc om solno admitti n possit.
qd sub Ebexpta vera doctra PP de impoa et nube denti
n adversa licite, falsa et insufficiente secundia adhibit. Pe
mi quidem est ss PP nominatim Damascen. Alscnl
Aug. Dthom. tradidisse impoa et nube dente, subiect
expera nisi licite: et quod est ex supp, videlicet nobisli
xad: quippe quod nna licite, cuiq experia supponit nad
n posse officere licite. Cm v. falsa oio est, neq ss PP ille
bi qd tale docuerunt, nulla sive impoa sive nube, quo
sit quovis modo dens, quambet suppoe, volbemq et de
tnaone, ctra aluna, et volbis alius, nad n repugnari licite.

Itaq duplem sum facere po
test daba solno 1m volbe nna ante ad dena effacem,
lina et poente esse ad n vollendu; dm dentr ad illa, ea
q ta porta et scripta a Deo, ta n esse lina sive poente
ad n vollendu. 2m volbe nna, ctra denta ad dena
effacie, eaque porta et supporta, atq in se sporte illius
em ante poente ad n volendu, ex q lina: et v. nem
sie poente et lina poa denti. Primus sus est apente
hæreticus, et quod suppone n toddent AA cholicimi. ch
quidem apente scedit volbe dena effacie causs 2e licite
nube imponere fabale, et ea epente et porta in nobis
n remanere apporta licite. Pro si qua tabis sus mani
festi falsus est. Ecum tabis volbas quantumvis affe
re effap n debeet creata, nedum rao sui illa nerbet

Necquidquam ipse auferat aut detrahat pot. intrinsece et liberum ad oppositum, neque deservient ex illa aliqua vires, aut aliquam ma, quae volbas creat nectent ad unum, et reddant impotentem ad oppositum, n. est auxilium dentur ad ipsam, voluntas creata remaneat libera ad utrumlibet. 2um [illegible] est veri catholicum et oro veritas: et qui maiori explicatione indiget, et 2do quia [illegible] aliarum a nostra diversa scholarum hac solutione utentur sunt vel hanc secundam adhibere. &.

Probo et explico hanc partem. Per vos voluntas creata dentur ad divinam, et in eo sensu ipsius est manens libera ad oppositum, et potens ad ipsum potentia antecedenti. Ergo non ita potest et libera potentia et libere consequenti. Ergo ab adverso arguo. Siquidem est ita potens potentia antecedenti et impotens impotentia consequenti. Antecedens et consequens quam suppono, volbum quid est determinationem? An non sua volbos creatam: an vero supponentes ante volbus et volbus divinam? Si dicatur 1um solvitur, quia ante et suppositionem ad determinationem volbus divina est ita potens; et vero dentur ad ipsam est sic impotens; perfecto nec solutio in fide tuta videtur, nec alia videtur impugnatio: nec aliud ipsa docent quotquot pendeles vel haeretici sunt volbas divinam efficacem causas 2um [illegible] inferre et auferre libertatem. Si vero respondeatur 2um et falsum est et manet aliud interrogandum. falsum. quia cum nulla supponatur determinatio volbus creata liberam, et potest volbas creata esse impotens dentur ad suam sibi liberam determinationem et ante potens ad illam. Et rursus interrogo. Siquidem, dentur ad divinam, remanet ante potens ad oppositum. manet non ita potens et libera ad oppositum, sicut ipsa in tempore impedimentum volbas

dinam efficere? et hoc est nra ratio. An ad oppositum omis
et servire? An ad ipsum in sua parte agato vel divino.
Q nullo ex his tribus modis remanet poenis aeterna
ut § 3° ostabit. Ergo sed absoltas. n. q. manet tera, cum
nullo sit modo ante poenis ad oppositum.

Ergo et obtinendo utrumque adv
sus, impossibile quod ad oppositum eo volte dina, ut potea
nobis inevitabile (qualis ab adversarijs amatur)
vere esse ante, quod quod ex doctrina eorum et si sit aeterna
tera opposita. 1° Quia talis stetas et qualitas esto sit
deus volens dina (ut etiam esset ois alia stetas an,
et non tantu aeterna) est in simpliciter ans ex exercitium
nobis tam, semper nud volens actione, omissione ab
quod locatione, et dina ipsius permissione: ergo simpliciter
ans, eo quod inevitabilis et fatalis. 2° Quia stetas ad mum
quam nra voltas ut ante tera ad oppositum: nra aeterna
tas ut ante poenis, debet necario excludere, quod tera et
immunis ab ois stetas et impossibile oppositum tanti, fla
ni est stetas tanti opposita. Et ois illa quod ante et
permissioni ad deum sua sibi tera, nud tanti stetas
re expat, sitque stetas diteaous ad mum, impossibile
quod ad oppositum a nobis inevitabile, est quia voltas nra
ut ante poenis et tera ad stimmbet debet necario exclu
dere. Aliàs n est expedita et tera. Quod vere est ans oppos
ta tanti. Quod voltas sub illa n manet ante poenis et tu
ra ad oppositum.

§ 3°.

Sententia concordia catholica ponens poenam
ad oppositum sine se vel in sua parte

aut forre dura Ibolrio
refubabux ~ co.

Rent 3o Ibolbe den
tr ad sua gra de ꝙdetracribus physicis, et horum, qua ipsi
obtendunt scordia cum libro creata: scordia volbis cred cum de
na petenda esse ex rmulbe portadi quam volbas ocredi et
in re sporbo volrour dund: dei neque ad opportum im se.
Hoc est ad cama seu negaone (n.v. ad gxiraoe) effici, que
Deus effacit vult. Et explandam tradendam ꝙesse penes ipo
am antem quam, ut ipsi dicunt, det volbas orea, dei neque
in re sporbo dind, poente, eoque ante lexam ad opportum
im se; hoc est ut valeti ꝙcinderis et ꝙcirrum tam a ppoe
quam desirioe cum volbe dina effaci effici pori. Quemum
ꝑotexiam nominant ꝙcisivum: et poam ad opportum inoꝙ
cisivo, et sen ꝙcisivo dino. Et ofrant. Quum volon let
effax etiam illa quo est physica ꝙdetrans nomine volcid
subitid nui omnis; dinsus et modi lexbis ipsius: volens
omnium et ꝙdetrans ni so ut sientia mus; dinsus ꝗlixe
sientia mus, absque nexbe ad sum, et cum poa ad opportum:
inde efficitur tam longe abesse quominus dina volbas
effax, quod effax, nunquam nobis auferat opporti lexbem; ut
potius ipsa lexbem oferat.

[?] Hec in libro ꝗ.d. scordia illum
mxa, negxide dum placuit post Al. Fodor, Ill Iborbes. Iv. hic eius
impugnao ꝙvaluit ut velipsi tbaxi modexnoribus ꝑox multa
n[?] et impxime ab hoc etiamo inegxendo quicumque tbabo haec
scordiam (petunt anomilla eo hoc cagibe plexique) petunt ex ipsa
efacia infalli voltis lbor, videntur xum petexe. Vao est. qꝗrum

hinc deductum est, cum voluntas Dei efficax quod infallibiliter, invincibiliter,
atque etiam irresistibiliter efficax tollat nemini arbitrium, Deusque suum, vel habe
alterius quod ipsa inducat potentiam seu expeditione illius, adeoque et
liberi, ad oppositum opporitum. Et hoc dubitandi est. Quoniam cum
nos nulla potentia possimus velle oppositum eius, quod Deus vult efficaciter
ut vellimus; hinc sequi videtur tale voluntatem Dei nobis adimere
libertatem: Excitatio si medica elligat et inducat causa et nobis in
exsitatio: quod respondere, ideo nos liberi velle quod volumus, quod id
volumus quod Deus vult ut velimus, quod Deus vult ut illud
vellimus liberi, est parum petere, quousque ostendatur nec tale
voluntatem Dei, nec medium aliud ex ipsa derivatum, nobis potestatem
tale adimere ut oppositum vellimus.

20 Ita voluntas nostra (posita dicta efficaci et
in sensu composito illius) ut remanere respective libera ad oppositum in
se, et in sensu realiter diviso: nec tale potentia si opus dare
se aut maneat, esse sufficiente ad veram libertatem catholicam, non
probabamus prius, et iam relinqui probanda hoc argumento concludenti
probant. Oppositum, quamvis sint in re a nobis concedetur, re-
pugnet quod a potentia. Et quamvis vis sumatur, repeatur, et sic formaliter
ab omni circumstantia et accidentia ipse exponitur, debet respective esse,
et apud respectus sui ens eius eam: adeoque ut respectu impotentiam ora
essentialia ipsius quam respectu et apta ad expeditionem respectiva: scili-
cet in se absoluta et respective ab alia potentia est clarum. Siquidem
si aliter est posita. Et cum ex essentialibus ipsius ut tali, est actualia
in potentia apud sui cum et illo cum essentialiter debetur. Et sub-
diviso ab omni alio, cum quo essentialiter oppositum. Et sententia vol-
te dicta efficaci expositum opposita: quod quamvis potentia deberet esse ad
oppositum sensu se, et formaliter ab omni alia circumstantia, debet esse

ad oppositum, prout ponitur divisum et separatum

21 Rursus quod talis potentia sit talis ut non sit vere libera nec libertate sufficiens, ostenditur tamen a priori et tum a posteriori. A posteriori quod non possit esse libera ad oppositum et vere libera sufficiens illa potentia quae adeo eadem datur et manet in voluntate nostra; et sic ante (etiam ex parte actus primi) necessitata ad unum, ut non sit libera; et impotens ad oppositum: eo quod subjaceat vere necessitati opposita libertati. Atqui potentia, scilicet in se et ad oppositum in se et per se ab omni accidente et circumstantia, quae, ut ponimus, voluntas inhibet, datur, et manet tamen voluntas ante necessitata ad unum, quod quidem fabricant haeretici ac necessitati subjaceat: igitur libertate non sufficit. a priori. sic. Libertati non sufficit, quod voluntas sit dicta remote et radicaliter libera: vel quod a nobis non agnoscatur necessitas, dummodo ipsa necessitata ad unum vere sit: nec facit, aut efficit ut non sit, saltem per accidens et contingenter necessitata ad unum, et non libera ad oppositum, quod inter illa, quae de suo ipsa fecit, nullum adsit quod ipsam necessitet, dummodo aliud praeter illa in re sit, quod reipsa eam ad unum inevitabiliter determinet et inhibeat: et ad ex(ercitiu)m oppositum antea impediat et reipsa impossibilitet. et sic plane res se habuit, si voluntas circa de facto subjacens voluntati divinae, et decreto efficaci, praesertim physice praedeterminanti ad unum, maneat (ut mox et melius dispexisse) exhibita duntaxat per conversione potentia ad oppositum in se et per se conversive. debet enim ut libera sit manere potens ad exercitium oppositum prout ponitur divisum

22 Sic plane agnoscunt et concedunt Thomistae RR. Addunt tamen potentiam ad oppositum una cum ponitur divisio quae satis ad libertatem est, et requiritur remaneat in voluntate creata; esse potentiam ad oppositum in sensu diviso, fabula quidem semper fa

uendo a Deo. ni item fabuli aerea, sive quae possibilia
facere. Ad 3am ergo solutionem et sententiam, quia multa quae
opponi in m.s de libro arbitrio plura adhuc sunt quae
illa falsa et insufficientia ostendunt. 1° quia hoc poa videtur
illo, quod non negatur ab haereticis negantibus libertatem. 2° quia recepta
est poa (scilicet radicalis, seu remota, et pure conditionata) ad
opposita quae datur, retinetur quod a voluntate quovis modo nuda
ad unum et impotente ad opposita: adeoque non libera ad utrum
libet. 3° quia est poa et interne et externe conditionata, scilicet conditio
nate poens ad opposita, nobis requisita posse sine conditionatis,
et quae sub conditione quae non adest, et quam adesse aut habere nostrae
in nostra potestate: ergo insufficiens ad veram libertatem. Probatur a priori.
Ad libertatem absolutam absolute requiritur et libera ad utrumlibet
non satis est ea poa ad unum quod sit ad illud per se
sui et omne absolute impotente, et so conditionate posse, sub qua
dam conditione quae non est in sua, sed in aliena libertatis pot
estate. Atqui poa ad opposita prout posse dicitur dimissa fa
ciendo a Deo (ibi de poa ad unum ut posse opposita oppo
se faciendo a Deo, et a nobis non factibili) talis prorsus
poa est, et ad unum eius conditionis: ergo insufficiens ad absolutam liber
tatem

Cap 3um

Traditur vera concordia.

23 Illud, 2da prima

Nostro Socratico, et dicentibus ad illas quae cum s. Anselmo et Aug.no docuimus tum de scientia Dei, tum de concordia quomodo divino cum libertate creata a nobis tradenda atque explananda est penes potestatem in se opposito volo circa libertatem atque

potius ipsa divino: divisione a nobis factibili: et tandem pro Im
pedibile (talibus dicis evitabile) absq. o[mn]i frustrabilitate vol
tis divid a volte creata. Qua ut trada[m] ex[plicatione]m ita ex
plico

24 Suppo 1°. duplicem in Deo volunt[ate]m coopera[tiva]m nobis
liva, cum S. Damasc. debere distingui, de qua nos sup[ra]d[ic]to tract[at]u
2[d]a disp. 1. ita ante, et altera[m] deinde. Illa, quod obtr[in]tan
cedat, vel n[on] supponat: et tamen quod intentioliter et obsirve
movere supponat diuin[a]m et exercitum n[ost]rae lib[er]tatis determinatione[m] fr[u]
u[m] et ab hoc ut sic gratia aliquo modo dep[en]deat supo
no 2°. ex a me dictis d[e] probabilioris autem efficace n[ost]ro[ru]m
actuum liberoru[m], nulla[m] esse bo[n]o pote[st] et libertate n[ost]rae repugnare
volunt[ate]m divina[m] efficace[m] genitius ante. P[ost] o[mn]i exponi
n[ost]ra lib[er]tate debet ea esse sequentem exercitio nobis libera[m]
pr[o]p[ter] determinate ipsa, atq[ue] gratia: adeoq[ue] g[ra]tiae determina[tio]ne[m] in
s[en]su ipsoru[m] n[ost]ra. Hinc suppono 3° deficientia voluntatis crea[tae]
in operando a volte divina, n[on] esse, nec esse posse ab illa
ut antr intenbalitur detrahente ad diuinum, neda[m] q[uod] detrahente
voluntatem crea[tam]. Ubi supponitu[r] q[ua]m[vi]s fuit cap. 1° n. 2.

25 Suppono 4° Deum tale[m] volunt[ate]m Dei efficace[m]
tamen, q[uo]d efficax, irresistibilis et infrustrabilis est (ut e[s]t proba
bi[li]s ut sup[r]a) q[uo]d obsirve deinde n[ost]ra[m] nobis libera[m] detrahere debe
re et necessario esse evitabile a nobis, et ex exercitio opponiti nobis
libertatis. Secus enim 2[d]a n[ost]rae Schola gratia, mihi firmissima et
nobis inconcussa, esset suppos[itio] quod n[ost]rae libertati repugnet. P[ro]b[atu]r
pro veritate authoritate et ratio ab authoritate 1°. ex his
qq. de scia Dei ostendi[tu]r gratia[m] de mer[i]to abitibus liberis ex
a nobis intempore impedibile. 2° ex aliis qq. cum Athanas.

et Augº tribuens probari exitatibus pro tunc divinae per speciam libertas quod
A nave sub hac spectat. D[e] in cuius manu est libere in tempo
re est suppo[sit]o et ea aliquam impossibilis esse aliter eo quod in
tempore impediens qd Deus ab aeterno [illegible] seu volens non
[illegible] decrevit, est in eius libertate libri arbitrium est actuali
impedio et enidao eius vero et valor. Hoc ars ille, quod libri
sentit, adeoque ex potestate libera ad oppositum est in eius libertate
ni arbitrium est impediens in tempore ag[illegible] (nempe de
suo) negando obtineri, atque exalit pugnans ut eo qd Deus per
[illegible] seu volens non [illegible] efficaciter decrevit ab aeterno: g.

26 Suppº 4º plurima alia praea quod prim
ex his descendunt, et prim ex dicendis tum de proprietate firma
nda sunt. 1m est de decreto divino, qd divinum, eoque provide
a Deo decretum per se exalitur et maximo per det ab aliqua mal
nobis abbr, suspende ut Deus dirigat, aut [illegible] ut dirigente
et influente: indeque et [illegible] divina libera ad libri et p
r[illegible] suspendat tale decretum et [illegible] voltas et decreta [illegible]
ta sunt de determinatione nobis libri, vera et notitiá quod
Deus dirigat et decretum [illegible] debet esse determinatio
aut omione libri, et [illegible] decreti per ut libri futuris po
tius quam in futuris. 2m est. Deus ille in cuius potestate li
ra est tollere seu impedire [illegible] [illegible] libri aliter
ad aliqua determinatione, est in eius quoque libertate est impedi
re ne aliena voltas libri se [illegible]: et [illegible] tale determina
one sublata enim, impedita, aut in ex ente libere ad ali
qua volione, impalis est ea volio libri [illegible] ab ea libere.

27 3um prius est qd ex Vº deducenda. [illegible]
voltas circa dum est in tempore absolute libera poena [illegible]

impedire scientiam Dei activam divinam praesumendam tantus ad exequendum
aliquod decretum, est quoque potens et libera ad impediendum valide
eam: quemadmodum ergo absolute evitabit et impediet eandem, probatur liberta-
tis creatae. Probatur ex duobus 1º quia qui potest impedire activum
essentiale alienae libertatis, adeoque et liberae alterius ad aliquod exer-
citium, potest et exercere talis libertatis. 2º Deus si potest, debet
ante impotens effectum velle, et absolute decernere exercitium
ejus nobis liberum, aliter quam ut infallibiliter scientia nostra s-
sui sub tali modo: quod si nostra voluntas potest absolute libera est,
potest impedire medio ejus scientiam divinam: adeoque ne Deus
sit scientiae suae et suum, potest facere nostrum ante potens et
liber ad decernendum exercitium suum sub tali modo. Et nostra vol-
untas dum est libera, est sic potens: quod impedire scientiam et de-
cretum.

2) Suppono tandem (id quod tamen de praesidia pluribus
ostenda) scientiam divinam, adeoque et voluntatem ejus efficacem de-
terminis absolutis liberis, ut potius creatam regulatam et exaltatam,
modo dicto debitam, dependentem a tali scientia, in tempore a nobis
evitabilis per exercitia opposita nobis libera; esse quoque a nobis
in tempore impedibilem et evitabilem. Et sentio voluntatem nostram posse
absolute liberam ad oppositum, esse potentem, et posse, absque libere
falsificandi scientiam, eam impedire. Et absque potestate frus-
trandi decretum, illud evitare. Hoc suppono quia est accepi
et juncta schola et doctrina Societatis dependentia fine
annis ... et Mag. Aug. lib. 5 de civitate Dei cap. 10. Deinde
aliis locis, qui ex ostendi tamen de scientia Dei impedibilitate
scientiae absque falsificabilitate. Quod probo ex Damasceno alle-
gato controversia disp. 1ª n. 8. Probatur divina voluntas quod sit ex

nobis tanquam ex causa, aut quasi causa illum est a nobis
vitabile. Consequens est, de qua loquimur, et habet rationem praesertim
nem Dei, est (S.to Damasc.o teste) ex nobis tanquam ex causa:
quia evitabilis, impedibilisque a nobis.

28 Ex fundamentaliter suppono Quicunque
potest et liberet impedire finem cui sua et voluntas necessario
innititur et a quo essentialiter dependent, potens et liber est im-
pedire tam suam, tum volitionem. Quicunque in tempore liber est
ad mentiendum et ad dicendum potest hoc ipso et gravemente
ipsam libere, absolute liber est ad impediendum finem (nem
pe dictum ex parte) cui sua innititur et voluntas: et a quo illa.
et altera, illa immediate, et hoc mediate, essentialiter absque a
priori dependent: quia sua etiam et volitionem. Et probatur 1.o ex
his quae iam de sua libertate observavi ex doctrina P. Suarez
nobis licita ideo esse a nobis, quia fiunt a Deo. De
diverso: ideo fierent a Deo, quia sunt liberi a nobis: quia a nobis
potentibus impedire fieri et mediate volitionem quae ab aliquo
causa ut fluente et dirigente dependet.

29 Probatur praeterea paritate alio
num actuum voluntatis Dei, quos potest impedire (ut optime
probat P. Suarez disp. 11 de scientia Dei) et de facto impeditos
tamen credat. Ita peccator, qui in hoc instanti cum potestate
et libere peccandi non peccat, potest peccando impedire
tum visionem et revelationem evitationis peccati, et tum decretum ab
aeterno expressum dispensandi illi gratiam in hoc instanti. Et Ada
mus ut in statu innocentiae liber ad non committendum pec
catum originale potens et liber fuit ad impediendum de
cretum Dei Christo ut Verbum in carne pateretur talis peccati. &c.

ipsius hoc liber sit ad merendum et demerendum potens est
ad impediendum actus et decreta divina quibus immediate meretur et
suppletur vel demeretur ipse decernatur. Quorum ratio est quod
quicumque in tempore operis liber est absque agere vel omit-
tere aequaliter oppositum eius quod actus divinus. Hic autem ille
extiterit ab aeterno potens in tempore est impedire in tem-
pore talem actum. Praeterea quod illud quod impedire potens est
non a priori ipso alterius ab aeterno

30 Atque ex his sequitur [illegible] est una secunda-
rius creatae cum divina potest inevitabilis voluntas divinae
creatae. Quod cum dictis explanata et probanda est, quia
vis potentia voluntatis creatae libera et expedita ad oppositum in sensu
diviso et divisione negativa quam ipsa facere potest. Quod
praeter divina ideo cantus voluntatis creatae ut libera eiusque liberae
ad opposita dictare et retrahi oppositum cum voluntate divina et tamen
licet efficace, nullam debeat ab ipsa voluntate et nobis libertatis
imponere necessitatem, et quae non libera, quod et quamvis ipsa necessitas
necessitas ante a nobis inevitabilis, neque ulla nobis inducitur
necessitas: et in sensu composito illius datur et remanet in
voluntate creata potentia ante libera et expedita ad opposita (modo
dicto explanato) in sensu diviso.

31 Remaneat hoc potentia sic libera et simul
tamen subiecta probatum et explanatum manet. Sequitur ex dicen-
dis, quod quotquot sedent in nobis potentia ante libera ad oppo-
situm, ita cum tempore et necessitate, [illegible] et fundati
immediate in una nobis libera decretione ad unum et immediate in
voluntate Dei, tamen ipsa impedibilia debent [illegible] in
importe sit [illegible] et voluntate divina esse necessitate et [illegible]

simplitr sentis ex enua lina nna linbis, & nlo minus dese
ꝗ ipsa anobis inerivales. Obr. hec pod sadu & apta sit adrane
scordia optime explanda ꝗt vanie. 1° qd sic neibas orba & des
candens ex volbe dina est puri sens nnas ditnaoes: & tm ex
suppe a nobis eribali. que neibas & impatibas optime en
nna linbe sbarent. 2°. qd est neibas in su sporbo deligensin
volbe crea poa proxime expediba: adeoq & linba abogpo
ibu in su dusso. 3° qd est neibas simplitr sens sponibis en
linbe expediba ab amube anti in impedibi, & pabali,
qd in neribali 4° demu qd bales volbas sei debus hoc
modo explabis nec dase sui nec dase albenins qd ipsa
infenat vel indueit vlla neibe inerivale, & stiamia linbi.
In qd effap & snepa en effu (silicet nobis lino) que
ipsa effardr vult a nobis pexi sub pobbase ad opporbu,
snepa quoq est in nna linbe: qd en volbe sei debe she
ret nna linbas se in nemixu assetu se illius eribali
bas. & ex ys est solno ad daoes dubibandi.

Cap. 4.

Raom dubibandi solno & ob sebionu enodabio.

32 Sabeor im-
primis volbe nna ibase lina dina ese subba n subsec
biue qua linbe emi capiriis, & quo ipsi dominebr. & sents
subjecbiue depenbio a volbe dina bu sfexente creabe libe
& bu sinende ipsam vt line opereur. minor a volbe dina
vt addu pone vel negaire volenbe caa vs lina libere
velle & openari, modo explabo in dase dubibandi. Abbo
bu volbe crea n esse in openando depenbe a volbe dina

illa dependeat quatenus eo auferat, et qua illa decernet. Et
mere explicant S. Thom. hic q. 19 art 8 et q. 22 art 4. docens
voluntatem divinam efficere velle ut effectus causarum earum, quas diximus
de eminent. Necessariarum quidem necessario; liberarum lib. et contin-
gentium contingere adeo ut deus causis necessariis praeparare et providere necess.
alias determinatas ad unum et causis liberis contra et necess. contin-
gentes, hoc est indifferentes ad utrumlibet.

33 Ad rationes et sophisticas quas contendunt
opposita persuadere. Ad 1am resp. ad 4. Deus voluntate causa non
si operari libere posse nollente et operari (quod tu causarum prae-
libertatem adimeret) dico tamen deum, necesse est ipsam operantem
libere volentem, posse vel negare, dico, libere volente posse
subdisting. necesse est, necesse ante absolute, nego. Additiona et
deum voluntate causa ut gratia, eius cum ratione et gratia, ad
si extitalis seu impeditivi operum opositum dico loca. Et
dico esse impossibile esse impossibile deum et existali, eam
operari libere volente ut operetur. Et dicis mihi subsumptum
deo efficere volente ut nos vellemus, nos non possumus non
te seu non velle enim in composito illius voluntatis efficere dico
hoc enim esset posse illi contradicere etc. in divina et probabilis
a nobis, nego. Sicut enim nolle et non velle non possumus compone
deum et ex defectu potentiae ad simultatem possumus posse ante
nostram et liberi voluntate et ratione simultatis potestatis quam habemus.

34 Ad alias rationes dubitandi explicat
Thom. ad 1am ex Aug. desumpta dicens dicimus esse nul-
lum fieri salvum nisi quem Deus voluerit (ergo sit ante
quem deum, neminem posse salvari nisi quem salvum
fieri Deus absolute et posse voluerit) et addatur necesse

fieri & recte sentit, et ex supp.e nobis tam, et a nobis
vitabili: seu simpliciter ante volitionem divinam, fatali, absolute
et a nobis inevitabili. Ad 2am dist. min. Volitas divina
potest impediri parte quoad suum effectum frustrando ipsam
suo effectu, concedo negative et quoad suum ipsam: nego. Creata
nest posse ullam resistere; et posse ipsa impedire. Ad 3am
dist. illud prius: Creata est recte absoluta et ex prioris inevitabili
concedo. Conditionata, et ex supp.e prioris a nobis evitabili, nego
Quilibet volitas creata tam non potest facere aut impedire
ne effectus a Deo efficaciter volitus eveniat, potest tamen facere
illud vellet. Ex quo est ut non spectes ad volitionem divinam ut
ad inferentem ipsi illam recte inevitabilem apponentem, sed
sed ut ad fundantem certitudinem infallibilem, efficacem et infrus
trabilem; sed ut purè sentit et non opponentem, sed a nobis im
pedibilem et evitabilem. At tum tantum non opponit illi conditionatam
necessitas quia necesse est volitionem creatam evenit velle: ad
prius illud Creata ex supp.e quod sit necesse esse.

35 Ad 3um argumentum desumptum ex inmu
tabilitate: atque ex efficacia infallibili volitionis divinae infrus
trabilis, satis constat ex dictis disp. 1 contr. et ex ibidem
dictis Deo ad ipsam distinguendum immanens. Efficacia et infrus
trabilitas est una operationis necessitas ante absoluta ante
quoque inevitabilis, nego. Conditionata nempe, sub conditione sua
ipsa a nobis evitabilis: et demum ipsa sunt [illegible] a no
bis impedibilis concedo ante et nego conditionem ad probationem fateor,
quod infrustrabilitas est non frustratio necessitas et mutatio impo
ssibilis. Non quidem eius; sed aliqua explicata. Hic sed tamen observa
quod in volitione creata nulla datur potentia (adhuc ante) velleitas

ad frustranda volbe Dei effacy vel ipsa mutanda, ut
argueb. et nulla etia dedit poa ans lira et expedita ad
illa impediendam. Sin ad n volendu, imo et nolendu
versa et versa nolendo seu n volendu ut potest, impedi
endo ne Deus effaciat ab æterno voluerit et praevidere
vellet

36 Deus tota hæc scandit vnitatem
possibili ... Dei ... operum apporta nobis lira; et ita
lis impedibitas dedecere videtur suu et volbe Dei, et tota
repugnare bu effacie Dei, ordo dina volbis et assum
bu. Poa volbis crea ad praevalendu sa dina; ita dep
entia in volendo ulbis dina a creata n potest videre
ne volbe Dei, ipsq et eius poa repugnare. Et tota
inevitabilitas forret poa volbis creata ad praevalendu sa di
na; esset enim dependentia subordinata et subordinata de
pentio volbis dina a crea, vere Deus n posset di
na ab illi decernere operum nobis lira, et q amore
et volione nisi enim depentia a volbe crea et ... praeveni
libere volente, et vt praevisa ab æterno in temporali
libera: q et ... Non alia de cra voltas crea
est magno ... depens a dina. nisi q creata n
aliter est potens et lira ad volendu, nec potest q quam
libera velle nisi Deo ita volente. et praeter Deus n...
potens et liber ad volenda effacit operum nobis lira,
alis, quam nobis volentibus, et dependet aura volbe
praevisa a Deo: q illa inevitabilitas infert ista depen
tia ... Sed hæc impedibitas a Deo est et visa fuit
... vel ipse ... P. Suarez Molina

et Ruiz illas censeant impossibiles: et ex hoc illa im-
pugnent eo capite, q[uo]d n[on] potest aliter defendi quam
asserendo in Deo et in nobis dari de potentia po[tentiam]
ad oppositum, et pot[entiam] ad oppositum est impossibilis tam in Deo quam
in nobis q[uae] et impediebat:

31) Argumentum difficile. Controversiam probat
apertissime. 1° in exemplis adductis n° 29. 2° in o[mni] decreto
q[uo]d scripturum sit cum dependentia a posteriori et posteriori
ad actionem divinam de aliquo externo nobis libero et contingenti
re futuro. 3° in obiectione ex Scriptura intentionem, quam por-
tam ascribunt Thomistae etiam illius hane nobis, et Deo
impossibilem negantes: in quo parte Divinorum, et Deum ben-
diro, dum eos adeo Religiosos et scrupulosos in hac
dependentia tuenda animadverto: eos dico q[uo]d video adeo
sine scrupulo Deo tribuere impossibile ex supp[ositi]one sibi
libere statuendi de aliquo nostro creato: et dependentiam inde
ortam voluntatis divinae a voluntate creata, ex supp[ositi]one Deo libera. Sic
tamen omnino modo, ad hoc argumentum ex parte solutum tam
de scientia et iterum tam de voluntate solvendum.

38 Deo duplicem dixi posse oportere
impedibilem actum voluntatis suae utramque agnosco et utram
q[ue] obtinere et meam libera voluntas creata, unam positivam et al-
teram negativam. Positiva sita impossibilis voluntas creata ad
impediendum sive effectum sive ipsam voluntatem divinam, postquam
sel exstitit et in suo tempore tum ipsa et tum efficacia il-
lius manente, opponendo vel cum ipsa illius ad ditta-
no ne ipsa illius in tempore vel cum efficacia illius
afficiva, statuens illum, q[uo]d ipsa efficaciter affectiva vult,

sicut impediendo efficaciam et frustrando illam effectu et hoc
fonet impedibilitas efficacie seu voluntatis Dei quoad eius effi-
caciam.. altera vero ipsa voluntas Dei relate pendens a volun-
tate creata quoad ad executionem eius ipsa. Impedibilitas [illegible] cum
negativa quae vocatur in re divisa seu ea est in potestate
creata voluntas causae ad non agendum in tempore, et ad non
agendo vel potest impediendum scientiam et Definitionem divinam
de una actione in tempore futura adeoque et volun-
tatem (ut pote ab [illegible] scientia dependente) qua ab aeterno
voluit quod una voluntas libere vellet in tali tempore
&c.

39 Fateor equidem impedibilitatem primam quoad
seu respectu adversam perfectioni voluntatis Dei, et ipsam illius absque incongrue[?]
tum aeternitati et immutabilitati et ideo eam nego, secundam nego impedibilitatem puram
negativam, quam vidimus et in re divisa, repugnare ullo modo alicui
tali perfectioni divinae. Ad quod amplius declarandum multiplex de-
pendentia unius voluntatis ab altera ordinari potest. Alia dicentes im-
perfectionem et voluntati divinae repugnantem, alia nulla imperfectionem
dicentes et ideo parilis voluntati divinae

40. Est enim dependentia causalitatis, et pure
[illegible]. Alia a priori, et altera a posteriori seu a similitudine[?].
Alia absoluta, altera ex suppositione. Alia ab altera voluntate tanquam
a causa efficienti vel tanquam a fine obiectivo quia physice aut quasi
[illegible] movente; alia unius voluntatis ab altera sit determinante
illam ut velit; et alia sit impediente ne illa aliquid velle possit,
aut tali modo illud velle. Denique tertia subiectionis unius ad
alteram voluntatem vel superioris [illegible] in volendo aut agen-
do. Et licet ea dependentia absoluta, subiectionis quam et subordinationis

sine caalitas physice qua voluntas divina in volendo dependeat
a creat. et actu efficienti sua volitione: vel tanquam a superiore
concedente illi licentiam et potestatem operandi foret procul dubio im-
perfecta et sibi repugnans, at nulla talis dependentia divinae
volunt. tribuimus: ergo ex supp. et sibi terra, quae dependentia ver-
ca hoc nomine appellari licet, potius est perfectio arguens
tris voluntatis, imponentis certo et determinato modo concedere: et
dependentia potius voluntatis suae a sua vera infinita qua-
cis vel volitis divinae a sua volitione, et magis clarius probe ex
solutione ad secunda argumenta.

44 Nego assumptum. ad probationem concessa majo-
ri ea loquatur de stricta dependentia agentium et causalitate phy-
a qua subjectiva sit: secus si de dependentia solius impeditivi
nego min. Creatum impedibilitas a nobis asserta non sit positiva
sed negativa nec sit potestas ad suum opus; sed potius ad hunc
impedimentum et ad sui divisum nec quid sit ad resistendum divinae
volunt. efficaci, neque ad frustrandum ipsam; quia sola potentia
est ad praevalendum contra volunt. divinam, et efficaciam ipsius. Neque
ad negative, modo explicato impediendam ipsa illius absolute
non dicitur est et potentia ad illam negative impediendam non sit ad
praevalendum contra illam, nemo enim praevalere potest contra aliquem nisi
qui potens est alterius voluntati et conatibus se obsistere, et
possit hoc velle et agere, quod alter efficaciter vult ut negat
et non velit. Secus qui potest aliquid facere quod potest alter
non potest tali modo aliquid velle.

42 Et neque hoc potentia voluntatis creatae est
ulla vera subjectio voluntatis divinae ex quo erit solvo ad
probationem minoris. Nec enim illa connexio, quam vocas dependentia

est dependentia causalitatis efficientiae physicae quae omnis voluntas divina ut potens impedire actum quoad utrumque ad aliud operatum pendeat a voluntate creata (ut creata sedet absque), tamquam actu aut puro efficiente physice eius sive liberi seu volenti. Nec est dependentia absoluta et ordinata et ex suppositione libera deo deliberandi voluntati creatae liberè se non dirigenti ipsa in manum sublimem, et impediendi illam operationem vellet: ideoque et nollendi vertere ipsa, ut deus posset ad actu volendum. 3º nec est dependentia a voluntate creata tamquam a determinante divina ut vellet, et quod potest impedire divina ne impediat quod (nempe effectum creaturam) tali modo, hoc est antecessorum, velle posset. Nec demum est dependentia subjectionis: quia et se impossibilis est et impossibilitas volendi, non prius expressa voluntate futura voluntatis creatae. Non est dependentia impossibilis absolute in deo ad volendum nisi creata vellet, nec non antecedens dispensans aut auctoritate faciens deo licentiam et facultatem volendi.

43 Ex quo est solutio ad 1ª objectione. Non alia de causa voluntas creata est a divina dependens dependentia absoluta, simpliciter causalitatis, indeque subordinationis et subjectionis, nisi quod non est absolute potens quaequam (nec quoad substantiam nec quoad modum) efficere velle, nisi deo prius volente concedo supposito, et disting. hoc nisi deo prius volente et quod ut creatura et quod liberè vellet concedo, aliter nego. Non alia de causa est sic dependens dependentia ordinata, et ex suppositione gratuita nego suppositum. Mai. et dubia minor dessa in sensu negato et negata in sensu in quo de deo dicitur, nego absolute cons.

44 Ad 2ª objectione, quae tangit quaestione

inter antiquos celebre de poa ad complementum duplex omnino
ex dictis ita desciat. Primo cum S. Anselmo dupl[ex] complementum
specificative et reduplicative tale: ut poa ad complementum quod
fuit et ad ipsum reduplicative respiciens, illa quidem tamen
de praesenti et ad faciendum ne id quod, ut ponitur, existit et
complementum est, fuerit seu extiterit. Quae poa est qua vo-
camus ad faciendum illud denuo: hanc videlicet quae sit praesens
et ad faciendum complementum reduplicative respiciens non existere nec
fuisse et nunc non esse complementum, quae poa est ad illud oppor-
tunum impossibile. Illa enim non est simultas potestatis, et haec
si daretur, foret potestas ad simultatem. Et [illegible] clarius dupl[ex]
cum Baldineto duplex complementum [illegible] dependens in suum fie-
ri et existere a poa et aliis omnibus praesentibus (v.g. visio
divina et revelatio [illegible] nullo modo omnino et absolute
non visum, et revelatum) alterum independens et secundo
poa nunc praesente ad illud etiam illud quod iam esse ex-
tra causas supponatur specificative et in sensu diviso: praeteritum
si fuerit (ut est visio et potestas divina et revelatio) in
suo existere pendens ab operatione et effectu poae nunc
praesentis: et negando tale poa ad illud reduplicative et in suppo-
sito suo ipse parari, necnon ad illud complementum quod a tali nunc
praesenti tamen quoad suum esse physicum, quam intrinsecum sit subiective
obtinere in suo existere independens.

45. Ex qua doctrina et dupl[ex] solvi[tur]
in ista videntur esse solus ad 23 objectionem. Itaque impe-
dibitur solutio. Nec enim potest a nobis asseri aliter quam se-
cundo poa ad illud specificative tale, et absolute dependens a poa
et aliis ex praesentibus secundo. Ad illud reduplicative et a

poa et actu nunc presentibus independens, nego ppo;
et nego nunc illi huiusmodi poa et impedibilem a nobis
assistam et illi sub mpa censurae inexpiabilem. Accomoda
bente (ut nos fecimus) illi ubi ligantur clare liquebit
n hanc, et alia poa ad Petrum subiicit in suo Iperbo
sos impugnasse et impedibilem actum divinum [illegible] aut
eius operea tina quia falsam et inexpiabilem censent n
ea esse, quam nos admittimus et illi negare n possunt
et passim [illegible] videlicet, negarunt et potius parvam
iam explatam et a nobis etiam negabam quia ad veram
retr efficacia et immutabilitate divina valoris et suorum e
ius actuum essali et octamur: necnon infalli scientia veri
tr ut post vel ab aeterno operante et tunc [illegible]
ante hodie eo tum esse peccatum Petri, et invincibili m
tamus cum lite Petri ad impediendum [illegible]
illius scientia aeterna, hodie n peccando: et n peccando
eandem, quod peccaverit afirabat falsificando. Et hec
pro presenti sint de solve Deo hoc casu
scripta sufficiant, quo dinectius
sancto Matris Ecclesiae et
indum meliorum &.
lubens subiicio:
et quo ad ma
iorem gloriam Dei
eius q Santima
Genitricis & &,
S. Ignatii et filiorum
eius, et Societatis [illegible] [illegible] S. anno in [illegible].